

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

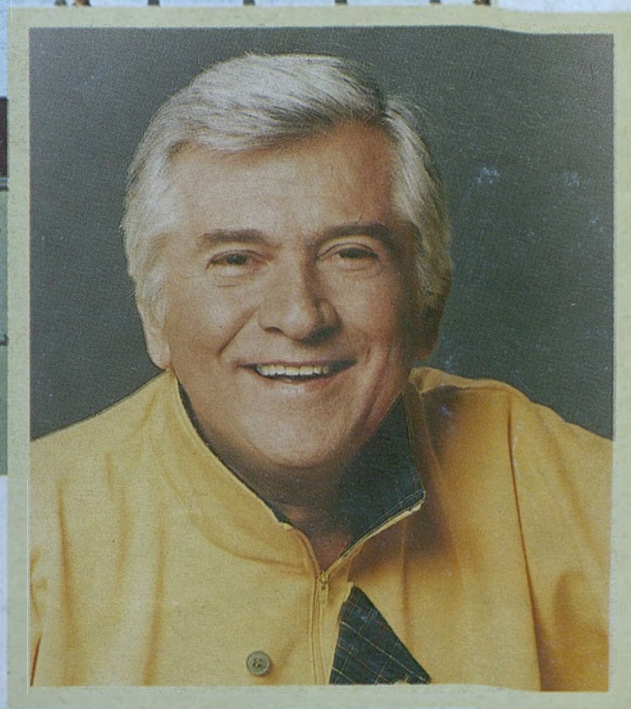


Περίοδος Β'
Τεύχος 416
Παρασκευή
6 Οκτωβρίου 1989
Δρχ. 150

- Η ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
- ΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΗΣ 17Ν
- ΥΠΟΘΑΛΠΟΥΣΕΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ
- Η ΚΝΕ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ
- ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΝΔ ΠΡΟΣΚΑΛΟΥΝ ΤΙΣ ΕΦΕΔΡΕΙΕΣ



Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ



ΕΙΣΑΙ Η ΔΙΓΛΩΣΣΗ ΦΟΡΗΤΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ BROTHER AX-45;

- ΜΕ ΟΘΟΝΗ 160 ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ
(ΣΕ 2 ΓΡΑΜΜΕΣ)
- ΜΕ 3 ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
1) ΚΑΤΑ ΓΡΑΜΜΑ
2) ΚΑΤΑ ΛΕΞΗ (WORD OUT)
3) ΚΑΤΑ ΓΡΑΜΜΗ (LINE OUT)
- ΜΕ ΜΝΗΜΗ 13 Κ (ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ
ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΚΑΤΑ 16Κ)
- ΜΕ ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ ΣΤΟ ΔΕΞΙ
ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

και πολλά ακόμα πλεονεκτήματα που
κάνουν μία φορητή ηλεκτρονική
γραφομηχανή, την BROTHER AX-45 να
ξεπερνάει σε πολλές λειτουργίες και τα
COMPUTER!

BROTHER AX-45, 115.000 δραχ.*

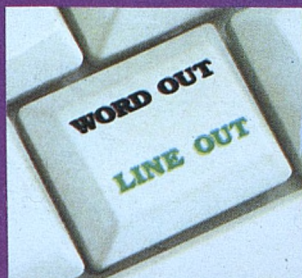
BROTHER AX-35, 95.000 δραχ.*

Οθόνη 40 χαρακτήρων. Μνήμη 6Κ,
υπόλοιπα χαρακτηριστικά παρόμοια με
της AX-45

BROTHER AX-15, 63.000 δραχ.*

Όπως οι AX-35 και AX-45
αλλά χωρίς οθόνη, μνήμη και
ευθυγράμμιση στο δεξί
περιθώριο.

* Συν Φ.Π.Α.



ΛΕΓΕ ΜΕ
ΚΑΙ
COMPUTER!



πάνω από την
brother®
υπάρχουν μόνο τα δάχτυλά σας!
ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΝΤΑΚΟΣ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ: Μαρτύρων 2 (κόμβος Βουλιαγμένης-Αλίσσου)-164 52 Αργυρούπολη
ΤΗΛ ΚΕΝΤΡΟ: 99 35 403 (5 γραμ.) 99 35 512 (5 γραμ.) - FAX: 99 35 481, TLX: 22 21 93

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε. Καρ. Ντμλ 11-τηλ.: 22 17 67, 22 42 66-FAX: 27 41 30

και σε εξουσιοδοτημένα καταστήματα μηχανών γραφείου σ' όλη την Ελλάδα.

Διαστάσεις & Βάρος AX15/35/45
40,4 x 35 x 12,5 εκατ., 5 κιλά

Επίσημη γραφομηχανή
των Ολυμπιακών Αγώνων και το 1988

ΕΚΑΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ Τζαννετάκη απέρχεται και μαζί της η Βουλή που αναδείχθηκε από τις εκλογές της 18ης Ιουνίου. Τρεις μήνες ακριβώς διήρκεσε τούτο το πρωτότυπο (για τα ελληνικά αλλά και παγκόσμια δεδομένα) πείραμα της συγκυβέρνησης Δεξιάς και Αριστεράς. Είναι βέβαιο πως αν το ΠΑΣΟΚ δεν είχε εξωθήσει έως την Ύβριν την πολιτική του συμπεριφορά, το πείραμα δεν θα είχε επιχειρηθεί, οι δυο αιώνιοι αντίπαλοι δεν θα είχαν λόγους να εγκαταλείψουν τον, κοινωνικά αναγκαίο, ανταγωνισμό τους. Πρέπει όμως να επισημάνουμε ότι, πέρα από τη συμπεριφορά του ΠΑΣΟΚ, βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές στο χώρο της Δεξιάς, όσο και σε αυτόν της Αριστεράς, επέτρεψαν αυτή τη συνεργασία που αναιρέσε και τα τελευταία κατάλοιπα του εμφυλίου και έθεσε σε ίση μοίρα, ως προς τη διεκδίκηση της εξουσίας όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ήταν επιτυχημένο κι απέδειξε πως υπάρχει μεταξύ των δυο άκρων η αναγκαία ελαχίστη συναίνεση που επιτρέπει, μέσα από την αποδοχή των θεσμών, να μην αμφισβητείται το σύνολο του κοινωνικού συστήματος και του πολιτικού εποικοδομήματος. Με άλλα λόγια, απέδειξε πως η Δεξιά έπαψε να είναι πραξικοπηματική και η Αριστερά έπαψε να είναι ανατρεπτική. Κι αυτή η πραγματικότητα επέτρεψε όχι μόνο να συνυπάρξουν

στην κυβέρνηση αλλά και να θεσπίσουν αλλαγές (κανονισμός Βουλής, κώδικες, τηλεόραση, κτλ.) πράγματι εκσυγχρονιστικές. Οι κρωγμοί του ΠΑΣΟΚ δεν μπορούν να αμαυρώσουν αυτήν την εικόνα, που θα ήταν σαφώς ελκυστικότερη αν ορισμένοι υπουργοί (όπως π.χ. οι κ. Κεφαλογιάννης, Βαρβιτσιώτης, Σαμαράς) δεν υπέκυπταν στις αταβιστικές παρορμήσεις που τους κληροδότησε η παραταξιακή τους ένταξη.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ όμως να παραβλέψουμε ότι αυτή η συμμετοχή της Αριστεράς, κυρίως δηλαδή του ΚΚΕ, στη διαμόρφωση του σημερινού θεσμικού πλαισίου δημιουργεί σημαντικό κενό στα «αριστερά» της, όπου αρχίζουν να ανθίζουν λουλούδια όπως οι διαφωνούντες της ΚΝΕ. Φυσικά, μια τέτοια προσπάθεια που θα στηρίζει την «ανατρεπτικότητα» της στην πραξικοπηματική, εν τέλει, συλλογιστική του μαρξισμού-λενινισμού δεν έχει καμιά προοπτική. Από την άλλη μεριά όμως, αν ο Συνασπισμός κυριαρχηθεί από τη «διαχειριστική», «τεχνοκρατική», «εκσυγχρονιστική» συλλογιστική, είναι σαφές ότι θα κολυμπήσουμε όλοι σε μια απίθανης μετριότητας σούπα και ότι κάποιες ριζοσπαστικές δυνάμεις θα αναζητούν απεγνωσμένα τρόπους έκφρασης στο περιθώριο της Αριστεράς και της πολιτικής ζωής. Κι εδώ είναι τα μεγάλα ζητούμενα για τον Συνασπισμό: Θα καταφέρει να είναι ριζοσπαστικός, χωρίς να γίνεται διαλυτικός; Θα καταφέρει να είναι ρεαλιστικός, χωρίς να γίνεται συμβιβαστικός; Το άμεσον μέλλον, τούτη η προεκλογική περίοδος που αρχίζει, θα δώσει τις πρώτες ενδείξεις.

αντι



**ΠΕΡΙ
ΕΧΟ
ΜΕΝΑ**

- Περίοδος Β'
- Χρόνος 16ος
- Τεύχος 416
- Παρασκευή 6 Οκτωβρίου 1989
- δρχ. 150

**ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**

Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.49.300

Δ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Το ημικύκλιο στο κέντρο	8
Παύλος Μπακογιάννης: Ντοκουμέντα από τη δικτατορία	9
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Ο λογαριασμός Λούβαρη στο Λονδίνο	13
Δ. ΠΑΥΛΟΥ	
Η προεκλογική περίοδος εγκαινιάζεται	14
B.Z.	
Η παραγραφή των σκανδάλων και η ρητορεία της	16
M. ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ	
Αγωνία για αυτοδυναμία	18
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ	
Οι διδαχές της επαναστατικής γυμναστικής	20
Ο Μάκης Αρσένης από τσάρος, τσάρεβιτς	22
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ	
Πολιτικά εγκλήματα - ερασιτεχνών διαγνώσεις	24
Επείγουσα βραδυπορία	25

ΜΠΟΣΤ

Άπιστευτα και όμως αληθινά	26
Για τον Παύλο Μπακογιάννη	29
Χ.Γ.Π.	
Το άλλοθι των ενόχων	30
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Κόμμα τρομοκρατίας και κράτος ανομίας	34
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
17N: Όταν οι «αντιφάσεις» γίνονται «καταφάσεις»	36
Περίεργες αντιφάσεις κειμενογράφων	39
ΣΟΝΙΑ ΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ	
Για τον Τάσο Λειβαδίτη	48
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Μπαρουτάδικο: τσιμέντο να γίνει;	52

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Τεχνάσματα και τρικλοποδιές λίγο πριν τις εκλογές	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	10
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	19
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	28
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	40
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	42
ΒΙΒΛΙΟ	57

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

πολιτικό 15ήμερο

Τεχνάσματα και τρικλοποδιές λίγο πριν από τις εκλογές

ΕΙΝΑΙ αδύνατο να ηρεμήσουν. Και να αναγνωρίσουν πράγματα πολύ απλά: Πρώτον, ότι, επί τρεις μήνες, στην εξουσία ήταν μια «άλλη κυβέρνηση» —εκτός ΠΑΣΟΚ. Δεύτερο, ότι η κυβέρνηση αυτή προώθησε την κάθαρση, που ήταν, και είναι, αξίωση του λαού. Τρίτο, ότι επιτέλεσε ένα σημαντικό έργο, σύμφωνο με το πνεύμα και το γράμμα των προγραμματικών της δηλώσεων. Ήδη, η χώρα βαδίζει τώρα προς εκλογές...

ΚΑΙ Η ΣΥΜΦΟΡΑ, η ακυβερνησία, το χάος; Ατυχώς για το ΠΑΣΟΚ, όλα αυτά δεν επήλθαν! Οι Τούρκοι δεν εισέβαλαν στη χώρα... Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

δεν μας επέβαλε ένα νέο απεχθή οικονομικό έλεγχο, τύπου 1897. (Όπως είναι γνωστό, για τα χάλια της οικονομίας μας δεν ευθύνεται το ΠΑΣΟΚ, αλλά η... «ανίερη συγκυβέρνηση»!)... Και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα δεν μας απέβαλε από τους κόλπους της, παρά το γεγονός ότι παραπέμψαμε στο ειδικό δικαστήριο έναν σεμνό «εθνικό ήρωα», ονόματι Ν. Αθανασόπουλο...

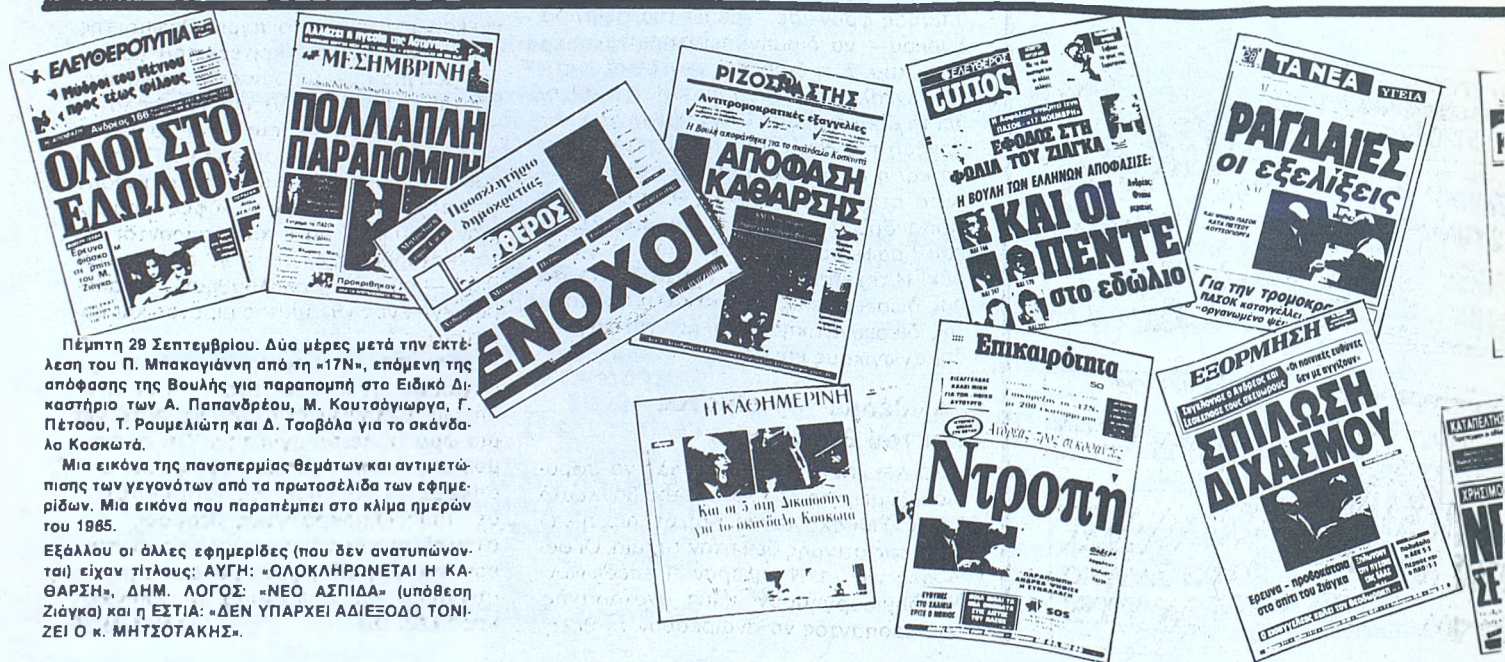
ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ, η «ανίερη συγκυβέρνηση» βαρύνεται —κατά το ΠΑΣΟΚ— με πλήθος ανομημάτων. Διότι δεν κατόρθωσε, μέσα σε τρεις μήνες, να λύσει το Κυπριακό... Διότι δεν άσκησε πίεση στους Αμερικανούς να μαζέψουν τις σημαίες και τα σιδηρικά τους, κοντολογίς να ξηλώσουν τις βάσεις τους... Διότι δεν κήρυξε τον πόλεμο στην Τουρκία, μετά την παραβίαση του ελληνικού εναέριου χώρου (κατά την άσκηση «Ντισπλάιη Ντετερμινέσιον» από τουρκικά μαχητικά αεροσκάφη... Διότι, τέλος —για να έλθουμε και σε θέματα διεθνών σχέσεων— η «συγκυβέρνηση» ανανέωσε την πρόσκληση στο Σοβιετικό υπουργό Εξωτερικών Ε. Σεβαρντνάντζε, ενώ είναι γνωστό ότι τόσο ο Σεβαρντνάντζε, όσο και οι Ζίβκωφ και Ορτέγκα είχαν εντυπωσιασθεί από το «διεθνές κύρος» του Α. Παπανδρέου και ήταν έτοιμοι —αν πιστέψουμε τα όργανα του αυριανισμού— να γίνουν προεκλογικοί κράχτες του! Ποιος πρώτος είπε: *Το πολύ της θλίψεως γεννά παραφροσύνη*; (Ειδικά για το «διεθνές κύρος» του πρώην πρωθυπουργού, το αμερικανικό «Νιουσγουήκ» έγραψε, την εβδομάδα αυτή, ότι δεν υπάρχει ευτελισμός που να μην πηγαίνει αντάμα τις μέρες αυτές (no humiliation is too small...) με τον κ. Α. Παπανδρέου).

ΑΛΛΑ ΤΟ ΠΑΣΟΚ τα έχει, κυρίως, με τον Συνασπισμό: Επιτέλους, οι «άλλοι εταίροι» (οι της Νέας Δημοκρατίας) είναι «δε-

ξιοί του κερατά», ενώ εμείς, οι επιφανείς άνδρες του ΠΑΣΟΚ είμαστε «αριστεροί»... Συνεπώς, θα έπρεπε, σεις και μεις, να είχαμε σχηματίσει «κυβέρνηση όλων των προοδευτικών - αριστερών δυνάμεων», για να πραγματώσουμε την... κάθαρση, υπό την αίρεση, βέβαια, ότι, από την κάθαρση αυτή θα εξαιρούνταν οι Ν. Αθανασόπουλος, Π. Ρουμελιώτης, Δ. Τσοβόλας, Κ. Τσίμας, Θ. Τόμπρας και, φυσικά, ο τώως πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου. Και, επειδή, βεβαίως, σε ένα σκάνδαλο ολκής, όπως το σκάνδαλο Κοσκωτά, πρέπει να υπάρχουν και ένοχοι, θα μπορούσαμε να είχαμε συμφωνήσει στην παραπομπή δυο τέως υπουργών μας: Του άλλοτε αντιπροέδρου μας Μένιου Κουτσόγιωργα και του Γ. Πέτσου... Σεις, όμως, οι ηγέτες του Συνασπισμού, άνθρωποι, κατά βάση «λογάδες», αντί να συμφωνήσετε μαζί μας, αρχίσατε να λέτε το μακρύ και το κοντό σας, ότι τάχα η Αριστερά δίνει στην κάθαρση μια πολυσήμαντη έννοια, που παίρνει διαστάσεις κεντρικού χρέους, ότι τάχα πρέπει να αποκατασταθεί η πολιτική αξιοπιστία, ακριβέστερα η εμπιστοσύνη στους θεσμούς και ότι αν δεν δοθεί απάντηση στο διαλυτικό σύνθημα: «Είναι όλοι τους κλέφτες — Είναι όλοι τους το ίδιο», τότε ενδέχεται να διαλυθεί και ο τελευταίος ιστός που συντηρεί τη συνοχή της ελληνικής κοινωνίας. Λόγια, λόγια, λόγια, κύριοι (ή σύντροφοι) του Συνασπισμού. «Των οικίων ημών επιπραμένων» —και του ΠΑΣΟΚ εκτός εξουσίας— για θεσμούς και ιστούς θα μιλάμε;

Όταν ανακαλύπτουν το +1...

ΟΠΩΣ ΑΝΑΜΕΝΟΤΑΝ, μέσα στο δεκαπενθήμερο αυτό, το ΠΑΣΟΚ έδωσε «μάχη» για την κατάργηση του «συν ένα». Και το πιο πιθανό είναι ότι θα επαναφέρει το θέμα αυτό, στη διάρκεια των ε-



Πέμπτη 29 Σεπτεμβρίου. Δύο μέρες μετά την εκτέλεση του Π. Μπακογιάννη από τη «17Ν», επόμενη της απόφασης της Βουλής για παραπομπή στο Ειδικό Δικαστήριο των Α. Παπανδρέου, Μ. Κουτσόγιωργα, Γ. Πέτσου, Τ. Ρουμελιώτη και Δ. Τσοβόλα για το σκάνδαλο Κοσκωτά.

Μια εικόνα της πανοπερμίας θεμάτων και αντιμετώπισης των γεγονότων από τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων. Μια εικόνα που παραπέμπει στο κλίμα ημερών του 1965.

Εξάλλου οι άλλες εφημερίδες (που δεν ανατυπώνονται) είχαν τίτλους: ΑΥΓΗ: «ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΤΑΙ Η ΚΑΘΑΡΣΗ», ΔΗΜ. ΛΟΓΟΣ: «ΝΕΟ ΑΣΠΙΔΑ» (υπόθεση Ζιάγκα) και η ΕΣΤΙΑ: «ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΕΞΟΔΟ ΤΟΝΙΖΕΙ Ο κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ».

ρευνητικών εντολών, που αρχίζουν από σήμερα, με την παραιτηση της κυβέρνησης Τζαννετάκη.

Η «ΙΔΕΑ» —και κατ' επέκταση η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για την κατάργηση του «συν ένα»— ωρίμασε, κατά βάση, στους κόλπους του Εκτελεστικού Γραφείου. Αλλά ο τοκετός ήταν εξαιρετικά επώδυνος: «Θα γίνουμε ρεζίλι των σκυλιών» —είπαν μερικοί... «Θα πρέπει, τουλάχιστον, να παραιτηθεί ο σύντροφός μας 'Ακης». (Ο σύντροφος 'Ακης Τσοχατζόπουλος είχε υποστηρίξει, λίγο πριν από τις εκλογές του Ιουνίου, κατά τη συζήτηση του εκλογικού νόμου, ότι κατάργηση του «συν ένα» είναι πράξη αντισυνταγματική)... «Πώς θα κατηγορήσουμε τον Συνασπισμό ότι απεμπόλει την απλή αναλογική, όταν οι μόνοι που την απεμπόλησαν —επί οκτώ ολόκληρα χρόνια— είμασταν εμείς», κλπ...

ΤΕΛΙΚΑ, αφού βεβαιώθηκαν ότι δεν υπάρχει καμιά δυνατότητα για να ψηφισθεί η τροπολογία τους, έσπευσαν να την καταθέσουν στην Βουλή. Και, φυσικά, την ίδια ώρα —κατά την πάγιά τους τακτική— έδιναν «σήμα» στον αυριανισμό για τα περαιτέρω: «Χυδαιολογείτε - χυδαιολογείτε, συκοφαντείτε - συκοφαντείτε, στο τέλος κάτι μένει!» Με τι μετριέται η πολιτική συνείδηση μιας ηγεσίας; Και με τι ο βούρκος της συκοφαντίας και του γκαϊμπελισμού;

ΜΕΣΑ σε αυτό το «κλίμα», το ΠΑΣΟΚ ετοιμάζεται στο πλαίσιο των διερευνητικών εντολών, να διατυπώσει νέες προτάσεις... συνεργασίας στον Συνασπισμό: Ελάτε να «συνεργασθούμε», ω σύντροφοι, για να ψηφίσουμε —έστω και την ύστατη ώρα— το «συν ένα»... Ελάτε να συνεργασθούμε για κοινούς υποψήφιους στις μονοεδρικές... Ελάτε, ενώ διαλύεται η Βουλή και η χώρα οδεύει προς εκλογές, να «τους τη φέρουμε», σχηματίζοντας, σεις

και μεις, μια νέα κυβέρνηση που θα μείνει στην εξουσία έως ότου γίνουν οι... δίκες! Όσο για τους ενεχομένους στο σκάνδαλο Κοσκωτά ή στο σκάνδαλο των υποκλοπών ή στο σκάνδαλο του καλαμποκιού, με τους οποίους θα συγκροτήσουμε τη νέα «κυβερνητική πλειοψηφία», ε, τι να γίνει, μπορούμε και να αγνοήσουμε τις αποφάσεις της Βουλής. (Οι «εκτελεστικοί» του ΠΑΣΟΚ δεν έχουν το θεό τους. Και ενώ ποτέ δεν διακρίθηκαν ούτε για συνέπεια, ούτε για σοβαρότητα, τώρα κάνουν το παν για να αποδείξουν ότι έχασαν κάθε επαφή με την πραγματικότητα).

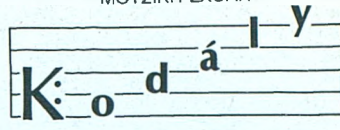
ΦΥΣΙΚΑ, από πουθενά δεν προκύπτει ότι ο Συνασπισμός θα ενδώσει στα τεχνάσματα αυτά του ΠΑΣΟΚ —διάβαζε στην πολύ γνωστή «πολιτική της τρικλοποδιάς». Η πολιτική αυτή είχε αποδώσει, τον Μάρτιο του 1985, κατά την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας, «θύματα» της οποίας ήταν όχι μόνο ο τότε πρόεδρος Κ. Καραμανλής και οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ («στη συνεδρίαση εκείνη του Σαββάτου 9 Μαρτίου, είχαμε μπει όλοι καραμανλικοί, για να βγούμε, ξαφνικά, σαρτζετακικοί»...), αλλά και η ίδια η Αριστερά! Όσο για τις συνέπειες της πολιτικής αυτής, τις πλήρωσε και ο τόπος, και το ΠΑΣΟΚ (από πλευράς δημοκρατικών διαδικασιών μέσα στο κόμμα) και η Αριστερά. Ο «σοσιαλισμός», βεβαίως δεν προωθήθηκε... Και οι όποιες εξουσίες του προέδρου της Δημοκρατίας, αντί «να μεταφερθούν στο Κοινοβούλιο» μεταφέρθηκαν, απλώς, στην πρωθυπουργία, δηλαδή στο Καστρί, δηλαδή στον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου, που, ανέλεγκτος, ασύδοτος, άρχισε να λειτουργεί ως «ανώτατος άρχων» και μέσα στο κόμμα του, και μέσα στην κυβέρνηση, και μέσα στη χώρα, γενικότερα.

ΟΠΩΣ ΚΑΙ αν έχει το πράγμα, ο Συνασπισμός φρόντισε —μέσω του Λεωνίδα Κύρκου— να διαμηνύσει στο ΠΑΣΟΚ τη θέση του: Στη διάρκεια των διερευνητικών εντολών «ο Συνασπισμός θα αρνηθεί τη δική του εντολή και, μέσα από την άρνηση της δικής του, περιέχεται εύλογα και η άρνηση οποιασδήποτε άλλης». Αυτό στην απλοελληνική θα πει: Κύριε Παπανδρέου και κύριοι του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ μην κουράζεσθε! Η τεχνητή όξυνση δεν πρόκειται να σας δώσει οφέλη. Το ίδιο και η αποδοχή της διερευνητικής εντολής, για λόγους δημαγωγικούς και μόνο.

Το «θέαμα του αίματος και του θανάτου»...

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ έμελλε να σφραγισθεί και με τη δολοφονία του βουλευτή Παύλου Μπακογιάννη. Και, βέβαια, η επιλογή της στιγμής δεν ήταν τυχαία. Οι φονιάδες της «17N» ήξεραν τι επεδίωκαν: Να δημιουργήσουν κλίμα αναταραχής. Και, προπαντός να αναιρέσουν τη θέλη-

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ



Πολλές σχολές διδάσκουν μουσικά όργανα στη Μουσική Σχολή Kodály διδάσκουμε στο δικό σας παιδί ΜΟΥΣΙΚΗ.

Μουσική Σχολή Kodály

ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ:

Μουσικά Όργανα

Ανώτερα Θεωρητικά

Τραγούδι

Βυζαντινή Μουσική

Διεύθυνση Χορωδίας

Σολφέζ-Θεωρία (Σύστημα Kodály)

Εξάσκηση ακοής

Μουσικολογία

Χορωδία

ΕΙΔΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- Προσχολικής Ηλικίας (και για γονείς!)
- Προετοιμασίας για σχολή Μουσικολογίας
- Προετοιμασίας για εξετάσεις Δημοσίου
- Προετοιμασίας για σπουδές στην Ουγγαρία (Ινστιτούτο Kodály, Κέτσκεμετ)
- Ακαδημία Ferenc Liszt, Βουδαπέστη
- Ουγγρικής γλώσσας (+ μουσική οραλογία)
- Προετοιμασίας για Μουσική Ακαδημία, Βιέννη

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
KODALY

ΚΥΠΡΟΥ 61, ΧΑΛΑΝΔΡΙ

Διδάσκουμε,
στο δικό σας παιδί, Μουσική

Τηλ.: 6810807

ΚΑΛΗΤΕΡΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Βαλεντίνος Πατριδής

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Μιχάλης Πατεάς

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δημήτρης Μπουζάνης

Με την συνεργασία του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ KODALY, Κέτσκεμετ Ουγγαρίας του διευθυντή του και PETER ERDEI και των καθηγητριών LENKE IGO, ORSOLYA SZABO και Dr. KLARA KOKAS

Η Μουσική Σχολή Kodály είναι Καταστατικό Μέλος της ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ KODALY (I.K.S.) και τελεί υπό την αιγίδα της κυρίας SAROLTA KODALY

ση του ελληνικού λαού για ομαλή πορεία προς τις εκλογές. Αλλά τυχαία δεν ήταν και η επιλογή του προσώπου. Πέρα από την ουσιαστική του συμβολή στον αντιδικτατορικό αγώνα, ο Παύλος Μπακογιάννης είχε εργασθεί για ό,τι αποκαλούμε «πολιτικό διάλογο», «ευρύτερες συγκλίσεις και συναινέσεις», «ομαλή λειτουργία και ανανέωση των θεσμών»... Και είναι κοινός τόπος ότι οι αγριάνθρωποι της 17N —αυτόκλητοι «κριτές» του πολιτικού μας βίου...— μισούν κάθε τι που σχετίζεται με την κοινή λογική, το διάλογο, τη δημοκρατία. Γι' αυτό και το μένος τους κατά του Συνασπισμού... Γι' αυτό και οι προκηρύξεις τους εμπνέονται από τα «επιχειρήματα» και το «ύφος» του αυριανισμού... Γι' αυτό και επιφέρονται για τα «κατορθώματά» τους, γι' αυτή την άθλια —και κατ' εξακολούθηση— αναπαραγωγή ενός «θεάματος αίματος και θανάτου».

ΑΛΛΑ ΙΣΩΣ η καλύτερη καταδίκη των φονιάδων, ήταν —το γεγονός ότι η Βουλή των Ελλήνων δεν διέκοψε ούτε για μια ώρα τη λειτουργία της. Ότι σώσωμος ο πολιτικός κόσμος της χώρας διαδήλωσε τη βούλησή του να προστατεύσει τους δημοκρατικούς θεσμούς. Ότι στον εξτρεμισμό, τον παραλογισμό, στον έρποντα κτηνώδη φασισμό, στο αίμα, τη σύγχυση, τον εκφοβισμό, ο ελληνικός λαός λέει ΟΧΙ.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ημερο δρακτης

ΤΕΤΑΡΤΗ, 20.9.89 · ΤΡΙΤΗ, 3.10.89

ΤΕΤΑΡΤΗ, 20.9.89

Αποχωρησάντων των **Πασόκων βουλευτών**, οι υπόλοιποι γονείς του Έθνους παραπέμπουν στο **Ειδικό Δικαστήριο** τον **Α. Παπανδρέου** με ψήφους 167 υπέρ, 2 κατά και 4 λευκές με την κατηγορία του υποκλοπής τηλεφωνημάτων. Μαζί του και το δίδυμο **Κ. Τσίμας, Θ. Τόμπρας**. Και στα δικά σας, όσοι από σας γίνετε πρωθυπουργοί.

Προς τιμήν του παραπεμπμένου **τώρα πρωθυπουργού** το ΕΓ, του ΠΑΣΟΚ οργάνωσε πάρτι στα γραφεία του Κινήματος στη **Χαρ. Τρικούπη**. Κι έτσι για πρώτη φορά μετά πάροδο δύο ετών ο **κ. Παπανδρέου** διέβη το κατώφλι τους κρατών εις τας χείρας την **κ. Δ. Παπανδρέου** και ραινόμενος με **ροδοπέταλα** και **ρύζι** από αναριθμητον πεντηκοντάδα οπαδών του.

Φοβισμένη η **ΚΝΕ Θεσσαλονίκης** από την υπό του **Γκορμπασόφ** απόλυση πέντε **μπρεζινεφικών** μελών του **Πολιτμπυρώ**, προτείνει στο ΚΣ της να αναβληθούν αι υπό του **κ. Φαράκου** καταδικασθείσαι **μεταφρεσπιβαλικά εκδηλώσεις** εις **Θεσσαλονίκη**ν.

Τη διαφωνία του για την ελεύθερη κυκλοφορία των **ταξί** εκφράζει με ανακοίνωσή του ο **Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών**. Καλώς — αλλά για τις **πολυκατοικίες** σκέφτονται να πουν ποτέ κάτι;

Ο **Χ. Φλωράκης** επιστρέφει εκ **Βουλγαρίας** όπου συνηνήθη με τον **σ. Ζίβκοφ** δήλωσε ότι η σημερινή καταδίκη του **Γ. Γεωργιάκη** σε εξαήμενη φυλάκιση διότι **έδερνε τα παιδιά του** δεν αποτελεί πολιτικό ή ποινικό προηγούμενο σ' ό,τι αφορά τη ρύθμιση του θέματος της **ΚΝΕ**.

Σας πληροφορώ ότι εξακολουθώ να **μην** καπνίζω.

ΠΕΜΠΤΗ, 21.9.89

Η **ΚΕ του ΚΚΕ** καταρρίπτει το **Πανελλήνιο Ρεκόρ Καθαιρέσεων** στέλνοντας στίπτι τους τα 69 μέλη του **Κεντρικού Συμβουλίου** της **ΚΝΕ**.

Ο κατάλληλος **άνθρωπος** στην κατάλληλη θέση: ο **αποτυχών βουλευτής της ΝΔ Ν. Καλτεζιώτης** που διορίστηκε υποδιοικητής της **Κτηματικής Τράπεζας** καταδικάστηκε σε **φυλάκιση πέντε μηνών** γιατί **εξεδωσε ακάλυπτη επιταγή**.

Οι απανταχού της Ελλάδος διάφοροι **έκτακτοι** διαφόρων υπηρεσιών και οργανισμών του Δημοσίου **ανέρχονται** σε 163.000 και απεργούν σήμερα απαιτώντας **μονιμότητα**. Καιρός να καταρρίψει ο **κ. Κανελλόπουλος** το **ρεκόρ** του **κ. Λάζαρη**: ως υπουργός **Προεδρίας** το 1985 είχε **μονιμοποιήσει** 150.000.

Μεγαλώνει συνεχώς η **τρύπα** του **όζοντος** πάνω από την **Ανταρκτική**, σύμφωνα με την **ΕΜΥ** της **Ν. Ζηλανδίας**.

Πρόταση στον **Συνασπισμό** για συνεργασία στις **μονοεδρικές** ετοιμάζει το **ΠΑΣΟΚ**. Θέτω εαυτόν εις την υπηρεσίαν των **δημοκρατικών** και **προοδευτικών** δυνάμεων και **θυσιάζομαι** να εμφανιστώ ως **υποψήφιος**.

Υπέρ της **διατήρησης** του **Υπεροκομείου** της **Λέρου** διαδηλώνουν οι κάτοικοι του νησιού. Καιρός να τους περιθάψουν όλους στο **ευαγές ιδρυμα**.

650 εκατ. πρόστιμο θα πληρώσει η **Ελλάς** στην **ΕΟΚ** για το πασίγνωστο **καλαμπόκι**. Ο λογαριασμός να σταλεί στον υπόδικο υπουργό **Μ. Αθανασόπουλο**.

Στα εργαστήρια της **Γκρήνπης** στην **Ολλανδία** με μεθόδους **γενετικής μηχανικής** δημιουργήθηκαν **έμβρυα** **ελεφάντων** σε **σωλήνα** που έχουν

έξι χυλιδόντες. Ελπίζεται ότι ο **πολλαπλασιασμός** τέτοιων **ελεφάντων** θα βοηθήσει να γλυτώσουν οι **γνήσιοι** από το **κυνήγι** που τους γίνεται για το **ελεφαντοστόν**.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 22.9.89

Τώρα που **ξέσπασε η κρίση**, μαθαίνουμε πως **35-40 ετών** είναι όλα τα **βασικά στελέχη** της **ΚΝΕ**, συμπολιτευόμενα και αντιπολιτευόμενα. Άτυχε **Φάουστ**, στην εποχή σου δεν υπήρχαν **κομμουνιστές** να σου λύσουν το πρόβλημα.

Εδώ και **ήμερες**, **έγχρωμες φωτογραφίες** **τρελών, μανιακών, σχιζοφρενών, καταθλιπτικών, ψυχωσικών, μεγάλων και μικρών, ανδρών και γυναικών, γυμνών και ενδεδημένων, κατακλύζουν** τις σελίδες όλων των εφημερίδων. Μέχρι και πρωτοσέλιδη **«πορνό»** είχε το **«Έθνος»**. Αθάνατη ελληνική δημοσιογραφία που κατατρόπωσε τον **Κοσκωτά...**

Τρίτο ανέγραψε στην **ημερήσια διάταξη** της επόμενης **Πέμπτης** το νομοσχέδιο για την κατάργηση του **Συνένου** ο αυθέντης της **Βουλής** **κ. Τσαλδάρης**. Προβλέπεται **μηδέν** εις το **πλήκρον** ή **«καυγάς** **περί όνου σκιάς»**, όπως είπε ο **κ. Τσαλδάρης** που δεν **ξέρει μαθηματικά**.

Όπως **καταλάβατε** απ' όσα **μέχρις εδώ** διαβάσατε, **εξακολουθώ** να **καταβάλω αγωνιώδεις προσπάθειες** να **μην καπνίσω**.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 23.9.89

Στη **λαϊκή** της **Καλλιδρομίου** όλοι ήσαν **μελαγχολικοί, σκεπτικοί, κατηφείς**. Ο **φούρναρης** στη **γωνία** της **Εμμ. Μπενάκη** μου **έδωσε** την **εξήγηση**: **«Φθινοπωρινή Ισημερία σήμερα, κύριε Ημερολόγητα μου. Τέλος το καλοκαίρι, αρχίζει το φθινόπωρο. Πώς να μη μελαγχολήσεις»**.



Ο Παπα-Κώστας και η κυρα-Ρήνη Μπακογιάννη: θυμάτα κι αυτοί των «επαναστατών» της 17Ν...

Με **βαρυσημαντή επιστολή** του προς τον **Τύπο** ο **Μ Βαφειάδης** **αποκαλύπτει, μεταξύ άλλων, και τη βασική αιτία** της **ήττας** του **ΠΑΣΟΚ**: οι **αντιστασιακοί** που **«προσφέρθηκαν»** να **κοσμήσουν** τα **ψηφοδέλτια** του **ΠΑΣΟΚ** **τοποθετήθηκαν** σε **«μη εκλογίμες θέσεις»**. Ο **καθένας** με τον **πόνο** του.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 24.9.89

Μέτωπο των **δυνάμεων** της **«ανανεωτικής, ριζοσπαστικής, μη εκσυγχρονιστικής αριστεράς»** πρότεινε ο **κ. Μπασιάς** **κλείνοντας** το **φεστιβάλ «Ρήγα» - «Θούριου»**. Ο **«μη εκσυγχρονιστικός»** στα **«μη πασοκικά»** ελληνικά λέγεται **αναχρονιστικός**. Εμπρός λοιπόν για **ριζοσπαστικούς αριστερούς αναχρονισμούς** — και όποιον πάρει ο **χάρος**.

Η **συνδιάσκεψη** του **ΕΣΚ** **εξουσιοδότησε** τον **αρχηγό** του **κόμματος** **κ. Αρσένη** να **προχωρήσει** σε **συνομιλίες** **«για την ανασύνταξη του σοσιαλιστικού ρεύματος»**. Προβλέπω να **θυσιάζεται** κι αυτός ως **μοναδικός υποψήφιος** των **«δημοκρατικών δυνάμεων»** σε **μονοεδρική** **περιφέρεια**.

Μα αφού δεν έχει ούτε καν **σπίτι** εκεί και μένει στο **«Ξενοία»**, γιατί ο **κ. Γ. Παπανδρέου Β'** **διάλεξε** το **χωριό Καλέντζι** για να **έρθει** εις **γάμου** **κοινωνία** μετά της **κυρίας Α. Καραπάνου**;

Με την **επιλογή** της **κυβέρνησης Τζαννετάκη**, ο **Συνασπισμός** **«πρόσφερε** **μεγάλη υπηρεσία στον διεθνή κομμουνισμό»**, δήλωσε στη **Θεσσαλονίκη** ο **κ. Έβερετ**.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 25.9.89

Ευφροσύνη, κοινώς Φρόσω ή **Έφη**, **χρόνια** σου **πολλά**.



Κυκλοφόρησε σήμερα ο «**Οδηγητής**» των Σ. Κωτσαντή-Α. Καραϊνδρου ενώ από την Παρασκευή έχει κυκλοφορήσει ο συνονόματός του των Γ. Γράψα - Σ. Αντωνάκη.

700 εκατ. πρόστιμο θα πληρώσει η **Κτηματική** στις αρχές των ΗΠΑ. Ούτε **καλαμπόκι** να πούλαγε.

Κατά της αλλαγής των **κωδίκων** τάχθηκε κατά πλειοψηφία η Ολομέλεια του **Αρείου Πάγου**. Ένας λόγος παραπάνω ν' αλλάξουν.

Ο κ. **Μητσοτάκης** επισκέφθηκε τον κ. **Καραμανλή**, ο κ. **Γλέζος** τους **Λάζαρη** και **Στεφανόπουλο**. Την κ. **Έφη Σαρτζετάκη**, που εορτάζει κιόλας, κανείς δεν τη θυμήθηκε.

Τι γίνεται με εκείνη την **ΕΔΕ** για ν' αποδοθούν ευθύνες για την απέλαση του **Οζσομάρ**; Ακόμα περιμένουμε να τη δούμε κ. **Κουβέλη**, **Κωνσταντόπουλε**, **Μυλωνά**, **Παπαμάργαρη**.

«**Με είπε γάιδαρο**» αναφώνησε ο πρώτος υπογράφων την πρόταση περί κατάρτησης του **συνένα** κ. **Τσοχατζόπουλος** αφού τριβέλιζε επί τρεις μέρες στο μυαλό του τη φράση του Α. **Τσαλδάρη** ότι πρόκειται για συζήτηση «**περί όνου σκιάς**».

Αντέχω ακόμη: κατέφαγα τα νύχια, ελπίζω τα δάχτυλά μου να γλυτώσουν. Κλείνω δυο ολόκληρους μήνες που δεν έχωβάλει **τσιγάρο** στο στόμα μου. Η σεξουαλικότητά μου αναζητεί ακόμη τη φυσική κοίτη της, τα πέντε εκατομμύρια στιγμές ηδονής που έχει χάσει. **Κοίτη, κοίτη, είσαι εδώ;**

ΤΡΙΤΗ, 26.9.89

Η «**17N**» δολοφονεί πρωί πρωί τον **βουλευτή Παύλο Μπακογιάννη**. Η μόνη διαφορά τους από τον **Γκοτζίμάνη** είναι ότι εκείνος δεν προσπαθούσε να «**δικαιωθεί**» με παραληρηματικές προκηρύξεις.

Κατά τα άλλα, η **Βουλή** συζητά την παραπομπή των **Πασόκων** για το σκάνδαλο **Κοσκωτά**.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 27.9.89

Για παράβαση του μισού περίπου **Ποινικού Κώδικα** παραπέμπονται στο **Ειδικό Δικαστήριο** για το σκάνδαλο **Κοσκωτά** οι: Α. **Παπανδρέου**, Μ. **Κουτασίωργας**, Γ. **Πέτσος**, Π. **Ρουμελιώτης**, Δ. **Τσοβόλας**. Καλά ξεμπερδέματα.

Για λόγους προσωπικής ευθιγείας ο Α. **Παπανδρέου** αποχώρησε από τη **Βουλή** μετά τον δεκάριο που εκφώνησε. Όταν δεν αποχωρούσε από πρωθυπουργός ήταν επομένως για λόγους **συμφέρον**.



Σ. Αντωνάκη, Σ. Κωτσαντής: διαλέξετε μεταξύ των δυο την ΚΝΕ που σας ταιριάζει.

τος.

Άρρητα - αθέμιτα εκφώνησε στη **Βουλή** ο Μ. **Κουτσόγιωργας** απολογούμενος. Καϋμένη **κυρ-Μέντιο**, ούτε καν τους δικούς σου δεν έπεισες...

Κατά **3 δις** θα αυξηθεί το έλλειμμα του δημοσίου για τον εκσυγχρονισμό των μηχανισμών καταστολής μήπως και βρουν τη «**17N**».

Επιζώντες **συνταξιούχοι** αντιστασιακοί εόρτασαν με μεγαλοπρέπεια την **48η** επέτειο από της ιδρύσεως του **ΕΑΜ**.

Στο σπίτι του Μ. **Ζιάγκα** έσπευσε ο δαιμόνιος υπουργός **Δημόσιας Τάξεως** κ. **Κεφαλογιάννης** ν' αναζητήσει ίχνη της «**17N**». Το γεγονός ότι τον ίδιο υπουργικό θώκο τιμήσαν και οι κ. **Δροσογιάννης**, **Πέτσος**, **Σκουλαρίκης** πείθει ότι μόνο όσοι έχουν **δείκτη ευφυΐας** κάτω του 100 είναι κατάλληλοι γι' αυτήν τη θέση.

Αποκαλύπτεται ότι **διερχόμενος αστυφύλαξ** φοβήθηκε να **πυροβολήσει** τους δολοφόνους της «**17N**». Γιατί λοιπόν δεν τους μαζεύουν τα **υπηρεσιακά περιστροφά**;

ΠΕΜΠΤΗ, 28.9.89

Η κατάργηση του **συνένα** παραπέμπεται για το μήνα που δεν έχει **Πέμπτη**. Κι έτσι δεν θα αλλάξουν τα **βιβλία Αριθμητικής**.

Παπάς διηύθυνε κύκλωμα **εμπορίας βρεφών**. Τόσα χρόνια να εμπορεύεται το **Θείον Βρέφος**, του έμεινε.

Εκλογές με **υπηρεσιακή** στις 5 Νοεμβρίου αποφάσισε το τέθριππο **Μητσοτάκη Τζαννετάκη - Φλωράκη - Κύρκου**. Ψάξτε για τα **εκλογικά**

βιβλιάρια σας, συντονίστε τις τηλεοράσεις σας στα **δορυφορικά**, αγοράστε **ωτασπίδες** ώστε να ψηφίσετε ήρεμοι και ανεπηρέαστοι **Συνασπισμό**.

Καλπάζουν οι τιμές στο **Χρηματιστήριο**. Εγώ αρχίζω να πουλάω —μην καθυστερείτε.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 29.9.89

Μετά το πρωτοσέλιδο πορνό από το **Δαφνί**, νέο κατόρθωμα του «**Εθνους**»: αναγορεύει τον Π. **Κοροβέση** σε πρώτο ύποπτο για τη δολοφονία του Π. **Μπακογιάννη**. **Σπέρμα** και **αίμα**, η αλάνθαστη συνταγή που ανεβάζει την **αδρεναλίνη** και τις **κυκλοφορίες** των εφημερίδων —και του **Ημεροδότη**.

Δεν τους παίρνουν τα **υπηρεσιακά περιστροφά** για να μπορούν να **πυροβολούν** την πρώην σύζυγό τους και μετά ν' αυτοκτονούν οι **αστυφύλακες** —όπως ο Α. **Αποστολίδης** σήμερα στο **Περιστέρι**.

Από **έρωτα** έκλεψε 600 εκατομμύρια από την **Εθνική**, τα έστειλε στο εξωτερικό στον εραστή της. Και τώρα δικάζεται η κ. **Ι. Γάγγα**. Να μια καλή **κοίτη** για να διοχετεύσει κανείς τη **λίμπντο** του όταν κόψει το **τσιγάρο**.

Κηδεύτηκε στο **Καρπενήσι** ο Π. **Μπακογιάννης**.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 30.9.89

Σήμερα δεν θα μάθετε ειδήσεις **γιατί τρυγάμε τ' αμπέλια του** παπού και του πατέρα μου —**ένα στρέμμα** και τα δυο μαζί. Είκοσι φίλοι και συγγενείς έπλυναν τα **βαρέλια** και μπλέχτηκαν με τα **βάτα**, αντιμετώπισαν τις **σφήκες**, υπέστησαν τον **ήλιο** και γλίτωσαν στο τσακ τη **βροχή** για να τρυγήσουν τον καρπό του **Βάκχου**. Η σοδειά ήταν καλή: μια

αυγουσιτιάτικη βροχή έδωσε στο **φιλέρι** πλούσιο χυμό χωρίς να μειώσει σοβαρά τα **σάκχαρά** του, μ' όλο που το καλοκαίρι ήταν **φέτος δροσερό**. Από το πατητήρι ο χυμός πάει κατευθείαν στην **υπόγεια κάβα**: θα μείνει ως το βράδυ σε δοχεία, να κατακαίσει η **λάσπη** πριν μπει στα **βαρέλια**. 1.500 λίτρα ήταν η παραγωγή —τα 100 έφυγαν αμέσως να γίνουν **πετιμέζι**, **μουσταλευριά**, **μουστοκούλουρα**. Το **μουστόμετρο** λέει πως όταν με το καλό οι **μύκητες** κάνουν τα **σάκχαρα οινόπνευμα**, το **κρασί** θα είναι 12 βαθμών. Το βράδι δημιουργείται **μικροπαικός** όταν διαπιστώνουμε πως η **αντλία** που θα ανέβαζε τον μούστο στα **βαρέλια** έχει χαλάσει: οργανώνεται **επιδρομή** σε **γειτονικό βενζινάδικο** κι ένα κομμάτι παλιάς **σαμπρέλας** αντικαθιστά τη σπασμένη **μεμβράνη**. Πριν κοιμηθώ **ξαναδιαβάζω** όσα γράφει ο **Reynaud** στο «**Coupage et travail du vin**», ο **Lichine** στην «**Encyclopedie des vins et des alcools**», ο **Καλλιέρος** στην «**Οινοτεχνική**», ο **Ζαχαρόπουλος** στη «**Σύγχρονη Οινοτεχνία**». Δεν έχουμε **εξαχάσει** τίποτα —οι **μύκητες** πρέπει ήδη να έχουν αρχίσει το **θεάρεστο έργο** τους.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 1.10.89

Τα **έξι βαρέλια** είναι ήσυχα, μόνο τα 100 κιλιά που έχουν κρατηθεί για τα **πανηγυρίσματα** βράζουν. Σε καθένα απ' τα βαρέλια, ρίχνουμε 1-2 κιλά από αυτόν τον μούστο για να ξεκινήσει και σ' αυτά η **ζύμωση**. Ο **χημικός** στο γειτονικό κεφαλοχώρι **επιβεβαιώνει τις μετρήσεις**, εγκρίνει τις **ενεργειες** και παίρνει 6.300 για τον κόπο τού. Ετοιμαζόμαστε να φύγουμε, θα μείνει η **κυρα-Σία** ν' ανακατεύει τον μούστο. Όσοι εργάστηκαν, θ' ανταμειφθούν κατά τα **Χριστούγεννα** εις είδος. **Διατίθε-**

ται όμως οίνος και εις μη εργασθέντας έναντι 500 δρχ. η φιάλη. Θα κρατηθεί αυστηρή σειρά προτεραιότητας, γίνονται δεκτές και πιστωτικές κάρτες Αμερικαν Εξπρές, Βίζα, Ντάινερς.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 2.10.89

Το διάλειμμα τελείωσε, το κεφάλι πάλι μέσα αλλά εν πάση περιπτώσει καλή εβδομάδα και καλό μήνα.

Κι ενώ εγώ προετοιμάζα το φαγοπότι των μυκήτων ώστε από τα περιττώματά τους να προκύψει το κρασί ο κ. Ράλλης επανήλθε στη ΝΔ και η οικογένεια Ντέταρι οδήγησε τον Ολυμπιακό στην ήττα. Κατέφθασε επίσης στον Πειραιά το σκάφος «Σείριος» της Γκρην Πης, όπου εκτίθεται και το γνωστό ελεφαντάκι με τους έξι χαυλιόδοντες. Παράλληλα, 7.000 Ανατολικογερμανοί κατέφθασαν με τρένα στη Δυτικογερμανία εκ Πράγας και Βαρσοβίας. Εγώ παραμένω πάντα μη καπνιστής με άφθονα περισεύματα λιμπιντο παρά τα σαββατοκυριακάτικα χειρωνακτικά έργα.

Εγώ άνοιξα το δρόμο, άλλοι επωφελούνται: και ο κ. Λάζαρης πρόθυμος να θυσιάσει σε μονοεδρική για το καλό μας. Το είπε και στον Α. Παπανδρέου.

Στην Ελβετία, ο Μ. Κουτσόγιωργας αγωνίζεται να κρατήσει κλειστούς τους λογαριασμούς του.

Στη Σοβιετία, δεκαπεντάμηνη απαγόρευση των απεργιών ζητά ο Μ. Γκορμπατσόφ. Μα πότε είχαν επιτραπεί;

ΤΡΙΤΗ, 3.10.89

Του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη και μεγάλη χαρά των Αθηναίων μαθητών για την πρώτη τους αργία.

Μονιμοποιήσεις εκτάκτων, φορολογικές ρυθμίσεις, ψήφος μεταναστών: αυτό το προεκλογικό έργο το έχουμε δει και με καλύτερους ηθοποιούς.

Κατάληψη ολίγων ωρών στο γραφείο του υπουργού Δικαιοσύνης Φ. Κουβέλη με αίτημα την απελευθέρωση του Ρασίντ. Δώσε θάρρος στο χωριάτη και θ' ανέβει στο κρεβάτι.



Ο ΟΙΝΟΠΟΙΟΣ
ΛΙΜΠΙΝΤΙΝΟΥΧΟΣ
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

ΕΝΤΟΛΕΣ ΠΡΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΤΟ ΗΜΙΚΥΚΛΙΟ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

Αγαπητοί γονείς του Έθνους, τέλος τα ψέματα. Ήγγικεν η ώρα να ξαναγίνονται πολίτες και να αποδυθείτε εκ νέου στον σκληρό αγώνα της σταυροφορησίας, ώστε να καταφέρετε να κατακτήσετε πάλι τη θέση σας στο ημικύκλιο της Βουλής.

Είμαι σίγουρος πως τούτη τη φορά ο ανταγωνισμός θα είναι εντονότερος από κάθε προηγούμενη. Όχι γιατί υπάρχει πώλωση, οξύτητα ή δεν ξέρω τι άλλο μεταξύ των ηγετών των κομμάτων σας. Αλλά επειδή για πρώτη φορά βρεθήκατε τόσο πολύ στο κέντρο της ζωής μας, για πρώτη τα φώτα της δημοσιότητας ήσαν τόσο πολύ στραμμένα πάνω σας, για πρώτη φορά από το καλοκαίρι του 1965 το Κοινοβούλιο γενικώς, κι εσείς προσωπικώς ειδικότερα, αποκτήσατε τόση σημασία.

Αγγίζαμε το πλήκτρο του τηλεχειριστηρίου κι αμέσως το Ημικύκλιο (όπως αρέσκονται να αποκαλούν οι Γάλλοι τη Βουλή τους) αντικαθιστούσε το καθιστικό, το σαλόνι, την σαλοτραπεζαρία — το χώρο τέλος πάντων όπου ευρίσκεται το πάλαι ποτέ χαζοκούτι. Ατέλειωτες ώρες σας αντικρύζαμε να αγορεύετε, να μονολογείτε, να διαπληκτιζέσθε. Πώς να το κάνουμε, γίνατε διάσημοι. Έστω και με αφορμή ασήμαντες παρεμβάσεις «επί προσωπικού» ή «επί του κανονισμού» που σας επέτρεπαν να υπερφαλαγγίζετε την ιεραρχία της κοινοβουλευτικής σας ομάδας.

Χρόνια τώρα μόνον οι φανατικοί του είδους στήνονταν κάθε Σάββατο να παρακολουθήσουν μίαν επιτροχάδην περιληψη του τι έγινε εκείνη την εβδομάδα στη Βουλή. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα βλέπαμε και τους Αρχηγούς να ομιλούν εκτός ημερησίας διατάξεως και εκτός θέματος επί παντός του επιστητού. Καθημερινώς, τα δελτία ειδήσεων μας κατέκλυζαν με τις πλέον απίθανες δραστηριότητες των υπουργών. Τρεις μήνες τώρα καθημερινώς σχεδόν, και εφόσον η ΠΡΟΣΠΕΡΤ δεν είχε αντιρρήσεις, βρισκόσασταν στον αέρα και διεκδικούσατε μια θέση στην καρδιά των τηλεθεατών, δίπλα σε αυτήν της Κάρολαϊν.

Στο κρατικό ραδιόφωνο το ίδιο. Μόνο οι ιδιωτικοί σταθμοί, που τους ακρώντας αδαιείς την αιτήτσερ, σας περιφρόνησαν και σίγουρα βγήκαν χαμένοι.

Στις εφημερίδες, σελίδες επί σελίδων τα πρακτικά της Βουλής, οι ακριτομυθίες για το τι διημείφθη στην τάδε εξεταστική, Προανακριτική, Ανακριτική ή δεν ξέρω τι άλλο Επι-

τροπή. Θυμάστε τι γινόταν πριν λίγους μήνες; Σεντόνια ολόκληρα οι βλακώδεις ερωταποκρίσεις κυβερνητικού εκπροσώπου και πολιτικών συντακτών στο «πρες ρουμ» — μονόστυλα τα πρακτικά της Βουλής. Οι ιεραρχίες και οι αξίες αντιστράφηκαν τους τρεις τελευταίους μήνες προς όφελος δικό σας. Οι δε Έλληνες εντρύφησαν για πρώτη φορά στα μυστήρια του Κανονισμού σας και του Συντάγματος, και έχουν όλοι έγκυρη γνώμη για το αν ήταν δυνατή ή όχι η κατά ριπάς, εκάστην Πέμπτην, εξαφάνιση του «συνένα» από προσώπου γης.

Τούτη η ξαφνική ανάδειξη του Ημικυκλίου σας σε επίκεντρο της πολιτικής ζωής είχε όμως και τα κακά της. Έστρεψε τους, κατ' επιεικήν κρίσιν, παρανοϊκούς επαγγελματίες εκτελεστές της «17 Νοέμβρη» εναντίον σας, στο πρόσωπο του Παύλου Μπακογιάννη. Πίσω από τα βαρύγδουπα, λαϊκίστικα και πρωτόγονα πολιτικά επιχειρήματα, δεν μπορεί να μην διακρίνει κανείς το μίσος για τον άνθρωπο από το χαμένο στα βουνά της Ευρυτανίας χωριό Βελωτά, που αγωνίστηκε με το δικό του όπλο (τον λόγο) κατά της χούντας, που κατάφερε να στήσει ένα επιτυχημένο περιοδικό, να γίνει βουλευτής — ενώ οι ίδιοι βρίσκονται στο θλιβερό σκοτάδι των ανωνύμων επαγγελματιών δολοφόνων. Δεν έχουν άλλο επιχείρημα πέρα από τη σφαίρα, δεν έχουν λόγο, ούτε υπόσταση, ούτε δύναμη. Πώς λοιπόν να ανεχθούν τη σημασία που αποκτά ξαφνικά ο λόγος σας, η δύναμη που συγκεντρώνουν τα πειστικά επιχειρήματα, που έχουν λόγο ύπαρξης από μόνα τους κι όχι επειδή τα συνοδεύει η «κάνη του ντουφεκιού»; Ο βουλευτής Μπακογιάννης δολοφονήθηκε από τους «παραρτιστερούς» της «17N» για τους ίδιους λόγους που οι «παρακρατικοί» δολοφόνησαν τον Λαμπράκη.

Η θητεία σας τελειώνει και ήταν εξαιρετικά σημαντική, έστω κι αν ήταν βραχύχρονη. Δεν πρέπει όμως να αναπαυθείτε στις δάφνες σας: Πρέπει και μετά τις εκλογές στο Ημικύκλιό σας να μείνει το κέντρο της πολιτικής ζωής να μη μετατοπιστεί στους σκοτεινούς διαδρόμους των υπουργείων, στα άδυτα των ιδιαιτέρων γραφείων των αρχηγών. Όχι ότι όλα έγιναν φωτεινά και ωραία: αλλά κάποιοι υποχρεώνονται πλέον να προσπαθούν να μας πείσουν διαλεγόμενοι μεταξύ τους κι όχι μονολογώντας ενώπιόν μας. Κι αυτό είναι κέρδος για όλους μας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

Αναφερόμαστε σε άλλες σελίδες αυτού του τεύχους στον «πολιτικό» Μπακογιάννη. Αλλά ο Παύλος Μπακογιάννης έγινε, πρώτα γνωστός σαν αγωνιστής εναντίον της δικτατορίας και αργότερα σαν επίλεκτο μέλος της δημοσιογραφικής οικογένειας.

Στις σελίδες αυτές δημοσιεύουμε για πρώτη φορά αποσπάσματα από τις απόρρητες εκθέσεις που έστειλαν στη χούντα της Αθήνας οι χαφιέδες της στη Δ. Γερμανία. «Ο Μπακογιάννης συνεχίζει τις κακοήθειες και ανθελληνικές εκπομπές του». «Πρέπει να ζητηθεί η αποπομπή του εκ του σταθμού παρά του Γερμανού Καγκελάριου Κίζιγκερ». «Μεγίστη υπήρξε η συμβολή της ημερησίας ελληνοφώνου εκπομπής του Μονάχου (Π. Μπακογιάννης) εις την εκδηλωθείσαν εκρηκτικήν κατάστασιν». Και άλλα παρόμοια.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Εκ της υπ' αριθ. 149/4.3.68
αναφοράς του Π.Λ. ΑΜΒΟΥΡΓΟΥ
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ: Έκθεσις ασφαλείας
μηνός Μαρτίου 1968

Προπαγάνδα:

Συνεχίζεται με τον αυτόν ρυθμόν η υπό του Ραδιοφωνικού σταθμού του Μονάχου διενεργουμένη ανθελληνική προπαγάνδα.

Μεταδίδονται συνεχώς διαστρεβλωμένα ειδήσεις κατά της καταστάσεως εις την Ελλάδα. Ο π. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ συνεχίζει τις κακοήθειες και ανθελληνικές εκπομπές του. Πρέπει να τεθεί θέμα Μπακογιάννη και να ζητηθεί η αποπομπή του εκ του σταθμού παρά του Γερμανού Καγκελάριου Κίζιγκερ. Δέον επίσης να εξετασθεί εάν αι εκπομπαι του και τα σχόλια του εμπίπτουσιν εις τας διατάξεις του ποινικού Νόμου προς άσκησιν ποινικής εναντίον του διώξεως. Προς τούτο δέον να συγκεντρωθώσιν όλα τα σχόλια του από της 21ης Απριλίου 1967 και εντεύθεν.

Εις άπαντα τα Ελληνικά πλοία παρακολουθούνται αι εκπομπαι του BBC εις την Ελληνικήν καθώς και των διαφόρων σταθμών του παραπετάσματος και τούτο διότι ουδείς ραδιοφωνικός σταθμός της Ελλάδος ακούεται πέραν των ορίων της Πατρίδος μας.

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ
ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΗΣ 28.11.68

ΘΕΜΑ: Ανθελληνικαί εκδηλώσεις
Χρόνος εις ον ανάγεται
η πληροφορία: Πρόσφατος
Πηγή: Ημέτερον όργανον

1. Ταραχώδεις συγκεντρώσεις Ελλήνων συμμετοχή Γερμανών έλαβον χώραν προ του κατστήματος του Βασ. Γενικού Προξενείου Αμβούργου με βίαιας εκδηλώσεις κατά του κτιρίου και προσωπικού τούτου.

2. Αι εκδηλώσεις ήρξαντο άμα της καταδικαστικής απόφασης δια τον Α. ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ συνε-

χίζοντα δε καθημερινώς. Εις την πρώτην εκδήλωσιν συμμετείχον 300 περίπου άτομα.

3. Εις τας κινήσεις ταύτας πρωτοστατούν οι ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ, ΣΑΡΓΟΛΟΓΟΣ, ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΥΝΕΛΑΚΗΣ και έτεροι γνωστοί εν Αμβούργω διαβιούντες κομμουνισταί.

4. Καίτοι το Προξενικόν Κατάστημα φρουρείται παρ' αστυνομικών, η αντίδρασις τούτων υπήρξεν εξοργιστικώς παθητική, εις τρόπον ώστε να θεωρηθεί ότι η ανοχή τούτων διενεργείται η προσβολή του Ελληνικού Προξενείου.

5. Κατ' επισήμους πληροφορίας ολίγον προ της πρώτης εκδηλώσεως κατά του Ελληνικού Προξενείου, εις χώραν προ του Πανεπιστημίου, ομίλησεν εις τους διαδηλωτάς μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου Αμβούργου, παρωτρύων τούτους δια την εν συνεχεία επίθεσιν κατά του Προξενικού Καταστήματος. Διευκρινίζεται ότι το Δημοτικόν Συμβούλιον του Αμβούργου αποτελεί την ανωτάτην ενταύθα Αρχήν (μορφήν κρατιδίου) εν τη διαρθρώσει του Γερμανικού Διοικητικού συστήματος.

6. Επεσημάνθη η άφιξις εκ Πολωνίας του Εμμ. ΠΥΘΑΡΟΥΛΗ και αι εν συνεχεία τρομοκρατικαί εκδηλώσεις κατά του Ελληνικού Προξενείου.

7. Εις τον εν Κολωνία Ελληνικόν Προξενειόν εξερράγη εκρηκτικόν μηχανήμα, επιφέραν ζημίας. Πάντως αι ανθελληνικαί εκδηλώσεις εις ετέρας πόλεις της Γερμανίας, ουδόλως έχουν την βιαιότητα και συνέχειαν των του Αμβούργου, ένδειξις υποδηλούσα την οργάνωσιν των παρά τον κομμουνιστικόν πυρήνος Αμβούργου.

8. Τόσον η τηλεόρασις όσον και ο τύπος κυριαλεκτικώς ηργίασαν κατά την υπό κρίσιν περίοδον εις ανθελληνικόν περιεχόμενον.

9. Μεγίστη υπήρξεν η συμβολή της ημερησίας Ελληνοφώνου εκπομπής του Μονάχου (π. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ) εις την εκδηλωθείσαν εκρηκτικήν κατάστασιν. Το κακόβουλον τούτο πρόγραμμα ηχολήθη καθ' ολοκληρίαν εις ανακοινώσεις σχετικές με την δίκην Παναγούλη και εις διαμαρτυρίας και αντιδράσεις κατά της εκδοθείσης καταδικαστικής αποφάσεως των στρατοδικείων. Εις το εβδομαδιαίον πολιτικόν Σχόλιον της 23.11.68 ο ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ εξεθίσε την στάσιν του ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ παρουσίασε την Εθνικήν Κυβέρνησιν ως κατηγορουμένην αντί κατηγορού, ωμίλησε περί πολιτικής δολοφονίας και αναπτέρωσιν του ηθικού των δημοκρατικών δια της ηρωικής και προκλητικής στάσεως του ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ.

Σημειούμεν ότι η εκπομπή αύτη του Μονάχου υπό την κατάλληλον εμφάνισιν της επηρεάζει και εθνικόφρονας Έλληνας επί μεγίστη ζημία του Εθνικού φρονήματος τούτων.

Ήδη ήρξατο μετάδοσις ηχογραφημένων μαθημάτων υπό τον τίτλο «Πολιτεία και Δίκαιον» συνταγμένων υπό του Καθηγητού Θεμ. ΤΣΑΤΣΟΥ.

Εις την εκπομπήν συμμετέχει και ο Στέφανος ΜΗΝΑΙΟΣ όστις παρουσιάζει πρόγραμμα ενός αφελούς δημοσιογράφου, όστις έχασε το λογικόν του, λόγω πείσεων εκ μέρους αξιωματικών ότε υπηρέτη ως στρατιώτης, δι ου διακωμωδείτε η Εθνική Κυβέρνησις.

Εγκαιρώς η εκπομπή επληροφορήθη και α-

νεκοίνωσε την δραπέτευσιν δυο Ελλήνων (Μαρκετάκη - Μελέτη) εν Στρασβούργω, αφιχθέντων «συνοδεία Ελλήνων αστυνομικών» δια να καταθέσουν εις την Επιτροπήν Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, παρουσίασε δε την «λίποταξίαν» ταύτην ως επιτυχίαν του Α. ΠΑΝΑΝΔΡΕΟΥ όστις κατέθεσεν εις την Επιτροπήν ομού μετά «πολιτικών προσωπικοτήτων» ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ και Ε. ΒΛΑΧΟΥ.

10. Κατ' επισήμους πληροφορίας οι δυο συληφθέντες Γερμανοί, οίτινες έθραυσαν υαλοπίνακα του Προξενείου Αμβούργου και κατέστρεψαν το τραπεζογραφείον του Προξενου, αφέθησαν μετ' ολίγον ελεύθεροι. Ήδη το Προξενικόν Κατάστημα έχει περικλεισθεί δια σιδηρών καγκέλων (άτινα παρασύρουν οι διαδηλωταί κατά τας εκάστοτε επιθέσεις των) η όλη δε εμφάνισις τούτου με εθραυσμένους υαλοπίνακας και επί των τοίχων αγκυλωτών σταυρών αποτελεί ύβριν κατά της Ελληνικής σημαίας, παραλλήλως δε ικανοποιήσιν των αντεθνικώς δρώντων κομμουνιστών της ΠΑΚ-ΜΑΜ.

Οι ενταύθα διαβιούντες εθνικόφρονες Έλληνες μετ' αγανακτήσεως και δυσφορίας υπομένουν την ανθελληνικήν ταύτην εκδήλωσιν, εκφραζόμενοι και αναμένοντες ανάλογα αντίποινα εν Ελλάδι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Εκ της υπ' αριθ. Α. 430/1.8.1967
αναφοράς Π.Λ. ΑΜΒΟΥΡΓΟΥ
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ: Αναφορά Ασφαλείας
Μηνός Ιουλίου 1967

5. Ο ραδιοφωνικός σταθμός του Μονάχου εξακολουθεί την ανθελληνικήν προπαγάνδαν προσπάθων κατά τελείως απαράδεκτον τρόπον να παρασύρη τους εις Δυτικήν Γερμανίαν διαμένοντας Έλληνας εναντίον της Εθνικής Κυβερνήσεως, υπερβάλλων και αυτούς τους σταθμούς του Παραπετάσματος, εις οξύτητα και ψευδολογίας. Ο σχολιαστής και επιμελούμενος της συντάξεως, προγράμματος, ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ έχει τελείως εκτροχιασθεί και προσπαθεί δια ψευδολογιών να δημιουργήσιν κλίμα φοβίας μεταξύ των εν Δυτική Γερμανία Ελλήνων εργατών τους οποίους αποτρέπει τεχνηέντως να επισκεφθώσιν την Ελλάδα. Καθ' ημάς δέον όπως αναληφθώσι αρμοδίως διαβήματα προσωπικώς προς τον Γερμανόν Καγκελάριον προς τον σκοπόν να παύσει η διενεργούμενη προς τον εν Δυτ. Γερμανίας Έλληνας προπαγάνδα ήτις αποτελεί προφανώς ήκιστα φιλικήν πράξιν και ανάμειν εις τα εσωτερικά της Ελλάδος. Προς τούτο δέον όπως συγκεντρωθώσι παρά των αρμοδίων Υπηρεσιών όλα αι μέχρι τούδε σχετικαί εκπομπαι του ραδιοσταθμού του Μονάχου και εκ παραλλήλου να εξετασθώσιν αι εις την Ιταλικήν, Τουρκικήν και Ισπανικήν εκπομπαι δια τους άλλους ξένους εργάτας του αυτού σταθμού όποτε θα καταφανή η πρωτοφανής και αδικαιολόγητος εχθρική συμπεριφορά της Δ. Γερμανίας προς την ημετέραν Πατρίδα ως και η διενεργούμενη κομμουνιστική και κομματική προς τους Έλληνας εργάτας, στρατιώτας σημειωτέον του ΝΑΤΟ, προπαγάνδα.



ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΩΡΑ —ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ— ΤΟ «ΑΝΤΙ» ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ

Ο σύντομος βίος της κυβέρνησης Τζαννετάκη λήγει. Σε ένα μήνα Κυριακή 5 Νοεμβρίου σύμφωνα με τα μέχρι τώρα δεδομένα οι κάλπες θα στηθούν για δεύτερη φορά μέσα στο 1989 για να αναδείξουν τη νέα Βουλή και τη νέα κυβέρνηση.

Ανάμεσα σε αυτά που θα κριθούν στις εκλογές είναι και το έργο της Βουλής που προέκυψε από τις προηγούμενες εκλογές, αλλά και το έργο της κυβέρνησης Τζαννετάκη και της ΝΔ και του Συνταγματικού που τη στήριζαν, όπως επίσης και η πρακτική και οι θέσεις του ΠΑΣΟΚ.

Το «ΑΝΤΙ» από την άλλη Παρασκευή, πι-



στό στις παραδόσεις του, γίνεται μέχρι τις εκλογές εβδομαδιαίο.

Με την παραίτηση της κυβέρνησης Τζαννετάκη και τη διαδικασία των διευρυντικών εντολών για το σχηματισμό της κυβέρνησης που θα διεξάγει τις εκλογές μπαίνουμε και στην τελική ευθεία για τις κάλπες.

Μέχρι τότε το «ΑΝΤΙ» θα βρίσκεται κάθε Παρασκευή κοντά σας. Δηλαδή στις 13, 20 και 27 Οκτωβρίου, όπως και την Παρασκευή 3 Νοεμβρίου δυο μέρες πριν τις εκλογές.

Μην ξεχνάτε λοιπόν ότι για ένα μήνα το «ΑΝΤΙ» θα κυκλοφορεί κάθε Παρασκευή με επίκαιρη προεκλογική ύλη. Και αν δεν το βρίσκετε ειδοποιήστε μας στα τηλέφωνα 7232713 και 7248240.

Στηρίξτε την ΕΤ

Βυσοδομεί το ΠΑΣΟΚ εναντίον της Διοίκησης της ΕΤ ιδιαίτερα για τις προτάσεις προς τη διακομματική επιτροπή για τον τρόπο ραδιοτηλεοπτικής κάλυψης της προεκλογικής εκστρατείας των κομμάτων. Και ορθά η Διοίκηση της ΕΤ αρνείται να εμπλακεί σε διάλογο με το ΠΑΣΟΚ, οι ανακοινώσεις του οποίου αποπνέουν το ήθος και το ύφος της πασοκικής —απωλεσθείσης πλέον— εξουσίας καθώς και την αθεράπευτη αλαζονεία του.

Οι προτάσεις της ΕΤ για την κάλυψη της προεκλογικής εκστρατείας όχι μόνο είναι λογικές και ορθές αλλά πρέπει να υποστηριχθούν σθεναρά από τα κόμματα που πραγματικά επιθυμούν και θέλουν να ενισχυθεί η πορεία ανεξαρτητοποίησης της ΕΤ από το θανάσιμο κομματικό και κυβερνητικό βρόχο.

Επαγγελματικές οργανώσεις, απλοί πολίτες, θεατές και ακροατές πρέπει να στηρίξουν την ΕΤ αυτή τη στιγμή. Καμιά σοβαρή Διοίκηση που σέβεται τον εαυτό της δε θα έπρεπε να δεχθεί παρέμβαση προληπτικής λογοκρισίας, δελτία ειδήσεων και εκπομπές καθ' υπαγόρευσην οποιασδήποτε Διακομματικής. Πρέπει να περάσουμε σε μια άλλη εποχή και να αφήσουμε τους επαγγελματίες δημοσιογράφους να κάνουν τη δουλειά τους.

Επωμίζεται βέβαια η ΕΤ βαρύτερες ευθύνες. Λάθη γίνονται και θα γίνουν. Ας το κρίνουν οι θεατές της τηλεόρασης και οι ακροατές του ραδιοφώνου. Γιατί μόνο η δική τους ετυμηγορία θα είναι αυτή που θα μετρήσει και μακροπρόθεσμα αν πρόκειται η ΕΤ να ορθοποδήσει και να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό των ιδιωτικών καναλιών και ραδιοφωνικών σταθμών.

Επαγγελματικοί προσανατολισμοί

Πολλά ενδιαφέροντα μας είπε ο γαμπρός του κ. Παπανδρέου σε συνέντευξή του που δημοσίευσε η Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία πρωτομηνιαία. Επισημαίνουμε το απόσπασμα που παραθέτουμε πιο κάτω γιατί ο κ. Κατσανέβας ως τώως διοικητής του ΟΑΕΔ έχει ασφαλώς μεγάλη πείρα, σε προβλήματα επαγγελματικού προσανατολισμού, ιδιαίτερα χρήσιμη για τους άνεργους νέους μας. Ιδού το σχετικό απόσπασμα:

ΕΡ.: Ποιος θα ήταν άραγε ο Θόδωρος Κατσανέβας, αν δεν ήταν ο άνδρας της Σοφίας Παπανδρέου. Το σκέφτεστε καμιά φορά;

ΑΠ.: Δεν ξέρω πώς θα μου είχε φερθεί η μοίρα. Θα ήμουν πάλι καθηγητής πανεπιστημίου. Θα ήμουν μάλλον πάλι στην πολιτική, αλλά και στη δημοσιογραφία. Υπάρχει μια πιθανότητα να ήμουν στο χώρο της μουσικής, που είναι και το πάθος μου. Προδικτατορικά, έπαιζα κιθάρα και τραγουδούσα σε μουσική της Πλάκας. Και στο Λονδίνο όπου σπούδασα αργότερα, παρ'όλο που να γίνω σταρ της ποπ με το «Ντιρλαντά»! αλλά, αναρωτιέμαι καμιά φορά, μήπως η ζωή ενός ψαρά θα ήταν καλύτερη για μένα.

Ένα φιάσκο...

Η επιδρομή στο διαμέρισμα του Μ. Ζιάγκα δείχνει επίπεδο της σοβαρότητας των οργάνων που είναι επιφορτισμένα με την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

Είτε από ηλιθιότητα είτε κάτω από την επήρεια εκείνων που στοχεύουν στην αναβίωση επικίνδυνων μεθόδων και σκοτεινών μηχανισμών μήκαν στο διαμέρισμα του Μ. Ζιάγκα, γραμματέα του τέως πρωθυπουργού, και όπως ήταν φυσικό η υπόθεση εξελίχθηκε σε ένα ακόμα τεράστιο φιάσκο.

Πρόκειται για την αποθήωση της πολιτικής του «κυνηγίου των μαγισσών» που ακολούθησαν οι παρακρατικοί και σκοτεινοί μηχανισμοί σε όλη τη μεταπολιτευτική περίοδο και επί κυβερνήσεων ΝΔ και επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ.

Τι πετυχαίνουν; Τον αποπροσανατολισμό από τα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα, την καλλιέργεια κλίματος καχυποψίας και ψευδεπίγραφων κομματικών και άλλων αντιθέσεων, την ενίσχυση του αυταρχισμού και τελικά την υπονόμευση των ομαλών πολιτικών εξελίξεων.

...και ένα θύμα

Το θύμα είναι ο Περικλής Κοροβέσης.

Οι μηχανισμοί τροφοδότησαν με τα κυκλώματά τους μέσα στις μυστικές υπηρεσίες μια ακόμα περίπτωση κατασκευής ενόχου. Με παρόμοια λογική και αντίστοιχους στόχους όπως και σε άλλες περιπτώσεις στο παρελθόν (π.χ. Γ. Σερίφης, Μιχ. Κασσίμης) επέλεξαν να υποδείξουν και τώρα έναν που υπήρχε και από άλλα δημοσιεύματα στο παρελθόν στις γνωστές λίστες «υπόπτων» για συμμετοχή στη «17Ν», για δολοφόνο του Π. Μπακογιάννη.

Και συγκινούνται ελάχιστα. Επίσημα οι αρμόδιοι σιωπούν. Τα κόμματα παίζουν στη μικροκομματική σκακιέρα. Λες και δεν συνέβη τίποτα! Λες και δεν δημιουργήθηκε ένα ακόμα θύμα πολιτικής προβοκάτσιας.

Μπορεί στην υπόθεση Κοροβέση να παίχτηκαν συσχετισμοί στην ΕΥΠ ή στις Υπηρεσίες της Ασφάλειας μπορεί με τις «αλλαγές» να έσπευσαν οι παρακρατικοί μηχανισμοί της ΚΥΠ να επωφεληθούν για να στοχεύσουν σε έναν πολιτικό χώρο συγκεκριμένο και με συνέχεια. Γεγονός όμως είναι ότι για άλλη μια φορά έδρασαν. Με συγκεκριμένα αποτελέσματα. Και ευτυχώς στην περίπτωση Κοροβέση η απάντηση ήταν άμεση σε ό,τι αφορά την έγκαιρη καταγγελία. Όμως αυτό δεν αρκεί. Η καμπάνα χτύπησε...





Άξιος μονομάχος

Παραπονείται ο Μιχάλης Ζούβελος στο άρθρο του στην «ΠΡΩΤΗ» στις 27 Σεπτεμβρίου γιατί στη δίκη του με τον Τόμπρα οι μάρτυρες ήταν απόντες. Κι έχει δίκιο. Η δίκη θα ήταν πολιτικά πολύκροτη με την παρουσία όλων των μαρτύρων που φαίνεται όμως να είναι άχρηστοι στις δίκες με τον Τόμπρα. Γιατί ο λαλίστατος πρώην παντοκράτωρ του ΟΤΕ και το «πρώτο αυτί» του Παπανδρέου βάζει συνέχεια την ουρά του στα σκέλια και δεν προλαβαίνει στις αλληπάλληλες δίκες εναντίον του να υπογράψει δηλώσεις μετανοίας και αποκατάστασης των θυμάτων του τα οποία ατιμωρητί καθύβριζε επί παπανδρεοκρατίας ως «υπηρέτης του δημοσίου συμφέροντος». Οι συκοφαντίες του εναντίον των ανυπεράσπιστων θυμάτων του, καταρρέουν η μία μετά την άλλη καθώς ο Τόμπρας ομολογεί ότι έλεγε ψέματα κι εκτόξευε συκοφαντίες. Ο Μιχάλης Ζούβελος στάθηκε και πάλι όρθιος, άτεγκτος και συνεπής με το πιστεύω του. Εστόμωσε τον Τόμπρα και θαρραλέα συνεχίζει τη μεστή αρθρογραφία του θιγόντας τα «κακώς κείμενα» χωρίς ενδοιασμούς, χωρίς δεσμεύσεις, χωρίς υποχωρήσεις, χωρίς ταλαντεύσεις, χωρίς σκοπιμότητες και μικρούπολογισμούς.

Τι χρεια άλλων μαρτύρων έχει;

Επισημάνσεις 1

Ορθή η απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ να στείλει τις μπουλντόζες για να κατεδαφίσουν τα παράνομα κτίσματα στις παραλίες της Βούλας τα οποία επιτρέπει είχαν μετατρέψει σε νυχτερινά κέντρα διασκέδασης. Φυσικά δεν είναι τα μόνα αυθαίρετα στην Αττική ούτε και αποτελούν τις πλέον κραυγαλέες περιπτώσεις αυθαιρέτων που φυτρώνουν σαν μανιτάρια σε όλες σχεδόν τις ελληνικές παραλίες.

Το σημαντικό είναι ότι έγινε η αρχή. Και πρέπει να συνεχισθεί μέχρι να εφαρμοσθούν όλοι οι νόμοι και οι διατάξεις. Σε μια τέτοια κατεύθυνση οι μπουλντόζες χρειάζονται, έστω και αν το «τίμημα» (διάβαζε ψήφοι και συμφέροντα) θεωρείται από ορισμένους υψηλό.

Επισημάνσεις 2

Διασυρμό και διαπόμπευση κάθε έννοιας τάξεως και νομιμότητας και γελοιοποίηση των θεσμών διέγγωσε ο Θ.Α. στην «Καθημερινή» επειδή ο υπουργός Δικαιοσύνης κ. Φ. Κουβέλης δεν φώναξε τα ΜΑΤ για να εκκενώσουν το γραφείο του από 15 μέλη της «Κίνησης για την Υπεράσπιση των Κοινωνικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων» τα οποία «κατέλαβαν» το γραφείο του ζητώντας την απελευθέρωση του Παλαιστίνιου Ρασίντ ή Χαμνάν.

Και δεν σταμάτησε εκεί. Ρωτούσε ο

ΤΟ ΝΕΟ ΚΥΤΙΔΙΟ

Ο ΜΑΡΤΥΡΑΣ-ΚΛΕΙΔΙ ΕΙΔΕ ΚΑΛΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

«Μου έγνεψε και χαμογέλασε»

Το 1988

Ο σκληρός εκτελεστής

Η αποκάλυψη της 17η

Και άλλο ένα...

1η Μαρτίου '88: Δολοφονείται ο Αλέξανδρος Αθανασιάδης από τη «17N». Δύο μέρες μετά (ακριβώς όπως και στην περίπτωση Κοροβέση) κάνει την εμφάνισή του δημοσίευμα εφημερίδας με τον τίτλο: «Ο μάρτυρας - κλειδί είδε καλά το πρόσωπο του δράστη» και τον υπότιτλο: «Ο σκληρός εκτελεστής». Συνοδεύεται από ολόσωμη φωτογραφία. Η συγκεκριμένη εικόνα που αυτόματα δημιουργείται είναι έκδηλη όπως και ο στόχος: η δημιουργία εντυπώσεων: Μια προσεκτικότερη ανάγνωση φανερώνει ότι ο εικονιζόμενος είναι απλώς ο ιδιοκτήτης της μοτοσυκλέτας που έκλεψε και χρησιμοποίησε για τη δολοφονική επίθεση η «17N».

Η εφημερίδα τυχαίνει να είναι και πάλι το «ΕΘΝΟΣ» θα μπορούσε να είναι όμως και οποιαδήποτε άλλη...

ΤΗΝ ΠΗΡΕ ΜΕΛΑΝΥΧΤΑ ΜΕ ΦΟΡΗΓΟ

Ρισκάρησε για τη μοτο η «17N»

«φύλαξ της τάξεως» Θ.Α. και «τι δουλειά έχει ο κ. Κουβέλης σε αυτό το γραφείο»; Το γραφείο του υπουργού Δικαιοσύνης του ελληνικού κράτους;

Δεν γνωρίζουμε αν ο Θ.Α. θα έβγαζε κραυγές θαυμασμού αν στη θέση του κ. Κουβέλη βρισκόταν ο επικεφαλής των ΜΑΤ. Το σίγουρο πάντως είναι ότι τότε θα χειροκροτούσε «την αποκατάσταση των θεσμών και της Δικαιοσύνης».

Επισημάνσεις 3

«Δώστα όλα Νο 2» αποκτήσαμε λίγο πριν τις εκλογές. Ο νεαρός υπουργός Οικονομικών κ. Αντ. Σαμαράς ζήτησε τον προκάτοχό του κ. Δ. Τσοβόλα και βαδίζει στα χνάρια του...

Χωρίς καμιά συνεννόηση με το Συνασπισμό (άραγε ποιο σημείο των προγραμματικών δηλώσεων της κυβέρνησης Τζαννετάκη υλοποιούσε;) ανακοίνωσε φορολογικές «ελαφρύνσεις» μετά των αντιστοιχών «τυμπάνων και χορών» —διάβαζε ανοίγματα παραθύρου στην φοροδιαφυγή και αποποινικοποίησής της.

Ίδιος στόχος, ίδια μέθοδος με τον αλησμόνητο Τσοβόλα. Να αντληθούν ψήφοι με παραπλάνηση των εργαζομένων και κυρίως των μικρομεσαίων. Μετά ο «κοινωνικός φιλελευθερισμός» όπως ονομάστηκε το πρόγραμμα της ΝΔ θα φροντίσει...

Επισημάνσεις 4

Δεν πέρασε απαρατήρητος ο «Ριζοσπάστης» της 4ης Οκτωβρίου. Ένας τίτλος και δυο σχόλια είναι ενδεικτικά για τη στάση της Αριστεράς στην προεκλογική περίοδο.

Ο τίτλος για τα φορολογικά μέτρα Σαμαρά «φορο-αυθαιρεσίες του Α. Σαμαρά». Τα δύο σχόλια είχαν στόχο το πρώτο την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ και το δεύτερο την ομιλία Μητσotάκη στους Αυτικοευρωπαίους ομοϊδέατες του.

Το πρώτο έκανε σαφές ότι η Αριστερά δεν θα παίξει το ρόλο της σωστικής λέμβου για τους πολιτικούς ομήρους του αυριανοτομπρισμού της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ και το δεύτερο ήταν σαφές ως προς τις συνέπειες της αυτοδυναμίας της ΝΔ σε ό,τι αφορά τα δημοκρατικά δικαιώματα του πολίτη, την εξωτερική πολιτική και την οικονομική πολιτική. «Δυστυχώς για τη ΝΔ ο Θατοερισμός μπορεί να θεωρείται μονόδρομος γι' αυτήν, για την Ελλάδα όμως δεν είναι. Στην Ελλάδα «γίνεται κι αλλιώς»! Το αποδειχνουν οι ριζικά διαφορετικές προτάσεις της Αριστεράς, σημείωνε ο Ρ.

Είναι ένας δείκτης της στάσης της Αριστεράς στην περίοδο που ανοίγει με την έναρξη της προεκλογικής περιόδου...



«Εκτός» και η κ. Μπιτζούνη

Χωρίς «σοσπένς» εξελίσσεται η δικαστική διερεύνηση των σκανδάλων της ΕΒΟ. Όπως αναμενόταν οι κατηγορίες της τακτικής ανακρίτριας κ. Μπιτζούνη σε βάρος του κ. Χαλικά κετέρρευσαν και ο Διοικητής της Τράπεζας Ελλάδος δεν κινδυνεύει πλέον να βρεθεί στο ίδιο εδωλίο με τον φυσικό αυτουργό των σκανδάλων Στ. Καμπάνη. Ο τελευταίος πάντως καλύπτει ακόμα τον «ηθικό αυτουργό» Ανδρέα Παπανδρέου, όπως προκύπτει από την απολογία του στην κ. Μπιτζούνη, την Δευτέρα 2.10, και αποδίδει τις κύριες ευθύνες στον κ. Στάθη, τον κ. Λούβαρη και τον προκάτοχό του Βικ. Αρσένη.

Δεν αντιλέγουμε σε ό,τι αφορά τους τρεις «δακτυλοδεικτούμενους» από τον κ. Καμπάνη. Αν μη τι άλλο γνώριζαν το σκάνδαλο και τους ενόχους και δεν «έκαναν» τίποτα. Δεν δικαιούνται πάντως να ισχυρίζονται ότι «παραπλανήθηκαν».

Επιμένουμε όμως ότι ο Α. Παπανδρέου πρέπει να καθίσει στο ίδιο «εδωλίο» με τον κ. Καμπάνη. Ο αντικαταστάτης της κ. Μπιτζούνη, ο κ. Τάκης Πετρόπουλος θα πρέπει να μελετήσει προσεκτικά την ογκώδη δικογραφία και ιδιαίτερα την αλληλογραφία Παπανδρέου - Καμπάνη μέσω Λιβάνη και το «μυστικό σύμφωνο» των δύο του 1982.

Για όσους παρακολούθησαν προσεκτικά την απολογία του Μένιου στη Βουλή η «γραμμή» υπεράσπισής του βασίστηκε στο «Δεν είμαι ένοχος, αλλά συνένοχος».

Δεν έκανε δηλαδή τίποτε άλλο παρά να επαναλαμβάνει ότι όσα έπραξε δεν τα έπραξε μόνος του.

Ονόματα και αυτός δεν είπε. Αλλά η «Αυριανή» σημείωνε πριν ένα χρόνο περίπου (4-11-88) ότι ο «ο Ανδρέας στηρίζει πλήρως το Μένιο που δεν κάνει τίποτα χωρίς την έγκρισή του».

Και για όσους άκουσαν πως ο Μένιος απευθυνόταν στους «συντρόφους του βουλευτές του Κινήματος» αυτή η «γραμμή» ήταν η ουσία των εκκλήσεών του για να τον απαλλάξουν. Και βρέθηκαν δεκάδες βουλευτές του ΠΑΣΟΚ

Η κάθαρση των όπλων στη δικαιοσύνη

Επιτέλους! Οι Ένορκες Διοικητικές Εξετάσεις (ΕΔΕ) στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας άρχισαν να «αποδίδουν». Ύστερα από σχετική ΕΔΕ, η οποία σημειωτέον κράτησε μόνο λίγες εβδομάδες, παραπέμφθηκε στην Εισαγγελία Αθηνών ο φάκελος της αγοράς βλημάτων «Μίλαν», η οποία ζήτησε το δημόσιο με 2-2,5 δις, δραχμές.

Στο σκάνδαλο εμπλέκονται, όπως είχε γράψει το «ΑΝΤΙ», ο πρώην υφυπουργός Άμυνας κ. Θ. Στάθης και ο φίλος του Α. Παπανδρέου Γιώργος Λούβαρης.

Σημειώνεται ότι και στην υπόθεση αυτή ο Γ. Λούβαρης ενήργησε ως μεσάζων της ΚΕΣΤΡΕΛ των Τσάτσων. Της ίδιας δηλαδή εταιρείας που πούλησε στην αεροπορία τους πυραύλους «Ματζίκ», «ανοίγοντας» το χαρτί των σκανδάλων της «αγοράς του αιώνα».

Ο κ. Βασιλειάδης λοιπόν άνθρωπος που «γνωρίζει» πρόσωπα και πράγματα, και το υπουργείο Άμυνας παραπέμπουν στα δικαστήρια μια υπόθεση στην οποία πρωταγωνιστούν ο Λούβαρης και ο Α. Παπανδρέου, μέσω του Στάθη. Αυτό δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο για να πεισθεί ο Συνασπισμός ότι έκανε λάθος όταν αποφάσισε να μην παραπέμψει τους ίδιους και για την «αγορά του αιώνα» ή τουλάχιστον το σκάνδαλο «Ματζίκ»;

ΕΝΑ ολίσθημα

Εκδοτική επιτυχία θεωρήθηκε η κυκλοφορία του περιοδικού «ΕΝΑ» την επομένη της δολοφονίας του Μπακογιάννη με εξώφυλλο το συνταρακτικό αυτό γεγονός. Και ήταν. Αλλά καμιά αναφορά ότι ο Π.Μ. ήταν ο ιδρυτής του. Στο αμέσως επόμενο τεύχος ο Μπακογιάννης απλώς μνημονεύτηκε σαν ο «σχεδιαστής» του περιοδικού. Και όμως ήταν ο εμπνευστής και διευθυντής του, αυτός που διαμόρφωσε την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του. Ήταν σοβαρό το ολίσθημα: Κινητρά η ασχετοσύνη υπαγόρευσε την αποσιώπησή;

που το έπραξαν. Να δούμε όμως αν και το Ειδικό Δικαστήριο θα ακολουθήσει την ίδια «γραμμή».

● Ο Ανδρέας στηρίζει πλήρως τον Μένιο, που δεν κάνει τίποτα χωρίς την έγκρισή του

ΕΧΟΥΜΕ θαρρείν να γράφουμε, στις διάφορες φυλάδες, ν' αφήσουν ήσυχο τον Μένιο, γιατί κάθε φορά που τα θάζουν μαζί του, πάντοτε, στο τέλος, σπάνε τα μούτρα τους...

ΑΡΑΓΕ, είναι τόσο δύσκολο να καταλάβουν, τα... τζι-νιαν των εφημερίδων, που τις τελευταίες μέρες γράφουν στις φυλλάδες τους ένα σωρό ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ, πως ο Ανδρέας τον ΣΤΗΡΙΖΕΙ πλήρως, γιατί ξέρει δύο απλά πράγματα. Πρώτον, πως ο Μένιος δεν κάνει ΠΟΤΕ τίποτα χωρίς την έγκρισή του και δεύτερον, ότι έχει ΜΥΑΛΟ...

ΛΟΝΔΙΝΟ: ΛΟΥΒΑΡΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ

Δυστυχώς για τον Ανδρέα Παπανδρέου και τον «ταμία» του, τον Γιώργο Λούβαρη, η κάθαρση δεν τελείωσε, ούτε το κατηγορητήριο που θα παρουσιασθεί ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου θα περιορισθεί στις διαπιστώσεις των ανακριτών κ. Σκαρλάτου και Κρουσταλλάκη και της προανακριτικής επιτροπής της Βουλής. Αλλά, ούτε και ο στενός φίλος του Ανδρέα Παπανδρέου θα κυκλοφορεί για πολύ ακόμα ελεύθερος ανάμεσά μας.

Όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, Τετάρτη 4.10.1989 θα ε συζητείτο σε δικαστήριο του Λονδίνου το άνοιγμα του λογαριασμού που διατηρεί ο Λούβαρης σε τράπεζα του «Σίτυ». Πρόκειται για γνωστή τράπεζα, κρίκο μιας μεγάλης αλυσίδας ευρωπαϊκών τραπεζών, μέσω των οποίων έφτασαν στα χέρια του Λούβαρη διάφορα ποσά μαζί με τα 250.000 γερμανικά μάρκα που του έστειλε ο Κοσκωτάς την περίοδο του Χέρφλντ.

Έχει ήδη αποδειχθεί —και το στοιχείο αυτό θα κυριαρχήσει τις ημέρες που έρχονται στον ημερήσιο Τύπο— ότι το ποσό που βρίσκεται στο λογαριασμό του Λούβαρη που θα ανοίχτει είναι πολύ μεγαλύτερο από τα 250.000 μάρκα. Κι αυτό γιατί ο στενός φίλος του Ανδρέα Παπανδρέου κατέθεσε —όπως λέγεται— μαζί με τα μάρκα και το ποσό που έφτασε στα χέρια του σαν «μίζα» και από άλλο σκάνδαλο.

Το «ΑΝΤΙ» αποκαλύπτει ότι με τα χρήματα του λογαριασμού του ο Λούβαρης αγόρασε στο όνομα της κόρης του ένα διαμέρισμα σε περιοχή του Λονδίνου αξίας εξήντα περίπου εκατομμυρίων δραχμών. Το διαμέρισμα αγοράστηκε μέσω μιας εταιρείας - φάντασμα, ούτως ώστε να καλυφθεί η πραγματική ιδιοκτησία του, η οποία ψιθυρίζεται ότι είναι άλλη και *ευκολότατα αναγνωρίσιμη*.

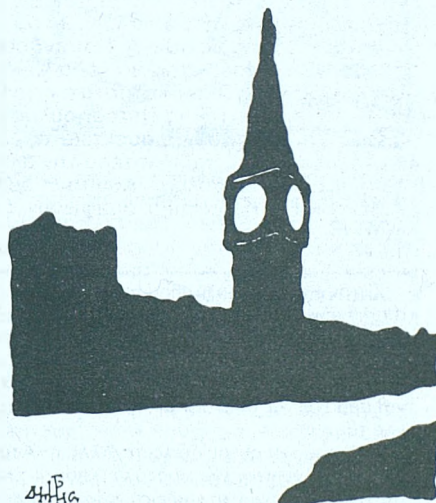
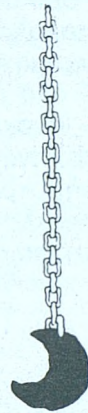
Πρόκειται για μια σημαντικότερη πτυχή του σκανδάλου που θα δώσει νέα τροπή στην παραπομπή του Ανδρέα Παπανδρέου στο Ειδικό Δικαστήριο και θα αποδείξει ότι ο πρωθυπουργός της Αλλαγής διέπραξε άλλη μια φορά το αδίκημα της «παθητικής δωροδοκίας» για το οποίο κατηγορείται.

Θα αποδειχθεί επίσης ότι ο Γιώργος Λούβαρης απέκρυψε σημαντικά ενοχοποιητικά στοιχεία για τον ίδιο και τον Ανδρέα Παπανδρέου στις επανειλημμένες καταθέσεις του, τόσο στην τακτική Δικαιοσύνη, όσο και στη Βουλή. Γεγονός

που τον καθιστά άμεσα προφυλακιστέο.

Λόγω της σοβαρότητας του θέματος και της εγκυρότητας των πληροφοριών αναζητήσαμε την Τετάρτη το πρωί τον κ. Λούβαρη. Πράγματι ο κ. Λούβαρης επικοινωνήσε με το «ΑΝΤΙ» ύστερα από λίγο και μας επιβεβαίωσε ότι όντως είχε λάβει γνώμη των ενεργειών για το άνοιγμα του λογαριασμού του στο Λονδίνο, την ίδια μέρα.

Επέμεινε όμως ότι δεν μπορούσε να προχωρήσει σε λεπτομέρειες, επειδή «αυτή ήταν η γραμμή υπεράσπισης του» και άρχισε να επαναλαμβάνει τα γνωστά από το παρελθόν «δεν γνωρίζω», «είμαι αθώος» και «η αλήθεια θα λάμψει σε λίγες ημέρες».



Αλλά όταν η συνομιλία μας έφτασε στο κρίσιμο θέμα του διαμερίσματος, ο κ. Λούβαρης έχασε «ελαφρώς» την ψυχραιμία του. Αναγκάστηκε βέβαια να παραδεχθεί την ύπαρξη του διαμερίσματος, αλλά ισχυρίστηκε ότι «δεν το ... αγόρασε αυτός», ότι «δεν θυμάται την διεύθυνσή του» και ότι δεν... γνωρίζει ποιος το αγόρασε.

Στο ερώτημά μας «ποιος αγόρασε τότε το διαμέρισμα κ. Λούβαρη στο όνομα της κόρης σας» η απάντησή του ήταν ότι «θα αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει καμιά σχέση της αγοράς με τον ίδιο ή την κόρη του».

Δηλαδή ο κ. Λούβαρης προσπάθησε να υπαγορεύσει την άποψη ότι κάποιος, ο οποίος προφανώς ήθελε να τον εκθέσει, αγόρασε στο όνομα της κόρης του ένα διαμέρισμα αξίας δεκάδων εκατομμυρίων δραχμών στο Λονδίνο. Κατανοούμε τη δύσκολη θέση στην οποία έχει περιέλθει πλέον ο στενός φίλος του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά η «γραμμή υπεράσπισης» που επέλεξε για το κρίσιμο θέμα του διαμερίσματος θυμίζει την αντίστοιχη τακτική του Μένιου Κουτσόγιωργα, όταν ο Γιάννης Μαντζουράνης αποκάλυψε την ύπαρξη του λογαριασμού του στην Ελβετία. «Κάποιος άλλος έβαλε τα χρήματα στο όνομά μου για να με εκθέσουν», έλεγε ο Μένιος.

Αντίθετα, σύμφωνα με τον ημερήσιο Τύπο της 4.10.89 ο Ελβετός εισαγγελέας κ. Σομ δήλωσε στη Γενεύη κατά τη διάρκεια της συζήτησης των προσφυγών του Μένιου Κουτσόγιωργα ότι «η δωροδοκία έγινε εν γνώσει της Αλίκης Κουτσόγιωργα». Το στοιχείο αυτό είναι σημαντικότερο επειδή αποδεικνύει ότι οι ελβετικές αρχές συνδέουν πλέον το αδίκημα της δωροδοκίας με το λογαριασμό του ζεύγους Κουτσόγιωργα στην Τράπεζα «Σίτυ Κορπ». Γεγονός που σημαίνει ότι ο λογαριασμός θα ανοίξει. Γι' αυτό άλλωστε ο Μένιος Κουτσόγιωργας ζήτησε μέσω του δικηγόρου του να ανοίξει μεν ο λογαριασμός, αλλά «μόνο ως προς τα αιτήματα των ελληνικών αρχών».

Ο κύκλος κλείνει λοιπόν γύρω από τον Ανδρέα Παπανδρέου. Το άνοιγμα του ελβετικού λογαριασμού θα αποτελέσει πρόκριμα και για το άνοιγμα του άλλου στο Λονδίνο ή το αντίστροφο. Δεν έχουμε παρά να περιμένουμε τη νέα δήλωσή του για το στενό του φίλο και το λογαριασμό και το διαμέρισμα του Λονδίνου.

ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Η ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ των εξελίξεων δεν έχει τόσο ενδιαφέρον και νόημα, όσο οι καθαυτοί στόχοι, οι επιδιώξεις και οι ρυθμοί των τεσσάρων πολιτικών παραγόντων (Χρ. Σαρτζετάκης, Κ. Μητσotάκης, Α. Παπανδρέου, Χαρ. Φλωράκης) αυτό το κρίσιμο πενθήμερο.

ΚΡΙΣΙΜΟ, γιατί μέσα σε ένα πλήθος αντιθέτων επιδιώξεων, συγκρουόμενων πολιτικών συμφερόντων και ανυπαρξίας συναινετικών διαθέσεων οι τέσσερις πολιτικοί παράγοντες επιδιώκουν να διασφαλίσουν οφέλη και εντυπώσεις υπέρ τους τόσο για την προεκλογική περίοδο όσο και για τις κατοπινές πολιτικές εξελίξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Δημοκρατίας κ. Χρ. Σαρτζετάκης στο τελευταίο εξάμηνο της θητείας του θα παίξει, για πρώτη φορά, τόσο σημαίνοντα πολιτικό ρόλο εξαιτίας όχι των συνταγματικών του προνομίων όσο της αδυναμίας των πολιτικών κομμάτων να συμφωνήσουν ακόμα και στο πρόσωπο του υπηρεσιακού πρωθυπουργού. Δικαιοδοσία του προέδρου της Δημοκρατίας ο οποίος ωστόσο — σύμφωνα με το άρθρο 37 του Συντάγματος — είναι υποχρεωμένος να σχηματίζει κυβέρνηση όσο το δυνατόν ευρύτερης αποδοχής για να διενεργήσει τις εκλογές. Ο κ. Σαρτζετάκης τελικά θα επιφορτισθεί με το βάρος συγκεκριμένων επιλογών, με πολιτικές διαστάσεις και συνέπειες, τις οποίες πολλοί τόσο από τη ΝΔ όσο και από το ΠΑΣΟΚ είναι διατεθειμένοι σχεδόν έτοιμοι να του καταλογίσουν, καθώς κανένας δεν θέλει να του αναγνωρίσει γόνιμο διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στα κόμματα.

ΠΑΝΤΩΣ, εάν ήθελε να τηρήσει την τυπική συνταγματική τάξη ο πρόεδρος της Δημοκρατίας — ενισχυμένος από τις ομόφωνες γνωμοδοτήσεις πολλών συνταγματολόγων — θα πρέπει να επιλέξει ως υπηρεσιακό πρωθυπουργό — και λόγω πρωτοκόλλου — τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Μποτόπουλο τον οποίο αρνείται να αποδεχθεί ο κ. Μητσotάκης και η ΝΔ.

ΜΕ ΤΗΝ ανακοίνωσή του κατά του κ. Μποτόπουλου ως «σκεύους της εκλογής και της μεθόδευσης των Κουτσόγιωργα-Ρώτη» ο κ. Μητσotάκης προσπαθεί να προκατάβει τη σχετική απόφαση του κ. Σαρτζετάκη, εάν όχι και να την υπαγορεύσει υπέρ του (μάλιστα εκλεκτού του, αλλά και εκλεκτού του ΠΑΣΟΚ το 1986 με την εκλογή του ως αντιπροέδρου) του προέδρου του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννη Γρίβα. Ο οποίος με τη σειρά του χαρακτηρίζεται από το ουσιαστικό πολιτικό κώλυμα να διαπραγματευθεί πολιτικά για την επιλογή των υπουργών και προεκλογικά με τον κ. Α. Παπανδρέου τον οποίο θα δικάσει μετεκλογικά ως πρόεδρος του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου. Το ΠΑΣΟΚ και προσωπικά ο κατά τα άλλα λαλίστατος Α. Παπανδρέου δεν έχουν εκδηλώσει κάποιο δημόσιο ενδοια-

Με την «κατ' αρχήν» παραίτηση της κυβέρνησης Τζ. Τζαννετάκη σήμερα — μετά 98 ημέρες θητεία — αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση έως τις εκλογές της 5ης Νοεμβρίου. Θα ακολουθήσει ένα φορτισμένο πολιτικά — κυρίως από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ — πενθήμερο έως την ερχόμενη Τετάρτη, οπότε θα έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες διάλυσης της Βουλής. Θα επακολουθήσει η αδυναμία να σχηματισθεί κυβέρνηση από όλα τα κόμματα — με τη σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών στην Προεδρία της Δημοκρατίας — η προκήρυξη των εκλογών και ο σχηματισμός υπηρεσιακής κυβέρνησης «όσο το δυνατόν ευρύτερης αποδοχής».



σμό για τον κ. Γρίβα, για λόγους ευνόητους, όπως αποφασίσθηκε σε σχετική σύσκεψη στην Εκάλη. Πάντως σε περίπτωση κατά την οποία ο κ. Μητσotάκης επιμένει ιδιαίτερα στον αποκλεισμό του κ. Μποτόπουλου (και δεν άρει τις επιφυλάξεις του για χάρη άλλων ανταλλαγμάτων, όπως θα δούμε στη συνέχεια) τότε απομένουν δυο λύσεις για τον κ. Σαρτζετάκη:

- η μια να επιλεγεί ο κ. Γρίβας ως υπηρεσιακός πρωθυπουργός και να παραιτηθεί αμέσως μετά τις εκλογές, από τη θέση του προέδρου του Αρείου Πάγου, από την οποία θα αποχωρήσει αναγκαστικά τον ερχόμενο Ιούνιο. Να μην είναι δηλαδή μετεκλογικά ο πρόεδρος του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου·

- η δεύτερη, εάν η περίπτωση Γρίβα αποκλεισθεί, να ορισθεί ως τρίτος και τελευταίος «κατάλληλος» ο πρόεδρος του

Ελεγκτικού Συνεδρίου κ. Κ. Γκόννης, του οποίου η άχρωμη περίπτωση (όπως και η μη θητεία του ως ανώτερου υπαλλήλου και όχι ως δικαστικού) δεν ενθουσιάζει κανέναν.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΗ του πλευρά ο πρόεδρος της ΝΔ αντιτίθεται έντονα στην πρωθυπουργία του «πράσινου» Μποτόπουλου, επειδή θεωρεί ως στοιχείο έντονης προεκλογικής σημασίας το γεγονός ότι «ξηλώθηκε το κράτος του ΠΑΣΟΚ, που δεν έχει καμιά ελπίδα πλέον να επανέλθει στην εξουσία, καθώς αποκλείεται η μετεκλογική συνεργασία ΠΑΣΟΚ και Συνασπισμού». Αυτό το βασικό προεκλογικό σύνθημα της ΝΔ και του κ. Μητσotάκη υπονομεύει, εάν δεν ακυρώνει τελείως την περίπτωση της πρωθυπουργίας Μποτόπουλου, εκτός και εάν... Εκτός και εάν ο κ. Μητσotάκης θεωρήσει ως ικανοποιητικά τα ανταλλάγματα, τα οποία θα του δοθούν. Είναι εκείνα στα οποία έχει τη συναίνεση του «Συνασπισμού» (όπως η διατήρηση στις θέσεις τους των νέων προέδρων, διοικητών, γενικών γραμματέων, περιφερειακών και νομαρχών) και εκείνα τα οποία αφορούν στενά κομματικές του επιδιώξεις (όπως η υπουργοποίηση ανθρώπων της εμπιστοσύνης της ΝΔ σε θέσεις - κλειδιά της υπηρεσιακής κυβέρνησης).

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΗ του πλευρά ο «Συνασπισμός» δεν φαίνεται να θέλει να παρέμβει αποφασιστικά στις εξελίξεις αυτές, πιστεύοντας ότι πάντα θα έχει τον τελευταίο και αποφασιστικό λόγο. Ενώ δεν είναι έτσι ή πάντοτε έτσι. Ο «Συνασπισμός» αφού κατόρθωσε να ματαιώσει την προσπάθεια του κ. Μητσotάκη να διεξάγει τις εκλογές η νεοδημοκρατικής πλειοψηφίας κυβέρνηση Τζαννετάκη (από την οποία θα αποχωρούσαν οι κ. Νίκ. Κωνσταντόπουλος και Φώτης Κουβέλης, οι υπουργοί - σύμβολοι του «Συνασπισμού»), κρατά στάση σιωπής για το θέμα του «κατάλληλου» υπηρεσιακού πρωθυπουργού, αποφεύγοντας να ταυτισθεί με τις απόψεις του κ. Μητσotάκη ή να συμπορευθεί τελικά με το ΠΑΣΟΚ στο θέμα αυτό. Εάν για τη στάση αυτή του «Συνασπισμού» δεν φτάνει μόνο τα εσωκομματικά προβλήματα στο ΚΚΕ, η κρίση πολιτικής (που αντικαθίσταται με τις μαζικές προεκλογικές συγκεντρώσεις) και η αμυντική τακτική τον τελευταίο καιρό απέναντι στις πιέσεις του ΠΑΣΟΚ ασφαλώς σημασία έχει κάτι άλλο. Ότι ο «Συνασπισμός» διακατέχεται από έντονη ανασφάλεια για το αποτέλεσμα των εκλογών και τα ποσοστά της επιρροής του μετά τριάντα ημέρες και όχι για την απήχηση της νέας πολιτικής του μακροπρόθεσμο.

ΚΑΤΑ ΤΗ γνώμη μας αυτή η τακτική «αναχώματος», που χαρακτηρίζει τις απόψεις και συμπεριφορές του «Συνασπισμού» τον τελευταίο καιρό, θα γίνει εντονότερη την προεκλογική περίοδο, αμέσως μετά το κρίσιμο πενθήμερο, που αρχίζει από σήμερα. Ο «Συνασπισμός» δεν έχει ακόμα απαλλαγεί από κάποιο «πλέγ-

ΟΣ ΕΓΚΑΙΝΙΑΖΕΤΑΙ

του Δ. Παύλου

μα ενοχής» απέναντι στο ΠΑΣΟΚ, με εξαίρεση τις απόψεις του κ. **Λεωνίδα Κύρκου** σχετικά. Δεν είναι τυχαίο ότι αντί για διαφώτιση των «αντιδεξιών κομμουνιστών και αριστερών» επιλέγεται η τακτική της «διάλυσης των παρεξηγήσεων» που έχει δημιουργήσει η πίεση και προπαγάνδα του ΠΑΣΟΚ. Ακόμα και ο λαλιστάτος άλλοτε αντιπασσικός κ. **Μίμης Ανδρουλάκης** έχει σιωπήσει τελείως.

ΕΝΘΑΡΡΥΜΕΝΟΣ τις τελευταίες ημέρες από αυτή την στάση άμυνας του «Συνασπισμού» ο κ. **Ανδρέας Παπανδρέου** επιχειρεί, στα πλαίσια της αυταρχικής και ηγεμονικής του αντίληψης για τη λειτουργία του Κινήματος ένα νέο εγχείρημα, το οποίο θα αποκαλυφθεί σύντομα τις ερχόμενες ημέρες:

- Είναι ο πειθαναγκασμός πολλών στελεχών του κεντρικού μηχανισμού να αποδεχθούν και να ευλογήσουν τη «διεύρυνση - παλιννόστηση», με τους γνωστούς θλιβερούς πολιτευτές κ. **Μπούτο, Λάζαρη, Μαγκάκη, Αρσένη** και **Γλέζο**, οι οποίοι συνέφευγαν χθες βράδυ (Πέμπτη) στην Εκάλη μετά της κυρίας Μιμής.

Πολιτικός επικηδεύει

Από το βήμα της Βουλής, στην απογευματινή συνεδρίαση της 27/9, ο γραμματέας του Συνασπισμού **Λεωνίδας Κύρκος** πολύ εύστοχα και λακωνικά περιέγραψε την εμφάνιση, παρουσία και καταρράκωση του πολιτικού ανδρός **Ανδρέα Παπανδρέου**. Αξίζει να την μνημονεύσουμε:

«Ο τέως πρωθυπουργός διέγραψε μια εντυπωσιακή τροχιά. Είναι κληρονόμος ενός ονόματος που αγαπήθηκε από πολλούς στην ύστερη φάση μιας ταραχώδους πολιτικής ζωής. Χαρισματικός ο ίδιος, ενέπνευσε ένα ριζοσπαστικό Κίνημα που ταραξε το τέλμα της πολιτικής ζωής, επωφελήθηκε από την κρίση της Αριστεράς, τροφοδοτήθηκε και τροφοδότησε τα αντιδεξιά αισθήματα ενός κόσμου κατατρεγμένου και καταπιεσμένου.

Και συνδυάζοντας τριτοκοσμικές θεωρίες, αριστερά συνθήματα και τη ροπή προς φραστικούς μαξιμαλισμούς, που συνοδεύονταν από τη δίψα της εξουσίας και της κοινωνικής αναρρίχησης πολλών, οδήγησε στη θεαματική άνοδο του ΠΑΣΟΚ και στις εκλογικές νίκες του 1981 και του 1985.

Ήταν για ένα κόσμο «ο άγγελος της Αλλαγής», ο «πρωτομάστορας ενός καινούριου αύριου», «ο οραματιστής» και «ο δημιουργός». Ήταν ο **Ηγέτης** —με κεφαλαίο— που χρειαζόταν το Κίνημα του ΠΑΣΟΚ που ξεκίνησε στηριγμένο στις ελπίδες εκατομμυρίων ανθρώπων, για να καταλήξει στη σημερινή κρίση και τα αδιέξοδα, με κύριο πρωτεργάτη αυτής της πτώ-

σης τον **Ηγέτη**. ΗΔΗ το επικριτικό άρθρο της «Επικαιρότητας» την περασμένη Τετάρτη κατά του κ. **Κώστα Σημίτη** (διατεταγμένο κατά τις πληροφορίες μας και παρά το γεγονός ότι ο κ. Σημίτης εκλήθη να συνεισφέρει στην συγγραφή της νέας «Διακήρυξης Αρχών» του ΠΑΣΟΚ) είναι η αρχή. Θα ακολουθήσουν βολές και κατά ορισμένων άλλων, όπως οι κ. **Ιωάννης Αλευράς, Ιωάν. Χαραλαμπίδης, Απόστολος Κακαλιμάνης** και πιθανώς ο (ευέλκτος) κ. **Θ. Πάγκαλος** οι οποίοι φέρονται ότι διατύπωσαν αντιρρήσεις για τη «σοβαρότητα και ωφελιμότητα» αυτής της συναλλαγής. Γεγονός το οποίο εξόργισε τον κ. Παπανδρέου και τον «γυροκόμο» του κ. **Κώστα Λαλιώτη**, περισσότερο πιστό τον τελευταίο καιρό και από τον κ. **Άκη Τσοχατζόπουλο**.

ΟΛΟΙ ΑΥΤΟΙ με επικεφαλής τους κ. Σημίτη και Αλευρά κατηγορούνται ότι έχουν δημιουργήσει ένα «κλίμα έντονης αντίδρασης μέσα στον κομματικό μηχανισμό, κατά της στέγασης και παλιννόστησης, που θα λάβει την μορφή και άτυπου Πολιτικού Συμβουλίου» δίπλα στον αρ-

σης τον **Ηγέτη**.

Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θα μπορούσε να περάσει στην ιστορία, σαν σημαντικός μεταρρυθμιστής και υπάρχον αναμφισβήτητος τέτοιος πλευρής του έργου που θα αφήσει. Είχε όλα τα εφόδια και ένα ούριο άνεμο, καθώς ο κόσμος αλλάζει βαθύτατα και η καθυστερημένη ελληνική κοινωνία ψάχνει για έναν βηματισμό.

Οι προϋποθέσεις υπήρχαν αλλά αυτές έπρεπε να συνδυαστούν με το άνοιγμα ταυτόχρονα του δρόμου για την άνοδο του κόσμου της εργασίας και του πολιτισμού στην κεντρική πολιτική σκηνή, την εξουσία. Αυτό το τελευταίο δεν το επιθυμούσε ο Αρχηγός του ΠΑΣΟΚ. Την αλλαγή την έβλεπε πατερναλιστικά, να πάει ως εκεί που την οριοθετούσε ο ίδιος, χωρίς να αγγίζει τα κατεστημένα συμφέροντα.

Απέναντι στην Αριστερά είχε ένα πλέγμα και μια απώθηση. Ήταν φιλολαϊκός, δεν ήταν λαϊκός και τον έβλεπε η προσωπική εξουσία, γι' αυτό απομακρύνθηκαν ολόγυρα του πρόσωπα σαν το Διονύση Καραγιώργα, που είχαν μια έντονη προσωπικότητα.

Η θεαματική του άνοδος καλλιέργησε το μύθο της «υπεράνθρωπης ικανότητας». Και το φαινόμενο της προσωπολατρίας έχει εξηγηθεί πολλές φορές αγαπητοί φίλοι. Είναι κοινωνικό φαινόμενο. Έχει μια διαλεκτική σχέση. Ο ηγέτης στηρίζει μια γραφειοκρατία που διαμορφώνεται από ποικίλα συμφέροντα. Και αυτή η γραφειοκρατία στηρίζει στη συνέχεια τον ηγέτη».

χηγό. Θεωρούν ότι δεν πρόκειται να προσφέρουν ούτε μια ψήφο στο ΠΑΣΟΚ όσοι τοποθετηθούν στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας και ότι πρόκειται να αποδοκιμαστούν από τους οπαδούς και ψηφοφόρους στις εκλογές. Πιστεύουν ότι «ακολουθούμε την ίδια τακτική συλλογής περιτριμμάτων του Μητσοτάκη το 1985, που δεν τον ωφέλησε σε τίποτα». Ο κ. **Ανδρέας Παπανδρέου** (που απέκλεισε από το χθεσινό δείπνο τους κ. Σημίτη και Αλευρά, για τους λόγους αυτούς) έχει εξοργιστεί γιατί η τακτική της αμφισβήτησης έχει αρχίσει να βρίσκει υποστηρίχτες ανάμεσα σε μεσαία στελέχη σε περιοχές, όπως εκείνες της Μακεδονίας, της Θεσσαλίας και της Ηπείρου και έχει δημιουργήσει δυσάρεστες σε πολλούς βουλευτές όπως οι κ. **Κεδίκoglou, Π. Κρητικός, Κ. Κουλούρης, Σ. Ακρίτα, Α. Βερυβάκης, Γ. Παπαντωνίου, Θ. Τζουμάκας** κ.ά.

ΑΥΤΗ ΑΚΡΙΒΩΣ την επέκταση της αμφισβήτησης, την εσωτερική υπονόμευση της «συσπείρωσης - ανανέωσης» φοβάται ο κ. Α. Παπανδρέου εν όψει των χειρισμών προς δυο κατευθύνσεις:

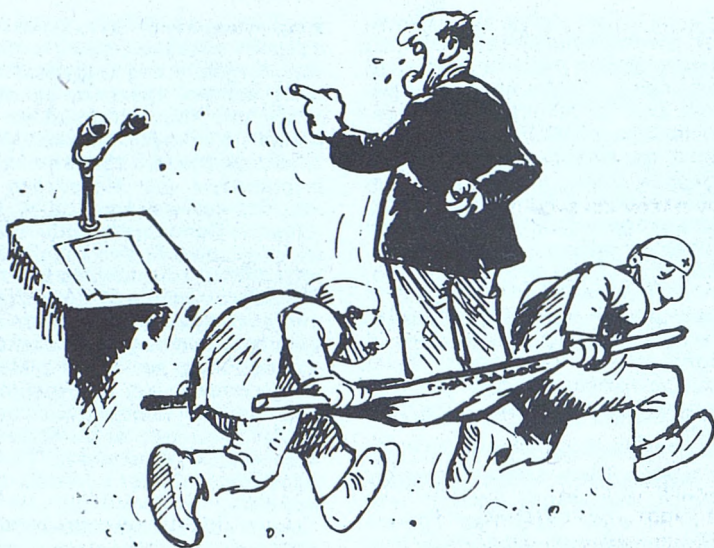
- αφενός την πίεση του «Συνασπισμού» κατά το τρίμηνο της διερευνητικής εντολής που θα λάβει από τον κ. Σαρτζετάκη με αιτήματα τον σχηματισμό «Κυβέρνησης προσωπικοτήτων κοινής αποδοχής» ή και αμιγώς του «Συνασπισμού» με σκοπούς να ψηφισθεί η κατάργηση του «Συν ένα» και να ολοκληρωθεί όλη η δικαστική εκκαθάριση των σκανδάλων·

- αφ' ετέρου την «κομματική εξόρμηση» με την Πανελλήνια Συνδιάσκεψη αύριο και μεθαύριο και την επίσης πανηγυρική συγκέντρωση της Δευτέρας στο Ολυμπιακό Στάδιο με κυρίαρχα συνθήματα τη ουσπείρωση και αντεπίθεση στην παλιννόστηση της Δεξιάς.

, ΕΤΣΙ, η επιχείρηση της «διεύρυνσης» σε φθαρμένα πρόσωπα και όχι με νέες πολιτικές, με προσωρινές συγκολισίες και ανταλλάγματα και όχι με ανανέωση εσωτερική του Κινήματος τελικά θα προκαλέσει μεγαλύτερη ζημιά από όση ωφέλεια. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι τα γραφεία του Κινήματος έχουν κατακλυστεί από επιστολές κατά του οππορουνισμού του κ. Α.Γ. Μαγκάκη κατά της αναβάθμισης του σε κομματικό αξίωμα (όπως το Πολιτικό Συμβούλιο) του υπουργού Συντονισμού της Δεξιάς και της «καμένης γης» κ. **Γιάννη Μπούτου** ή ότι ακόμα και πειθαρχικοί αρχηγικοί, όπως ο κ. **Θεόδωρος Κασσανέβας** δεν κρύβουν τις αντιρρήσεις τους σχετικά.

ΔΕΝ ΚΡΥΒΟΥΝ ότι μόνο μια διεύρυνση - στέγαση θα μπορούσε να είχε σημασία στις σημερινές περιστάσεις. Εκείνη του κ. **Στεφανόπουλου** και στελεχών της ΔΗΑΝΑ όχι τόσο για τη μαζική του επιρροή όσο γιατί —όπως τονίζουν— «ο έντιμος Στεφανόπουλος θα ήταν η καλύτερη απόδειξη ότι δεν είμαστε το κόμμα των σκανδάλων»...

Η ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΚΑΝΔΑΛΩΝ



Ηταν απογοητευτική η εικόνα της Βουλής το βράδυ της περασμένης Τρίτης. Μέσα σε ένα κλίμα υποτονικό και αδιάφορο, λες και εσυζητείτο κάποιο νομοσχέδιο για τη σύνταξη των αγροφυλάκων, η «Βουλή της κάθαρσης» απάλλαξε πανηγυρικά τον Ανδρέα Παπανδρέου και για το μεγαλύτερο σκάνδαλο όλων των εποχών, την «αγορά του αιώνα».

Προηγήθηκε μια συζήτηση, πολλών ωρών, κατά τη διάρκεια της οποίας οι ειδικοί αγορητές της συμπολίτευσης παρουσίασαν πλήθος στοιχείων που πείθουν και τον πλέον «άσχετο» ότι η κίνηση του νόμου περί ευθύνης υπουργών ήταν επιβεβλημένη και στην περίπτωση αυτή.

- «Αναμφισβήτητα από όλα τα σκάνδαλα της περιόδου 1981-89 το επαχθέστερο σε οικονομικούς όρους ήταν αυτό της «αγοράς του αιώνα»» είπε ο ειδικός αγορευτής της ΝΔ κ. **Ι. Παλαιοκρασσάς** και κατέθεσε στα πρακτικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η συνολική ζημιά — δηλαδή οι «μίζες» — ανέρχεται σε 223,2 δισ. δραχμές.

- Υπάρχει σειρά αποδείξεων ότι στην περίπτωση των γαλλικών «Μιράζ» οι αρμόδιοι υπουργοί έδειξαν ανεπίτρεπτη εύνοια και ενδοτικότητα προς την «Ντασσώ» τόνισε η κ. **Β. Τσουδερού**.

- «Είμαι βέβαιος ότι πρόκειται για το μεγαλύτερο σκάνδαλο του ΠΑΣΟΚ, ενώπιον του οποίου χωρίς το σκάνδαλο Κοσκωτά και ότι υπάρχουν ευθύνες για να κινηθεί ο νόμος περί ευθύνης υπουργών» είπε ο κ. **Μητσotάκης**. Αλλά, συνέχισε ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας, «πρόκειται για μια από τις δυσκολότερες στην ιστορία δικαστικές περιπτώ-

σεις, επειδή η γαλλική «Ντασσώ» — η οποία κρατικοποιήθηκε επί σοσιαλιστικής διακυβέρνησης και η αμερικανική «Τζένεραλ Νταϊνάμικς» δεν θα αποκαλύψουν ποτέ τις πραγματικές τιμές των αεροσκαφών που πούλησαν στην Ελλάδα».

- «Κανείς δεν μπορεί να εξηγήσει την κατά 50% αύξηση της τιμής αγοράς σε σχέση με την προσφορά του 1981» διαπίστωσε ο κ. **Γρ. Γιάνναρος**.

- «Ναι, είναι ένα μεγάλο σκάνδαλο, μόνο που δεν είναι δυνατό η διερεύνηση των ποινικών ευθυνών» συμφώνησε με τον κ. **Μητσotάκη** ο κ. **Α. Κύρκος**.

Δεν θα αναφερθούμε σε άλλα σημεία των αγορεύσεων της Τρίτης. Τα πολλά λόγια με τα οποία οι ηγέτες της ΝΔ και του Συνασπισμού δικαιολόγησαν την απόφασή τους να μην παραπέμψουν τον Ανδρέα Παπανδρέου είναι φτώχεια. «Φτώχεια» επιχειρημάτων και απουσία πολιτικής τόλμης. Οι άντρες που κυβερνούν τη χώρα αποδείχθηκαν για μια ακόμα φορά μικρότεροι των περιστάσεων.

Η ΝΔ και ο Συνασπισμός δεν χρησιμοποίησαν την «αγορά του αιώνα» για να αποδώσουν δικαιο, για να επιβάλλουν την κάθαρση και να εξυγιάνουν, ως όφειλαν τη δημόσια ζωή του τόπου. Αλλά για να επιλύσουν τα δικά τους πολιτικά προβλήματα, τα οποία, ας σημειωθεί, δεν είναι πλέον και προβλήματα του τόπου.

- Η **Νέα Δημοκρατία** και ο κ. **Μητσotάκης** θέλησαν να διαβεβαιώσουν το «σύστημα» και τους «συμμάχους» ότι η κάθαρση θα φθάσει μόνον μέχρι το σημείο που δεν θα απειλήσει τα συμφέροντά τους.

- Ο **Συνασπισμός** θέλησε να αφήσει ανοιχτές τις πόρτες για μια μετεκλογική

συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ και με τη σειρά του δεν τόλμησε να «ακουμπήσει» το «σύστημα». Τα άλλα περί «διαφάνειες στις προμήθειες» είναι δυστυχώς «παράμυθια για μικρά παιδιά». (Απόδειξη: τις ημέρες της «κάθαρσης» η παραγγελία των νέων πυροσβεστικών αεροσκαφών ανατέθηκε στην CANADAIR που εκπροσωπεί ο κ. **Κουντούρης** γνωστός για την ανάμιξή του σε πολλές προμήθειες και χρησιμοποίησις από τη ΝΔ ως... μάρτυρας κατηγορίας στην Εξεταστική Επιτροπή για την «αγορά του αιώνα»).

- Η «περίπτωση Κουντούρη» δεν είναι «λεπτομέρεια». Κατά τη γνώμη μας αποδεικνύει ότι η ΝΔ, με την ανοχή του Συνασπισμού, όχι μόνο δεν τόλμησε να εκκαθαρίσει τα κυκλώματα των προμηθευτών, αλλά αντίθετα χρησιμοποίησε την μια «ομάδα συμφερόντων» εναντίον της άλλης. Κατόρθωσαν έτσι να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη και να δώσουν στο ΠΑΣΟΚ επιχειρήματα υπέρ της άποψής του ότι «το σκάνδαλο του αιώνα αποτελεί έκφραση του πολέμου των εμπόρων όπλων και της διαμάχης ΗΠΑ-Ευρώπης». Μεταξύ των άλλων δικαιώνεται έτσι και η «Αυριανή» που συκοφάντησε το «ΑΝΤΙ» ότι «εξυπηρετεί τα συμφέροντα αμερικανικών οίκων».

Ας μην επιχειρεί η ΝΔ — και ο κ. Παλαιοκρασσάς — να επιρρίπτουν την ευθύνη για την μη παραπομπή του Α. Παπανδρέου και για την «αγορά του αιώνα» στο ... Συνασπισμό. Έκαναν ό,τι μπορούσαν για να διευκολύνουν το Συνασπισμό στην εκτίμησή του ότι «υπάρχουν μόνο σοβαρές πολιτικές ευθύνες και όχι ποινικές». Και ας μην «υπερηφανεύεται» η ΝΔ ότι «βρήκε στοιχεία».

Τα σημαντικότερα στοιχεία είχαν ήδη ανακοινωθεί προ μηνών από το «ΑΝΤΙ» και από τον υπόλοιπο Τύπο: το «τέλεξ» που αποκαλύπτει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο ότι ο Α. Παπανδρέου εισέπραξε μέσω του Λούβαρη «μίζες» δημοσιεύθηκε στο «ΑΝΤΙ» στις 27.10.87. Η πληροφορία για τη μεγάλη διαφορά των τιμών στις οποίες αγοράσαμε τα «Μιράζ» έγινε το σέλιδο στον Τύπο, λίγους μήνες αργότερα, τον Ιανουάριο του 1988.

Υπήρχαν λοιπόν στοιχεία για να συγκροτηθεί αμέσως προανακριτική επιτροπή. Αντίθετα, η ΝΔ και ο Συνασπισμός προτίμησαν να συγκροτήσουν πρώτα «εξεταστική επιτροπή» για να «πεισθεί», υποτίθεται, πρώτα η Αριστερά. Για να συγκαλύψουν την υπόθεση όπως αποδεικνύεται σήμερα.

Η «εξεταστική επιτροπή» όχι μόνο δεν βρήκε νέα στοιχεία, αλλά αντίθετα αποδυνάμωσε τα υπάρχοντα και έδωσε το δι-

ΚΑΙ Η ΡΗΤΟΡΕΙΑ ΤΗΣ

καίωμα στο ΠΑΣΟΚ να κατηγορεί την κυβέρνηση για ...«σπίλωση».

● Παράδειγμα: Ήταν πολλές οι μαρτυρικές καταθέσεις γνωστών εμπόρων όπλων (Κουντούρης, Μουρκογιάννης κ.ά..

Επειδή όχι μόνο αποπροσανατόλισαν το ανακριτικό έργο, αλλά έδωσαν την ευκαιρία στο ΠΑΣΟΚ και το Συνασπισμό να ομιλούν για «κατασκευή μαρτύρων». Το ΠΑΣΟΚ για να υπερασπίσει τον αρχηγό του και ο Συνασπισμός για να αμφισβητήσει την αξιοπιστία των ποινικών στοιχείων και να δειχθεί «ακριβοδίκαιος».

Το ίδιο δεν έγινε άλλωστε και στο σκάνδαλο Κοσκωτά; Πόσο αξιόπιστες είναι οι καταθέσεις του ίδιου του Κοσκωτά και των σωματοφυλάκων του εναντίον του Α. Παπανδρέου για «παθητική δωροδοκία». Είναι εντελώς αναξιόπιστες και είναι πολύ πιθανόν ότι το δικαστήριο θα τις αμφισβητήσει. Αν φυσικά το ειδικό Δικαστήριο κρίνει εαυτόν αρμόδιο να δικάσει, πράγμα το οποίο είναι πολύ απίθανο.

γεγονός που επιτρέπει στον κ. Παπανδρέου να συνεχίζει να απειλεί.

Η κάθαρση «τελείωσε» λοιπόν; Όλα αυτά έγιναν για να μην παραπεμφθεί ο Ανδρέας Παπανδρέου για την «αγορά του αιώνα», να αθωωθεί με τη μέθοδο της «παραγραφής» για το σκάνδαλο Κοσκωτά και να καταδικασθεί, ίσως, μόνο για τις «υποκλοπές», οι οποίες δεν ενδιαφέρουν πλέον κανέναν αφού και «γίνονταν και θα γίνονται» και στο μέλλον;

Δεν επιθυμούμε να αποδειχθούμε «μάντιες κακών», αλλά η προηγούμενη παράγραφος αποτελεί κατά τη γνώμη μας και τον βασικό «απολογισμό» της κυβέρνησης, το έργο της οποίας λήγει σήμερα.

Θα αφήσουμε στην ηγεσία του Συνασπισμού τις θριαμβολογίες για το «νομοθετικό έργο», ένα έργο που θα μπορούσε να διεκπεραιώσει μια οποιαδήποτε αξιοπρεπής «αστική» κυβέρνηση. Η «εθνική συμφιλίωση» ήταν τελικά μόνο μια «υπόθεση κορυφής», αφού οι εξελίξεις στην εκλογική βάση (βλ. π.χ. γεγονότα ΚΝΕ), κάθε άλλο παρά επιβεβαιώνουν ότι το «μετεμφυλιακό κλίμα» αποτελεί παρελθόν. Και —κυρίως αυτό— το ΠΑΣΟΚ δια-

τηρει ακόμα συνεκτικές τις δυνάμεις του,

Δυο είναι οι δικές μας διαπιστώσεις ύστερα από όλα αυτά:

Πρώτον: Η Βουλή —δηλαδή η πλειοψηφία της ΝΔ και του Συνασπισμού— δεν ανταποκρίθηκαν πλήρως στην ικανοποίηση της λαϊκής εντολής για κάθαρση.

Οι ανάγκες του Συνασπισμού για μετεκλογικές συνεργασίες και οι αυτοπεριορισμοί της ΝΔ ως κύριου πολιτικού εκφραστή, σήμερα, του οικονομικού κατεστημένου περιορίσαν την κάθαρση στο επίπεδο μιας «τρέχουσας» πολιτικής αντιπαράθεσης, αν και με έντιμη μορφή.

Δεύτερον: Η χρησιμοποίηση της κάθαρσης για την επίλυση των πολιτικών προβλημάτων της ΝΔ και του Συνασπισμού όχι μόνο δεν έλυσε αυτά τα προβλήματα, αλλά αντίθετα τα επιδεινώσε. Το ΠΑΣΟΚ παραμένει στην πολιτική κονίστρα με αξιοσημείωτες δυνάμεις και όλα δείχνουν ότι θα τις διατηρήσει ως τις επόμενες εκλογές.

Τελικά δεν έφτανε η «κάθαρση». Χρειάζοταν και «πολιτική».

B.Z.

—κυκλοφόρησε*

η Ζάλη των Τάξεων ΤΟΥ

ΤΖΙΜΗ ΠΑΝΟΥΣΗ

με 40 ιστορίες ραδιοφωνικής φαντασίας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΕΙΣ»
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 36.19.138 - 36.27.153

(*) Σ' όλα τα «κακά» βιβλιοπωλεία.



Μην το κοιτάτε.
Διαβάστε το!

ΑΓΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ

του Μ. Προνομιούχου

Τελικά η πολιτική «των ανοικτών θυρών» του άλλοτε αγέρωχου προέδρου της Νέας Δημοκρατίας συνοδεύτηκε και συνοδεύεται από παρασκηνιακές κινήσεις, διαβουλεύσεις και συναλλαγές προκειμένου να επιτευχθεί η παλιννόστηση του κ. Γ. Ράλλη (μετά από εκείνη του κ. Παπαληγούρα) και ορισμένων πρώην βουλευτών και στελεχών της ΔΗ.ΑΝΑ με «επιφανέστερους» τους κ. Κ. Πρίντζο και Ηλία Μαλεβίτη.

Η παλιννόστηση του κ. Ράλλη επιτεύχθηκε με μια συνάντηση την περασμένη Τρίτη, που δεν διακρίθηκε για τη θερμότητά της, αφού ικανοποιήθηκαν δύο όροι του πρώην πρωθυπουργού και όχι τόσο μέσα στο κλίμα ενότητας και συσπείρωσης από τη δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη:

- Ο ένας όρος ήταν και η επιστροφή και υποψηφιότητα στην Κόρινθο του κ. Αναστάση Παπαληγούρα, χωρίς καμία δήλωση μετανοίας του νεαρού πρώην βουλευτή και γαμπρού του κ. Ράλλη.

- Ο δεύτερος όρος ήταν η δημόσια δήλωση του κ. Μητσοτάκη —και μάλιστα στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη του κόμματος την περασμένη Κυριακή— ότι όχι μόνο τιμά τον κ. Γ. Ράλλη και επιθυμεί την επάνοδό του αλλά και ότι αυτή η επιστροφή θα είναι εξαιρετικά θετική.

Μετά από την εκπλήρωση των δύο αυτών όρων, «άνοιξε ο δρόμος» της επιστροφής του κ. Ράλλη στη ΝΔ ως υποψήφιου, ο οποίος δεν επιθυμεί —όπως γνωστοποίησε στον κ. Μητσοτάκη— να έχει ιδιαίτερη ενεργό ανάμιξη στην προεκλογική εκστρατεία και πολύ περισσότερο να υποστηρίξει το «νέο πρόσωπο» του κόμματος και να ευλογήσει τις αρχηγικές επιλογές σε πρόσωπα, προγράμμα-

τα, ιδέες και μεθόδους. Τούτο δεν σημαίνει βέβαια ότι ο κ. Ράλλης θα επιδοθεί σε εσωτερικό πόλεμο (καθώς μάλιστα διαφωνεί έντονα για την όλη μεθοδευση των παραπομπών και ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με το πρόσωπο του πρώην πρωθυπουργού) αλλά ότι μάλλον θα παραμείνει παροπλισμένος.

Από την άλλη πλευρά εκτυλίσσεται μια προσπάθεια προσέλκυσης στελεχών από τη «Δημοκρατική Ανάνεωση» (ήδη με όσους προσήλθαν όπως ο κ. Ζαφείρης Χατζηδημητρίου προσφέρθηκαν θέσεις στον κρατικό μηχανισμό και συγκεκριμένα η Νομαρχία Κυκλάδων), κυρίως από το χώρο του συνδικαλισμού και της νεολαίας. Εκτός από τον υπεύθυνο Τύπου του κόμματος κ. Βασίλη Μαγγίνα στόχοι της ΝΔ είναι δύο πρώην βουλευτές οι κ. Πρίντζος (Μαγνησία) και Η. Μαλεβίτης (Αχαΐας) και ενδεχομένως συζητήσιμη θεωρείται η περίπτωση του πρώην βουλευτή κ. Θ. Γάτσου (Πέλλης).

Η αγωνία για την αυτοδυναμία επιβάλλει επιπλέον στον κ. Μητσοτάκη να μετριάσει τις διαθέσεις του για «νέα ανάνεωση» των εκλογικών συνδυασμών του Ιουνίου και να πραγματοποιήσει τελικά όχι περισσότερες από 20-25 αλλαγές προσώπων, οι περισσότερες από τις οποίες οφείλονται είτε σε απροθυμίες (όπως των πρώην βουλευτών κ. Αθ. Δερβενάγα και Αλ. Αβραμιδή) είτε σε τοποθετήσεις τους σε θέσεις του κρατικού μηχανισμού.

Στις θέσεις αυτές ο κ. Μητσοτάκης έχει σκοπό να τοποθετήσει, ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες εκλογικές περιφέρειες, στελέχη τοπικής επιρροής και εμπέλειας (ακόμα και με ακροδεξιά πολιτική παράδοση) προκειμένου να αμβλύνει δυσαρ-

σκείες του κομματικού μηχανισμού και να αθροίσει κάποιες αναγκαίες ψήφους με το σύστημα της παραδοσιακής πελατείας. Κριτήριο η πίστη και αφοσίωση στον κ. Μητσοτάκη.

Ανάλογη αγωνία, όπως θα γίνει από την ερχόμενη εβδομάδα γνωστό, χαρακτηρίζει και την προεκλογική στρατηγική της «Νέας Δημοκρατίας» προκειμένου να μη δημιουργηθούν μετεκλογικά —με δεδομένη στην καλύτερη περίπτωση την οριακή αυτοδυναμία— προβλήματα αμφισβήτησης και εσωτερικών τριβών. Έτσι, εκτός από τον κ. Γ. Ράλλη πρόκειται να παροπλισθούν στις εκλογικές τους περιφέρειες και όλοι οι επίδοξοι δεσφίνοι, οι οποίοι δεν πρόκειται να αποσταλούν ως ειδικοί ομιλητές —όπως την περίοδο των «μεγάλων αυταπατών» του Ιουνίου— σε μονοεδρικές και διεδρικές περιφέρειες. Αυτό το καθήκον πρόκειται, σύμφωνα με τις αποφάσεις του κ. Μητσοτάκη να ανατεθεί στον πειθαρχικό και καθόλου επίφοβο πρώην πρωθυπουργό κ. Τζανή Τζαννετάκη ενώ το κύριο βάρος του εκλογικού αγώνα θα αναλάβει προσωπικά ο ίδιος ο αρχηγός της ΝΔ... Όπου δεν προλάβει να πάει, θα αποσταλεί, όσο και εάν φαίνεται περιεργό, η κ. Μαρίκα σύμφωνα με το πρόγραμμα, που καταρτίζεται, σοβαρότατα, από τους πιστούς επιτελείς της οδού Ρηγίλλης.

Οι εκλογές είναι η τελευταία προσωπική υπόθεση και δοκιμασία του κ. Μητσοτάκη και με έκδηλη αγωνία για το αποτέλεσμα τους, συμπεριφέρεται ανάλογα. Με παρασκηνιακές διαβουλεύσεις παρακλητικού χαρακτήρα αντίθετες με τις δημόσιες αρχηγικές διακηρύξεις και με έντεχνες μεθοδεύσεις για κάθε μετεκλογική εσωκομματική κρίση. □

ΤΟΥΡΚΙΚΑ

Πενταετής εμπειρία στη διδασκαλία της τουρκικής σε Έλληνες.
Έναρξη μαθημάτων στα τέλη Σεπτεμβρίου από πεπειραμένους δασκάλους της ανεξάρτητης Ελληνοτουρκικής Ένωσης. Διδασκαλία σε γκρουπ και ιδιαίτερα μαθήματα.

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
Σολωμού 25α, 5ος όροφος
τηλ.: 36.25.821 και 36.01.551

ΟΕΚΔΟΓΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Καρσολη & Δημητρίου 12

152 32 χαλανδρι

τηλεφ. 68.13.222

ΚΩΝΣΤ. ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΑΝΑΣΙΜΑΝΔΡΟΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΟΛΜΟΜΑΤΙΑΣ
CHARLES
KARIS



ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΒΟΥΛΕΥΜΕΝΟΥ, 1982



ΟΙ ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤ

Η τελευταία κρίση στην ΚΝΕ, η μεγαλύτερη στη μεταπολιτευτική περίοδο του ΚΚΕ, συμπίπτει με δύο βασικές επιλογές: τη συγκρότηση του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου και το σχηματισμό της κυβέρνησης Τζαννετάκη. Οι «αιρετικοί» της ΚΝΕ που αποτελούν την πλειοψηφία του «καταργημένου» ΚΣ της οργάνωσης νεολαίας του ΚΚΕ, από τα μέχρι τώρα κείμενά τους και τις δημόσιες τοποθετήσεις τους, θεωρούν τις επιλογές αυτές ως τη «μεγάλη στροφή του ΚΚΕ προς τα δεξιά» και προβάλλουν την ανάγκη επανόδου σε μια γραμμή «επαναστατικής ανανέωσης» και «αριστερής συσπείρωσης».

Το μεν πρώτο υπονοεί ότι η σημερινή πολιτική του ΚΚΕ δεν οδηγεί στην «επαναστατική ανανέωση» το δεύτερο ότι η συγκρότηση του Συνασπισμού πολύ απέχει από μια «αριστερή συσπείρωση» ικανή να συγκροτήσει εκείνη την «αριστερή πολιτική» η οποία να αντιπαλεύει με συνέπεια τη συντηρητική και μάλιστα τη φιλελεύθερη πολιτική.

Η ουσία συνεπώς των διαφωνιών των «αιρετικών» δεν περιορίζεται σε ζητήματα πολιτικής για τη νεολαία, αλλά επικεντρώνεται σε κεντρικά θέματα βασικών πολιτικών επιλογών του ΚΚΕ μετά τη συγκρότηση του Συνασπισμού. Απ' αυτή την άποψη ο σημερινός χαρακτήρας της κρίσης δικαιώνει όσους θεωρούν ότι δεν πρόκειται απλά για ένα θέμα ΚΚΕ - ΚΝΕ, αλλά για μια ευρύτερη διαφώνια της οποίας έκφραση είναι η κρίση στην ΚΝΕ.

Στο βαθμό που αυτή η διαπίστωση ισχύει —και απ' ό,τι φαίνεται ισχύει μερικώς αφού τα περισσότερα στελέχη της ΚΝΕ είναι και στελέχη του ΚΚΕ— η κριτική γίνεται πιθανόν να έχει και άλλες εκφράσεις σε μια επόμενη φάση οι οποίες δεν θα περιορίζονται μόνο στην ΚΝΕ όπως άλλωστε φάνηκε από τις τοποθετήσεις μελών της ΚΕ του ΚΚΕ όπως π.χ. του Κ. Κάπου και της Νάντιας Βαλαβάνη.

Από την άλλη η ιδιαιτερότητα της οργανωτικής και φυσικά της πολιτικής συγκρότησης της ΚΝΕ φαίνεται να δικαιολογεί την άποψη εκείνη που εντοπίζει την κρίση στις γραμμές της ΚΝΕ και μόνο.

Όποια όμως και από τις δύο διαπιστώσεις και αν ισχύει εκείνο που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η σημερινή κρίση δεν αποτέλεσε «κεραυνό εν αιθρία», ανεξάρτητα με τις «συμππτώσεις» της συγκρότησης του Συνασπισμού και του σχηματισμού της κυβέρνησης Τζαννετάκη, αλλά έχει προϊστορία. Η σημερινή πλειοψηφία των «αιρετικών» του ΚΣ της ΚΝΕ είναι προϊόν μιας πολιτικής που ξεκίνησε πριν και μετά το 1974 με ευθύνη φυσικά της ηγεσίας του ΚΚΕ. Η συγκρότηση της ΚΝΕ και του ΚΚΕ ήταν παράλληλη. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα πρώτα «φτιαχνόταν» η ΚΝΕ και ύστερα το ΚΚΕ σε πολλούς εργασιακούς και κοινωνικούς χώρους με συγκεκριμένη πολιτική δια-

Η κρίση στην ΚΝΕ σιγά σιγά αποσαφηνίζεται. Οι «αιρετικοί» προχωρούν στη συγκρότησή τους, ενώ οι συμφωνούντες με την απόφαση της ΚΕ του ΚΚΕ οργανώνουν το συνέδριο της ΚΝΕ με επικεφαλής την Προσυνεδριακή Επιτροπή. Ωστόσο, ανεξάρτητα από την πορεία και τις απόψεις των διαφωνούντων η κρίση στην ΚΝΕ έχει και άλλες παραμέτρους. Δυσδιάκριτες ίσως τώρα αλλά υπαρκτές σε σχέση με την πορεία ανανέωσης και εκσυγχρονισμού του ΚΚΕ

παιδαγώγηση.

Επί μια 15ετία λειτούργησαν οι ίδιες διαδικασίες ενός θωρακισμένου μηχανισμού, οι διαφωνίες και ο διάλογος, τα «ανοίγματα» και η παραγωγή πολιτικής περιχαρακώθηκαν απέναντι στον «αναθεωρητισμό» στο όνομα της «ορθοδοξίας», ενώ η αντίστοιχη πολιτική κουλτούρα σηματοδεύθηκε από πρακτικές κάθε άλλο παρά «επαναστατικές» αν κρίνει κανείς από τη στάση της ΚΝΕ στο παρελθόν σε κρίσιμους τομείς παρέμβασης όπως στο σπουδατικό χώρο και στα νέα κοινωνικά κινήματα.

Η συνέχεια διαφαίνεται και σήμερα τόσο στον τρόπο αντιμετώπισης των «αιρετικών» από το ΚΚΕ όσο και στην πολιτική που προβάλλουν οι «επαναστάτες» της ΚΝΕ.

Στο βαθμό όμως που η σημερινή κρίση «δένεται» και με την καταγγελία —ανεξάρτητα αν γίνεται ή υπονοείται— της «δεξιάς στροφής του ΚΚΕ» θα πρέπει να επισημανθεί ότι αυτή θα έχει και άλλες εκφράσεις όχι βέβαια προεκλογικά αλλά μετεκλογικά. Και εδώ ίσως είναι το «κομβικό» σημείο των συζητήσεων και αναζητήσεων στο ΚΚΕ που φυσικά άρχισαν πολύ πριν τη συγκρότηση του Συνασπισμού.

Απ' αυτή την άποψη χρειάζεται να σημειωθούν οι διαφωνίες που λέγεται ότι υπήρξαν στην ΚΕ σχετικά με την ΚΝΕ (αναφέρονται ότι διαφωνήσαν δέκα μεταξύ των οποίων εκτός των Κ. Κάπου, Ν. Βαλαβάνη, Μανιάτη, Κοτζιά και οι Κ. Τζια-

ζής, Α. Χάγιος, Γ. Σταματάκης, Σ. Καυκαλάς και Θ. Σκαρνιάκης ενώ διαφωνίες εξέφρασε αν και συντάχθηκε τελικά με την απόφαση της ΚΕ και ο πρώην γραμματέας της ΚΝΕ Σπ. Χαλβατζής). Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει και ταύτιση απόψεων με τις απόψεις της πλειοψηφίας του ΚΣ της ΚΝΕ ούτε από την άλλη μια κοινή άποψη, αλλά αυτό αποτελεί μια ένδειξη προβληματισμού η οποία είναι ανεξάρτητη από τις οργανωτικές εξελίξεις στην ΚΝΕ.

Εκεί οι «αιρετικοί» μετά την ομιλία του Γ. Γράψα, το βράδυ της περασμένης Τετάρτης, στο «Σπόρτινγκ» βαδίζουν προς τη δική τους συγκρότηση με πρώτο στόχο να προβάλλουν στην προεκλογική περίοδο αυτόνομα τις δικές τους απόψεις.

Αναμένεται να πάρουν πρωτοβουλίες με στόχο την ανάπτυξη του διαλόγου ενώ παράλληλα θα προβάλουν την πολιτική αριστερής συσπείρωσης στο νεολαϊστικό κίνημα ως δύναμη της αριστεράς και του κομμουνιστικού κινήματος.

Αν και μέχρι τώρα δεν έχουν καταλήξει στο τι θα κάνουν στις εκλογές —η ομιλία Γράψα έγινε όταν το «ΑΝΤΙ» πήγαινε στο τυπογραφείο— αυτό που προς το παρόν φαίνεται ως κοινή θέση όλων, γιατί εκφράστηκαν δύο απόψεις μία για υπερψήφιση του Συνασπισμού και μία άλλη για λευκό ή άκυρο, είναι η προβολή της θέσης «ψήφο στις αριστερές ιδέες, στην αριστερή πολιτική».

Θεωρείται με τα μέχρι τώρα δεδομένα ότι οι υπερασπιστές της άποψης για υπερψήφιση του Συνασπισμού, που προβάλλουν και τη θέση ότι δεν θα γίνουμε αντισυνασπισμιακή οργάνωση, επιθυμούν να κρατήσουν ανοιχτές τις πόρτες με το ΚΚΕ, ενώ από την άλλη θεωρείται ότι η προβολή μιας γραμμής για άκυρο ή λευκό «κόβει τις γέφυρες» με το ΚΚΕ και το Συνασπισμό.

Με αυτά τα δεδομένα στα πλαίσια της «αριστερής συσπείρωσης στη νεολαία» οι «αιρετικοί» της ΚΝΕ αναμένεται στο επόμενο διάστημα να πρωτοήσουν κάποιες συμμαχίες με τις αριστερές συσπειρώσεις και το «Ρήγα Φεραίο» ιδιαίτερα στους σπουδαστικούς χώρους όπου τα περισσότερα στελέχη τους ακολουθούν. Στο επόμενο διάστημα θα αποσαφηνιστεί και η στάση τους σε άλλα ζητήματα μέχρι το συνέδριο που θα οργανώσουν μετά τις εκλογές.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να δούμε, αν και δεν είναι όμοια παρ' ότι έχει πολλές αντιστοιχίες, και την κρίση στο «Ρήγα Φεραίο» και το ενιαίο ΚΚΕ εσ. το 1978 που είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία της Β' πανελλαδικής, η οποία διαλύθηκε το 1981. Πολλοί εκτιμούν ότι αντίστοιχη θα είναι και η πορεία των «αιρετικών» της ΚΝΕ. Θα υπάρξουν δηλαδή ως πολιτική δύναμη σε σχέση κυρίως με το φοιτητικό και σπουδαστικό χώρο για ένα διάστημα χωρίς στη συνέχεια να διαμορφώσουν

ΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

του Γιάννη Φλώρου

μία εναλλακτική πολιτική και οργανωτική συγκρότηση ικανή να προωθήσει τους στόχους τους.

Σε επίπεδο τώρα συσχετισμών, σύμφωνα με την Προσυνεδριακή Επιτροπή που ορίστηκε με απόφαση της Κ.Ε. του ΚΚΕ για το συνέδριο της ΚΝΕ, στις συζητήσεις που έχουν γίνει μέχρι τώρα στο στελεχικό δυναμικό (από γραφείο Οργάνωσης βάσης μέχρι Κ.Σ.) το 72% των στελεχών αυτών συντάσσεται με την απόφαση της Κ.Ε. υπάρχουν 2-3% λευκά ενώ οι υπόλοιποι συμφωνούν με την πλειοψηφία των «αιρετικών» του Κ.Σ. της ΚΝΕ. Η συμφωνία με την απόφαση της Κ.Ε. στα μέλη εκτιμάται ότι είναι μεγαλύτερη. Αντίθετα η πλειοψηφία του Κ.Σ. της ΚΝΕ εκτιμά ότι ένα ποσοστό της τάξης του 70% συντάσσεται μαζί της.

Εκείνο όμως που περισσότερο ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα είναι ότι οι διαφωνούντες υπερέχουν σε στελεχικό επίπεδο, ενώ εντελώς αντιστροφος είναι ο συσχετισμός στη βάση. Φυσικά η πραγματοποίηση του συνεδρίου μετά τις εκλογές θα επιτρέψει να υπάρξει μια κα-

θαρή εικόνα.

Η Προσυνεδριακή Επιτροπή της ΚΝΕ με επικεφαλής τον **Σ. Κωτσαντή** θα δώσει το κύριο βάρος — ύστερα από την απόφαση της Κ.Ε. του ΚΚΕ — στην εκλογική μάχη και στην ανασυγκρότηση της ΚΝΕ. Ήδη έχουν γίνει σειρά εκδηλώσεων, ενώ προγραμματίζονται και άλλες. Στη μάχη της ανασυγκρότησης της ΚΝΕ έχει μπει και το ΚΚΕ που ενισχύει την προσπάθεια της νέας ηγεσίας της οργάνωσης μέχρι το συνέδριο.

Με τα σημερινά δεδομένα είναι αρκετά δύσκολο αν όχι αδύνατο η ΚΝΕ να έχει άλλη πορεία από αυτή που προδιέγραψε ο γ.γ. του ΚΚΕ **Γρ. Φαράκος**, ήδη από την εκδήλωση της κρίσης πριν το φεστιβάλ των διαφωνούντων Θεσσαλονίκης: «η ΚΝΕ τελεί υπό την ιδεολογική και πολιτική καθοδήγηση του ΚΚΕ» που σημαίνει ότι η πορεία των «αιρετικών» δεν θα διαφοροποιείται από εκείνη των «αιρετικών» της Β' Πανελλαδικής μέσα από άλλες ωστόσο συνθήκες και άλλους δρόμους.

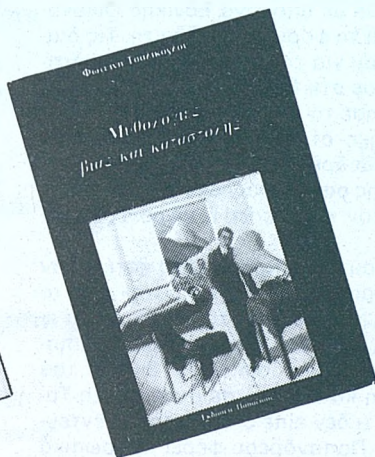
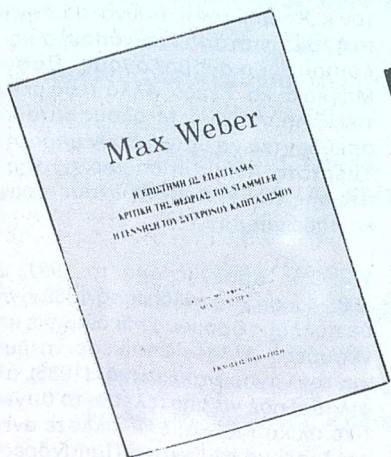
Εκείνο ίσως που είναι το πλέον σημαν-

τικό είναι ότι η κρίση με την ύπαρξη των δύο ΚΝΕ και των δύο «Οδηγητών» — μάλλον για ένα διάστημα — παραπέμπει στην αντιμετώπιση υπαρκτών προβλημάτων στρατηγικής και παραγωγής πολιτικής τόσο στο ΚΚΕ όσο και στην Αριστερά. Εκεί είναι που θα κριθεί και η εκσυγχρονιστική - ανανεωτική πορεία του ΚΚΕ η οποία θα έχει επιπτώσεις και στην υπόλοιπη Αριστερά.

Από αυτή την άποψη αν κρατήσουμε μια διατύπωση του **Μ. Ανδρουλάκη** σε μια συνέντευξή του στο «ΑΝΤΙ» πριν τις εκλογές του Ιουνίου (τχ. 404), για την προοπτική της Αριστεράς και τις αναγκαίες τομές, για το ξεπέρασμα της κρίσης: «*χαίρε κρίση, χαίρε αλλαγή, χαίρε αλλαγή της Αριστεράς με όλα τα ρίσκα, τους κινδύνους και τις ελπίδες που αντιπροσωπεύεις*».

Η πρόκληση ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες και κάτω από τις αλλαγές που γίνονται σε Δυτική και Ανατολική Ευρώπη είναι υπαρκτή. Και ο διάλογος δεν μπορεί παρά να είναι τολμηρός και ανοιχτός εντός και εκτός των τειχών... □

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ



Ο **MAX WEBER** αναμφίβολα είναι ο σπουδαιότερος θεμελιωτής της κοινωνιολογίας στην εποχή μας. Τα έργα του θεωρούνται κλασσικά και αναφέρονται στη διαρκώς αυξανόμενη ένταση στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η σημασία της βεμπεριανής κοινωνιολογίας συνειδητοποιείται περισσότερο με την πάροδο του χρόνου και μπορεί να συγκριθεί μ' εκείνη του **KARL MARX** για την πολιτική φιλολογία και τον **SIGMUND FREUD** για την ψυχολογία.

Στη μελέτη αυτή η **Φωτεινή Τσαλικογλου** προσεγγίζει με ένα πρωτότυπο και διεισδυτικό τρόπο τα φαινόμενα της βίας και της παρέκκλισης.

Η μελέτη της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς, της συμπεριφοράς που απομακρύνει από τα «κοινώς αποδεκτά» όρια, γεννά μια σειρά σημαντικών ερωτηματικών:

- Τι είναι τελικά και πώς ορίζεται η παρέκκλιση;
- Ποιοι είναι οι μηχανισμοί κατασκευής της;

- Αποτελεί ιδιότητα μιας προσωπικότητας ή χαρακτηρισμός που αποδίδεται σε μια συμπεριφορά;
- Αποτελεί προϊόν ψυχικών ή και κοινωνικών συγκρούσεων;
- Ποια είναι η απάντηση της κοινωνικής ομάδας στην παρέκκλιση;

Η συγγραφέας επιχειρεί να δώσει τη δική της απάντηση στα ερωτήματα αυτά. Η έννοια της παρέκκλισης είναι στενά συνυφασμένη με τις έννοιες της βίας και της επικινδυνότητας.

ΝΙΚΗΤΑΡΑ 2 - ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 36.22.496

ΑΠΟ ΤΣΑΡΟΣ, ΤΣΑΡΕΒΙΤΣ

Ο κ. Μάκης Αρσένης, τυπικό πολιτικό φαινόμενο

Είναι πολυτέλεια και ίσως άνευ αντικειμένου το να συζητά κανείς τη συνέπεια λόγων και πράξεων των πολιτικών. Συμμαχίες και εναλλαγές συμμαχιών είναι από αναμενόμενες έως φυσικές όταν πρόκειται για υπαρκτούς πολιτικούς σχηματισμούς. Ό,τι όμως αξίζει να σημειωθεί και να επισημαίνεται πάντοτε είναι η αιφνίδια μεταβολή ανθρώπων που «ως ιδανικοί αυτόχειρες» αποφάσισαν κάποτε να ακολουθήσουν την «τιμή και την πεποίθησή τους» και να βαδίσουν μοναχικοί με αποσκευή τη διαλαλούμενη εντιμότητά τους. Καταλήγουν, όμως σε τραγελαφικές καταστάσεις όταν με μόνο διαφανή στόχο το βουλευτικό έδρανο ξεχνούν —και επιμένουν να ξεχάσουμε και μεις— όσα ηχηρά εκφωνούσαν κάποτε. Τώρα αποφασίζουν να παρακαθήσουν με τον «σύντροφό τους Μάκη Κουρή», που θα τους επαινέσει. Η ασθενής μνήμη είναι χαρακτηριστικό για τους ανθρώπους που επιβιώνουν μόνον με ιντριγκες.

Ο κ. Γεράσιμος Αρσένης επανέρχεται στο ΠΑΣΟΚ το οποίο ενόψει της νέας εκλογικής αναμέτρησης, απομονωμένο και θυμωμένο για την «αχαριστία» της Αριστεράς αναζητεί την επανόδο των πρώην «άτακτων» τέκνων του και επιστρατεύει τις εφεδρείες των αποστράτων του.

Συμπληρώνει έτσι το ΠΑΣΟΚ το άνοιγμα του προς τα «αριστερά» αφού αναμένεται να συμπεριλάβει στους εκλογικούς του συνδυασμούς πάσης φύσεως αριστερούς, όλων των εποχών. Έτσι ο Μάρκος Βαφειάδης θα εκπροσωπεί τη δεκαετία του εμφυλίου κι όσα μέλη του ΚΚΕ δεν είναι μέλη και του ΚΚΣΕ, ο Μανώλης Γλέζος την ΕΔΑ της μετεμφυλιακής εποχής και σήμερα τον εαυτό του, εφόσον ούτε απόκομμα της σημερινής ΕΔΑ εκπροσωπεί ούτε την «άμεση δημοκρατία» δεν μπορεί να εφαρμόσει στους κόλπους του ΠΑΣΟΚ. Και τελευταίος ο κ. Αρσένης, ο «τεχνοκράτης σοσιαλιστής» που το 1980 ήταν ο «μέγας άγνωστος» στην ευρύτερη ελληνική κοινή γνώμη.

Αλλά «ελέω Παπανδρέου» ο κ. Αρσένης μετεξελίχθη σε Τσάρο της οικονομίας, αφού η οικονομική πολιτική του Λάζαρη οδήγησε ταχύτητα —μετά λογους μόνη παραμονή του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία— σε οικονομική κατάρρευση. Η μετεωρική πολιτική άνοδος του κ. Αρσένη είχε χαρακτηριστεί από τον Τύπο (βλ. π.χ. τα ΝΕΑ 4-3-85) σαν ένα *σπάνιο φαινόμενο* στην πολιτική ζωή του τόπου.

Πραγματικά «σπάνιο». Διότι ο κ. Αρσένης κατάφερε να επιζήσει του πολέμου των κομματικών του «φίλων» στο ΠΑΣΟΚ που πήρε τις διαστάσεις «σκανδάλου», όπως το περίφημο μασονικό πεντακοσάριο και το διαφορικό χωρίς γρανάτζια. Υποθέσεις βέβαια φαιδρές, που σήμερα αποτελούν ευτράπελο ανάγνωσμα —συγγραφέας ο κ. Θ. Καστανέβας— και υπό-

δειγμα κομματικής διαπάλης. Όμως ο κ. Αρσένης επέζησε, για να βρεθεί μετά τις εκλογές του Ιουνίου 1985 και τον ανασχηματισμό της κυβέρνησης τον επόμενο μήνα εκτός νυμφώνος, εκτός κυβέρνησης δηλαδή.

Είχε αρχίσει να ομιλεί στην ΚΕ του ΠΑΣΟΚ για «κρίση ήθους» και «αποστήματα» μέσα στο «Κίνημα». Και φυσικά η «ρῆξη» επήλθε με τη νέα οικονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ με υπουργό Εθνικής Οικονομίας αυτή τη φορά τον κ. Σημίτη. Τις διαφωνίες του για τη νέα οικονομική πολιτική εξέθεσε στη Βουλή στις 6-11-85, όπου κατηγόρησε το ΠΑΣΟΚ για τα πάντα και ισχυρίστηκε ότι αυτός είχε ενημερώσει τον Παπανδρέου προεκλογικά για την πορεία της οικονομίας. Δεν είχε πει όμως αν ερχόταν καλύτερες ή χειρότερες μέρες.

Όλες αυτές οι προστριβές κατέληξαν στη διαγραφή του «τεχνοκράτη» από το ΠΑΣΟΚ αιφνιδιαστικά στις 2-4-86. Μετά από ένα χρόνο (6-4-87) ο κ. Αρσένης παρουσίασε βαρύγδουπα το βιβλίο του «Πολιτική κατάθεση» σε συνέντευξη Τύπου. Και τι δεν είπε σ' αυτή τη συνέντευξη: ότι ο Παπανδρέου φέρει προσωπικά τεράστιο μέρος της ευθύνης για την αποτυχία των επιχειρημάτων της «Αλλαγής», για την έλλειψη εσωκομματικής δημοκρατίας στο ΠΑΣΟΚ και για τη δημιουργία «εναλλασσόμενων κυκλωμάτων δύναμης» στα πλαίσια της κυβέρνησης. Για την τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είπε ότι δεν μπορεί να τη χαρακτηρίσει γιατί «είναι αχαρακτήριστη». Για το Υπουργικό Συμβούλιο είπε ότι αποτελεί «εξευτελισμό της δημοκρατίας» και για όσους «δεν μιλούν» στο ΠΑΣΟΚ, παρά το ότι καταλαβαίνουν τι γίνεται, ότι επωμιζονται «ιστορική ευθύνη». Μίλησε ακόμα για κρίση αξιοπιστίας, για νέες πολιτικές δυνάμεις, απέρριψε και τον Παπανδρέου

και τον Μητσotάκη. Κατεδάφισε επίσης, εν έτει 1987, τη διάκριση μεταξύ «δεξιάς» και «αριστεράς» υποστηρίζοντας ότι η διάκριση αυτή είναι ξεπερασμένη και ότι η πραγματική αντίθεση είναι ανάμεσα στο «παλιό» και το «νέο» που βρίσκονται τόσο στην Αριστερά όσο και στη Δεξιά.

Σταχυολογήσαμε ορισμένες απόψεις του όχι και του πολύ απόμακρου παρελθόντος για να φρεσκάρουμε τη μνήμη του και τη μνήμη μερικών άλλων γιατί η μετέπειτα πολιτική του πορεία είναι περισσότερο γνωστή.

Βέβαια, είναι γνωστό σ' όλο το πανελλήνιο ότι δεν προσχώρει ο Αρσένης στο ΠΑΣΟΚ αλλά το ΠΑΣΟΚ στον Αρσένη, του οποίου τις απόψεις προσυπογράφει πλήρως τώρα πια ο κ. Παπανδρέου.

Ο κ. Αρσένης κατάφερε να δελεάσει και να σαγήνησει το Υπέρτατο Αγαθό του κ. Κουτσόγιωργα. Απομένει να εργαστεί πλέον σκόνη, ως καλός «τεχνοκράτης» για την εκπόνηση του νέου οικονομικού προγράμματος του ΠΑΣΟΚ μαζί με τον κ. Σημίτη, τον κ. Παπαντωνίου, τον κ. Ποττάκη, τον κ. Τσοβόλα και τον κ. Μπούτο και με πολιτικούς συμβούλους τον κ. Κουρή, τον κ. Βουνάτσο, τον μαρξιστή - λενινιστή κ. Γιαννόπουλο και τους λοιπούς οικονομολόγους Βαφειάδη, Μαγκάκη και Γλέζο. Αλλά τι θα μείνει για τον κ. Απ. Λάζαρη, Μ' όλους αυτούς τους σπεύδοντες να υποκληθούν μπροστά στο Υπέρτατο Αγαθό η σπανιότης της περίπτωσης του κ. Αρσένη έχασε πραγματικά κάθε νόημα.

ΥΓ.: Ο κ. Αρσένης από το 1981, ως το 1985 και από το 1985 ως το 1989 κινήθηκε σε πολλούς δρόμους και διάβηκε πολλές γέφυρες. Άλλοτε επάινεσε τη ρύθμιση για την «αγορά του αιώνα» (1985), άλλοτε φιλοδόξησε να αποτελέσει το συγκολλητικό υλικό ΚΚΕ και ΕΑΡ, άλλοτε ανεκάλυπτε (μαζί με το Γιώργιο Παπανδρέου) ότι για τον Κοσκόβα φταίει ο Τσάτσος και ίσως η CIA, άλλοτε φιλοδόξησε να συγκολλήσει ΠΑΣΟΚ και Συνασπισμό στην Κεφαλλονιά και άλλα πολλά.

Το ΑΝΤΙ που έχει στο παρελθόν φιλοξενήσει τις απόψεις του κ. Αρσένη σε μια προσπάθεια να τον κατανοήσει και να μεταδώσει τις απόψεις του στο κοινό μας, είναι ανοιχτό σε διάλογο για τα θέματα που θίγουμε. Δηλαδή κυρίως τα θέματα σχέσεων της πολιτικής με τη συνέπεια και την ευπρέπεια. Οι πολιτικοί —νομίζουμε— οφείλουν να εξηγούν στο ευρύτερο ακροατήριο και όχι μόνο σε ιδιωτικές συναντήσεις αυτά που πιστεύουν.

Ν Ε Α Β Ι Β Λ Ι Α 1 9 8 9 - 1 9 9 0

Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Η Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

Π Ε Ζ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Γκανάς Μιχάλης
Μπτριά πατρίδα
(Πεζογράφημα)
Κάραλη Μαλβίνα
Αδώς σαν αγαπημένος
(Αφήγημα)
Κάτος Γιώργος
Η βασιλεία των κατασάριδων
(Μυθιστόρημα)
Μιλλιέξ-Γκρίση Τατιάνα
Αλλάζουμε;
(Μυθιστόρημα)
Αναδρομές
(Διηγήματα)
Μπρουντζάκης Ξενοφών
Μια κοινή περιπέτεια του σώματος
(Πεζογράφημα)
Μωραΐτης Γιώργος
Αναμνήσεις ενός αντάρτη
Ξανθούλης Γιάννης
Ο χάρτινος Σεπτέμβρης της καρδιάς μας
(Μυθιστόρημα)
Πρωτοπαπάς Πάνος
Η αθέατη πλευρά της σελήνης
(Διηγήματα)
Ρούσσοι Τάσος
Μιχαήλ και άλλα διηγήματα
Σκούρτης Γιώργος
Ιστορίες με πολλά στρας
Το χειρόγραφο της Ρωζάνης
Σουρούνης Αντώνης
Τα τύμπανα της κοιλιάς και του πολέμου
(Διηγήματα)
Οι πρώτοι πεθαίνουν τελευταίοι
(Μυθιστόρημα)

Σφυρίδης Περικλής
Από πρώτο χέρι
(Διηγήματα)
Τομαζάνη Δέσποινα
Φωτιά μέσα στο νερό
(Διηγήματα)
Φακίνος Άρης
Τα παιδιά του Οδυσσέα
(Μυθιστόρημα)
Φακίνος Μιχάλης
Εφημερεύων διάσος και άλλες ιστορίες
Χαριτόπουλος Διονύσης
Τη νύχτα που 'φυγε ο Μπούκοσι
(Διηγήματα)
Χατζήπαπας Χρίστος
Το χρώμα του γαλάζιου υάκινθου
(Μυθιστόρημα)

Π Ο Ι Η Σ Η

Γκανάς Μιχάλης
Γυάλινα Γιάννενα
Δενέγρης Τάσος
Η κατάσταση των πραγμάτων
Κακουλίδης Γιώργος
Το χρώμα της ορχήστρας
Μοσκόφ Κωστής
25 θλιμμένα ποιήματα για τον
Έρωτα και την Επανάσταση
Νικόδημος (μοναχός)
Ερωτικός Ασύριος
Παπαδάκη Αθηνά
Ωχροτάτη έως του λευκού
Χέλης Γιώργος
Ότι στείρα έτεκεν επά

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Κ Α Σ Τ Α Ν Ι Ω Τ Η

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα
Ζ. Πηγής 3, 106 78 Αθήνα, τηλ. 360.32.34 – 360.13.31

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ - ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΔΙΑΓΝΩΣΕΙΣ

του Στέλιου Καφαντάρη

Οι συζητήσεις στη Βουλή για τις πα-
ραπομπές έφεραν για μια ακόμη
φορά αλλά ίσως περισσότερο έν-
τονα από οποτεδήποτε στο παρελθόν το
πρόβλημα γεφύρωσης του χάσματος με-
ταξύ των ειδικών και του απλού πολίτη.
Δεν είναι τυχαίο ότι πρόσφατα στον Τύ-
πο εμφανίστηκαν άρθρα περισπούδαστα
τουλάχιστον ως προς την τοποθέτηση
των θεμάτων υπογραφόμενα από «Πρω-
τοετή Νομικής». Κατά σύμπτωση τον όρο
χρησιμοποίησε και ο πρόεδρος της Βου-
λής στην τελευταία συζήτηση για το
«Συν 1» πράγμα που σημειώθηκε ως προ-
σεκτική προσέγγιση του προέδρου της
Βουλής στην ερμηνεία του Συντάγματος
και του κανονισμού της Βουλής.

Η ανάγκη ενδιάμεσης κατηγορίας δη-
λαδή των «πρωτοετών» φαίνεται να κερ-
δίζει έδαφος και θα πρέπει να εξεταστεί
από ειδικούς «απόφοιτους» επιστημολό-
γους και άλλους. Βέβαια, δεν είναι μόνο
ελληνικό φαινόμενο αλλά δυστυχώς η
παρουσία του φαινομένου εδώ τονίζει
την υπανάπτυξη μας. Δεν γνωρίζω πολ-
λές κοινωνίες που θα είχαν τα δικά μας
βάσανα π.χ. να χρειάζεται να διερμηνεύ-
σουν με αρκετό μελάνι την έννοια της
«Συνεδρίασης». Ευτυχώς βρέθηκαν αρ-
κετοί ειδικοί, ασφαλώς περισσότεροι α-
πό όσους θα είχαν ποτέ σκεφτεί κατά τη
σύνταξη του κανονισμού ότι η λέξη θα
δημιουργήσει προβλήματα. Αλλά στ' α-
λήθεια είναι η λέξη ή τα στραβά μυαλά ο-
ρισμένων η αιτία του κακού;

Το γεγονός ότι οι στρουθοκαμηλισμοί
και τα κροκοδείλια δάκρυα για τη μεγάλη
χαμένη ευκαιρία της απλής αναλογικής
εκπορεύεται από το σοσιαλιστικό κίνημα
(τώρα λιγότερο Πανελλήνιο από ποτέ)
δεν είναι τόσο παράξενο όταν σκεφτεί
κανείς τα γαλάζια ψηφοδέλτια του 1985.
Εδώ μάλιστα σημειώνεται άλλη μια δια-
φοροποίηση ειδικών και λαϊκών: Μεγα-
λύτερο σοκ είχαν πάθει τότε οι «απόφοι-
τοι» από την ψήφο του Αλευρά παρά από
τα έγχρωμα τα οποία διεσώθηκαν συν-
ταγματολογικά ως ομοιόμορφα. Στη ση-
μερινή περίπτωση είναι εξαιρετικά ευχά-
ριστο που η κοινή ερμηνεία, αυτή που
χρησιμοποιούν ακόμα και οι οδοντίατροι
για τη λέξη συνεδρία (υποθέτω και οι ε-
φοριακοί των οδοντιάτρων) δεν έγινε ευ-
τυχώς βοήθημα για μια ακόμα παραχά-
ραξη από τους στρατηγούς του νέου
σκοταδισμού. Είμαι βέβαιος ότι όλη η ερ-
μηνευτική της λέξης ήταν αναγκαία αλλά
ακόμα και αν οι ειδικοί προσέτρεχαν στο
μέγα λεξικό του Δημητράκου πάλι θα έ-
βλεπαν ότι η συνεδρίαση δεν κρατάει ού-
τε μια μέρα ούτε καν μια Μεγάλη Νύχτα.

Δυστυχώς τα προβλήματα ερμηνείας

είναι ατελείωτα. Στο απόρρητο των κα-
ταθέσεων λόγου χάρη δεν μπορέσαμε α-
κόμα να καταλάβουμε και δεν δημοσιο-
ποιήθηκαν ακριβώς τα εμπόδια που συ-
ναντούσαν οι ελεγκτές πέραν ίσως των
ψυχολογικών με τη χρήση υψηλών ονο-
μάτων. Υπάρχει και εδώ άφθονη αρθρο-
γραφία ειδικών περί του απόρρητου δυ-
στυχώς όμως με πάμπολλα κενά. Φαντα-
ζόμαστε ότι ο έλεγχος σταματούσε στο
λογαριασμό του Κοσκωτά — το μοντέλο
είναι αυτό του «ανάρτη λογαριασμού»
που βγαίνει από την κρυψώνα του, χτυ-
πάει π.χ. δάνειο στη Γραμμή, ή πάμπερς,
ή αγορές ποδοσφαιριστών και ξαναχάνε-
ται. Μια πλήρης παρουσίαση του προ-
βλήματος ίσως να είχε φωτίσει σωστότε-
ρα τον Κουτσονόμο. Ότι επικρατεί ά-
γνοια περί τα διαδικαστικά των τραπε-
ζών και μεταξύ των βουλευτών ακόμα
και της ανακριτικής επιτροπής δεν υπάρ-
χει αμφιβολία αφού ο Κουτσόγιωργας
στην απολογία του είπε τουλάχιστον
μιαν ανακρίβεια για τα ροζ χαρτιά και
δεν διεψεύσθη από κανένα «πρωτοδιορι-
σμένο τραπεζικό». Ο Κουτσόγιωργας εί-
πε ότι αντίγραφο του ροζ χαρτιού (βε-
βαίωση αγοράς συναλλάγματος) κατατί-
θεται στην Τράπεζα της Ελλάδος πράγ-
μα που είναι μέγα ψεύδος και δυστυχώς
μέγα λάθος. Αυτά τα χαρτιά έχουν τέ-
τοια αξία που όχι μόνο έπρεπε να ανακοι-
νώνονται αλλά και να εκδίδονται σαν α-
ξιόγραφα από την Τράπεζα της Ελλάδος
(κάτι σαν ομολογία, ή μερισματαπόδειξη
σε ωραίο χαρτί με υδατογραφίες). Αντ'
αυτού είναι παλιόχαρτα ευτελώς παρα-
γωγής και παραμένουν στην αφάνεια της
τράπεζας που έκανε την εισαγωγή. Φυσι-
κά και μπορούν να πλαστογραφηθούν
αλλά αυτό το πρόβλημα τελικά δεν φαί-
νεται να έπαιξε ρόλο στην περίπτωση. Ο
Κοσκωτάς επέλεξε να πλαστογραφήσει
κάτι που αποδείχθηκε ευκόλως ελέγξιμο,
τις καταθέσεις σε ξένες τράπεζες.

Έχει πολύ λίγο προσεχτεί ότι ο Κου-
τσονόμος δεν αξιοποιήθηκε. Θα μπορού-
σε να διερωτηθεί «ο πρωτοδιορισμένος»:
Γιατί δεν έχουμε δει αυτά τα ροζ χαρτιά
του Κοσκωτά; Μήπως γιατί δεν του
χρειάστηκαν τουλάχιστον το διάστημα
από τον Κουτσονόμο μέχρι την πτώση
του αφού τελικά σκέφτηκε τις πλαστο-
γραφημένες επιστολές των ξένων τραπε-
ζών. Άρα ο Κουτσονόμος πληρώθηκε
τζάμπα. Παράδοση απάτη από τον αντ'
αυτού αρχιμάστορα αλλά όχι πλήρης α-
φού κατά τα φαινόμενα πούλησε τριών
διαστάσεων υποστήριξη στον Κοσκωτά
εν γένει. Ίσως ο νόμος ήταν απλώς μια
απτή απόδειξη ότι ο αντ' αυτού (αλλά και
ο Εαυτός) μπορεί να κάνει ό,τι θέλει και

βέβαια ό,τι χρειαστεί. Ουσιαστικά πούλη-
σε την παραδοσιακή προστασία, αλλά η
Βουλή προτίμησε άλλη, περισσότερο
«πρωτοετή» άποψη.

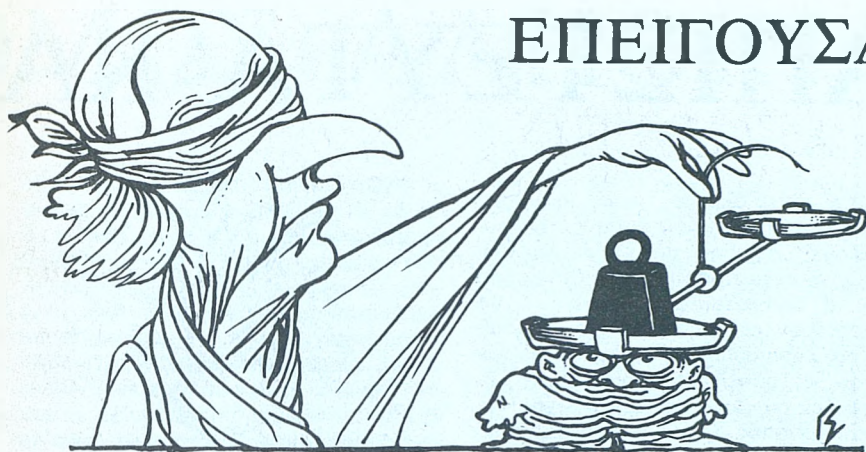
Μπορεί οι πρωτοδιοριζόμενες από-
ψεις μου να μην βρίσκουν σύμφωνους
τους νομικούς, και αυτοί να μιλούν για
ποιος ξέρει ποιους συναλλακτικούς νό-
μους, παθητικές δωροδοκίες, και διάφο-
ρα άλλα αιτιώδη. Δυστυχώς έτσι μπαίνει
μέσα η ακροβασία και εντέλει η ανακρί-
βεια και πολύ φοβάμαι σε ορισμένες άλ-
λες περιπτώσεις η ατιμωρησία.

Υπάρχει από παράδειγμα πολιτικής
ανοχής, τυπικό δείγμα της υπανάπτυξης
μας. Είμαστε όλοι πολύ επιεικείς μηδέ
των κατηγορών εξαιρουμένων. Πουθενά
δεν αναφέρεται στο κατηγορητήριο το
διαμέρισμα που χτύπησε ο Κουτσόγιωρ-
γας σε τιμή υποτριπλάσια και σε ανύπο-
πτο χρόνο. Δεν ενδιαφέρει ίσως το ποινι-
κό μέρος, υποθέτω ούτε τους «Απόφοι-
τους» παρόλο που μοιάζει εξίσου με συ-
ναλλαγή όπου χάθηκε δημόσιο χρήμα,
αλλά μόνο το αυστηρά πολιτικό: Πώς
στάθηκε αυτός ο άνθρωπος μετά την α-
ποκάλυψη του διαμερίσματος; Είμαστε
τόσο ανήμποροι ή τόσο υποκριτές να μην
μπορέσουμε να αποβάλουμε από την πο-
λιτική ζωή ένα τέτοιο δείγμα εγκαιρίας;

Αυτού του είδους η πολιτική αναισθη-
σία για το διαμέρισμα φωτίζει ουσιαστι-
κά τα ελληνικά πράγματα. Θα προσπαθή-
σω να παρουσιάσω μian όψη του φαντα-
στική μεν αλλά μάλλον πραγματική που
θα μπορούσε να χρησιμεύσει σαν δει-
κτης για άλλες υποθέσεις ελλειπών στοι-
χείων. Ας υποθέσουμε ότι οι μεταβιβά-
σεις ακινήτων τηρούντο απόρρητες και
έτσι δεν γνωρίζαμε ποιος αγοράζει τι και
με ποιο τίμημα. Έστω ότι εκτοξεύεται η
κατηγορία στον Κουτσόγιωργα ότι αγό-
ρασε το διαμέρισμα από τα περιουσιακά
στοιχεία της Τράπεζας Κρήτης στο τρίτο
της αξίας του. Υποθέτω ότι είναι πια γνω-
στό το πασοκικό σκεπτικό και κυρίως το
λεκτικό με το οποίο θα υποδεχόταν ο η-
γετικός πυρήνας του, οι κοινοβουλευτι-
κοί εκπρόσωποι και απολογητές ο κ. Πε-
πονής, ο κ. Ροκόφυλλος μια τέτοια κατη-
γορία. Κάποιοι υπερασπιστές θα έβαζαν
να μιλήσει η κοινή λογική και το μέτρο.
Θα έλεγαν ότι ο κ. Αντιπρόεδρος είχε ε-
βδομήντα ή διακόσια διαμερίσματα από
παλιά, επομένως ποιος ο λόγος να θελή-
σει να αμαυρώσει την περιλαμπρή καριέ-
ρα του ως πολιτικού για μια υπόθεση χω-
ρίς νόημα;

Λυπάμαι γιατί το δεικτέ έδωσε ο Κου-
τσόγιωργας ένας άνθρωπος ήδη πεσμέ-
νος. Αλλά θα ήταν εύκολο να επεκταθεί
αυτή η αντιστροφή. □

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΒΡΑΔΥΠΟΡΙΑ



Η ιστορία μικρή —μέχρι στιγμής— αλλά χαρακτηριστική της νοοτροπίας μερικών δικαστικών λειτουργών. Συγκρατείστε τις ημερομηνίες:

Ο κ. Γ. Πιστικός, κάτοικος Θεσσαλονίκης κατέθεσε την **Πέμπτη 2/3/1989** μήνυση εναντίον του πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου γιατί αισθάνθηκε προσβλεβμένος από τα σκάνδαλα που είχε διαπράξει κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργίας του και που αφορούν την είσπραξη προμηθειών κτλ. Ο κ. Γ. Πιστικός στη μήνυσή του αναφέρει ότι όλα αυτά έχουν καταγγελλθεί από το «ΑΝΤΙ» στο τεύχος **394** της **10/2/89** και πρότεινε ως μάρτυρες τους Χρ. Παπουτσάκη και Βασίλη Ζήση, εκδότη και συνεργάτη αντίστοιχα του περιοδικού. Η μήνυση είχε κρατηθεί στα συρτάρια της Εισαγγελίας Θεσσαλονίκης, μέχρι...

Μέχρι πριν λίγες μέρες. Όπως θα θυμούνται οι αναγνώστες μας και από το αναλυτικό ρεπορτάζ του προηγούμενου τεύχους μας (σελίδες 14 έως 17) την **Παρασκευή 8/9/89** το Τριμελές Εφετείο Αθηνών (αποτελούμενο από τους κ. Θ. Πρασουλίδη, Γ. Βρέττα και Π. Φιλιππόπουλο) καταδίκασε με ψήφους δύο προς ένα τον εκδότη του ΑΝΤΙ για περιύβριση αρχής επειδή στο τεύχος **387** της **11/11/1988** ανέγραψε τον χαρακτηρισμό «Κυβέρνηση Απατεώνων». Το απόγευμα της ίδιας ημέρας (**Παρασκευή 8/9/1989**), ο εκδότης του «ΑΝΤΙ» σε συνέντευξη Τύπου αφού εξέθεσε το ιστορικό της δίκης στο Εφετείο, είπε ότι η διαδικασία εκείνη ήταν παραπλανητική και η απόφαση άδικη και προειλημμένη.

Την επομένη, **Σάββατο 9/9/1989** οι εφημερίδες ανέγραψαν την είδηση της καταδίκης και το περιεχόμενο της συνέντευξης Τύπου ενώ στο δελτίο των 6 μ.μ. της ΕΤ, μεταδόθηκε ότι ο υπό τον κ. Ιω. Γαβρίλη εισαγγελέας Ποινικής Δίωξης Αθηνών κ. Στ. Μαντακιολίδης άσκησε νέα δίωξη εναντίον του εκδότη του «ΑΝΤΙ» για «περιύβριση δικαστικής αρχής» για όσα ανέφερε στη συνέντευξη Τύπου. Αλλά το «δικαστικό σήριαλ» παίρνει μια απρόβλε-

πτη εξέλιξη. Κρατείστε αναπνοή:

Την επομένη, ημέρα **Κυριακή 10/9/1989**, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης κ. Αθανάσιος Σμυρλής ανασύρει τον ξεχασμένο φάκελο με την εναντίον του τέως πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου μήνυση του πολίτη κ. Γ. Πιστικού και του απαγγέλλει μήνυση για «περιύβριση αρχής» επειδή ανέγραψε όσα ανέγραψε στην εναντίον του Ανδρέα μήνυση υιοθετώντας τα στοιχεία του περιοδικού μας. Ο κ. Σμυρλής χαρακτηρίζει κατεπείγουσα την υπόθεση και παραγγέλλει στις ανακριτικές αρχές της Αθήνας να του στείλουν αμέσως και επείγοντως την καταδικαστική για τον εκδότη του ΑΝΤΙ απόφαση «που κατά πληροφωρίας εκδόθηκε προσφάτως» προφανώς για να αποτελέσει στοιχείο του ανακριτικού υλικού της εναντίον του κ. Πιστικού μήνυσής του.

Το δικονομικό παράδοξο ή πώς στο τέλος θα τρελαθούμε όλοι μαζί

Ερώτημα 1. Πώς δικαιολογείται η επί πέραν του εξαμήνου αδρανοποίηση της μήνυσης του κ. Πιστικού;

Ερώτημα 2. Από πού πήρε τις πληροφορίες του ο κ. Σμυρλής ότι «προσφάτως» (δηλαδή δυο ημέρες πριν από την ξαφνική αφύπνισή του) καταδικάστηκε το περιοδικό;

Ερώτημα 3. Πώς ερμηνεύεται η προμούρα του αξιότιμου εισαγγελέως Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης κ. Αθ. Σμυρλή να ξυπνήσει κυριακάτικα και να συντάξει τη μήνυσή του για περιύβριση αρχής εναντίον του κ. Γ. Πιστικού και κατά πόσον είναι ενεργητικός και επαρκής με τα περί την υπηρεσία καθήκοντά του όταν ολιγορεύει και κρατά στο ψυγείο επί εξάμηνο τη μήνυση του κ. Πιστικού; Το ερώτημα αυτό σχετίζεται και με το επόμενο:

Ερώτημα 4. Πόσο επαρκής για τη θέση του είναι ο κ. Α. Σμυρλής όταν δεν ερευνά κατ' αρχήν το περιεχόμενο της καταδικαστικής απόφασης για το «ΑΝΤΙ» που αναφέρεται στο τεύχος **387** της **11/11/1988** και όχι στο τεύχος **394** της **10/2/1989**

στο οποίο στηρίχθηκε ο κ. Γ. Πιστικός για την εναντίον του κ. Παπανδρέου μήνυσή του προκειμένου να συσχετίσει τις δικογραφίες;

Ερώτημα 5. Μήπως κάποιος πρωτοετής της Νομικής θα μπορούσε να βοηθήσει το ρέκτη κ. Σμυρλή να λύσει το δικονομικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε όπως προκύπτει από τα προηγούμενα;

Ερώτημα 6. Μήπως ο κ. Αθ. Σμυρλής μπορεί να χαρακτηριστεί ως «προπομπός» της Αυριανής που ανέγραψε στο οκτάστηλό της στις 16/9/1989: «*Το ΠΑΣΟΚ αφήνει τα ευχολόγια και περνάει επιτέλους στην επίθεση. ΜΗΝΥΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΕΣ! Οι τραμπούκοι της Δεξιάς και οι ψεύτες της Αριστεράς θα κληθούν να αποδείξουν τις άθλιες και ξενοκίνητες σκευωρίες τους.*»

Ερώτημα 7. Αυτό απευθύνεται προς τον εισαγγελέα της Ποινικής Δίωξης Αθηνών κ. Στ. Μαντακιολίδη και τον προϊστάμενό του κ. Ιω. Γαβρίλη. Μήπως από όλη αυτήν την ιστορία δικαιώνεται ο εκδότης του «ΑΝΤΙ» όταν ισχυρίστηκε ότι υπάρχουν δικαστικοί λειτουργοί που έχουν πολιτικές ή άλλες εξαρτήσεις με αποτέλεσμα να εκδίδουν προειλημμένες αποφάσεις;

Αναζητήσεις: Παρακαλείται ο κάτοικος της Θεσσαλονίκης κ. Γ. Πιστικός να επικοινωνήσει με το περιοδικό και να μας στείλει αντίγραφο της εναντίον του κ. Α. Παπανδρέου μήνυσής του προκειμένου να μας χρησιμεύσει στη νέα και κοινή με αυτόν δικαστική —και σουρεαλιστική— περιπέτεια.

Διότι έτσι ή αλλιώς αυτή η ιστορία δεν μπορεί να τελειώσει τόσο εύκολα. Έτσι όπως μπλέχτηκε. Ήδη ο εκδότης του «ΑΝΤΙ» εκλήθη και κατέθεσε σχετικά στη δικογραφία που άνοιξε ο κ. Σμυρλής.

Εμείς τουλάχιστον θα προσπαθήσουμε να αποδείξουμε ότι όσα έχουμε κατά καιρούς καταγγείλλει είναι ορθά και τεκμηριωμένα και όχι «άθλιες και ξενοκίνητες σκευωρίες» όπως διακηρύσσει η Αυριανή —άποψη που φαίνεται ότι συμμερίζεται ο κ. Αθ. Σμυρλής και ίσως όχι μόνο αυτός. Άλλωστε τη **Δευτέρα 13/11/1989**, μια βδομάδα μετά τις εκλογές όπως ζήτησε ο κ. Γεώργιος Ανδρέα Παπανδρέου, θα γίνει η δίκη όπου ο τέως υπουργός του ΠΑΣΟΚ και θεράπων του απατεώνα Κοσκωτά θα υποστηρίξει μαζί με τον Μένιο Κουτσόγιωργα τη μήνυση που κατέθεσε κάποτε με θεαματικό τρόπο εναντίον του «ΑΝΤΙ». Εκτός και αν οι δύο τέως πανίσχυροι της Αχαϊκής Συμπολιτείας του ΠΑΣΟΚ φυγομαχήσουν όπως φυγομάχησαν στις **14 και 18/9/1989**. Αναζητώνται οι Αχαίοι.

Νυχθημερόν προσέφρχομαι εις τόν Θεόν «κεκλεισμένων των θυρών» καί μέ πντζάμες (πάντοτε φορώ πντζάμες όταν κοιμάμε) νά μήν μέ άξιόση ποτέ νά έχω καταθέσεις εις συνάλαγμα στην 'Ελβετία σέ έποχή πού τό δολάριον έχη τόσην άσotάθεια. Χθές ύπολόγισα νο-ερώς ότι εάν είχα 2 έκατομήρια δολάρια στην Σίτυ Μπάνκ, θά είχα χάση σήμερα, μέ την άπότομον πτώσιν του δολαρίου, 8 έκατομήρια δραχμές. Όμολογώ ότι τέ-τοιες διακυμάνσεις δέν τās άντέχω. Γι' ά-φτό κατέληξα εις τό συμπέρασμα ότι τό καλύτερον όλων είναι νά έχη κανείς κατα-θέσεις εις δραχμάς. Μοϋ άρέρουν τά σταθερά εισοδήματα. Του χρόνου, πού μέ την σήληψιν ενός έμπρηστοϋ κι ενός τρομοκράτου έλπίζω νά έχω 230 έκατο-μήρια, θά τά βάλω σέ 'Ελληνική τράπεζα. Όλα εξαρτώνται καί άπό την τύχη. Άς άκουμήσω πρώτα εις τόν τρομοκράτη καί τό πού θά τά άκουμήσω μετά είναι λεπτομέρεια.

★ ★ ★

Όμιλών στίς «Αυτοπροσπογραφίες» ό κήριος Σημίτης, άνήγγειλε ότι παλεό-τερα έδινε άλεπαλήλους συνεντέφξεις, άλλα τώρα άφτά τά άποφέβγη διότι έγινε περισσότερον έκλεκτικός. Γι' άφτό μίαν ή-μέραν πού τόν έζήτησε διά συνέντεφξιν ό κήριος Γαργαλάκος, άφού επέταξε τās πντζάμας του κέ άφού μέ ταχήτητα ένε-δύθη ένεφανίσθη εις τόν ραδιοφωνικόν σταθμόν της 'Αβριανής κέ άκολουθως μετέβη εις την κηρία Πιπιλή καί της άνέ-φερε ότι δέν θά ήθελε νά είναι γυνέκα. Φαντασθήτε τί θά έγένετο εάν δέν ήτο τόσον έκλεκτικός.

★ ★ ★

'Ελβετός τραπεζίτης, έδήλοσεν εις τούς οικονομικούς συντάκτας διαφόρων έφημερίδων, ότι ό πληθυσμός της Γης πού σήμερα είναι 6 δισεκατομήρια, σέ διάστημα 40 έτών θά διπλασιασθή καί λό-γω του μεγάλου βάρους πού θά άποκτή-ση ή Γή, ή Γή θά πέση. Καί γιά νά τό κατα-λάβετε άφτό καλύτερον, τούς είπε, νά σās φέρω ένα παράδειγμα. 'Εάν σ' ένα πετρελεφόρον 100.000 τόνων, φορτό-σομαι 500.000 τόνους τσιμέντων, ξέβρε-τε τί θά συνβή; —θά βυθισθή, φώναξαν όλοι οί δημοσιογράφοι έντρομοι. 'Ακρι-βώς, τό ίδιο θά συνβή καί μέ την Γήν, εί-πεν ό Τραπεζίτης. 'Εξεδήλωσε όμος τα-φτοχρόνως καί την αισιοδοξία του ότι ό χρυσός άντιθέτως θά άνέβη πολύ ύψηλά λόγω της άποτόμου ζητήσεως, έπειδή ό-λοι οί άνδρες θά χρειασθούν άπό μίαν ά-λυσίδα διά τόν λαμό καί άπό μίαν χρυσή άλυσίδα διά τό πόδη αί γυνέκες.

Καί παρότρυνε όλους τούς δημοσιο-γράφους πού παρευρίσκοντο εις την συ-νέντεφξιν, όσα χρήματα έχουν νά τά το-ποθετήσουν ένκέρως εις την αγοράν

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ



Είνε έφχάριστον νά διαπιστόνη κανείς πόσον έπηρεάζει ή μικρά κέ έντιμος 'Ελ-λάς πού άνήκει εις την 'Εβροπαϊκήν κοι-νότητα τά Κράτη του Συνφόνου της Βαρ-σοβίας.

★ ★ ★

Θά ήθελα όμως τώρα νά λάβω τόν λό-γον επί προσωπικού θέματος σχετικώς μέ την έκτοξεφθεισαν φράσιν του άξιολί-μου βουλευτου της 'Αντιπολιτέφσεως καθηγητου κήριου Σημίτη, ό όποιος έν τη ρύμη του λόγου του άνέφερεν ότι «Δέν θά ήθελε νά είναι γυνέκα». 'Η έκτοξεφθει-σα άφτη ύβρις μέ αναγκάζει σήμερα νά κάνω χρήση του κανονισμού της Βουλής διά τό άβάσιμον της φράσεως. Θά μοϋ ει-πήτε «'Αφού έσύ δέν είσαι γυνέκα, διατή θίγεσαι; Τόση έφθισία, εις έν παρεμπί-πτον θέμα, προκαλεί έβλογον ύποψίαν κωλυσιεργίας».

Παρακαλώ κήριοι συνάδελφοι, μή δια-κόπτεται. Κύριε Τσοβόλα, καθήστε κάτω. Όπος έγώ δέν σās διέκοψα κέ σās άκου-σα, έχετε κι έσεις ύποχρέοσιν νά μήν μέ διακόπτετε κέ νά μέ άκούσετε. Παρακα-λώ κήριε Πεπονή, τό λέγω καί διά σās. 'Εάν έπιθυμείτε διάλογον, νά έγγραφήτε ως όμιλητής κέ νά μέ άντικρούσετε, αί φονασκίαί σας δέν πρόκειται νά μέ κάμ-ψουν.

Σέβομε τό κυνοβούλειον κέ δέν είναι του χαρακτήρος μου νά ύλακτώ εις ά-φτήν την έθουσαν άσκόπως, δι' άφτό ά-φήστε με νά ολοκληρώσω. 'Η φράσις, έ-παναλανβάνω ήτο ύβρις προς την έθνι-κήν άντιπροσώπιαν κέ μέ θίγει προσοπι-κός, διότι μέ έμφανίζει ως στερούμενον στοιχιόδους έφθισίας εις την υπεράσπι-σιν του άδυνάτου φύλου πού λαμπρύνει διά της παρουσίας του τό παρόν Σώμα. Αί γυνέκες δέν είναι μωροί παρθένοι, ό-πος όρθως διατύπωσεν ό άξιότιμος συ-νάδελφος τέως αναπληρωτής ύπουργός έξωτερικών. Πολαί έξ ύμών είναι μυτέ-ρες θηλάζοντες τρίδυμα. 'Εν βλέμα επί του προεδρείου ήμπορεί νά σās πείση περί τούτου. Δι' άφτό θά ήθελα ό άξιότι-μος κήριος Σημίτης τόν όποιον σέβομαι

χρυσού, ώστε όλοι συντόμως νά γίνουν βαθύπλουτοι. Είς παρατήρησιν δημοσιο-γράφου ότι ό χρυσός μάς φέρνει πιό κον-τά εις την καταστροφήν, άφού στό βάρος των 12 δισεκατομηρίων κατοίκων θά προστεθούν κέ χιλιάδες τόνοι χρυσού διά τās έπείγουσας άνάγκας τώσων κα-τοίκων, ό Τραπεζίτης άπήντησεν ότι ό-ποιος δέν ρισκάρει, πεθένη φτωχός. 'Ε-γώ άπό άγάπην προς τόν Τύπον, είπεν, σās έδωσα μίαν συνβουλήν γιά νά περά-σετε τά ύπόλοιπα χρόνια σας έφτηχείς. Τώρα εάν θέλετε νά πεθάνετε πτωχοί, ά-φτό είναι δικό σας πρόβλημα. Μήν άγορά-ζετε χρυσόν. Τί άλλο θέλετε νά σās πώ;

Κατόπιν όλων άφτών οί δημοσιογρά-φοι άνεχώρησαν σκεπτικοί.

★ ★ ★

Φοβερή έξακολουθεί νά είναι ή κατά-στασις εις την Κολονβία. Άγνοστοι άνε-τίναξαν άλλες 5 Τράπεζες. 'Εγώ γνωρίζω τούς ήθικούς άφτουργούς, άλλα δέν μπορώ νά τούς άποκαλύψω γιά νά μήν πυροδοτήσω κέ άλλας ανατινάξεις. 'Α-λοστε δέν είμαι ό μόνος πού γνωρίζο πράγματα πού δέν μπορώ νά άποκαλύψω άφτήν την έποχήν. 'Η έφημερίς «ΕΘΝΟΣ» γνωρίζει τόν δολοφόνον, ό Μίκης Θεοδω-ράκης γνωρίζει τόν ήθικόν άφτουργόν, ό κ. Παπανδρέου γνωρίζει τόν έκτελεστήν του 'Αγγελόπουλου κέ τόν άφεντικόν του Κοσκοτά άλά δέν τόν αναφέρει, έπο-μένως έγώ διατή νά όμιλήσω; 'Εγώ τό μό-νον θετικόν πού γνωρίζω γιά την δολο-φονίαν Μπακογιάνη κέ διά νά διεφκολύ-νω την 'Αστυνομίαν μπορώ νά αναφέρω ότι ό δολοφόνος είναι κοντός μέ σγουρά μαλλιά. Καί έπομένως εάν συληφθούν ό-λοι οί κοντοί της 'Ελλάδος καί ανακρι-θούν (άφού φυσικά έξερεθούν οί κήριοι Κανελόπουλος κέ Παπαθεμελής πού εί-νε υπεράνω ύποψίας) πού δέν έχουν σγουρά μαλλιά νομίζω ότι δέν θά ύπάρξη δυσκολία εις τόν έντοπισμό του δρά-στου. Τίποτε άλλο δέν μπορώ νά πώ προς τό παρόν (κέ μήν μέ πιέζετε περισό-τερον. 'Οδη έχω έπιβαρύνη την θέσιν Μου.

★ ★ ★

Πόσα πράγματα μαθένει κανείς όσον μεγαλώνει... Μέχρι πρό όλίγου κερου, έ-πίστεβα ότι ό μήνας Σεπτέμβριος, είναι ό κατ' έξοχήν μήν των μετακομίσεων. Τώρα βλέπο μέ άπορίαν καί συγκίνησιν ότι τό 'Ελληνικόν άφτό έθιμον εξαπλούτε εις την 'Εβρόπην. Κατά τόν έκπνέφσαντα Σεπτέμβριον 30.000 'Ανατολικο-Γερμα-νοί μετακόμισαν εις την Ούγκαρειαν.

ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ

κέ έκτιμῶ, νά ἀνακαλέσῃ κέ τοῦτο νά γραφῇ εἰς τὰ πρακτικά. Ὅταν εἰς τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως διακηρῆσμεν ὅτι δέν θέλομεν νά εἴμεθα γυναῖκες, τοῦτο εἶναι προσβλητικόν δι' ἡμᾶς τούς ἀνδρας, διότι τοιοῦτοτρόπως ἐμφανίζομεθα ἀδιάφοροι εἰς τήν ἐπιχειρουμένην σπίλοσιν ὅχι μόνον τῶν θηλέων βουλευτῶν τῆς συμπολιτέψεως, ἀλλά κατ' ἐπέκτασιν κέ τῆς ἀντιπολιτέψεως. Κέ ἐάν μέ ἀφτὰ τὰ φραστικά μέσα ἐπιχειρῶμεν νά ρίψωμεν λάσπην κέ κατὰ ἀπουσιάζοντος νεονύμφου μόνον καί μόνον ἐπιδῆ ἐνυμφέθῃ γυνέκα, τότε νά μοῦ ἐπιτραπῇ νά πῶ ὅτι ματεοπονεῖται.

Ἐάν δέν ὑπῆρχον γυνέκες, δέν θά ὑπῆρχε κοινοβούλειον κέ κοινοβουλευτικοί ἄνδρες. Ἄρα ἀποτελεῖ ὕβριν ἡ ἀρνήσις τοῦ Κ. Σημίτη νά γίνῃ γυνέκα κέ κατὰ δίκη τῆς μητρότητος. Ὅλίγα λεπτά ἀκόμη κ. Πρόεδρε, διότι ἔχω νά πῶ καί ἄλλα σημαντικά πράγματα κέ δέν πρόκειται νά κάνω κατάχρησιν τοῦ πολυτίμου χρόνου. Ἐάν ἐζήτησα τόν λόγον ἐπὶ προσωπικοῦ θέματος, τό ἐπραξα διότι ἀπεδείχθη περιφρόνησις πρὸς τό γυνεκεῖον φύλον. Ὅταν λέγομεν «δέν θέλο νά γίνω γυνέκα», εἶνε ὡσάν νά παραδεχόμεθα ὅτι ὁ ὁρος γυνέκα εἶνε ὑποτιμητικός δι' ἕναν ἄνδρα κέ κάνομεν ἀθελήτως ἕναν ἀνεπίτρεπτον διαχωρισμόν. Ἀφόσον μέ νομοθετικὴν ἐργασίαν ἐψηφίσῃ ἡ ἰσότης τό νά εἴμεθα κέ ὀλίγον γυνέκες δέν βλάπτει, ἀλλά ἀντιθέτως ἐνισχύει τούς θεσμούς. Ἐάν ὅμως πιστέβουν μερικοί —τελιόνο κύριε Πρόεδρε— ὅτι μέ ὑπαινιγμούς κατὰ γυνεκῶν ἡμποροῦν νά μειώσουν τό ἀνάστημα ἑνὸς ἀνδρός πού διὰ λόγους ἐφθιξίας δέν παρεβρίσκεται, εἰς ἀφτὴν τήν ἔθουσαν, ἕνα σᾶς λέγω. Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου. Μέ ξώβεργες δέν πιάνονται ἀετοί. Τελίωνων κέ καταρχόμενος τοῦ βήματος ἕνα ἔχω νά πῶ. Ἡ φράσις τοῦ ἀξιοτίμου πτηνολόγου βουλευτοῦ τῆς ἀξιωματικῆς ἀντιπολιτέψεως, εἶνε ἐφστοχος κέ ἐπιστημονικῶς ὀρθή. Πράγματι ἕνας κέ ἀετοὶ δέν πιάνεται εἰς τήν ξώβεργα —ὅχι διότι ἐβάρηθεν ἀπὸ τό πολύ καλαμπόκη, ὅπως μέ εἰρονίαν ἀπεφάνθη στέλεχος τῆς ἀντιπάλου παρατάξεως— ἀλλά ἀπὸ τό βάρος πού τοῦ δίδουν αἱ ψήφοι τοῦ 39%. Εἶμαι βέβηρος πάντως κ. συναδελφοί, ὅτι θά συμφωνήσετε ὅλοι ὅτι τό νά σέ προσομοιάζουν μέ μάχιμον ἀετόν, εἶναι κολακεφτικόν διότι σοῦ ἀναπετρόνει τό ἥθικόν. Ἀλλά ἐπειδὴ πρέπει νά λέγεται ἡ ἀλήθεια πρὸς ὅλας τὰς κατεφθύνσεις, ἐπιρίπτο σοβαράν ἐφθύνην πρὸς τήν φιλόμουσον συνοδόν τοῦ

Ἀετοῦ ἡ ὁποία συνοδέβων ἀφτόν εἰς τό Ἡρόδειον κατεράκοσεν τό ἥθικόν του εἰς τήν συναβλίαν τοῦ κ. Χατζιδάκη, ὑποχρέσας ἀφτόν νά χειροκροτήσῃ μανιόδος ἀκούων ὅτι εἶναι «Ἀετός χωρίς φτερά».

Ἀφτό λέγεται σαδισμός καί μαζωχισμός καί θέλο νά βεβεόσω τό Σῶμα, ὅτι δέν θά ἤθελα ποτέ νά ἦμουν γυνέκα, παρὰ μόνον ὑπὸ ὄρους. Καί ἂν ἀφτό ἐνοοῦσε ὁ κ. Σημίτης, χέρω πού ἡ δημιουργηθεῖσα παρεξήγησις λύεται μέ ἀφτόν τόν Δημοκρατικόν διάλογον. Κέ τελίωνων ἐροτῶ. Ἐπὶ τέλους τί κάνῃ ἀφτός ὁ ἀστρολόγος τόν ὅπῃον ὑποτίθεται ὅτι συμβουλεύεται. Δέν τῆς εἶπεν ὅτι ἡ ἀποτομος πτώσις τοῦ ἥθικου ἡμπορεῖ ν' ἀποβῇ μοιραία εἰς τήν μαχτικότητα ἐνός χαρισματικοῦ ὀρνέου; Ἐφχαριστῶ.

Νά ἔτσι καί μέ συντομίαν πρέπει νά μιλοῦν ὅλοι ὅσοι ζητοῦν τόν λόγον ἐπὶ προσωπικοῦ θέματος. Δυστυχῶς ἐλάχιστοι εἶναι ἀφτοί πού σέβοντε τόν κανονισμόν κέ πλατιάθουν, μέ ἀποτέλεσμα πολλοί βουλευταὶ νά νοσταλγοῦν ἕνα ἀναπαφτικόν κρεβάτι φορῶντες πυτζάμες.

★ ★ ★

Εἰς τό Περού, νεαρή σήζηγος μεγιστάνος κοκαίνης ἐγέννησεν τρίδυμα κοριτσάκια κέ διάφοροι «νονοί» σκληρῶν ναρκωτικῶν ἀπὸ τήν Κολονβίαν πού κατέφθασαν διὰ νά ἐορτάσουν τό χαρμόσινον γεγονός, ἐβάπτισαν τὰ τρίδυμα νεογέννητα μέ τὰ ὀνόματα Ἡρωῖνη, Μαριχουάνα καί Πρέζα. Ἐπηκολούθησεν δεξιοσις ὅπου ἐρεφσεν ἄφθονος ἡ Κοκαΐνη, ἐνῶ ἡ νεαρά μυτέρα λάμπων ἀπὸ ἐφτηχίαν προσέφερεν συμβολικῶς εἰς τούς κάλεσμένους ἀπὸ μίαν κομπήν σύριγμα μέ χαραγμένη ἐπ' ἀφτῆς τήν ἡμερομηνίαν βαπτίσεως. Ἀκολουθῶς ὅλοι οἱ ἐκλεκτοὶ συνδαιτημόνες, μετέβησαν εἰς τήν παρακειμένην Ὅπεραν τοῦ Περού —τήν καλουμένην ὑπὸ τῶν κατοίκων «Ὅπερου»— διὰ νά τιμήσουν τήν ἐρασιτεχνικὴν παράστασιν τοῦ ὁμίλου λαθρεμπόρων μέ τό ἔργον «Ἡ Μαριχουάνα τῆς μαμᾶς μου εἶνε καλήτερη».

Δοστηχός ἡ παράστασις διεκόπη ἀποτόμως ὅταν εἰς τὰ ἀεροπλάνα πού ὑπερίπταντο ἀνοθεν τοῦ Θεάτρου σχηματίζοντα τό γράμμα Κάπα ἀπὸ τό ἀρχικόν τῆς λέξεως Κοκαΐνη, κυβερνητικά ἀεροπλάνα προερχόμενα ἀπὸ τήν Κολονβίαν κατέριψαν ἕνα ἐξ ἀφτῶν τό ὅπῃον ἐπεσεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς κέ ἐτραβμάτισεν σοβαρῶς τήν πρωταγωνίστριαν τῆς Ὅπερου. □

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΝΤΕ ΣΑΝΤ

Ο ΔΗΜΙΟΣ
ΚΑΙ
ΤΟ ΘΥΜΑ ΤΟΥ



ΚΡΙΤΙΚΗ

Ποιός ἦταν ὁ μαρκήσιος ντε Σαντ; Επαναστάτης; ἀκόλαστος εγκληματίας; μεγάλος διανοητής; Στο βιβλίο αὐτό συγκεντρώνονται αὐτοβιογραφικά, λογοτεχνικά καί πολιτικά κείμενα τοῦ «θεϊκοῦ μαρκήσιου». Επιλογή κειμένων καί σχόλια Dieter Hoffmann.

Μετάφραση Γεώργιος Κόκκινος.

κυκλοφοροῦν ἐπίσης

ΡΙΚΑΡΝΤΟ ΜΠΑΚΕΛΙ
Ο διάβολος στο Ποντελούγκο
ΤΟΜΑΣ ΜΑΝ

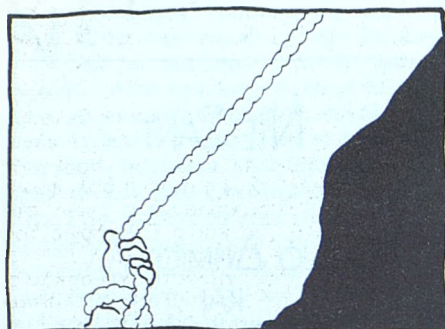
Τρεις νοβέλες
ΤΟΛΣΤΟΙ / ΣΟΜΟΦ

Ἄνω διηγῆματα φαντασίας
ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ
Ἡ μέρα ἐνός ἐκλογικοῦ αντιπροσέπου
ΑΝΤΑΛΜΠΕΡΤ ΣΤΙΦΤΕΡ
Ἡ φοβερὴ τροπὴ τῶν πραγμάτων

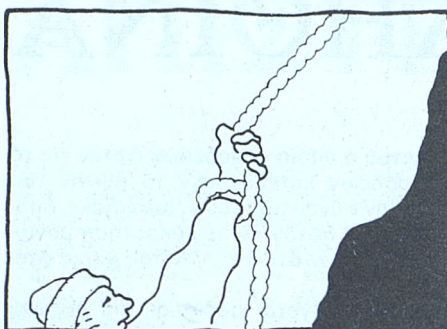
Κεντρικὴ διάθεση
Ἐκδόσεις Κριτικὴ Α.Ε.
Πατούσα 3, 106 77 Ἀθήνα.
τηλ. 36.394.34

Οι ορειβάτες

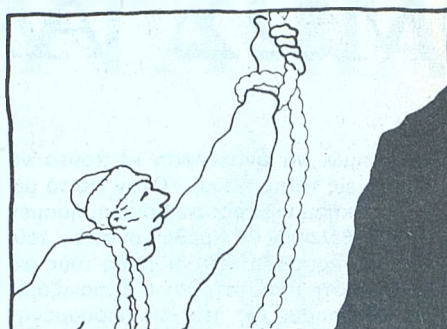
του Δημήτρη Χαντζόπουλου



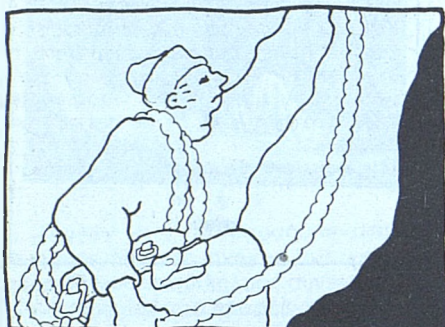
ΗΤΑΝ ΕΝΑ ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΒΟΥΝΟ.
ΕΝΩ ΦΤΑΝΑΜΕ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ...



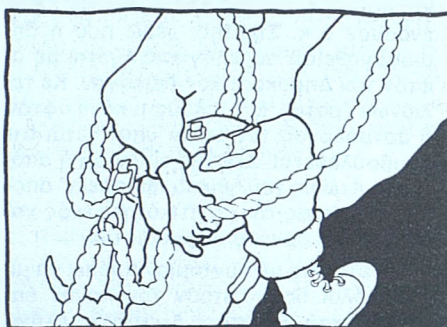
...ΜΑΣ ΗΡΘΑΝ ΤΑ ΜΑΝΤΑΤΑ
ΟΤΙ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΙΑ...



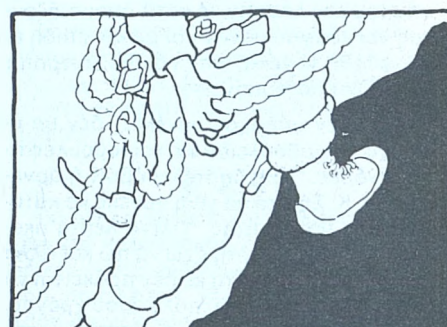
...ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΚΑΤΗΦΟΡΟ
ΑΛΛΑ ΠΑΛΙ ΑΝΗΦΟΡΟ!



ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΜΑΛΙΣΤΑ ΒΡΗΚΑΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ. ΠΑΓΩΣΑΜΕ.



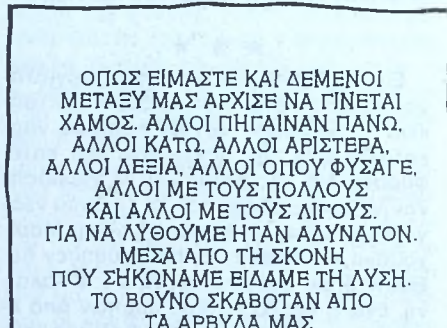
ΑΛΛΟΙ ΠΕΙΣΜΩΣΑΝ ΚΑΙ ΘΕΛΑΝ ΝΑ
ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ.



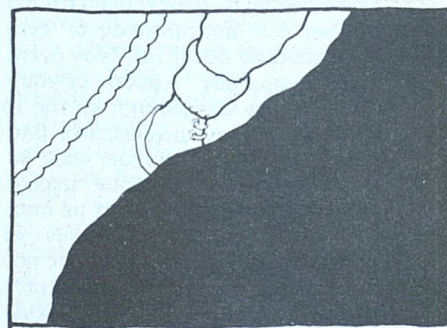
ΑΛΛΟΙ ΝΑ ΓΥΡΙΣΟΥΜΕ ΠΙΣΩ
ΠΟΥ ΄ΧΕΙ ΚΑΙ ΚΑΤΗΦΟΡΑ! ΠΟΛΛΟΙ...



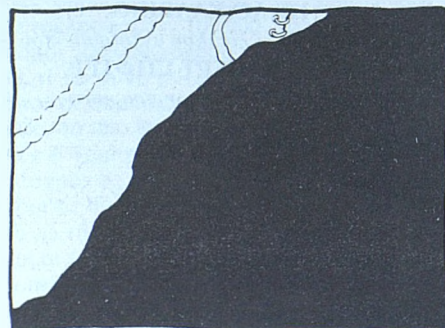
...ΛΕΓΑΝ ΚΑΛΑ ΕΙΜΑΣΤΕ, ΣΑΜΠΩΣ
ΕΧΟΥΜΕ ΞΑΝΑΦΤΑΣΕΙ ΤΟΣΟ ΨΗΛΑ;



ΟΠΩΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΔΕΜΕΝΟΙ
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ
ΧΑΜΟΣ. ΑΛΛΟΙ ΠΗΓΑΙΝΑΝ ΠΑΝΩ,
ΑΛΛΟΙ ΚΑΤΩ, ΑΛΛΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΑ,
ΑΛΛΟΙ ΔΕΞΙΑ, ΑΛΛΟΙ ΟΠΟΥ ΦΥΣΑΓΕ.
ΑΛΛΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΙΓΟΥΣ.
ΓΙΑ ΝΑ ΛΥΘΟΥΜΕ ΗΤΑΝ ΑΔΥΝΑΤΟΝ.
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΝΗ
ΠΟΥ ΣΗΚΩΝΑΜΕ ΕΙΔΑΜΕ ΤΗ ΛΥΣΗ.
ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΣΚΑΒΟΤΑΝ ΑΠΟ
ΤΑ ΑΡΒΥΛΑ ΜΑΣ.



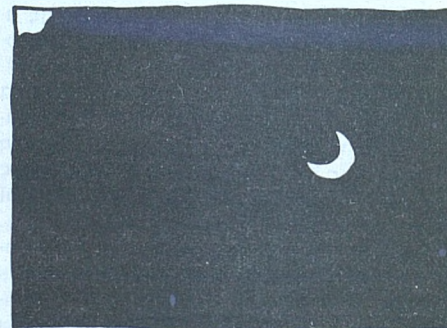
ΑΝ ΣΥΝΕΧΙΖΑΜΕ, ΣΥΝΤΟΜΑ ΘΑ ΓΙΝΟΤΑΝ
ΚΑΜΠΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΑΨΙΜΟ.



Η ΛΥΣΗ ΑΥΤΗ ΜΑΣ ΕΔΩΣΕ ΦΤΕΡΑ
ΓΙΑ ΝΕΟ ΠΟΔΟΒΟΛΗΤΟ!



Η ΣΚΟΝΗ, Ο ΒΗΧΑΣ ΚΙ ΟΙ ΕΛΠΙΔΕΣ
ΜΑΣ ΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ...



...ΑΝΕΒΑΙΝΟΥΝ ΜΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΑΛΛΟΝ
ΑΡΓΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

«Ενάρτετο και αυτοδημιούργητο» χαρακτηρίσε ο κ. Σαρτζετάκης τον Παύλο Μπακογιάννη. Και ίσως αυτός να είναι ο πιο εύστοχος λόγος που ειπώθηκε για τον βουλευτή Ευρυτανίας.

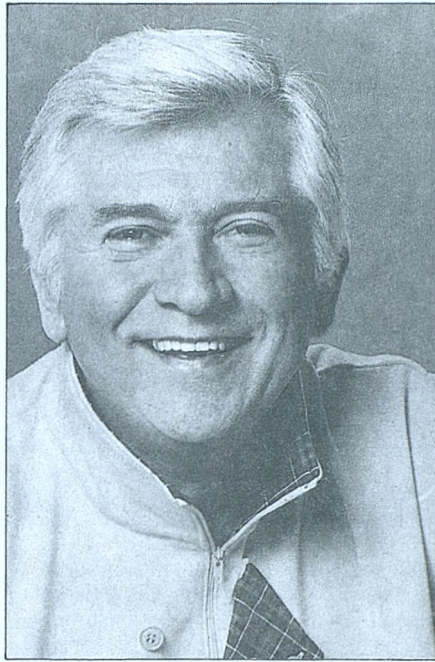
Ο Παύλος Μπακογιάννης γεννήθηκε το 1935 στα Βελωτά της Ευρυτανίας. Τα παιδικά του χρόνια στο ορεινό χωριό και οι σωματικές εμπειρίες εκείνης της ηλικίας διαμορφώνουν ένα χαρακτήρα που δεν έχει καμιά σχέση με το στερεότυπο του «πλουσιόπαιδου της μεγαλοαστικής τάξης». Είναι περιεργό, αλλά οι δολοφόνοι του, που αυτοαναγορεύονται σαν «υπερασπιστές της φτωχολογιάς» ακόμα και για το λόγο αυτό διέπραξαν ύβρι.

Ο Παύλος Μπακογιάννης σπούδασε εργαζόμενος και υπηρετώντας στο Λιμενικό Σώμα, στην Παντείο και αργότερα πήγε στη Γερμανία όπου τέλειωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές εργαζόμενος. Έλαβε διδακτορικό δίπλωμα από το πανεπιστήμιο της Κωνσταντζ, με βαθμό magna cum laude με τη διατριβή του «Στρατοκρατία στην Ελλάδα - Ανάλυση της προβληματικής του παρακαπιταλισμού και του όψιμου φασισμού». Στερημένη ζωή ενός μετανάστη φοιτητή ήταν η ζωή του στην Γερμανία. Με ιδεολογικές καταβολές στο χώρο του Κέντρου, κατά την παραμονή του στη Γερμανία συνδέθηκε με τους κύκλους της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας και καταστάλαξε ιδεολογικά και πολιτικά σε έναν χώρο που πίστευε στην κοινωνική ανοχή και το κοινωνικό κράτος.

Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας εργάστηκε στην ελληνική εκπομπή της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας και από τη θέση αυτή πολέμησε με πείσμα τους συνταγματαρχές*. Τότε όλοι μας μάθαμε για τον Παύλο Μπακογιάννη, τον έγκυρο σχολιαστή και φλογερό υπερασπιστή της νομιμότητας και της δημοκρατίας. Τα χρόνια εκείνα, ο Παύλος Μπακογιάννης έγινε ο επώνυμος δημοσιογράφος και πολιτικός αναλυτής. Πέντε μήνες μετά τη μεταπολίτευση παντρεύτηκε την Ντόρα Μητσοτάκη με την οποία απέκτησε δυο παιδιά. Την Αλεξία και τον Κωνσταντίνο.

Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα, διορίστηκε αναπληρωτής διευθυντής του ΕΙΡΤ από την κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας και η θητεία εκείνη ήταν από τις πιο ευτυχείς παρουσίες στα πολυπαθα κρατικά κανάλια.

Εδώ πρέπει να ειπωθεί κάτι που είναι σύμφωνο με την ιστορική αλήθεια και αποδίδει δικαιοσύνη στον άνδρα. Την εποχή εκείνη ήταν ο Παύλος Μπακογιάννης που βοήθησε τον πεθερό του Κ. Μητσοτάκη να γίνει αποδεκτός στην πολιτική σκηνή και όχι το αντίστροφο. Εκείνη την εποχή υπήρχε ο Παύλος Μπακογιάννης, επώνυμος, αυτόνομος και αυτοδημιούργητος. Η μετέπειτα ένταξή του στη ΝΔ και η ανάδειξή του σε πολιτικό σύμβουλο του προέδρου της δεν οφείλεται βέβαια



τόσο στο γεγονός ότι ήταν ο «γαμπρός», αλλά γιατί έτσι κι αλλιώς είχε επιβάλλει τη δική του παρουσία και προσωπικότητα που όλοι οι ομοϊδεάτες του αναγνώριζαν. Στο μεταξύ δημοσιογράφησε με έγκυρες πολιτικές αναλύσεις στο «ΒΗΜΑ», την «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», τα «ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ» και άλλα έντυπα.

Τον Οκτώβριο του 1977, μαζί με συνεργάτες του Δ.Ο. Λαμπράκη, συσταίνει την εκδοτική εταιρεία «Μετώπη», από όπου αργότερα αποχωρεί.

Στην προσπάθειά του να κρατήσει την οικονομική του αυτοτέλεια δοκίμασε εξακολουθητικά —πλην όμως ανεπιτυχώς— να στήσει μια δική του επιχείρηση που τελικά τον κατέστρεψε οικονομικά και είχε μετατραπεί σε βραχνά ως το τέλος της σύντομης ζωής του. Ύστερα από εκείνη την απόπειρα επιχειρηματικής δραστηριότητας έγινε και η «μοιραία συνάντησή» του με τον Κοσκωτά με τη διαμεσολάβηση του Δ. Κουνελάκη. Τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Η εκ των υστέρων επινόηση ότι αυτός έφταιγε για το μέγα σκάνδαλο, τελικά αποτέλεσε το άλλοθι των πολιτικών του αντιπάλων και έδωσε την αφορμή στο δολοφονικό χέρι.

Έχει αναγνωρισθεί ότι ο Παύλος Μπακογιάννης ήταν εκείνος από τη ΝΔ που πρότεινε και προώθησε την προσέγγιση με την Αριστερά και μάλιστα με τέτοιο τρόπο που τελικά θα αποδειχθεί θετική για τον τόπο μας μακροχρόνια. Αλλά και μέσα στη ΝΔ, αυτός ήταν που εξέφραζε την ανανεωτική και εκσυγχρονιστική τάση - απαραίτητη για ένα χώρο βαρυνόμενο με σύνδρομο ρεβανσισμού και μισαλλοδοξίας. Αυτός ήταν ο προνομιακός συνο-

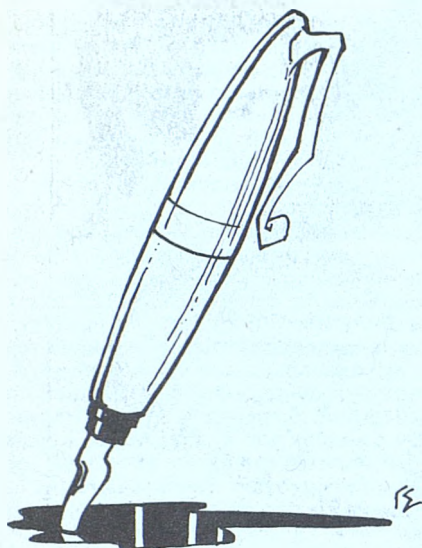
μιλητής με την Αριστερά και αν θέλουμε να σταθμίσουμε πολιτικά την απώλειά του, αυτό ίσως, είναι το πιο σημαντικό κενό από την άποψη αυτή η δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη στόχευε στο να ακυρώσει όσα και η δολοφονία του Άλντο Μόρο στη γειτονική Ιταλία.

Αλλά, η δολοφονία αυτή έχει πολλά ανάλογα σε επιπτώσεις με μιαν άλλη που έγινε στη δεκαετία του '60 στη χώρα μας: εκείνη του Γρηγόρη Λαμπράκη. Όσα ακολούθησαν μέχρι και τα χρόνια της μεταπολίτευσης δεν είναι άσχετα με το φόντο του βουλευτή της ΕΔΑ. Ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε τότε κατονομάσει τον Κ. Καραμανλή σαν τον «ηθικό αυτουργό» της δολοφονίας. Όσο και αν η μετέπειτα ανακριτική διερεύνηση της υπόθεσης δεν δικαιώσε τον Γ. Παπανδρέου όμως αυτή ήταν και η διάχυτη πεποίθηση της κοινής γνώμης που τελικά έστειλε τον Κ. Καραμανλή στο Παρίσι ως «κ. Τριανταφυλλίδη». Όμως η καταγγελία εκείνη περιείχε σε κάποιο βαθμό την αλήθεια αφού το δεξιό παρακράτος δεν είχε αποσαρβωθεί από τον τότε αρχηγό της ΕΡΕ και δρούσε ανενόχλητα: οι Μητσο, Γκοτζαμάνης και συντροφία ήταν «σαρξ εκ της σαρκός» της Δεξιάς και ο ελληνικός λαός το ε γνώριζε καλά. Δυστυχώς, ως φάρσα, η ιστορία επαναλήφθηκε: το ΠΑΣΟΚ εξέθρεψε το δικό του παρακράτος που σηματοδοτήθηκε και με συγκεκριμένες ενέργειες και με συγκεκριμένα κυκλώματα —αυτή είναι η εντύπωση που υπάρχει στο υπόστρωμα της κοινωνικής συνείδησης και το τέως κυβερνών κόμμα δεν κάνει τίποτα για να την ανατρέψει. Στην κηδεία του Παύλου Μπακογιάννη δεν αποφάσισε ούτε ο πιο μετριοπαθής και αποδεκτός εκπρόσωπός του, να παρσεί: το «άλλοθι» της ενδεχόμενης αποδοκιμασίας δεν ισχύει. Μια τέτοια αποδοκιμασία θα στιγμάτιζε πρώτα πρώτα τους φωνασκούντες και ταραχοποιούς. Αλλά αυτά είναι λεπτομέρειες σε ένα πολιτικό δράμα του οποίου παρακολουθούμε την πρώτη μόνον σκηνή.

Τα λόγια που καταθέσαμε στις σελίδες αυτές μπορεί να είναι πιο πολύ μια πολιτική αποτίμηση της προσωπικότητας του Παύλου Μπακογιάννη και μάλιστα από την μονομέρεια που χαρακτηρίζεται από μια διαφορετική τοποθέτηση. Θα ήταν όμως λειψά έτσι κι αλλιώς αν δεν αναφερόμαστε στο στοιχείο του *ενάρτετου* και ζεστού ανθρώπου: ένα στοιχείο που δεν αποτυπώνεται με τον πολιτικό λόγο. Γιατί το φιλικό χαμόγελο του Παύλου μένει πρόνομιό για όσους τον γνώριζαν και τον τιμούσαν πρώτα - πρώτα σαν ανθρώπινη ύπαρξη. Κάθε φορά αυτή είναι και η ουσιαστική απώλεια. Απώλεια που όμως δεν καταγράφεται σε λόγους και σχήματα.

*Σε άλλες σελίδες δημοσιεύουμε ντοκουμέντα από τον καιρό της δικτατορίας, όταν ο Π. Μπακογιάννης αποτελούσε στόχο των συνταγματαρχών.

ΤΟ ΑΛΛΟΘΙ ΤΩΝ ΕΝΟΧΩΝ



«Αν κάποια στιγμή, γινόταν μια μεγάλη και σωστή δίκη για το σκάνδαλο Κοσκωτά, με τον μεγαλοσπατεώνα πρώτο κατηγορούμενο και μια σειρά γνωστά πρόσωπα συγκατηγορούμενους ο Μπακογιάννης θα ήταν ο τελευταίος τροχός της αμάξης».

Αυτά, τα πολύ ορθά σημείωνε το Ποντίκι την Παρασκευή 29/9. Μόνον που εκτός από ορθά θα τα χαρακτηρίζαμε υποκριτικά γιατί πριν μια εβδομάδα ακριβώς καλούσε κι αυτό —όπως εξάλλου όλα τα φιλοπασοκικά έντυπα— να παρέμβουν οι δικαστικές αρχές και να διερευνήσουν «τις ευθύνες του Μπακογιάννη στο σκάνδαλο Κοσκωτά». Συγκεκριμένα την Παρασκευή 22/9 το «Π», έγραφε:

«Έχουν αρχίσει οι ανακρίσεις για τις συνθήκες σύστασης και λειτουργίας της Γραμμής, όπου κατηγορούμενος (σε βαθμό κακούργηματος) όπως έχουμε γράψει είναι και ο Παύλος Μπακογιάννης (δίδωξη Ευθυμιάδη)». Και το «Π» κατέληγε: «Να δούμε και κάτι άλλο βέβαια: να πιάνει επιτέλους η τσιμπίδα του νόμου και το γαμπρό του Μητσοτάκη». Αυτή ήταν μέχρι την ημέρα της δολοφονίας του Π. Μπακογιάννη η «γραμμή» των φιλοπασοκικών εντύπων: «Για όλα φταίει ο Μπακογιάννης». Τη θεωρία αυτή εγκαινίασε η Αυριανή και ο Μένιος Κουτσόγιωργας τη μετέφερε στο ελληνικό κοινοβούλιο πέρσι το χειμώνα, όταν στριμώχθηκε ο ίδιος για τις δικές του αδιαμφισβήτητες ενοχές, προκειμένου να στρέψει αλλού την προσοχή. Βέβαια στην τελευταία απολογία του στις 27/9 δεν παρέλειψε και αυτός να «αποτίσει φόρο τιμής» στον άτυχο Παύλο Μπακογιάννη.

Λάζαρης, Μαγκάκης, Μπόστος
λένε «ναι» στο κάλεσμα Ανδρέα

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΙΜΙΟΤΗΡ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ
Αυριανή
Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΥ ΓΚΡΕΜΙΣΕ ΤΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΙΣΜΟ

Σουφλιάς - Κατσαρός - Μπακογιάννης
την «αί» για το όργιο των προσώπων
«Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας έρχεται από...»

Διεύθυνση: Ελευθέριος Γ. Κ. ΚΟΤΣΙΔΗΣ & Ε.
Εκδόσεις: Τηλ. 010-88888, 8888888, 8888888

DM 1.40 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1989 40 ΔΡΑΧΜΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΘΗΝΕΣ 37 ΤΑΥΡΟΣ - Τ.Κ. 115-76
ΤΗΛ. 34 34 3991 - 34 34 333 - 34 34 137 - 34 34 094

ΛΥΣΣΑΞΕ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΑΣΗΣ ΕΜΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ, ΤΗΣ ΑΥΡΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

ΣΤΟΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ Ο ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ο Παύλος Μπακογιάννης προσέφερε το **τέλειο άλλοθι** για όλους εκείνους που προσπάθησαν να μας πείσουν ότι την ευθύνη για το κορυφαίο σκάνδαλο δεν έχει ο Ανδρέας και οι συν αυτό αλλά οι παράγοντες της Δεξιάς (κάπου παρενεβλήθη και ο Διοικητής της Τράπεζας Ελλάδος αλλά αυτό είναι μια ξεχωριστή ιστορία). Για το λόγο αυτό έστησαν μια θεωρία που βέβαια είναι πολύ ισχυρή στην επιχειρηματολογία της:

- Ο Κοσκωτάς έκλεψε τα πολλά από την αρχή, και
- Ο κύριος υπεύθυνος του σκανδάλου

Αυριανή, 24 - 89 σελ. 3

Τί θα γίνει κύριοι εισαγγελείς με τον Μπακογιάννη;

- Μόνο τους ΠΑΣΟΚτζήδες ξέρετε να κυνηγάτε;

ΑΝΤΙ να δούμε προώθηση στη διερεύνηση του σκανδάλου Κοσκωτά - Μπακογιάννη - «Γραμμή», είδαμε να «τραγουδά» εκείνος που τόλμησε να φέρει στην επιφάνεια τις τριτοκοτικές ευθύνες του γαμπρού του Μητσοτάκη, ο προσηλασμένος ευσεβής Εφραίμ Δ. Ευθυμιάδης!

ΤΟ πράγμα έχει παρσάνει και κινδυνεύει να εκτεθεί ανεπανόρθωτα η Δικαιοσύνη. Δεν μπορεί, από το ένα μέρος ορισμένοι λειτουργοί της να δείχνουν ένα ζήλο και μια σπουδή που δεν έχει προηγούμενο, όταν πρόκειται για κατηγορίες εναντίον προσώπων που ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ και από το άλλο να παραλύουν στην ουσία όλοι οι δικαστικοί μηχανισμοί όταν πρόκειται για εγκλήματα εκλεκτών της Ν.Δ.

Η ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα στην αντιμετώπιση των ευθυνών του Μπακογιάννη, δεν είναι απλώς αδικαιολόγητη, είναι εξοργιστική.

ΟΣΟΙ, συνεργούν στην παραλυσία αυτή των μηχανισμών και προσπαθούν να αποτρέψουν την τιμωρία του Μπακογιάννη, εγκληματούν διπλά. Και συνένοχοι του Μπακογιάννη, γίνονται και το κύρος της Δικαιοσύνης υπονομεύουν.

ΕΙΝΑΙ ώρα πλέον, ο υπουργός της Δικαιοσύνης να επέμβει. Έχει υποχρέωση, για να διασώσει το κύρος της Δικαιοσύνης, το οποίο στο κάτω - κάτω δεν μπορεί να τίθεται σε κατώτερη μοίρα από την τιμή του κ. Μπακογιάννη.

είναι ο Π. Μπακογιάννης που έστησε μαζί με τον Κοσκωτά τη Γραμμή.

Θα επανέλθουμε ξανά στους ισχυρισμούς αυτούς αλλά τους σημειώνουμε εδώ για να θυμίσουμε την κύρια υπερασπιστική γραμμή του Ανδρέα Παπανδρέου. Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, στην περίφημη ομιλία του από το βήμα της Βουλής, έλεγε στις 27/9:

«...είναι αδιαμφισβήτητο, ότι ο Κοσκωτάς αναδείχθηκε και προωθήθηκε με τις ευλογίες συγκεκριμένων οικονομικών παραγόντων. Στηρίχθηκε στην παράταξη της Δεξιάς και εκεί απέκτησε τα αναγκαία για την προκάλυψη των πολυποικίλων δραστηριοτήτων του ερείσματος. Αυτοί που σήμερα κρατούν τη ρομφαία της κάθαρσης, αποσιωπούν εσκεμμένα την αρχή της δημιουργίας του σκανδάλου, αποσιωπούν, δηλαδή τις ευθύνες τους».

Κομφά και θολά, ακόμα στις 27/9 ο Ανδρέας Παπανδρέου, για τους γνωρίζοντες την ελληνική γλώσσα και τα ελληνικά πολιτικά πράγματα, κατονόμαζε τον Π. Μπακογιάννη ως υπεύθυνος του σκανδάλου.

- Όσο για τον Μένιο, το ίδιο βράδυ, και αφού προηγουμένως απέτισε τον «δόντα φόρο τιμής», προχώρησε ακόμη περισσότερο δίνοντας τη δική του «εξήγηση» για τη δολοφονία και τις «γενεσιουργές αιτίες», «εξήγηση» που αποτελεί και τον πυρήνα της επίσημης από πλευράς ΠΑΣΟΚ τοποθέτησης για την έξαρση της τρομοκρατίας. Αποψη / εξήγηση που δικαιολογεί τα δικαστικά συνθήματα τα οποία το ίδιο εγκαίνιασε. Είπε, λοιπόν, ο Μένιος: «... χαίρομαι για τη χθεσινή ενότητα



ΔΥΟ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Σε μια από τις χειμαρρώδεις του συγγραφέα (βλ. ΕΘΝΟΣ 2/10/89) ο μεγαλοπατεώνας Κοσκωτάς «καταγγέλλει» πολλά και διάφορα και μεταξὺ άλλων ότι ο πρώην επίτροπος Γ. Παπαδάτος «είναι θύμα δολοφονίας». Τα ίδια περίπου είπε την επομένη και η χήρα του Γ. Παπαδάτου. Το βέβαιο είναι ότι όπως στις περισσότερες περιπτώσεις η αλήθεια είναι περίπου αυτή. Ο Γ. Παπαδάτος πέθανε από καρδιακή προσβολή από το στρες περί την υπόθεση. Γιατί όμως; Την πλήρη αλήθεια γνωρίζει ο Κοσκωτάς και όπως φαίνεται και μερικοί άλλοι. Δεν είναι ίσως ακόμη η στιγμή, η αλήθεια αυτή να ομολογηθεί.

Όμως ο Π. Μπακογιάννης δολοφονήθηκε ακριβώς για αντίθετους λόγους: Πλήρως πολιτικές σκοπιμότητες και την αθωότητά του.

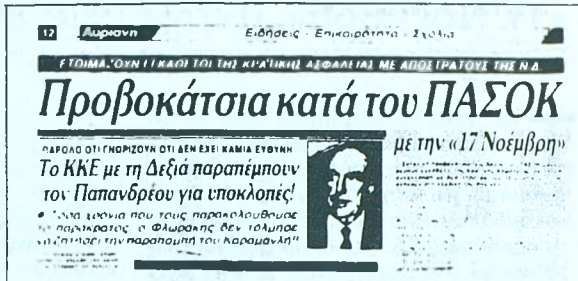
Προβοκάτορες μια ζωή ...

ΔΕΝ...

βρέθηκε χθες η «Αυριανή» μόνο στο στόχαστρο του Φλωράκη. Ήταν στο στόχαστρο και όλων των... συνασπισμένων δυνάμεων Δεξιάς - Αριστεράς. Και με διαστρεβλώσεις, κειμένων που δεν χωρούν αμφισβήτηση, επεχείρησαν να προβοκάρουν την εφημερίδα μας. Αφορμή, αποκαλυπτικό δημοσίευμα, που κατοχυρώθηκε στο φύλλο της Δευτέρας, 11 Σεπτεμβρίου.

Στο δημοσίευμα αυτό καταχωρείτο η πληροφορία ότι σχεδιάζουν προβοκάτσια σε βάρος του ΠΑΣΟΚ γύρω από ενέργειες της «17 Νοέμβρη».

Σύμφωνα με τη πληροφορία αυτή, θα «αποκαλύπτονταν» γιάφκα με όπλα και άλλο εξοπλισμό της «17 Νοέμβρη»! Πουθενά δεν αναφερόταν ότι «σχεδιάζεται» δολοφονική επίθεση. Κι όμως χθες κάποιος



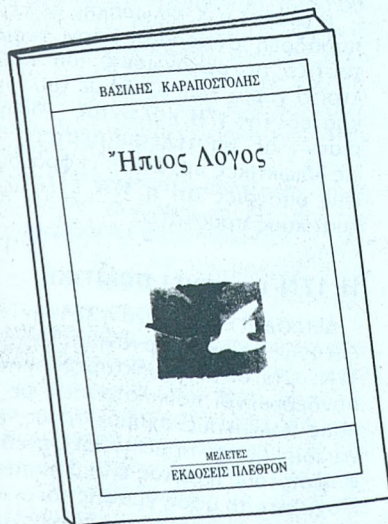
Το αποκαλυπτικό δημοσίευμα της «Αυριανής» στις 11 Σεπτεμβρίου

«μεγαλοδημοσιογράφοι» εξέφραζαν την έκπληξη τους δίδεν γαι την... πληροφόρηση της «Αυριανής» και... διερωτώνταν από πού μπορεί να την αντλεί. Απόλυτα κατανοητές οι προθέσεις τους!...

Το προβοκατόρικο «Αντί» όμως πρωτοστάτησε! Αποκάλυψε ότι με τα δημοσιεύματα υποδεικνύουν με στην «17 Νοέμβρη» τι

να κανεί! Οι άθλιοι δεν αλλάζουν... Εμείς απλώς θα επισημάνουμε ότι εκείνο το δημοσίευμα ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΕ εκείνους που είχαν λόγο και ΕΠΙΡΕΠΕ να προβληματίσει, και να πάρουν τα μέτρα τους, για να αποτρέψουν οποιαδήποτε προβοκάτσια. Αν είχαν ενδιαφερθεί, ίσως σήμερα να μη θρηνούσαμε δύματα.

Έκδόσεις Πλέθρον



Σειρά: **ΜΕΛΕΤΕΣ**
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Β. ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Ήπιος Λόγος

Ένα βιβλίο για τις
τελευταίες αντιστάσεις του
Πολιτισμού στην βαρβαρότητα

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ:
Μασσαλίας 20Α, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 36.41.260 - 36.45.057

Books and comics from USA

at very cheap prices

Fiction
and non-fiction
books

We have thousand titles of books: (Novels, scientific books, computer, economy, psychology, biology, history, geography etc.).

Movie classics, rare art books and magazines for collectors.

Rare Comics (Marvel, DC etc.).

ΦΙΛΟΛΑΟΥ 151, ΤΗΛ. 7015292
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΜΜΑ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑ

«17 Νοέμβρη»: αντιφάσεις ενός οιονεί κόμματος και κρατική ανομία

Την Τρίτη 15 Νοεμβρίου 1988, το Πα-
νελλήνιο μάθαινε από τη Βουλή ότι
η κ. Κασβίκη από τα Βελωτά της Ευ-
ρυτανίας ήταν ηθική αυτουργός του...
«σκανδάλου Κοσκωτά»· η κ. Κασβίκη ε-
τύγχανε αδελφή του «γαμπρού του Μη-
τσοτάκη»: στη Βουλή αγόρευε ο Αγ. Κου-
τσόγιωργας, συνηγορώντας υπέρ της α-
θωότητας του ΠΑΣΟΚ, με έναν απαράμιλ-
λης ανοησίας λόγο. Έντεκα μήνες μετά,
«άρχιζε η (άλλη) κάθαρση» με τη δολοφο-
νία του Π. Μπακογιάννη από τη «17 Νο-
έμβρη».

Τρομοκρατικό θέαμα και «αντιτρομοκρατικό» κράτος

ΓΙΑ ΑΛΛΗ μια φορά παρήλασαν: το θέα-
μα του αίματος και του θανάτου, ο τρό-
μος, η ανασφάλεια του καθημερινού «μέ-
σου πολίτη», η μακάβρια ρουτίνα των κλι-
σέ τύπου «Η 17Ν χτύπησε πάλι». Αλλά ό-
χι μόνον αυτά: για άλλη μία φορά διατυ-
πώνεται η «ανάγκη» για περισσότερο
κράτος, που θα διαφυλάξει αποτελεσμα-
τικότερα το δήθεν εκτός πολιτικής και
πολιτικού «αγαθό της ζωής» —και μάλι-
στα τώρα που το θύμα ανήκει στους επί-
λεκτους από την τάξη των πολιτικών, το
πλήγμα έχει πολυσημικές διαστάσεις
και, για πρώτη φορά επίσης, είναι ένα
πλήγμα που προκαλεί τόσο έντονη πό-
λωση, εγγραφόμενο άμεσα στην κατά-
σταση ανταγωνισμού των δυνάμεων που
μοιράζονται την επικράτεια της «νόμιμης
χώρας».

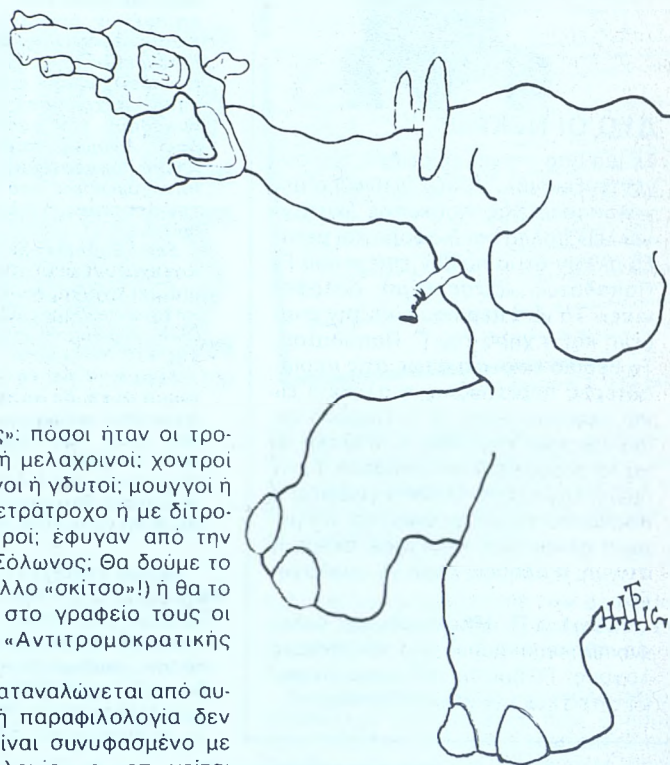
ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, βέβαια, προς αυτή την ευ-
ρύτατη συναίνεση για περισσότερο κρά-
τος, υπάρχει η ανταγωνιστική οικειοποι-
ηση της δολοφονίας από τον κάθε μέτο-
χο του πολιτικού παιχνιδιού: για τη ΝΔ,
π.χ., η τελευταία δολοφονία «δείχνει το
ΠΑΣΟΚ», ενώ για το ΠΑΣΟΚ —και σε ανύ-
ποπτο χρόνο για την «Αυριανή»— είναι
μία «καλοστημένη προβοκάτσια» σε βά-
ρος του «Κινήματος» που λειτουργεί
στην ίδια προοπτική με την... κάθαρση.
Συναίνεση, λοιπόν, απέναντι στην ανάγ-
κη της αντιτρομοκρατικής δράσης του
κράτους, αλλά και πολιτική διεκδίκηση
και οικειοποίηση των συνεκδοχών της
«τρομοκρατίας», όπως θα επέτασσε ο
σκληρός πυρήνας μιας καθεστωτικής λο-
γικής.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ προς αυτά, για άλλη μία
φορά η λογική του περίφημου «καθημερι-
νού ανθρώπου» τσαλακώνεται μέσα στο
θέαμα που προσφέρει η αστυνομική πα-
ραφιλολογία σε κάθε περίπτωση «τρομο-

κρατικής επίθεσης»: πόσοι ήταν οι τρο-
μοκράτες; Ξανθοί ή μελαχρινοί; χοντροί
ή αδύνατοι; ντυμένοι ή γδυτοί; μουγγοί ή
φωνακλάδες; με τετράτροχο ή με δίτρο-
χο; μεγάλοι ή μικροί; έφυγαν από την
Σκουφά ή από τη Σόλωνος; Θα δούμε το
«σκίτσο» τους (κι άλλο «σκίτσο»!) ή θα το
κάνουν εικόνισμα στο γραφείο τους οι
«αρτίστες» της «Αντιτρομοκρατικής
Διεύθυνσης»;

ΤΟ ΘΕΑΜΑ που καταναλώνεται από αυ-
τή την αστυνομική παραφιλολογία δεν
μπορεί παρά να είναι συνυφασμένο με
την ιδιαίτερη ιδεολογία που επωχείται
τέτοιου είδους ρεπορτάζ, ου μην όμως
και εξαιρετικά αποτελεσματικό: αναπαρι-
στώντας τις λεπτομερείς εικόνες από τη
δολοφονία, παράγει ευθέως μιαν αυθεν-
τικήτα βία στην περίφημη «κοινή γνώ-
μη», της οποίας τα παράγωγα είναι εφά-
μιλλα του πανικού που κατακλύζει τον ό-
ποιον αυτόπτη μάρτυρα της ίδιας της δολο-
φονίας.

ΚΑΙ ΜΑΖΙ με τον πανικό αναρριπίζονται
και τα σύνδρομα του «εμείς - αυτοί», οι
ταυτίσεις και οι απορρίψεις ως προς το
νόμο και την «ανομία», ενισχύονται οι νο-
μιμότητες των νόμιμων (π.χ., στην προ-
κειμένη περίπτωση της ΝΔ) και διευρύνε-
ται η κοινωνική επιτρεπτικότητα για τη
«νόμιμη» κρατική καταστολή: η κ. Μπενά-
κη δεν κάνει άλλο παρά να αναπαριστά
—ακριβώς ως αντιπρόσωπος του εκλογι-
κού σώματος— και να συμπυκνώνει
—ως ανώτατος αξιωματούχος του πολι-
τικού συστήματος— αυτό το διάχυτο αί-
τημα για ησυχία και ασφάλεια, όταν ζητά
νέο αντιτρομοκρατικό νόμο, ή ακόμα και
προσωρινή αναστολή άρθρων του Συν-
τάγματος συναφών προς τα ατομικά δι-
καιώματα (γιατί να διαμαρτύρεσθε; στην
Ιταλία μπορεί να μείνεις και δέκα χρόνια



φυλακή σαν τρομοκράτης, χωρίς δική· ε-
ξάλλου, εδώ, δεν έχουμε ακόμη τα «λευ-
κά κελιά» του Ντύσελντορφ).

Η ΜΗΠΩΣ ο Χ. Φλωράκης δεν είχε μια
παράδοση αντίδραση όταν ουσιαστικά
ταύτιζε τις οργανώσεις του ΚΚΕ στον
«τρίτο γύρο» του '52-'54 με τους «τρομο-
κράτες» της 17Ν, καλώντας —δίκην απο-
ρίας— σε αποτελεσματικότερη δράση
τις «διωκτικές αρχές», ή εκφράζοντας έ-
στω υπόνοιες ότι η 17Ν έχει υψηλούς
κρατικούς προστάτες;

Η 17Ν παράγει πολιτική

ΔΕΝ ΟΔΗΓΕΙ πουθενά η λογική της ανα-
ζήτησης κάποιας οργανικής μήτρας της
17Ν: είτε είναι «πράκτορες», είτε είναι
συνδεδεμένοι ποικιλοτρόπως με φρόνι-
μους πολιτικούς σχηματισμούς, είτε ει-
ναι ίδιοι με την προ 14ετίας γενέθλια εμ-
φάνισή τους ή άλλοι, είτε διασπάστηκαν
ή όχι, είτε το ύφος γραφής και οι ιδεολο-
γικοί πυρήνες αλλάζουν διαχρονικά ή ό-
χι, όλα αυτά θα μπορούσαν να απασχο-
λούν μιαν επιστημονικά οργανωμένη
—και γι' αυτό το λόγο πολιτικά επικίνδυ-
νη— κρατική Ασφάλεια. Ακόμα, μπορούν

ΚΡΑΤΟΣ ΑΝΟΜΙΑΣ

του Ρεπόρτερ

να αποτελούν —και πραγματι αποτελούν— κλασική συνταγή για τη συγγραφή των σχετικών ρεπορτάζ του ταμπλόιντ, μια και το «μυστήριο» σ' ένα φόνο συμπορεύεται με το δέος που αυτός προκαλεί, και είναι απαραίτητο προϊόν στο μάρκετινγκ των «μέσων ενημέρωσης»: ο ρεπόρτερ κερδίζει τον καθ' ημέραν βίον του και ο ιδιοκτήτης προσμετρά την εξίσου καθ' ημέραν αύξηση των κερδών του.

Η ΑΡΧΙΚΗ παράγραφος αυτού του άρθρου «ανοίγει» το θέμα αφήνοντας να εννοείται η διασύνδεση ΠΑΣΟΚ (ή τμήματός του) και 17Ν, αλλά αυτό για λόγους οικονομίας απέναντι στη συνείδηση του κοινού είναι μία τακτική κίνηση οικειότητας προς κάποια μορφή *προϊδέας* και μια φαινομενικότητα που χαρακτηρίζει τις παραστάσεις του κοινού και που θέλει την 17Ν «ένοπλο χέρι» του ΠΑΣΟΚ.

ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ αυτός ο πρόλογος δεν υποδηλώνει κατάφαση προς κάποια τέτοιου είδους αντίληψη. Το πρόβλημα δεν είναι η οργανωτιστική ερμηνεία των σχέσεων 17Ν με τους νόμιμους πολιτικούς χώρους: μία ερμηνεία εξαιρετικά δύσκολη στην τεκμηρίωσή της (εδώ εξαιρείται η ωμότητα και ο πρωτογονισμός του «Ελεύθερου Τύπου») και αναποτελεσματική ως προς τις ανάγκες της πολιτικής ανάλυσης. Όπως δεν μπορείς να δικάσεις με βάση τις προθέσεις, έτσι και δεν μπορείς να μιλήσεις στην πολιτική παρά μόνον ως προς τις συνέπειες των πρακτικών που εκτυλίσσονται στο δημόσιο χώρο: και η 17Ν έχει πρακτικές στο δημόσιο χώρο με συνέπειες που εξικνούνται μέχρι τη μέτρηση της δημοτικότητάς τους (Αύγουστος 1988).

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ χρόνια, μάλιστα, λειτουργεί ως οινωει πολιτικό κόμμα, πρώτον διότι παρεμβαίνει στην πολιτική συγκυρία και όχι στο πεδίο της μακράς διάρκειας του καθεστώτος, και, δεύτερον —και σε στενή σχέση προς αυτόν τον άμεσα συγκυριακό χαρακτήρα ακτιβισμό— επειδή οι «στόχοι» της, ολοένα και περισσότερο, είναι πρόσωπα που λειτουργούν *κεντρικά* στη διάταξη των στοιχείων αυτής της συγκυρίας: η 17Ν διεκδικεί ένα μερίδιο στον πολιτικό ανταγωνισμό, προσπαθώντας να απωθήσει στη συλλογική συνείδηση το θέαμα του αίματος που η ίδια κυριαρχικά παράγει και της στερεί τη νομιμοποίηση που οι θέσμιοι πολιτικοί σχηματισμοί έχουν *de jure*, μέσα από την πολιτειακά ορισμένη σύστασή τους.

Η ΑΠΩΘΗΣΗ αυτής της εγκληματικής συλλογικής παράστασης που συνοδεύει κάθε πρακτική «τρομοκρατικής» οργάνωσης, επιχειρείται στο πεδίο της ηθικής —μίας ηθικής προαστικού χαρακτήρα— επιλέγοντας θύματα - στόχους που μπορούν να θεωρούνται από το «κοινό» ως «κακοί», «άδικοι», «πλούσιοι» κτλ.: μερικές φορές το πλήγμα κατά ενός τέτοιου στόχου συνοδεύεται, μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, από μian ενέργεια αναιμακτη και προασπιστική λαϊκών συμφερόντων (: βλ., π.χ. την παρέμβαση της 17Ν στο πρόβλημα της στένης), η οποία μπορεί δυνάμει να διευρύνει την επιφάνεια της επιδιωκόμενης νομιμοποίησης. Τον ίδιο στόχο υπηρετεί και ο ιδιότυπος διάλογος που διεξάγεται από τον Τύπο, είτε άμεσα από τη 17Ν, είτε έμμεσα, με την ανταλλαγή ανακοινώσεων μεταξύ αυτής και άλλων «αδελφών εν όπλοις».

Τα αδιέξοδα της επιλογής πολωτικών στόχων

ΤΑ ΡΗΓΜΑΤΑ στο σχέδιο αυτό της εμπέδωσης μιας ουδέτερης ή συγκαταθετικής στάσης του «κοινού» αρχίζουν, όταν η 17Ν επιλέγει στόχους που προκαλούν έντονη πόλωση σε μία εξαιρετικά φορτισμένη και ήδη πολωμένη πολιτική συγκυρία. Και αυτή είναι η περίπτωση του Γ. Πέτσου και του Π. Μπακογιάννη.

ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για την κλασική αντίληψη των ενόπλων κλειστών ομάδων, ότι το χτύπημα πρέπει να καταφερθεί όταν υπάρχει πολιτική ένταση ή κρίση, διότι αυτή η λογική κινείται σε αναφορά προς τη μακρά διάρκεια του καθεστώτος και την αποσταθεροποίησή του.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ, η 17Ν επιδιώκοντας συναινεση ή αποδοχή από ένα διαπολιτικό δια-κομματικό φάσμα κοινού ως οιοινεί πολιτικό κόμμα έχει κάπου απωθήσει τη λογική της καθεστωτικής αποσταθεροποίησης, αλλά και βρίσκεται ταυτόχρονα σε ένα πολιτικό κενό: χτυπώντας στόχους που πολώνουν στερείται του εύρους της αποδοχής την οποία επεδίωκε μέχρι πρότινος, και *αναγκαστικά* πλέον προσορμίζεται σε έναν κοινωνικό χώρο «νομιμοποίησής» της (στην προκειμένη περίπτωση, ιδεολογικά και πρακτικά, το χώρο του σκληρού πυρήνα των «δημοκρατικών δυνάμεων»). Αυτό όμως επισωρεύει άλλες αντιφάσεις: μία «αντικαθεστωτική» οργάνωση δεν μπορεί να οριοθετείται με τρόπους που προσιδιάζουν στην τοπολογία των καθεστωτικών πολι-

τικών δυνάμεων: για το λόγο αυτό, το στίγμα που της ορίστηκε από το χτύπημα Μπακογιάννη, π.χ., θα πρέπει να αναιρεθεί από ένα άλλο στίγμα που θα της οριστεί όταν χτυπήσει έναν αντιπαλο, πολιτικά, στόχο.

ΟΜΩΣ αυτός ο ιδεολογικός και πολιτικός διαφορισμός μεταξύ του ενός και του άλλου στόχου δεν συνεπάγεται και την «ανάκτηση» της ανοχής ή συμπάθειας του δια-πολιτικού κοινού, που υποθετικά μπορεί να ειπωθεί πως κάποτε διέθετε: απλώς, ο διαφορισμός αυτός προκαλεί *αντιμεταθέσεις κοινών*: σήμερα η «Αυριανή», αύριο οι σκληροί πυρήνες οπαδών της ΝΔ, ή κάποιοι που αναρωτώμενοι αντεκδικητικά, «και γιατί να είναι ζωντανός ο Μένιος που 'βγαλε όλο το χρήμα της Ελλάδας έξω», είναι έτοιμοι να συναινέσουν στην αναπαραγωγή των ανομικών συμπεριφορών, εμφορούμενοι από ένα προ-πολιτικό περί δικαίου αίσθημα.

ΥΠΑΡΧΕΙ το ενδεχόμενο η 17Ν να συνεχίσει τον «κύκλο του αίματος», επιλέγοντας πλέον προνομιακά τους πολιτικούς, λειτουργώντας ολοένα και πιο κεντρικά στο πεδίο του καθεστωτικού ανταγωνισμού και προσπαθώντας να καλύψει το κενό αυτής της αντίφασης με αντιμεταθέσεις της «δημοτικότητας» της σε αντιθετικά κοινά. Το αδιέξοδό της απλώς θα επιταθεί.

ΑΥΤΟ, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι τα παράγωγα των πρακτικών της δεν θα είναι αφορμές για να θωρακίζεται περισσότερο κάθε φορά το υπάρχον σύστημα της αντιπροσωπευτικής διακυβέρνησης και του διευρυνόμενου αυταρχικού κρατισμού. Μήπως, όμως, δεν είναι αναίρεση αυτού του αστικού, έστω, κράτους δικαίου και της αρχής της δημοκρατικής νομιμοποίησης ποικίλλες όσες πρακτικές μετέλθε το ΠΑΣΟΚ τουλάχιστον από το Νοέμβριο του 1988 και μετά, που έχουν κοινό παρανομαστή μian αντιθεσμική συμπεριφορά στα όρια της *πολιτικής ανομίας*; Και πιο παλιά, μήπως ξεχάστηκε η «περίπτωση Αλεξάκη», ή η υπόθεση Πρέκκα - Μπουκουβάλα - Βογιατζή;

ΓΙΑ ΝΑ αρκεστούμε σε αυτά τα ολίγα και να μην ερμηνεύσουμε την έννοια, όχι απλώς της ανομίας, αλλά της ίδιας της τρομοκρατίας, κατά τρόπο που να συμπεριλάβει και ένα κράτος - κόμμα το οποίο πουλάει, π.χ., όπλα σε εμπόλεμα κράτη, αγνοώντας κάθε θεσμισμένη απόφαση και πρακτική της διεθνούς - νόμιμης - κοινότητας.

17N: ΟΤΑΝ ΟΙ «ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ»

Η δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη ήταν το «μοιραίο λάθος» της 17N. Και όχι επειδή λόγω του «μεγέθους» του στόχου και του ρόλου του στην εθνική συμφιλίωση η «επιχείρηση» αυτή ταυτίστηκε με την «υπόθεση Μόρο», η οποία οδήγησε στην εξόντωση των «Ερυθρών Ταξιαρχιών». Αλλά γιατί παρεμβαίνοντας μονομερώς στη σημερινή πολιτική συγκυρία, παίρνοντας μέρος στην έντονη πολιτική αντιπαράθεση των ημερών στο πλευρό των αντιπάλων της κάθαρσης, η 17 Νοέμβρη αποκάλυψε —ηθελημένα ίσως— τα πολιτικά και ιδεολογικά αδιέξοδά της.

σμούς. Δεν είχε καμιά σημασία αν η «επαναστατικότητα» των μελών της εξαντλείτο «στη λατρεία του πιστολιού και της προκήρυξης, στο φετίχ του στόχου». Από τις 8 του περασμένου Μαΐου και κυρίως από την περασμένη Τρίτη 26.9.89, η εικόνα αυτή της 17N άρχισε να αλλάζει. Η απόπειρα κατά Πέτσου, η προπαγάνδισή του «λευκού ή άκυρου» στις εκλογές της 18ης Ιουνίου και η δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη «ενήργησαν» σαν την ικανότερη «αντιτρομοκρατική ομάδα». Το θολό ιδεολογικά περίγραμμα της 17N άρχισε να αποκτά συγκεκριμένη υπόσταση. Αποτελεί πλέον κοινή διαπίστωση ότι η 17N δεν ενεργεί σαν τη «μόνη ηθική δύναμη της χώρας», αλλά σαν το «οπλισμένο χέρι» των πιο καθυστερημένων πολιτικά τμημάτων του ελληνικού λαού, όλων εκείνων που αρνούνται τους νόμους, τους θεσμούς και τους φυσικούς δικαστές τους και οι οποίοι από πέρυσι το φθινόπωρο έχουν περάσει σε πλήρη «ανομία».

κουβάλας και η Βαγγελιώ Βογιατζή.

Οδηγούν όμως αναγκαστικά στην διαπίστωση ότι οι ιδεολογικές καταβολές και αφετηρίες της 17N και του βασικού πυρήνα του ΠΑΣΟΚ είναι οι ίδιες. Η 17N δεν δολοφόνησε τον Παύλο Μπακογιάννη επειδή «αυτές ήταν οι εντολές της», αλλά για τους ίδιους λόγους για τους οποίους ένα μεγάλο τμήμα του λεγόμενου «39%» αρνείται σήμερα να δεχθεί την κυρίαρχη θέληση του ελληνικού λαού, για τους ίδιους λόγους για τους οποίους ο Ανδρέας Παπανδρέου αρνείται να δεχθεί τους «φυσικούς δικαστές» του και να αποδεχθεί την ήττα του. Η αποκατάσταση της εθνικής συμφιλίωσης και οι προσπάθειες να μπει ένα τέλος στον διχασμό των Ελλήνων σε «αριστερούς» και «δεξιούς» ενοχλεί τα «θεωρητικά μοντέλα» της 17N στον ίδιο βαθμό που απειλεί με ισόβια τον Ανδρέα Παπανδρέου. Και όπως το νέο ήθος που επικρατεί ήδη στην πολιτική σκηνή της χώρας απειλεί με εξαφάνιση φασιστικά φαινόμενα, ό-

ΓΙΝΟΝΤΑΙ «ΚΑΤΑΦΑΣΕΙΣ»

του Βασίλη Ζήση

Μέχρι τις 8 του περασμένου Μαΐου, ημέρα κατά την οποία σημειώθηκε η «αποτυχημένη επιχείρηση» κατά του Γιώργου Πέτσου, η 17N αναγνωριζόταν κυρίως σαν μια «αντικαθεστωτική», «αντικρατική», «αντιαμερικανική» και «επαναστατική» οργάνωση, η οποία επεδίωκε με «ένοπλα μέσα» την εγκαθίδρυση ενός «αυτοδιαχειριζόμενου σοσιαλισμού» — είναι αλήθεια ότι αυτή η «προγραμματική θέση» της είναι επιπόνημα της τελευταίας διετίας της δράσης της. Και πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι στα 14 χρόνια της ζωής της είχε κατορθώσει να αποκτήσει κάποιες συμπάθειες στο δημοσιογραφικό και πολιτικό χώρο και σε μερίδα της «κοινής γνώμης», παρ'όλο που το «οπλοστάσιό» της περιοριζόταν σε ένα βαρύ και εύστοχο «45άρι» και σε μια ντουζίνα κακοτυπωμένες και συγκεχυμένου περιεχομένου προκηρύξεις.

Η «εικόνα» του «παράνομου Νοεμβρίτη», του «σοβαρού» και ψηλού «εκτελεστή» που δρούσε προκλητικά στο Κολωνάκι, μέρα μεσημέρι, «εκτελώντας» μερικούς από εκείνους που κίνησαν κάποτε και το «αντικαπιταλιστικό» μένος πολλών άλλων συνελλήνων πρέπει να πούμε ότι συγκινούσε, ξυπνούσε θαμνένες ενοχές και ενοχλούσε φανερούς συμβιβασ-

Είναι επίσης αυτονόητο ότι οι δυο τελευταίες «εκτελέσεις» της 17N θέτουν επιτάχυνση στην επανεξέταση όλου του αιματηρού οδοιπορικού της οργάνωσης, από την δολοφονία του Γουέλς μέχρι σήμερα και με το ερώτημα: «Ποιά ήταν τα πραγματικά κίνητρα της 17N, πέραν αυτών που η ίδια αφήνει να διαφαίνονται με τις “αντιμπεριαλιστικές” και “αντικαπιταλιστικές” προκηρύξεις της»; Και «ποιος οφελείται» πραγματικά από τις ενέργειές της;

Τα ερωτήματα αυτά δεν οδηγούν απαραίτητα στην —«αυτονόητη» για πολλούς— εξίσωση «ΠΑΣΟΚ = 17N». Πιστεύουμε ότι δεν έχει κανένα νόημα και ούτε μπορεί να βγάλει πουθενά όλη αυτή η αστυνομική παραφιλολογία των ημερών που επιχειρεί να αποδείξει ότι «πίσω από την 17N υπάρχει το ΠΑΚ ή το ΠΑΣΟΚ». Τα τωρινά σενάρια αυτού του είδους είναι τόσο αποπροσανατολιστικά και τόσο αφέλη και επικίνδυνα όσο και τα παλαιότερα που άλλοτε τοποθετούσαν στην ηγεσία της 17N τον κ. Τσεκούρα, άλλοτε έφεραν ως μέλη της τον κ. Βότση, ή τον ημέτερο κ. Ψυχγιό και ενίοτε οδηγούσαν στην «εκτέλεση» κάποιων ατυχών σαν το Μιχάλη Πρέκα, ή επέφεραν την ηθική εξόντωση πολιτών όπως ο Μάκης Μπου-

πως ο «αυριανισμός», έτσι και η 17N αισθάνεται πλέον «ξένη» και «μακριά» από τις εξελίξεις οι οποίες συντελούνται «ερήμην» της και από έναν πολιτικό κόσμο ο οποίος δεν είχε καμιά σχέση μαζί της. Η 17N είναι το ίδιο «απελπισμένη» —όπως εξάλλου απελπισμένο είναι και το ΠΑΣΟΚ— και γι' αυτό αρχίζει και γίνεται πολύ επικίνδυνη και η δράση της μας αφορά πλέον όλους.

Η ορθότητα αυτών των διαπιστώσεων δεν μπορεί να κριθεί με κριτήριο μόνο τα ιδεολογικά φληναφήματα του τύπου των προκηρύξεων της 17ης Νοέμβρη, αλλά με απαντήσεις σε ερωτήματα όπως «ποιος οφελείται πραγματικά από τις ενέργειές της». Αν αναλύσουμε τις τελευταίες ενέργειες της 17ης Νοέμβρη με βάση την «κοινή λογική» δεν μπορούμε παρά να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα ότι μόνο το ΠΑΣΟΚ του κ. Ανδρέα Παπανδρέου οφελείται από τις «επιχειρήσεις» της «οργάνωσης - φάντασμα». Ας μην διαμαρτύρεται λοιπόν ούτε το ΠΑΣΟΚ ούτε και η 17N για τις ταυτίσεις που επιχειρήθηκαν από τον Τύπο. Υπάρχουν οι αφορμές που οδηγούν σε παρόμοια συμπεράσματα. Και ούτε μπορεί να κατηγορηθεί ως «παράλογος», «υπόπτος», ή «πράκτορας», ο κάθε πολίτης που διατυπώνει

συλλογισμούς όπως: «κανείς άλλος εκτός από το ΠΑΣΟΚ και τον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου δεν "οφελείται" από πασιφανώς αποσταθεροποιητικές ενέργειες όπως η δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη από μια "πολιτική οργάνωση" την ημέρα ακριβώς που η Βουλή θα αποφάσιζε την παραπομπή του πρωθυπουργού των σκανδάλων».

* * *

Η ανάλυση των «επιχειρήσεων» και των στόχων της 17N, ο συσχετισμός τους με τη χρονική συγκυρία, αλλά και η μελέτη του περιεχομένου των προκηρύξεων της δεν οδηγούν απαραίτητα στο συμπέρασμα ότι η 17N καθοδηγείται από το ΠΑΣΟΚ. Αντίθετα προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η 17N επιχειρήσε και επιχειρεί να «καθοδηγήσει» και να «ελέγξει» το ΠΑΣΟΚ, όπως επιχειρήσε να το «επαναφέρει στην τάξη» όταν αυτό χρειάστηκε και ακόμα, όπως τώρα, να το βοηθήσει και να το στηρίξει. Μπροστά στη δημόσια κατακραυγή εναντίον του Ανδρέα Παπανδρέου η 17N αντιτάσσει τη λογική του «μικρότερου κακού» το οποίο επιπλέον είναι και «αριστερό».

Και έχει εδώ σημασία να αναφέρουμε τι πίστευε ο ίδιος ο Παύλος Μπακογιάννης για τη 17N. Βέβαια οι νεκροί δεν μπορούν να επιβεβαιώσουν ή να διαψεύσουν όσα τους αποδίδονται, αλλά σε μια συνομιλία μας λίγες μόνο ημέρες μετά την απόπειρα κατά του Πέτσου είχε υποστηρίξει ότι «η 17N δεν είχε καμιά οργανωτική σχέση με το σημερινό ΠΑΣΟΚ». Επέμενε όμως ότι «αποτελείται κατά πάσα πιθανότητα από πρώην αντιστασιακούς, οι οποίοι διαφωνούν με την πολιτική γραμμή του Ανδρέα Παπανδρέου και του ΠΑΣΟΚ, αλλά θεωρούν ότι η υλοποίηση των πιστεύω τους θα υπάρξει μόνο μέσα από το χώρο του ΠΑΣΟΚ». Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σε ανακοίνωσή της ΝΔ που κυκλοφόρησε στις 10.4.86 (δύο μέρες μετά την δολοφονία του Αγγελόπουλου) και την οποία έγραψε ο Π. Μπακογιάννης αναφέρονται και τα εξής: «Η προκήρυξη (που συνόδευσε την "εκτέλεση" του Αγγελόπουλου) κινείται στο πνεύμα του ΠΑΚ, δηλαδή στο πνεύμα ενός ρομαντικού μικροαστισμού, που για να πείσει μεταχειρίζεται ψευδοεπανάστατική φρασεολογία». Και ακόμα «όλα αυτά δείχνουν για τους συντάκτες της προκήρυξης ότι... πολιτικά και ιδεολογικά ανήκουν στο πρώιμο ΠΑΣΟΚ (ΠΑΚ)».

Στην «κατ' ιδίαν» ανάλυσή του για το «φαινόμενο 17N» ο Π. Μπακογιάννης τοποθετούσε τα μέλη της σε έναν ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό χώρο από αυτόν που τα περιόριζε —ίσως για λόγους πολιτικής καταγγελίας— στην γραπτή ανακοίνωσή.

Όλες οι «ιδεολογικές» και πολιτικές αναφορές που περιέχονται στις προκηρύ-

ξεις της 17N και κυρίως η εμμονή της στην αντι-ΚΚΕ προπαγάνδα «παραπέμπουν» κατευθείαν στην εκτίμηση του Παύλου Μπακογιάννη. Είναι φυσικά πολύ απίθανο η εκτίμησή του αυτή να έχει σχέση και με το θάνατό του. Δεν μπορούμε όμως παρά να σημειώσουμε ότι ο Παύλος Μπακογιάννης έζησε τον καιρό της δικτατορίας στη Δυτική Γερμανία, μια χώρα που σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις συνδέεται με τη «γέννηση» της 17N.

Υπενθυμίζουμε ότι σε συνέντευξή του στο τχ. 406 του ΑΝΤΙ (9.6.89), δηλαδή, ένα μόνο μήνα μετά την απόπειρα κατά Πέτσου, ο πρώην αναπληρωτής υπουργός Άμυνας και ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ κ. Στάθης Γιώτας, δήλωσε ότι «στελέχη του ΠΑΚ που κατά τη διάρκεια της δικτατορίας έδρασαν στη Δυτική Ευρώπη δεν αποδεχθηκαν ποτέ την ιδρυτική διακήρυξη του ΠΑΣΟΚ και αποφάσισαν να δράσουν παράνομα μέσα στο ΠΑΣΟΚ με στόχο την επιβολή του ένοπλου αγώνα για την εγκαθίδρυση του σοσιαλισμού». Σύμφωνα με τον κ. Γιώτα η σύσκεψη στην οποία αποφασίστηκε η συγκρότηση του «παράνομου μηχανισμού» έγινε τον Οκτώβριο του 1974 στο Βούπερταλ της Δυτικής Γερμανίας. Θα σημειώσουμε ότι στη σύσκεψη πρέπει να συμμετείχε και ο κ. Τσεκούρας, ο οποίος κατά τη γνώμη μας πρέπει να γνωρίζει γιατί ο Ανδρέας Παπανδρέου τον σκιαγράφησε στις 8.9.86 ως τον «αρχηγό της 17N», κάτι βέβαια που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

* * *

Μπορούν λοιπόν να εξηγηθούν οι λόγοι για τους οποίους οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ αποπροσανατόλιζαν —όπως εκτιμάται— τις έρευνες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην 17N. Το έκαναν όχι επειδή το ΠΑΣΟΚ διατηρούσε κάποιου είδους σχέση με τη 17N, αλλά επειδή κατά πάσα πιθανότητα υποπτεύονταν ότι αυτοί που την αποτελούσαν είχαν κάποτε σχέση με το ΠΑΚ.

Η 17N έκανε ό,τι μπορούσε για να επιβεβαιώσει αυτές τις εκτιμήσεις. Από μια ανάλυση των «επιχειρήσεων» της, με βάση τα δεδομένα, προκύπτει το εξής ενδεχόμενο: Ενώ επί ΝΔ, η οργάνωση ασχολείται μόνο με την εκκαθάριση κάποιων πρακτόρων και βασανιστών, είτε επειδή τα θύματα γνώριζαν κάποια στοιχεία για την ταυτότητα των μελών της (βλ. την άποψη που διατυπώθηκε στην «Καθημερινή» 1.10.89) είτε επειδή ήθελε να δημιουργήσει το κατάλληλο για αργότερα «προφίλ» και τις απαραίτητες συμπάθειες, επί ΠΑΣΟΚ αρχίζει και παρεμβαίνει ενεργά στην πολιτική ζωή, με έναν τρόπο σχεδόν πάντα ευνοϊκό για το ΠΑΣΟΚ. Η περίοδος της ΝΔ είναι ίσως μόνο η περίοδος της προετοιμασίας της 17N γι' αυτό που θα ακολουθούσε αργότερα.

Εκδόσεις ΔΩΡΙΚΟΣ

Μαυρομυχάλη 64, Τηλ. 36.29.675

Βιβλία που ξεχωρίζουν

ΑΝΔΡΕΑ ΛΕΝΤΑΚΗ

- Είναι η γυναίκα κατώτερη από τον άντρα ή πώς κατασκευάζεται η γυναίκα
- Παλατινή Ανθολογία

ΕΛΒΙΝ ΠΡΑΪΣ & ΤΖΕΪ ΠΑΡΡΥ

- Πώς θα ενισχύσετε την αυτοπεποίθησή του παιδιού σας

ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΟΛΟΒΙΟΦ

- Ο Ναστρεδίν Χότζας

ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΛΟΧΟΦ

- Ο ήρμος Ντον (τομ. 2)

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΜΟΡΑΒΙΑ

- Οι αδιάφοροι

ΦΡΑΝΣΟΥΑΖ ΝΤΟΡΕΝ

- Μονά κρεβάτια

ΜΕΡΣΕ ΡΟΝΤΟΡΕΝΤΑ

- Η Πλατεία των διαμαντιών

ΑΓΚΟΥΣΤΙΝ ΓΚΟΜΕΖ-ΑΡΚΟΣ

- Άνα Νον

ΚΑΡΛΟ ΣΓΚΟΡΛΟΝ

- Η τελευταία κοιλάδα

ΙΑΝ ΤΕΡΛΟΟΥ

- Πώς να γίνεις βασιλιάς

ΜΙΣΕΛ ΜΑΣΟΝΟ-ΤΙΕΡΙ ΖΟΛΙ

- Οι 1000 πρώτες μέρες της ζωής

ΤΖΑΗΜΣ ΚΑΡΓΟΥΝΤ

- Ο Γκρίζλυ

- ΚΡΗΤΗ: Ιστορία και Πολιτισμός (τ. 2)

ΙΒ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤ

- Η Σεξουαλική ζωή των παιδιών σας

ΤΕΑ ΜΠΕΚΜΑΝ

- Σταυροφορία των παιδιών

Εκδόσεις ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

Ερεσσού 9, Τηλ. 36.04.161

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

- Άκου ανθρωπάκο

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ

- Ελληνική νομαρχία

ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ

- Η πανούκλα

- Ο ξένος

ΕΡΝΕΣΤ ΧΕΜΙΝΓΟΥΑΙΗ

- Ο γέρος και η θάλασσα

ΜΠΕΤΥ ΣΜΙΘ

- Ένα δέντρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν

ΛΟΥΪ ΤΖΙ ΚΑΝΚΡΙΝΙ

- Το ξικομανίες

ΣΤΑΝΤΑΛ

- Το κόκκινο και το μαύρο

ΛΟΥΪ ΤΖΙ ΠΙΡΑΝΤΕΛΛΟ

- Ο Μακαρίτης Ματρία Πασκάλ

● Εμφανίζεται για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 1975 με την εκτέλεση του σταθμάρχη της CIA Ρίτσαρντ Γουέλς και από τότε ευθύνεται για 24 «επιχειρήσεις» οι οποίες άφησαν πίσω τους 13 νεκρούς και πολλούς τραυματίες.

● Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων της 17N (οι 18 στις 21) διεξάγονται επί ΠΑΣΟΚ. Συνεπώς οι τρεις επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν επί ΝΔ (μία εξαετία) μπορεί να έγιναν μόνο στα πλαίσια της προετοιμασίας της 17N γι' αυτό που ακολούθησε και των προσπαθειών της να προσδώσει μια αφηρημένη και θολή και γενικώς «αντιεξουσιαστική» εικόνα για τον εαυτό της.

● Οι οκτώ από τις 21 επιχειρήσεις της 17N ασχολούνται με την εξωτερική πολιτική και έχουν ως στόχο Αμερικανούς (οι επτά) και Τούρκους (η ανατίναξη τεσσάρων τουρκικών αυτοκινήτων στις 23.5.88 με αφορμή το Νταβός). Όπως μπορεί κανείς να διαπιστώσει εύκολα και οι επτά από τις επιθέσεις αυτές έγιναν σε μια πολύ κρίσιμη στιγμή για την εξωτερική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, ενώ μόνο μια (η δολοφονία του Γουέλς) έγινε επί ΝΔ. Μπορούν δηλαδή να ερμηνευθούν και ως μια προσπάθεια «υπόδειξης» του «ορθού» τρόπου για την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής.

● Άλλες οκτώ από τις 21 επιχειρήσεις της 17N είχαν ως στόχο πρόσωπα που στον ένα ή τον άλλο βαθμό είχαν αναμειχθεί στην πολιτική επικαιρότητα και είχαν σχέση, ως «σύμμαχοι» ή «αντίπαλοι», με την κυβέρνηση (Μομφεράτος, Αγγελόπουλος, Αθανασιάδης, Καψαλάκης, Ανδρεουλάκης, Ταρασουλάς, Πέτσος, Μπακογιάννης). Και οι οκτώ από τις «πολιτικές» αυτές επιχειρήσεις έγιναν επί ΠΑΣΟΚ. Κανένα από τα θύματα δεν ανήκε στο ΠΑΣΟΚ. Ο μόνος που είχε κάποια σχέση μαζί του ήταν ο Γ. Πέτσος, ο οποίος όμως αντιπροσώπευε τότε, όπως και οι άλλοι στόχοι, μια πολύ μεγάλη απειλή εναντίον του Ανδρέα και του «Κινήματος».

Εξίσου αποκαλυπτική είναι και η χρονική κατανομή των επιθέσεων της 17N. Στην περίοδο 1975-1981 έγιναν τρεις επιθέσεις. Στην πρώτη περίοδο του ΠΑΣΟΚ, δηλαδή μέχρι τις εκλογές του 1985 και όταν οι «αυταπάτες» επικρατούσαν ακόμα και τα σκάνδαλα τα γνώριζε μόνον ο Λούβαρης έγιναν μόνο δυο επιθέσεις, μια το '83 και μια το '84. Στην περίοδο 1985-1989, την πιο κρίσιμη δηλαδή για το ΠΑΣΟΚ και όταν το «κίνημα» άρχισε να δίνει μάχη ζωής και θανάτου, έγιναν 12 επιθέσεις.

Δεν μας εκπλήσσει συνεπώς η αντικειμενική ταύτιση της 17N με τους «αυριανι-

στές», τους «πράσινους» δικαστές και όλα εκείνα τα καθυστερημένα πολιτικά και κοινωνικά στρώματα που χαρακτηρίζουν «τσίρκους» τους πρωταγωνιστές της εθνικής συμφιλίωσης και «παραπομπή - θέατρο» την κάθαρση. Αυτή η ταύτιση δεν αποδεικνύει τίποτα άλλο από την κοινή «ιδεολογική» και «πολιτική» στάση των νοσηρών εγκεφάλων της 17N και των «ηρώων» του αυριανιστικού πάνθεου. Με τη διαφορά ότι όλοι αυτοί «ακολούθησαν» την 17N στην πλήρη κοινωνική και πολιτική «ανομία» καθυστερημένα, μόνο από πέρυσι το Νοέμβριο.

Και θα ήταν τέλος τουλάχιστον αφελές να πιστεύει κανείς ότι η 17N ενήργησε όπως ενήργησε στην περίπτωση Μπακογιάννης προκειμένου να αποκτήσει μαζικό «ακροατήριο», πραγματική κοινωνική βάση. Η ταύτισή της με το «αυριανιστικό φαινόμενο» εξηγείται με τους ίδιους ακριβώς όρους που εξηγούν και τη «σύμπτωση» των αντιλήψεων των Κουρήδων με τις αντιλήψεις της ηγεσίας της ΚΝΕ. Για να ανατραπεί το πολιτικό σκηνικό που επικράτησε στη χώρα από τον Εμφύλιο μέχρι σήμερα —ένα σκηνικό χάρις στο οποίο ο Ανδρέας Παπανδρέου μπόρεσε να ηγηθεί ενός Κινήματος, να παραπλανήσει τον ελληνικό λαό και τελικά να γίνει πρωθυπουργός— δεν αρκούν μόνο οι «δίκες». Χρειάζεται και η πολιτική.

ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Α' Κύκλος (Τριετής)
ΣΠΟΥΔΕΣ ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Β' Κύκλος (Διετής)
ΣΠΟΥΔΕΣ ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΠΛΩΜΑ ΙΣΠΑΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ-ΕΓΓΡΑΦΕΣ
Σόλωνος 34 • Τηλ. 3608055 - 3606882

ΑΝΟΙΚΤΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ



ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
Τακτικό Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ίνστιτούτων Ομαδικής Ανάλυσης (E.G.A.T.I.N.)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1989 - 1990

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ: Εισαγωγή στην Ομαδική Ψυχοθεραπεία
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ: Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχιατρική
ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ: Εισαγωγή στην Δυναμική Ψυχιατρική
ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Εισαγωγή στις Αξιολογήσεις

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΩΝ ΟΜΑΔΑΣ (Group Analysts)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ

Σ. ΧΑΛΑΛΑΜΠΗ 9-11 & ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ, 114 72 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 644.7533 - 643.5980

«ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ» ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΓΡΑΦΩΝ

Η προκήρυξη της «17 Νοέμβρη» με την οποία η οργάνωση ανέλαβε την ευθύνη της αποτυχημένης απόπειρας δολοφονίας (8/5/89) κατά του πρώην υπουργού του ΠΑΣΟΚ **Γεωργίου Πέτσου** φέρει ημερομηνία 25-4-1989.

Στο κείμενο της προκήρυξης γίνεται κατά κόρον αναφορά στο «σκάνδαλο των προβληματικών» επί διακυβέρνησης ΝΔ ενώ για το σκάνδαλο Κοσκωτά σαν κύριοι υπεύθυνοι θεωρούνται ο Παπανδρέου και οι υπουργοί του. Η εκτίμηση αυτή επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία της προκήρυξης.

Σ' άλλο σημείο της προκήρυξης αναφέρονταν ότι «τίποτα δεν δείχνει καλύτερα την πλήρη εξαχρείωση της επίσημης πολιτείας όσο η περίπτωση Κουτσόγιωργα» και υποστηριζόταν ότι η θεσμοθετημένη ελληνική πολιτεία, Βουλή, Δικαιοσύνη, το Σύνταγμα κλπ. δεν μπορούν να αγγίζουν τον Κουτσόγιωργα, αλλά ούτε και τον Πέτσο. Όλα αυτά ανήκουν στην μεγάλη «απάτη» του κοινοβουλευτισμού και του χρεωκοπημένου «συστήματος». Γίνεται επίσης επίθεση εναντίον των δικαστών που χαρακτηρίζονται σαν «δήθεν αδέκαστοι» ενώ οι εκλογές χαρακτηρίζονται «θέατρο».

Η «καταδίκη» του Πέτσου και η επιλογή του σαν στόχου εφόσον θεωρείται «ο δεύτερος ένοχος κατά σειρά σπουδαιότητας μετά τον Κουτσόγιωργα», γίνεται με βάση τις καταθέσεις «αρκετών μαρτύρων» και την «προσωπική του εντολή» σε διοικητές των ΔΕΚΟ για τις καταθέσεις στην Τράπεζα Κρήτης.

Με αυτές τις «αποδείξεις» προφανώς ο Πέτσος πέρασε από το «δικαστήριο» της «17 Νοέμβρη» και «καταδικάστηκε» σε θάνατο.

Αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι *πουθενά* στο κείμενο της προκήρυξης της 25-4-89 δεν αναφέρεται πολιτική ευθύνη της ΝΔ για το σκάνδαλο Κοσκωτά.

Οι της ΝΔ χαρακτηρίζονται σαν «μεγάλοι αρχικλέφτες», αλλά μόνο σε σχέση με το «σκάνδαλο των προβληματικών». Μόνο σε μια μικρή φράση αναφέρονται οι Ανδριανόπουλος, Σαμαράς και Παλαιοκρασσάς ως έχοντες «στενότητες σχέσεις συνεργασίας με τον Κοσκωτά».

Η προκήρυξη εκείνη, εν όψει των εκλογών της 18 Ιουνίου, κατέληξε με τις γνωστές θέσεις περί αποχής και λευκού και κατήγγειλε σε όλους τους τόνους τον Συνασπισμό, το ΚΚΕ και την ΕΑΡ. Η απήχηση της θέσης αυτής φάνηκε στις εκλογές του Ιουνίου.

Στην προκήρυξη με ημερομηνία 18-9-

89 που γράφτηκε λίγες μέρες πριν την δολοφονία του **Παύλου Μπακογιάννη** το επίκεντρο της «πολιτικής ανάλυσης» που δικαιολογούσε τον Πέτσο σαν στόχο ανατρέπεται πλήρως.

«Εμφανίζεται» αίφνης μια νέα εκδοχή για τις ευθύνες στο σκάνδαλο Κοσκωτά. «Κύριοι υπεύθυνοι» παραμένουν βέβαια οι Παπανδρέου, Κουτσόγιωργας, Πέτσος, Ρουμελιώτης και Χαλικιάς (νέα προσθήκη ενόχου) αλλά θεωρείται ότι οι ευθύνες αυτές υπάρχουν «κυρίως αφ' ότου ο Κοσκωτάς έγινε τραπεζίτης και εκδότης» όπερ σημαίνει ότι πρωταρχικός υπεύθυνος για το σκάνδαλο Κοσκωτά αναγορεύεται τώρα ο Μπακογιάννης.

Η «μόνη απόδειξη» γενικώς για την «ευθύνη» του Μπακογιάννη είναι η αναφορά του εισαγγελέα Εφετών **Ευθυμιάδη**. Έχουμε τώρα σαν κατηγορητήριο αναφορά εκ των «*διεφθαρμένων*» γενικά δικαστών του αστικού κράτους. Οι νομικοί εγκέφαλοι της «17 Νοέμβρη» έκλιναν υπέρ της άποψης Ευθυμιάδη περί «*κακουργήματος*» σχετικά με τις «ευθύνες» του Μπακογιάννη κι όχι υπέρ της άποψης του «*χουντικού εισαγγελέα*» Δωρή περί «*πλημμελήματος*», ενώ λίγο πιο κάτω όλα αυτά τα επιχειρήματα χαρακτηρίζονται σαν «*βαρύγδουπες νομικίστικες φλυαρίες*».

Είναι φανερό ότι οι «ευθύνες» του Μπακογιάννη ανακαλύπτονται εκ των υστέρων, δηλαδή μετά το σχηματισμό της κυβέρνησης Τζαννετάκη και στηρίζονται στην αναφορά Ευθυμιάδη μεταγενέστερη της απόπειρας κατά του Πέτσου. Το γεγονός αυτό μαζί με την έλλειψη κάθε αναφοράς στις ευθύνες της ΝΔ για το σκάνδαλο Κοσκωτά στην προηγούμενη προκήρυξη τινάζει στον αέρα τον ισχυρισμό της «17 Νοέμβρη» ότι το χτύπημα του Μπακογιάννη είχε συναποφασιστεί τότε «σαν δεύτερο σκέλος μιας ενέργειας που στόχευε τους δυο υπεύθυνους πολιτικούς χώρους».

Σύμφωνα με την ιεράρχηση των σκανδάλων στην οποία προβαίνει η «17 Νοέμβρη» ο Μπακογιάννης είναι πολύ προβληματικός και αινιγματικός στόχος γιατί καμιά σχέση δεν είχε φυσικά με το «υπερσκάνδαλο των σκανδάλων», δηλαδή τις προβληματικές. Με απλά λόγια, όχι μόνο υπάρχει μια σαφής μετατόπιση του κέντρου βάρους στις δυο προκηρύξεις αλλά και οι «ανάλυσεις» που περιέχουν δε «δένουν» με την επιλογή των στόχων. Αβίαστα προκύπτει ότι οι «ανάλυσεις» — δικαιολογητικός λόγος για την επιλογή των στόχων είναι προσημαστικές και αμήχανες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΣΕΙΡΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

*Mendelssohn, Kant,
Hamann, Wieland, Riem, Herder,
Lessing, Erhard, Schiller*

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Μετάφραση Ν. Μ. Σκουτερόπουλος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

Με τον τόμο αυτό ο Έλληνας αναγνώστης έχει τη δυνατότητα για πρώτη φορά στην ελληνική γλώσσα να παρακολουθήσει την περίφημη συζήτηση για τον διαφωτισμό στην Γερμανία, μια συζήτηση που θεωρείται απ' τις πιο σημαντικές στην ιστορία της φιλοσοφίας. Τα εννέα κείμενα ισάριθμων επιφανών φιλοσόφων είναι γραμμένα έτσι που και μη ειδικός αναγνώστης να μπορεί διαβάζοντάς τα να εισαχθεί στον τρόπο σκέψης και την προβληματική ενός φιλοσοφικού ρεύματος που για μεγάλο χρονικό διάστημα κυριάρχησε και επηρέασε τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων και τα πολιτικά πράγματα.

Μετάφραση Ν. Μ. Σκουτερόπουλος.

κυκλοφορούν επίσης

ΜΑΞ ΧΟΡΚΧΑΙΜΕΡ

Η έκλειψη του λόγου

ΓΚΕΟΡΓΚ ΛΟΥΚΑΤΣ

Αστική και σοσιαλιστική δημοκρατία

ΚΑΡΛ ΣΜΙΤΤ

Η έννοια του πολιτικού

ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ

Για την αξία

Κεντρική διάθεση

Εκδόσεις Κριτική Α.Ε.

Πατούσα 3, 106 77 Αθήνα.

τηλ. 3639434

ΑΝΤΙ ΔΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΣΣΔ:

Πονοκέφαλοι του Γκορμπατσόφ

Για μια ακόμα φορά ο Γκορμπατσόφ εξέπληξε με την ταχύτητα που κινήθηκε για να ξαναπάρει την πολιτική πρωτοβουλία. Στην ειδική σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος που συγκάλεσε για να συζητήσει το θέμα της εθνικιστικής έξαρσης και της αναταραχής στις Δημοκρατίες της Ένωσης ο Γκορμπατσόφ επέτυχε να απαλλαγεί από σειρά συντηρητικών στελεχών της εποχής Μπρέζνιεφ. Μολονότι ο «σκληροπυρηνικός» Λιγκατσόφ, το νούμερο δύο στο Κρεμλίνο, κράτησε τη θέση του στο Πολιτικό Γραφείο, απομακρύνθηκαν από αυτό ο Τσεμνρίκοφ, πρώην αρχηγός της Κα Γκε Μπε, ο Νικόνοφ, υπεύθυνος για τη γεωργία και ο Τσερμπίτσκι, γραμματέας του κόμματος στην Ουκρανία. Απομακρύνθηκαν επίσης τα αναπληρωματικά μέλη του Π.Γ. Ταλύζιν, πρώην υπεύθυνος της Κρατικής Επιτροπής Σχεδιασμού (Gosplan) και ο πρώην κομματικός ηγέτης του Λένινγκραντ Σολοβιόφ που είχε χάσει στις εκλογές του περασμένου Μάρτη.

Στο Π.Γ. εισήλθαν άτομα στενά συνδεδεμένα με την πολιτική Γκορμπατσόφ. Ο Μασλιούκοφ, επικεφαλής της Gosplan, ο αρχηγός της Κα Γκε Μπε Κρυσόκοφ, ο Ρυγο υπεύθυνος της Κα Γκε Μπε για την κομματική πειθαρχία και ο γνωστός για τις φιλελεύθερες απόψεις του Πριμάκοφ.

Ενισχύθηκε έτσι η θέση του Γκορμπατσόφ στο Π.Γ. Αλλά η καθοριστική επιρροή του ανώτατου αυτού οργάνου στη διακυβέρνηση και το πολιτικό σύστημα της χώρας έχει εξασθενήσει. Συνεδριάζει πλέον δύο φορές το μήνα.

Η επιρροή της ΚΕ του κόμματος έχει κι αυτή εξασθενήσει. «Αντίπαλοι» πολιτικοί θεσμοί, όπως το εκλεγμένο κοινοβούλιο, διεκδικούν μέρος της πραγματικής εξουσίας. Το κέντρο των πολιτικών αποφάσεων δεν ανήκει πλέον καθ' ολοκληρίαν στα ανώτατα κομματικά όργανα. Το σοβιετικό ΚΚ αδυνατεί να παρακολουθήσει το ρυθμό των αλλαγών που συντελούνται στη χώρα και ο έλεγχος που κάποτε ασκούσε και το κύρος με το οποίο ήταν επενδυμένο έχουν χαλαρώσει. Η επόμενη μάχη με τους συντηρητικούς του κόμματος αναμένεται να δοθεί στο Συνέδριο

που θα συνέλθει τον Οκτώβριο του 1990 και στο οποίο ο Γκορμπατσόφ, όπως πιστεύεται, θα αποκτήσει πλήρη έλεγχο της Κ.Ε.

Η συζήτηση στην ειδική σύνοδο της ΚΕ για το θέμα των εθνοτήτων δεν κατάφερε να χαράξει μια σαφή πολιτική. Η συμβιβαστική απόφαση της ΚΕ φαίνεται να μην ικανοποιεί κανέναν. Ο Γκορμπατσόφ προσπάθησε να θέσει κάποια όρια στο θέμα της τοπικής ανεξαρτησίας. Κατέστησε σαφές ότι δεν θα επιτρέψει καμιά απόσχιση από την Ένωση καμιά απόσχιση από το ΚΚ και καμιά διάκριση των τοπικών νόμων εναντίον των μειονοτήτων. Η εξουσία του Γκορμπατσόφ ενισχύθηκε με τις αλλαγές αυτές στο Π.Γ. Θα κοπιάσουν όμως τα εθνικιστικά κινήματα. Είναι ικανή η πολιτική αυτή που αποφασίστηκε να σταματήσει τον εθνικιστικό χείμαρρο; Είναι σε θέση ο Γκορμπατσόφ να δαμάσει το εθνικιστικό κίνημα;

Η κατάσταση στις περισσότερες από τις δεκαπέντε σοβιετικές Δημοκρατίες δεν είναι καθόλου ευχάριστη. Στις μεγάλες οικονομικές ανισότητες μεταξύ τους (στη δεκαετία του '80 οι πλούσιες έγιναν πλουσιότερες και οι φτωχές φτωχότερες) ήρθαν να προστεθούν τα προβλήματα

Πληθυσμός της ΕΣΣΔ

(σε εκατ.).

Σ. Ένωση	281.7
Ρωσική Δημοκρατία	145.3
Ουκρανία	51.2
Ουζμπεκιστάν	19.0
Καζακστάν	16.2
Λευκορωσία	10.1
Αζερμπαϊτζάν	6.8
Γεωργία	5.3
Τατζικιστάν	4.8
Μολδαβία	4.2
Κιργιζία	4.1
Λιθουανία	3.6
Αρμενία	3.4
Τουρκμενιστάν	3.4
Λετονία	2.6
Εσθονία	1.6

ρασμένο Μάρτιο με τη γενική απεργία που κήρυξε στις αρχές του Σεπτεμβρίου παρέλυσε τη χώρα και οδήγησε σε ουσιαστικό αποκλεισμό της Αρμενίας, εφόσον οι προμήθειες της τελευταίας μεταφέρονται κατά 80% σιδηροδρομικώς μέσω του Αζερμπαϊτζάν. Σημειώθηκαν τεράστιες ελλείψεις σε καύσιμα και τρόφιμα



Ο Γκορμπατσόφ συναντιέται με μέλη της Βουλής στο Κρεμλίνο

τα που αναδύθηκαν στην επιφάνεια με το άνοιγμα του πολιτικού συστήματος από τον Γκορμπατσόφ. Καταπιεσμένα εθνικιστικά αισθήματα αναδεικνύονται σε ισχυρά πολιτικά κινήματα που απειλούν την πολιτική ενότητα της ΕΣΣΔ.

Η πιο σοβαρή εθνικιστική σύγκρουση σημειώθηκε στον αρμενικό θύλακα του Ναγκόρνο - Καραμπάχ στο Αζερμπαϊτζάν. Οι συγκρούσεις μεταξύ της Χριστιανικής Αρμενίας και του Μουσουλμανικού Αζερμπαϊτζάν από το Νοέμβριο του 1988 μέχρι τον περασμένο Ιανουάριο είχε σαν αποτέλεσμα να σκοτωθούν 80 άτομα. Η κατάσταση δεν έχει βελτιωθεί. Το τοπικό κοινοβούλιο του Αζερμπαϊτζάν ζητεί να τεθεί τέρμα στην άμεση διοίκηση της περιοχής από τη Μόσχα και να επανέλθει κάτω από το δικό του έλεγχο. Το «Λαϊκό Μέτωπο» που ιδρύθηκε τον πε-

μα ενώ σταμάτησε το πρόγραμμα ανοικτόδομησης μετά τις τρομακτικές καταστροφές των σεισμών του περασμένου Δεκεμβρίου. Από την άλλη μεριά ο λαός της Αρμενίας ζητά να περάσει στο δικό του έλεγχο η περιοχή του Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Οι θέσεις των δυο εθνοτήτων παραμένουν ασυμφιλίωτες με απρόβλεπτες συνέπειες.

Στη Γεωργία, το εθνικιστικό κίνημα δεν έχει μόνο στραφεί κατά της μειονότητας των Αμπχαζιανών, αλλά ζητά πλήρη ανεξαρτησία από τη Σ. Ένωση ζητώντας να φύγει «ο κόκκινος στρατός κατοχής».

Ωστόσο, σύμφωνα με έγκυρους παρατηρητές, το εθνικιστικό κίνημα δεν είναι καλά οργανωμένο. Κάπου 12 εθνικιστικές οργανώσεις διεκδικούν την ηγεσία του κινήματος. (Τον περασμένο Απρίλιο

σοβιετικά στρατεύματα σκότωσαν 20 διαδελωτές στην πρωτεύουσα της χώρας).

Αντίθετα, στις τρεις βαλτικές χώρες —την Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία— τα εθνικιστικά κινήματα είναι καλά οργανωμένα και διακρίνονται για την πολιτική τους ευστροφία. Μιλούν για διεξαγωγή δημοψηφίσματος ούτως ώστε ο λαός να αποφασίσει αν θέλει την ανεξαρτησία του από την Σ. Ένωση. Κάθε χώρα έχει το δικό της «λαϊκό μέτωπο» με μαζική συμμετοχή. Για παράδειγμα, το κίνημα Sajudis ελέγχει 36 από τις 42 έδρες στη Βουλή της Λιθουανίας. Το ΚΚ της Λιθουανίας βρίσκεται σε δυσχερή θέση εν όψει νέων τοπικών εκλογών και το ίδιο ζητά την ανεξαρτοποίησή του από το ΚΚΣΕ. Πάντως, εκτιμάται γενικά, ότι τα εθνικιστικά κινήματα των βαλτικών χωρών θα μπορούσαν να αρκεστούν στην παροχή μιας ευρύτερης αυτονομίας με ανταλλαγή την εγκατάλειψη του αιτήματος για ανεξαρτησία.

Η αναταραχή στη Μολδαβία έχει σαν επίκεντρο το αίτημα της Ρουμανικής μειονότητας να αναγνωριστεί η γλώσσα τους σαν επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας.

Σοβαρά προβλήματα για τον Γκορμπασόφ μπορούν να προκύψουν από τρεις άλλες περιοχές που η βαρύτητά τους είναι πολύ πιο μεγάλη λόγω του πληθυσμού τους.

Η Ουκρανία έχει 50 εκ. κατοίκους. Στις 10 Σεπτεμβρίου τό τοπικό «λαϊκό μέτωπο», που ονομάζεται Рух, πραγματοποιήσε το ιδρυτικό του Συνέδριο στο Κιέβο. Ήδη το κίνημα έχει κάπου 270.000 μέλη και αντλεί την υποστήριξη του κυρίως από τους αγρότες της δυτικής Ουκρανίας. Έχει επίσης την υποστήριξη της Ουκρανικής Καθολικής Εκκλησίας, που βρίσκεται υπό απαγόρευση.

Οι Δημοκρατίες της Κεντρικής Ασίας αντιπροσωπεύουν το 18% του συνολικού σοβιετικού πληθυσμού, αλλά ταυτόχρονα και το 40% των γεννήσεων. Ο πληθυσμός τους θα αυξηθεί κατά 70% στα τέλη του αιώνα. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι υποβόσκει ισχυρό μουσουλμανικό κίνημα. Αλλά κανείς δεν ξέρει τι πρόκειται να συμβεί αύριο. Τον περασμένο Ιούνιο σημειώθηκαν σοβαρά επεισόδια στην πόλη Novy Uren. Πλήθη έσπασαν καταστήματα και επιζητούσαν να εξωπεταχθούν οι Καυκάσιοι επιχειρηματίες που βρίσκονται εκεί. Ακόμα σοβαρότερες ταραχές, οι χειρότερες καθώς φαίνεται στη σοβιετική ιστορία, έγιναν τον περασμένο Ιούνιο στο Ουζμπεκιστάν όπου η τοπική τουρκική μειονότητα των Μεσάχ κυριολεκτικά σφαγιάστηκε. Η Μόσχα αναγκάστηκε να εκκενώσει 50.000 κατοίκους.

Όλες αυτές οι εθνικιστικές εκρήξεις έχουν ερεθίσει της Ρώσους σε μεγάλο βαθμό, τόσο επειδή απειλούν την κυρίαρχη θέση τους στο πολιτικό σύστημα, με όλα τα συνακόλουθα προνόμια της εξουσίας, όσο και επειδή οι ρωσικές μειονότητες στις άλλες Δημοκρατίες αποτελούν στόχους βιαιών επιθέσεων και άλλων διακρίσεων. Στην Εσθονία, για παράδειγμα, θέλουν να τους στερήσουν το δικαίωμα ψήφου. Έτσι ο ρωσικός εθνικισμός αφυπνίζεται κι αυτός, οργανώνεται και περνά στην επίθεση.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Η έκρηξη των εθνοτήτων

Παρά τις προειδοποιήσεις του Βελιγραδίου τα τρία κοινοβουλευτικά σώματα της Σλοβενίας υιοθέτησαν τροπολογίες στο ομοσπονδιακό σύνταγμα διακηρύσσοντας το δικαίωμα της χώρας να αποσχισθεί από την Γιουγκοσλαβική ομοσπονδία. Η πλειοψηφία στα σώματα αυτά ήταν συντριπτική: 145 ψήφοι υπέρ έναντι μιας μόνο κατά στο πρώτο σώμα, 67 ψήφοι υπέρ έναντι ουδεμίας κατά στο δεύτερο και 44 ψήφοι υπέρ έναντι μιας μόνο αποχής στο τρίτο.

Οι 68 τροπολογίες επιβεβαιώνουν την κυριαρχία της Σλοβενίας και θεσπίζουν το δικαίωμα της αποσχίσεως από το ομοσπονδιακό κράτος. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται σε όλα τα μεταπολεμικά συντάγματα της Γιουγκοσλαβίας και διατυπώνεται καθώς αόριστα στο Σύνταγμα του Τίτο του 1974.

Η πολιτική ηγεσία της Σλοβενίας προσπαθεί δημόσια να υποβαθμίσει την απόφαση των κοινοβουλευτικών σωμάτων υπογραμμίζοντας ότι επιθυμεί την κατοχύρωση του «δικαιώματος» κι όχι την ίδια την απόσχιση. Οι διαβεβαιώσεις αυτές φυσικά δεν πρόκειται να καθησυχάσουν το Βελιγράδι που εν όψει της απόφασης είχε εξαπολύσει δριμύτατη επίθεση μέσω του Τύπου κατηγορώντας τη Σλοβενία για αποσταθεροποίηση. Οι Σλοβένοι ηγέτες τονίζουν ότι επιθυμούν η χώρα τους να παραμείνει στην Ομοσπονδία και απερριψαν σαν τραβηγμένη και γελοία την αποψη ότι οι ομοσπονδιακές αρχές ετοιμάζουν να κηρύξουν την περιοχή σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης ή ότι επικείται επέμβαση του στρατού. Υποστηρίζουν ακόμα ότι η διαφοροποίηση και ο πλουραλισμός στα πλαίσια της Ομοσπονδίας καθώς και η κατοχύρωση των συνταγματικών δικαιωμάτων ενδυναμώνουν μάλλον παρά εξασθενίζουν την ομοσπονδιακή πολιτική δομή της Γιουγκοσλαβίας.

Οι διαβεβαιώσεις αυτές δεν είναι πιθα-

νο ότι θα διασκεδάσουν τις υποψίες του Βελιγραδίου για τις πραγματικές προθέσεις της Σλοβενίας. Εν μέσω πολυπλευρης και βαθιάς πολιτικής κρίσης και καλπάζοντος υπερπληθωρισμού η πολιτική δομή που κληρονομήσε ο Τίτο κλονίζεται συθεμελα.

Η Σλοβενία με πληθυσμό 1,5 εκ. κατοίκους είναι οικονομικά και πολιτικά το πιο προηγμένο κράτος της Γιουγκοσλαβίας. Η πολιτιστική ταυτότητα της Σλοβενίας έχει τις ρίζες της στην κουλτούρα των Βενετών και των Αψβούργων και κατά συνέπεια είναι προσανατολισμένη περισσότερο προς την Ιταλία και την Αυστρία, με τις οποίες άλλωστε η Σλοβενία συνορεύει, παρά με την Κροατία και τη Σερβία. Οικονομικά «πλούσια» σε σχέση με τα άλλα κράτη της Ομοσπονδίας και πολιτιστικά δυτικο-ευρωπαϊκή η Σλοβενία κάτω από πλουραλιστικό πολιτικό καθεστώς θα μπορούσε να αποτελέσει σοβαρό υποψήφιο για ένταξη σε δυτικο-ευρωπαϊκούς οργανισμούς, ακόμα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σε περίπτωση απόσχισης της.

Η άνοδος του παν-σερβισμού με τον δημόφιλο και δημαγωγό Σέρβο ηγέτη Μιλόσεβιτς ενισχύει τις αποσχιστικές τάσεις. Τη Σλοβενία θα μπορούσε να ακολουθήσει η Κροατία, που ανήκει κι αυτή στα Βόρεια «πλούσια» κράτη της Ομοσπονδίας.

Θα επιτρέψει το Βελιγράδι τέτοιες εξελίξεις που δυναμιτίζουν την κλονισμένη ήδη πολιτική δομή της χώρας και προαιωνίζουν την πλήρη διάλυσή της; Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις μιας τυχόν απόσχισης κυρίως για τα βαλτικά κράτη της Σ. Ένωσης όπου το εθνικιστικό κίνημα παρουσίασε μια εκπληκτική αναζωπύρωση; Άλλο τα «συνταγματικά δικαιώματα» κι άλλο το πολιτικό εφικτόν.

Ποιες θα είναι επίσης οι επιπτώσεις μιας αδύναμης, πολιτικά διαλυμένης Γιουγκοσλαβίας για τις ισορροπίες στα Βαλκάνια και ιδιαίτερα για την Ελλάδα; Ερωτήματα που είναι δύσκολο να απαντηθούν σε αυτή τη φάση των εξελίξεων. Γεγονός πάντως είναι ότι το Βελιγράδι περνάει δύσκολες στιγμές



Τίτο, πωγμένος στο πολιτικό σύστημα που αφήνει πίσω του

Επισημαίνουμε



Ο μύθος του διανοούμενου εχθρού

Εν αρχή ήν η «προβοκάτσια», που ακολούθησε μια στυγερή δολοφονία και η κλιμάκωση της έντασης στο ήδη βεβαρυμένο πολιτικό κλίμα.

Η «προαναγγελία» της εκλογικής περιόδου μέσω της δημιουργίας μιας ατμόσφαιρας συνωμοσίας και αναταραχής, που επισφραγίζεται με τη βία, αποτελεί ένα φαινόμενο που εγκαθιδρύθηκε στα «πολιτικά χρονικά» του τόπου άμα τη κυβερνία του ΠΑΣΟΚ και του συγκροτήματος του Ταύρου. Κύριος στόχος που ευτυχώς δεν επιτυγχάνεται πάντα, ο αποπροσανατολισμός των αυριανών ψηφοφόρων από τα ουσιαστικά προβλήματα και η τρομοκρατήσή τους έτσι ώστε η παρέμβαση του κράτους και του παρακράτους σε κάθε τομέα να γίνεται ανενόχλητα και προπάντων αδιαμαρτύρητα κάτω από το μανδύα ενός άκρατου λαϊκισμού.

Ταυτόχρονα, μια και τα μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων παραμένουν ασύλληπτα —επί μία δεκαπενταετία φέρουν τη μορφή κάποιων μελαμψών ή μη νέων 30 ετών— σκιαγραφείται και το σενάριο του άγνωστου εχθρού.

Και ποιος άλλος θα μπορούσε να τον ενσαρκώσει καλύτερα από έναν κριτικό εκπρόσωπο της διάνοησης, ενός εχθρού του λαϊκισμού; συνεπάγεται— του «λαού». Άλλωστε, οι αντιδράσεις από τη διαμαρτυρία των 150 διανοουμένων είναι ακόμα νωπές.

Η πρώτη πινελιά έγινε από τον ίδιο τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ στο ταξίδι του στην Κίνα όταν παρουσίασε ως πιθανό εκτελεστή τρομοκρατικών ενεργειών ένα καθηγητή Πανεπιστημίου. Πριν λίγες μέρες ο εχθρός εμπλουτίστηκε με μία σωρεία καλλιτεχνικών ιδιοτήτων, πήρε συγκεκριμένη μορφή αναγνωρίσιμη σε γνωστούς και άγνωστους.

«Σε περιόδους όξυνσης των βασικών κοινωνικών αντιφάσεων, στις μικρότερες ή μεγαλύτερες κρίσεις, στους θερμούς ή ψυχρούς πολέμους, όταν η βάνουση λαϊκιστική υπερτροφοδότηση του συλλογικού ναρκισσισμού ανοίγει ρήγματα, οι ασυμμόρφωτοι ενσαρκωτές της υπέρβασης του κοινού κακού κινδυνεύουν να γίνουν αποδιοπομπαίοι τράγοι, επισύροντας την οργή των μνησικάκων της ημιμόρφωσης, των φανατισμένων και ημιμαθών οπαδών που εντάσσονται στην υπηρεσία των δημιουργών και εναντίων των ιδίων τους συμφερόντων».*

Εν αρχή ήν η προβοκάτσια.

Στο χέρι μας είναι να αντισταθούμε, παραμένοντας ψύχραιμοι και προπάντων νηφάλιοι.

*Λευτέρης Αναγνώστου, Πρόλογος, «Θεωρία της Ημιμόρφωσης» του W. ADORNO.

Νίκος Σκαλκώτας: Η αναγνώριση μιας «παργωνορισμένης μεγαλοφυΐας»

«Επιτέλους ένας συνθέτης» (την εποχή μετά τον Σαϊνμπεργκ) - Hans Keller 1968.

«Ένας Μότσαρτ του καιρού μας» - W. Busch 1956.

«Σαϊνμπεργκ, Στραβίνσκυ, Σκαλκώτας: οι κορυφαίοι του

αιώνα μας» - M. Keller.

«... να μιλήσω στους Έλληνες για κάποιο θαύμα που συνέβει σε αυτό τον τόπο. Δεν ξέρω αν στην ιστορία της λογοτεχνίας, του θεάτρου, ή άλλων τεχνών, αναφέρεται παρόμοια περίπτωση, ξέρω όμως ότι ποτέ στο παρελθόν, δεν έχει ξανασυμβεί κάτι παρόμοιο στη μουσική» - W. Goehr 1952.

Η αξία του έργου ενός συνθέτη, είναι αδύνατο να αποδοθεί μέσα από κάποιες επιγραμματικές «υπερθετικές» κριτικές. Τα παραπάνω όμως σχόλια αντικατοπτρίζουν την εντύπωση και τον θαυμασμό που προκάλεσε ανά την υφήλιο το έργο του Νίκου Σκαλκώτα όταν αυτό άρχισε να γίνεται γνωστό. Και όπως συχνά συμβαίνει, μετά τον θάνατο του δημιουργού.

Η ζωή του Σκαλκώτα ποσοτικά, υπήρξε δυσανάλογα μικρή με τον όγκο και την αξία της μουσικής προσφοράς του. Γεννημένος στην Χαλκι-

Και ακολουθεί η πιο δημιουργική περίοδος της συνθετικής του ζωής, και συγχρόνως η περίοδος της μεγαλύτερης έλλειψης κατανόησης και εχθρότητας που συνάντησε. Κλεισμένος στον εαυτό του ανέπτυξε το προσωπικό μουσικό του σύστημα χωρίς να μιλά σε κανένα για τη δημιουργική του δράση, μένοντας ουσιαστικά στην αφάνεια, και δουλεύοντας σαν ένα από τα τελευταία βιολιά στην Κρατική Ορχήστρα και αργότερα στην Ορχήστρα της Λυρικής Σκηνής και του Ραδιοφώνου.

Ενδεικτική θεωρούμε για το κλίμα δυσπιστίας που περιέβαλε το έργο του στην Ελλάδα όσο ζούσε αλλά και τα πρώτα χρόνια μετά το θάνατό του, την απάντηση ενός άλλου συνθέτη μας του Λεωνίδα Ζώρα το 1950 στους επικριτές του έργου του «Άδολος και άκακος ο Σκαλκώτας ποτέ δεν ζήτησε τίποτα, δεν παραπονέθηκε. Πέθανε ξαφνικά.



δα (8-3-1904), και αφού είχε πάρει τα πρώτα μαθήματα βιολιού από τον —αδελφό του πατέρα του— Κώστα Σκαλκώτα, αποφοίτησε το 1920 από το Ωδείο Αθηνών (τάξη, Τ. Σούλτσε) με «χρυσό βραβείο» και συνέχισε με υποτροφία στο Βερολίνο με τον W. Hess. Από το 1924, και αφού είχε παρακολουθήσει μαθήματα με τους P. Kahn και K. Weill, αφοσιώνεται στη σύνθεση με καθηγητή τον Ph. Jarnach, και από το 1927 με τον περίφημο Α. Σαϊνμπεργκ. Την περίοδο αυτή, και μέχρι το 1933 που η εμφάνιση του Χίτλερ τον αναγκάζει να επιστρέψει στην Ελλάδα, είχε διευθύνει στο Βερολίνο με επιτυχία αρκετά έργα δικά του και άλλων δωδεκάφθογγων συνθετών, ενώ οι μουσικοί κύκλοι τον θεωρούσαν μια σημαντική προσωπικότητα.

Εμείς όμως, αφήνοντας τα έργα του στην αφάνεια τον είχαμε θάψει πολύ πριν. Το κρίμα πέφτει σε όλους μας, και τόσο πιο βαρύ στον καθένα, όσο πιο ψηλά και υπεύθυνα στέκεται».

Μα φέτος πια σαράντα χρόνια από το θάνατο της «υφαιστικής ιδιοφυΐας» όπως τον αποκάλεσαν υπάρχει μια παγκόσμια συμμετοχή στον εορτασμό της μνήμης του.

Και το σημαντικό είναι πως μέσα στη ροή - αναζήτηση του αιώνα μας, ενός αιώνα που με δυσκολία βρίσκει κοινή κλίμακα για να αναγνωρίσει αξίες, η παγκόσμια μουσική κοινότητα στέκει έκθαμβη μπροστά στο «θαύμα Σκαλκώτα».

Πέρα από τις εκδηλώσεις, συναυλίες με έργα του που έγιναν στη χώρα μας («Φεστιβάλ Αθηνών», «Κρουστάλεια», «Παρνασσός») εκδηλώσεις έ-

Μουσική δίσκοι

γιναν και σε πολλές άλλες χώρες.

Έχει εκδοθεί το σύνολο σχεδόν του σωζόμενου έργου του, ενώ οι μελέτες και οι ηχογραφήσεις έχουν συντελέσει στο να πάψει ο Σκαλκώτας να είναι άγνωστος.

Σ' αυτές τις «ενέργειες» καθοριστική υπήρξε η συμβολή της «Εταιρείας Φίλων Σκαλκώτα» που ασχολήθηκε με την συγκέντρωση των χειρογράφων και κάθε άλλου στοιχείου, την προστασία και την έκδοση του έργου, καθώς και στην ευρύτερη διάδοσή του.

Από μελέτη του μουσικού Γιάννη Γ. Παπαϊωάννου, προέδρου της «Εταιρείας Φίλων Σκαλκώτα» μεταφέρουμε κάποια αποσπάσματα σχετικά με το έργο του συνθέτη που μέσα στα είκοσι πέντε χρόνια δημιουργικής δράσης πρόλαβε ν' αφήσει όγκο μεγαλύτερο από αυτόν και των τριών μαζί συνθετών της σχολής της Βιέννης, Σαίνμπεργκ, Βέμπερ και Μπεργκ.

«...η ηχητική φαντασία του Σκαλκώτα μπόρεσε να συλλάβει και να χαλιναγωγήσει τελείως καινούργιους ηχητικούς κόσμους, και να τους προσδώσει μια ασυνήθιστη ευρύτητα και πρωτοτυπία, προλέγοντας τάσεις που μόλις σήμερα αρχίζουμε να τις ξαναανακαλύπτουμε».

«...εντελώς συνειδητά, δεν ζήτησε να ξεκόψει απ' την παράδοση, αλλά θέλησε να την προεκτείνει, να την αναπλάσει να την ανανεώσει... κάθε μουσική του στιγμή μπορούμε να την ερμηνεύσουμε συναρτήσεως της παραδόσεως (αλλά μετρώντας πάντα τη μεγάλη απόσταση απ' αυτήν) αλλά μαζί και σαν συμπίκνωση νέων ιδεών και αντιλήψεων. Με τον τρόπο αυτό ο Σκαλκώτας πάει πολύ πιο μακριά απ' ό,τι θα περίμενε κανείς και κάνει τα καινούργια στοιχεία που εισάγει να φαίνονται ακόμα πιο καινούργια».

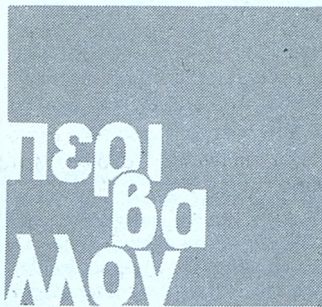
«Μέσα στη μόνωσή του ο Σκαλκώτας ανεπηρέαστος από τυχαία ή προσωρινά μουσικά ρεύματα, έβρισκε μόνοις του καινούργιους δρόμους και τους ανέπτυξε μ' όλη του την πειστικότητα, κατακτώντας τη μια μετά την άλλη απάτητες κορυφές της μουσικής».

Ξέροντας πόσο μικρός είναι σαν φόρος τιμής η συνοπτική αυτή αναφορά μας, θα την ολοκληρώσουμε με μια αναφορά πάνω στην υπάρχουσα δισκογραφία του έργου, του κορυφαίου αυτού Έλληνα συνθέτη, που όπως είχε

γράψει γι' αυτόν ο R. Crigh-ton:

«Λίγες περιπτώσεις μέσα στην ιστορία της μουσικής μπορεί να είναι πιο εξαιρετικές»

Νεκτάρης Μητρόπουλος



Αλυκή Αιγίου: Ένα οικολογικό σχολείο δίπλα μας

«Η Αλυκή Αιγίου είναι ένας σημαντικός βιότοπος που θα μπορούσε να αποτελέσει οικολογικό σχολείο, μια και είναι εύκολα προσπελάσιμος για επισκέψεις σε όλους μας». Αυτά είναι τα λόγια ενός Αιγιώτη, μέλους της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, που προσπαθεί να σώσει τον βιότοπο —μαζί με άλλους φορείς ή μεμονωμένα άτομα— από κάθε είδους «αξιοποίηση».

Ο υγρότοπος βρίσκεται μόλις 3 χλμ. ανατολικά του Αιγίου και καταλαμβάνει συνολικά έκταση 180 στρεμμάτων σε μια περιοχή χαρακτηριστική των βορείων ακτών της Πελοποννήσου, που ως γνωστό, είναι γενικά πυκνοκατοικημένες και καλλιεργημένες εντατικά. Σύμφωνα με μια μελέτη που έγινε το 1982 από το υπουργείο Νέας Γενιάς η Αλυκή αποτελεί «τον μοναδικό υγρότοπο τέτοιας σημασίας ανατολικά της Πάτρας και γι' αυτό επιβάλλεται η διατήρησή του». Επίσης, χάρη στην κεντρική της θέση σχετίζεται με άλλους μεγαλύτερους υγρότοπους όπως το Μεσσολόγγι και η Στυμφαλία ή μικρότερους και λιγότερους γνωστούς, όπως η ορεινή λίμνη του Τσιβλού και ο ποταμός Κράθης.

Η σημασία της Αλυκής είναι κυρίως ορνιθολογική αφού έχουν εντοπισθεί και καταγραφεί 186 είδη πουλιών από το Μάιο 1987 ως το Σεπτέμβριο 1988.

Αριθμός πάρα πολύ μεγάλος για μια τόσο μικρή έκταση που οφείλεται αφενός μεν στην καλή γεωγραφική θέση (πέρασμα) του εν λόγω υγρότοπου, αφετέρου δε στο γε-

γονός ότι η σύνθεσή του φέρει τη μορφή «μινιατούρας» ενός μεγαλύτερου βιότοπου περιλαμβάνοντας μια σημαντική έκταση με ανοιχτό νερό, έναν εκτεταμένο καλαμιώνα και ένα έλος στο Β.Α. άκρο του.

Η τροφική αλυσίδα της λιμνοθάλασσας ξεκινάει από μικρούς πλαγκτονικούς οργανισμούς και καταλήγει στα αρπακτικά πουλιά και τα σαρκοβόρα θηλαστικά, συγκεντρώνοντας έτσι στους κόλπους της μια ποικιλία οργανισμών ενδεικτική για την υγεία και τη δυναμική ισορροπία ενός οικοσυστήματος.

Ιδιαίτερο δε ενδιαφέρον παρουσιάζει η ορνιθοπανίδα της Αλυκής, της οποίας τα εκπροσωπούμενα είδη ποικίλουν ανάλογα με τις εποχές: Έτσι τον χειμώνα, όταν η στάθμη του νερού είναι υψηλή συγκεντρώνονται πολλά είδη παπιών, αρκετά από τα οποία συναντώνται και σε άλλους βιότοπους της χώρας. Την άνοιξη παρατηρείται ένας μεγάλος αριθμός μεταναστευτικών υδρόβιων παλιών, που επιστρέφουν για την άνοιξη δυνάμεων και την διατροφή τους ενός δικτύου μεταναστευτικών σταθμών. Τέλος, στις περιόδους μετανάστευσης μπορεί να δει κανείς πολύ σπάνια είδη πουλιών, όπως φόνινικόπτερα, χουλιαρμύτες, αβοκέτες κ.ά. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι οι περιοδοί όπου υπάρχουν μεταναστευτικά πουλιά έχουν μεγαλύτερη διάρκεια, σε σύγκριση

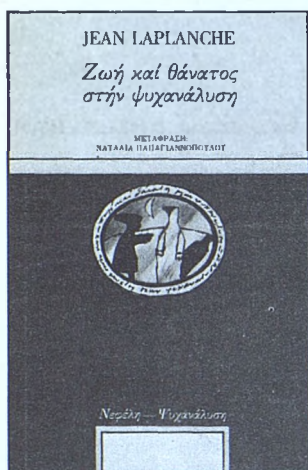
με άλλους βιότοπους αντίστοιχου μεγέθους. Για τα σπάνια δε φερεντίνια, η Αλυκή αποτελεί το μοναδικό μέρος στο οποίο έχει αποδειχθεί ότι φωλιάζουν τα τελευταία χρόνια. Την ιδιόμορφη εικόνα του οικοσυστήματος καθορίζουν και οι διάφοροι αβιωτικοί παράγοντες, όπως η θερμοκρασία, οι καιρικές συνθήκες, αλλά προπάντων, η στάθμη του νερού και η αλατότητα. Στην Αλυκή μπαίνει το νερό διηθητικά από τη θάλασσα ή με υπερχειλίση από τις τρικυμίες. Το γλυκό νερό προέρχεται από τις βροχοπτώσεις. Η υδρολογία καθορίζει εδώ τη μορφή της βλάστησης και συνεπώς τη βιωσιμότητα όλων των ζωντανών οργανισμών της λιμνοθάλασσας. Η παροδική ξήρανση που παρουσιάζει η Αλυκή σήμερα δεν είναι μειονέκτημα για τον βιότοπο, αφού η περιοδική και προβλεπόμενη αυτή αυξομείωση της στάθμης στην οποία έχουν προσαρμοστεί και τα φυτά, ευνοεί την ποικιλία των οργανισμών και ιδίως των πουλιών στην οποία έγκειται και η μοναδικότητα του βιότοπου.

Κατά συνέπεια οποιαδήποτε αλλαγή στην υδρολογία της θα αλλοίωνε άμεσα τη ζωή της. Και οι κίνδυνοι τέτοιων «αλλαγών» είναι ήδη ορατοί. Αξίζει να σημειωθεί ότι είχε προταθεί η «αξιοποίηση» της λιμνοθάλασσας της Αλυκής με τη δημιουργία ιχθυοτροφικής μονάδας μέσα σε αυτήν που ευτυχώς αποφεύχθηκε, αφού οι κάτοικοι έχουν εν μέρει συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα προστασίας του βιότοπου.



Ζάν Λαπλάνς

ΖΩΗ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ



«'Αν θέλεις νά υποφέρεις
τή ζωή, προετοιμάσου
γιά τόν θάνατο».

Σ. Φρόυντ

Ένα βιβλίο πού έπισημαίνει, καταγράφει καί διερευνά τόν τιτάνιο άγώνα άναμέτρησης τού Φρόυντ καί γενικότερα τής ψυχαναλυτικής θεωρίας μέ τίς έννοιες-κλειδιά τής ανθρώπινης ύπαρξης.

Ο Ζάν Λαπλάνς ξαναπιάνει τό νήμα τής ψυχαναλυτικής σκέψης άπ' τήν άρχή καί προσπαθεί νά φωτίσει τίς έννοιες τής σεξουαλικότητας, τού ναρκισσισμού, τής επιθετικότητας, τής σύγκρουσης καί νά χαρτογραφήσει τήν άπροσπέλαστη έπικράτεια τής ζωής καί τού θανάτου.

Έκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ
Μαυρομιάλη 9, Αθήνα
Τηλ. 360.77.44

Παρ' όλο όμως πού η Αλυκή έχει κηρυχθεί καταφύγιο θηραμάτων, με συνολική έκταση του καταφυγίου 1000 στρέμματα (τα υπόλοιπα 820 είναι η έκταση της γύρω καλλιεργημένης περιοχής) και έχουν οριστεί υπεύθυνοι για την προστασία της η Δασική

Υπηρεσία, η Αστυνομία, η Αγροφυλακή, η Θηροφυλακή και οι κυνηγετικές οργανώσεις (22081/3374/23-6-1978 υπ. Γεωργίας) ο βίτοπος απειλείται σήμερα σοβαρά από τη ρύπανση, βιομηχανική και αστική. Τα απόβλητα των βιομηχανικών μονάδων που είναι εγκατεστημένες στη γύρω περιοχή και τα αστικά λύματα της πόλης χύνονται στη θαλάσσια περιοχή Αιγίου (είναι γνωστή εξάλλου η ρύπανση του Πατραϊκού κόλπου γενικότερα). Η μόλυνση του νερού έχει φτάσει σε τέτοια επίπεδα ώστε σε ορισμένες περιοχές έχει απαγορευτεί το κολύμπι. Είναι ήλιου φαινό-τερον ότι η βιομηχανική, ρύπανση αν δεν ελεγχθεί, θα έχει μακροπρόθεσμα δυσμενείς επιπτώσεις.

Εκτός αυτού κάθε λογής σκουπίδια, βρίσκονται σχεδόν σε ολόκληρη την έκταση της λιμνοθάλασσας δημιουργώντας εστίες μόλυνσης και καταστρέφοντας την αισθητική ομορφιά του τοπίου. Ο Σύλλογος προστασίας περιβαλλοντος, Αιγίου κατόρθωσε με την κατάρτηση προγράμματος αντιμετώπισης του συγκεκριμένου προβλήματος και σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλους φορείς να ευαισθητοποιήσει το κοινό προς την κατεύθυνση αυτή.

Το ιδιοκτησιακό είναι επίσης ένα πρόβλημα που εκκρεμεί η λύση του. Το Ανατολικό τμήμα του βίτοπου αποτελεί «μήλο της Έριδος» αφού διεκδικείται από ιδιώτες με τίτλους ιδιοκτησίας πάρα πολύ παλιούς (βλέπε τουρκικά φιλμάνια).

Αλλά μια και το αντικείμενο μας είναι ορνιθολογικού ενδιαφέροντος συνεπάγεται

σχεδόν αυτόματα ότι ο μεγάλος αριθμός πουλιών που συγκεντρώνει ο βίτοπος θα αποτελέσει και πόλο έλξης των κυνηγών. Ευτυχώς ένας σημαντικός αριθμός Αιγιωτών κυνηγών έχει αντιληφθεί με τη βοήθεια των μελών της Ορνιθολογικής Εταιρείας που συνέβαλαν ουσιαστικά στην ευαισθητοποίηση των κατοίκων ότι τό οικολογικό «συμφέρον» προηγείται του χόμπυ.

Η ενημέρωση μέσω του διαλόγου απέτρεψε και την περίπτωση χρησιμοποίησης της Αλυκής από μοτοσυκλετιστές μοτο-κρος, την περίοδο ξήρανης της. Το «Σεριφάτο» —όπως αποκαλείται η ομάδα των μοτοσυκλετιστών— κατатоπίσθηκε από τα μέλη της Εταιρείας για τις τραγικές συνέπειες μιας τέτοιας χρήσης και αφού πείσθηκε ο «Σεριφής» που είναι ο απόλυτος αρχηγός (!), ότι θα τους παρασχεθεί βοήθεια στη δημιουργία ειδικής πίστας κάπου αλλού «διέταξε» να μην ξαναμπει κανείς στο βίτοπο, πράγμα που έγινε.

Όλες οι αναφερθέντες προσπάθειες φανερώνουν την επιτακτικότητα της ανάγκης προστασίας του βίτοπου και της λήψης ανάλογων μέτρων.

Ήδη υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται και στη μελέτη της γραμματείας Νέας Γενιάς που προαναφέραμε, όπως η τοποθέτηση προειδοποιητικών πινακίδων για τους επισκέπτες, η οικολογικά αποδεκτή περιφράξη του χώρου με πικροδάφνες, όπου δεν υπάρχουν καλαμιώνες, ο τακτικός καθαρισμός των σκουπιδιών την περίοδο ξήρανης της λι-

μνοθάλασσας γύρω στο μήνα Ιούλιο —κάτι που συνέβει και φέτος από εθελοντές οικολόγους και μέλη της SCI: κίνηση εθελοντών για τη διεθνή συνεργασία και κοινωνική αλληλεγγύη. Ακόμα είναι απαραίτητη η διατήρηση του χαρακτηρισμού της Αλυκής ως καταφύγιο θηραμάτων και κατά συνέπεια η απαγόρευση του κυνηγιού —της οποίας τα αποτελέσματα είναι ήδη ορατά— καθώς και η προστασία του υδρολογικού κύκλου του βίτοπου από κάθε ανθρώπινη επέμβαση.

Εκτός αυτών η προβολή του οικολογικού ενδιαφέροντος της Αλυκής θα μπορούσε να συμβάλλει θετικά στη δημιουργία κάποιας τουριστικής κίνησης —οικολογικού τουρισμού— ακόμα και τους χειμερινούς μήνες. Εδώ «χωράει» και η άποψη της ορνιθολογικής εταιρείας για την χρησιμοποίηση του βίτοπου σαν οικολογικού σχολείου, μια και κάθε χρόνο ένας σημαντικός αριθμός τουριστών μας επισκέπτεται όχι μόνο για τα αρχαία μας και τον ήλιο μας, αλλά και για να παρατηρήσουν την μοναδική Ελληνική Ορνιθοπανίδα» ως σημειωθεί εδώ ότι οι συγκεκριμένοι τουρίστες (bird watchers), θεωρούνται από τον ΕΟΤ τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Η συμβολή του Δήμου Αιγίου στην ανάπτυξη οικολογικού τουρισμού θα μπορούσε να εστιασθεί στη δημιουργία δημοτικού ξενώνα. Υπάρχει ήδη σχετική πρόταση μετατροπής σε ξενώνα μέρους από τις παλιές αποθήκες που βρίσκονται κοντά στον σιδηροδρομικό σταθμό της πόλης που παραμένουν χρόνια ανεκμετάλλετες και που αποτελούν ένα από τα πιο όμορφα κομμάτια της πόλης του Αιγίου.

Τέλος, θα θέλαμε να αναφέρουμε στα πλεονεκτήματα του βίτοπου, την εύκολη πρόσβαση, την μεγάλη ευκολία στην παρατήρηση και φωτογράφιση σπανίων ειδών πουλιών, την μεγάλη ποικιλία των ειδών, την εξοικείωση των πτηνών με τον άνθρωπο που είναι συνήθως ήμερα. Ακόμα ο βίτοπος ευνοεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης φοιτητών, μια και στην Αλυκή μπορεί κανείς να εντοπίσει με μεγάλη ευκολία σχεδόν όλα τα στοιχεία ενός πολύ μεγαλύτερου (σε έκταση) υγροβίτοπου.

Όλγα Φωτακοπούλου



● Στις 4 Οκτωβρίου γιορτάστηκε ανά τον κόσμο η Διεθνής Ημέρα των ζώων με κύριο στόχο την επισήμανση της παρουσίας του ζωικού κόσμου που μας περιβάλλει και την ανάγκη ένδειξης κάποιας στοργής απέναντί του. Στην Ελλάδα η μέρα αυτή πέρασε σχεδόν απαρατήρητη. Δυστυχώς, διότι ίσως ο εορτασμός της να μείωνε τον τραγικά υψηλό αριθμό των ζώων που καθημερινά πέφτουν θύματα των εραστών της ελληνικής ασφάλτου.



Των διατηρητέων

Η σκηνή γνώριμη, στις διάφορες παραλλαγές της. Αυτή τη φορά, στην τηλεόραση. Ο κύριος τάδε (δε συγκράτησα όνομα), περίοικος λέει στο μικρόφωνο τη γνώμη του για τη «βίλα» στην οδό Σπ. Μήλιου, ακριβώς πίσω από το Χίλτον. «Οι αρμόδιες υπηρεσίες θα πρέπει κάτι να κάνουν, ώστε να ανακληθεί η άδεια κατεδάφισης αυτής της βίλας! Μπορεί ο κύριος που την αγόρασε και έβγαλε άδεια κατεδάφισης να είναι νομότυπος, αλλά θα ήταν κρίμα να χαθεί ένας τέτοιος πνεύμονας πρασίνου σε αυτή την τόσο κεντρική περιοχή...».

Σωστά, πολύ σωστά. Οι «περίοικοι», οι απανταχού «περίοικοι» κάνουν όπως και όταν μπορούν, αγώνα οπισθοφυλακής για να προλάβουν να σώσουν ό,τι έχει απομείνει στην περιοχή τους, για να τους μείνει εκείνο το ελάχιστο δείγμα ελεύθερου χώρου. Ζητούν να επέμβει το κράτος (σαν από μηχανής Ζορρό) και να αναστείλει την άδεια, να κηρύξει εσπευσμένα σε «διατηρητέο» κτλ. Δεν έχει καμιά σημασία για ποιο κτίριο πρόκειται, αν δηλαδή με κάπως «αντικειμενικά» κριτήρια αξίζει τον κόπο να «σωθεί». Το ενδιαφέρον των «περιοίκων» ξυπνάει μόλις απειληθεί το δικό τους χωραδάκι, ποτέ πριν ή μετά.

Οπότε εδώ αρχίζουν τα τρελά. Να σώσουμε, συμφωνοί. Αλλά τι; πού; πώς; Προς τα εκεί δεν ακούγεται μιλιάν. Μια γενική στρατηγική (αυτό εννοούμε εδώ) λείπει τε-

λείως. Η διάσωση γίνεται ευκαιριακά, όπως τόσα άλλα θα μου πείτε, λες και υπάρχει κάποια γραμμή: «σώστε και μετά βλέπουμε». Κάτι σαν τις σωστικές ανασκαφές, όπου δεν υπάρχει η πολυτέλεια της επιλογής, αλλά σκάβεις όπου τύχει και όπως τύχει. Να λοιπόν, που και στον κόσμο της διατήρησης ακολουθείται η ίδια «μέθοδος».

Το αποτέλεσμα είναι, το λιγότερο, άνισο: διατηρείται το Α επειδή συγκίνησε την ψυχή (ή ερέθισε τη φαντασία) του τάδε «ειδικού» αλλά αφήνεται να σαπίσει (ή να πέσει ηρωικά) το Β επειδή κανένας δεν το είχε μυριστεί. Για να πούμε την αλήθεια, αυτό είναι το λιγότερο. Υπάρχουν και χειρότερα. Με αυτό εννοώ την άκριτη διατήρηση, δηλαδή εκείνη που στερείται κριτηρίων. Ας μην ψάχνουμε μακριά, η βίλα του 1930 που μας έδωσε την αφορμή, ανήκει σε αυτή την περίπτωση. Ανάλογα παραδείγματα υπάρχουν παντού, και θα υπάρχουν όσο επιβιώνει ο σημερινός τρόπος κήρυξης «ανά μεμονωμένο κτίσμα». Για να μην πούμε τίποτα για τη «συμπτωματική» διατήρηση κάποιων ερειπίων, όχι επειδή τάχα επενέβη ο σχετικός Ζορρό αλλά επειδή ήταν τόσο μπλεγμένα τα ιδιοκτησιακά τους, ώστε να μη μπορούν να δοθούν σε αντιπαροχή.

Πριν λίγο καιρό, μια σχετική υπόθεση «αναστάτωση» εκκινούσε που κόπτονται για διατήρηση. Τα δυο άθλια σπιτάκια, δείγματα της αρχιτεκτονικής των μέσων του 19ου αιώνα, φάτσα στο Πανεπιστήμιο, απειλήθηκαν με κατεδάφιση. Πάλι οι «κακοί» εργολάβοι, έτοιμοι να καταστρέψουν ό,τι έχει απομείνει ως ιστορική μνήμη κτλ. κτλ. Δε γνωρίζω την έκβαση της υπόθεσης, αλλά θα είχα πολλά να πω ενάντια στη διατήρηση δυο τέτοιων κτισμάτων. σαν απολειφάδια, σε τέτοιο «περιοπτο» σημείο της πόλης. Η υπόθεση άλλαζε αν ήταν αλλού χωροθετημένα αλλά δεν ήταν ούτε κάπου σε επαφή έστω με την Πλάκα, ούτε σε κάποια από τις άθλιες παλιές γειτονιές όπου διατηρούνται ακόμα ορισμένα τέτοια σύνολα. Αλλά σε εκείνο το μέρος, πώς να μην είναι καταδικασμένα από χέρι;

Μακάρι το πρόβλημα να ήταν η σωτηρία των «κτιρίων συνοδείας». Η κατηγορία θεωρητικά υπάρχει, αλλά στην πράξη αμφιβάλλω αν χρησιμοποιήθηκε ποτέ όπως πρέπει. Πάρτε π.χ. το μικρό κτίσμα, το άλλοτε κολλημένο

ROMAIN ROLLAN

Η ΜΑΓΕΜΕΝΗ ΨΥΧΗ



Α'

1. Αννέτα και Σουλβία

Β'

2. Το καλοκαίρι

Γ'

3-4 Μητέρα και γιος

Δ'

5. Η Ευαγγελίστρια (I)

Ε'

6. Η ευαγγελίστρια (II)

ΣΤ'

7. Η ευαγγελίστρια (III)



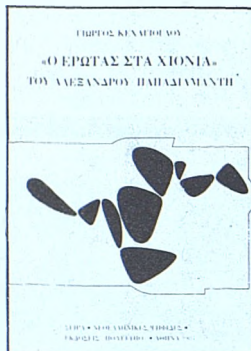
«ΣΤΟΥ ΓΚΟΒΟΣΤΗ»

Ζωοδόχου Πηγής 21 - τηλ.: 3615433

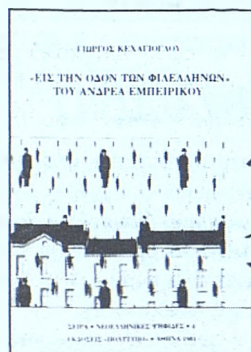
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΨΗΦΙΔΕΣ

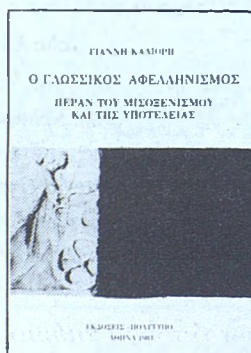
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ
«Ο ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΑ ΧΙΟΝΙΑ» ΤΟΥ
ΑΛ. ΠΑΠΑΝΔΙΑΜΑΝΤΗ



ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ
«ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ»
ΤΟΥ Α. ΕΜΠΕΡΙΚΟΥ



ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΟΡΗΣ
Ο ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΑΦΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΜΙΣΘΕΝΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΤΕΛΕΙΑΣ



ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

στο νυν Κτίριο Παλαμά, ζωή σε λόγου μας: μας έμεινε ένα «σκόρο» (κλειστό μέτωπο) που δεν υπήρξε ποτέ στην πραγματικότητα. Ή πάλι, θυμηθείτε τους θρήνους για την κατεδάφιση του «Ορφέα», λες και δεν είχε βουλώσει τον ακάλυπτο στο εσωτερικό του συγκροτήματος του Αρσακείου προπολεμικά, γκρεμίζοντας και τμήμα του αρχικού κτίσματος του Καυταντζόγλου. Σίγουρα δεν ήταν κανένα μνημείο με την κανονική έννοια της λέξης ίσως ήταν κάπως μεταφορικά, ως στοιχείο της συλλογικής μνήμης, μια και όλοι οι σημερινοί μεσήλικες είχαν παλιά δει και κάποιο έργο εκεί.

Ε ωραία, ο «Ορφέας» είναι μνήμη, τα δυο σπιτάκια της Πανεπιστημίου είναι μνήμη, η βίλα πίσω από το Χίλτον είναι μνήμη — αλλά αυτό δε σημαίνει τίποτε παραπάνω από το ότι υπήρξαν στο παρελθόν και συνεχίζουν να υπάρχουν στο παρόν, χάρις στην αδράνεια αντικατάστασής τους από νεότερες κατασκευές. Και εδώ φαντάζομαι ορισμένους να έχουν ήδη ξεσηκωθεί και να αλαλάζουν ενάντια στη φρικαλέα καινούρια αρχιτεκτονική που χτίζεται, στα «α-πρόσωπα» κτίρια γραφείων, τα κουτιά κτλ. Πώς μπορεί κανείς να ενθαρρύνει την κατεδάφιση και του πιο άσημου παλιού κτίσματος όταν ξέρει πολύ καλά με τι θα αντικατασταθεί;

Δεν έχω αντίρρηση: αλλά σκέφτηκε κανείς πως εκείνο που λείπει δεν είναι η υστερική διατήρηση αλλά η σωστή δουλειά από τις επιτροπές ενασχέσεως αρχιτεκτονικού ελέγχου; Τα «τέρατα» όμως δε γεννιούνται από μόνα τους. Όπως συμβαίνει και με τα παιδιά — κάποιος σχεδιάζει και κάποιος τα ευλογεί και τα εγκρίνει: στη δουλειά χρειάζονται τουλάχιστον δυο! Για να μην πούμε τίποτα για τον «κουμπάρο», τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης, που δίνει πρώτος το σύνθημα.

Αγαπητέ κύριε «περίοικε», και εσύ έχεις βάλει το χεράκι σου στην κατεδάφιση αυτής της βίλας, τότε που αγόρασες το διαμέρισμά σου σε αυτή την περιοχή, δίπλα στο Χίλτον. Τώρα, τι φωνάζεις;

Δ. Φιλιππίδης

Όχι Μουσείο στου Φιλοπάππου

Διεθνείς αντιδράσεις προκαλεί το ενδεχόμενο ανέγερσης του νέου Μουσείου της Ακρόπολης στις πλαγιές του

λόφου του Φιλοπάππου.

Όπως είναι γνωστό, το υπουργείο Πολιτισμού προκήρυξε πρόσφατα διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για τη χωροθέτηση και μελέτη αυτού του Μουσείου. Σύμφωνα με τη διακήρυξη του διαγωνισμού το κτίριο ή τα κτίρια του νέου Μουσείου Ακρόπολης θα κτισθούν σε μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες τρεις θέσεις:

α. Το οικοδομικό τετράγωνο Μακρυγιάννη.

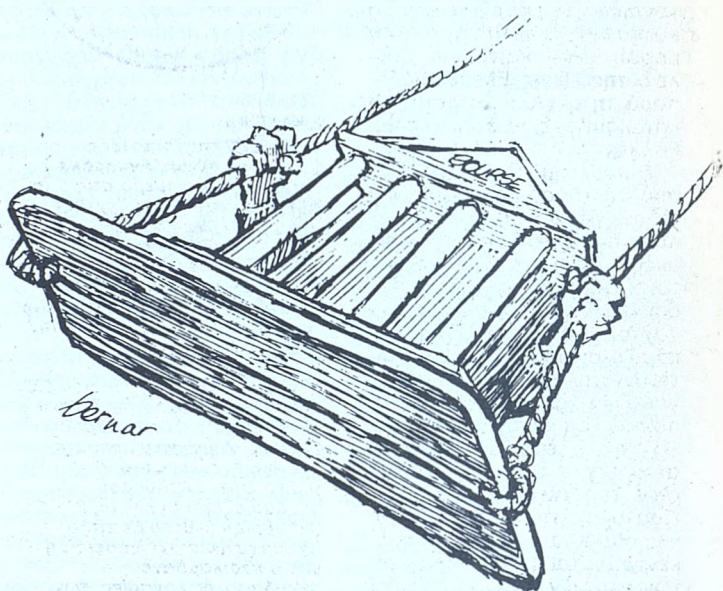
β. Το χώρο του κέντρου «Διόνυσος» στο λόφο του Φιλοπάππου.

γ. Την περιοχή της Κοίλης, επίσης στο λόφο του Φιλοπάππου.

Το ζήτημα απασχόλησε το Διεθνές Συμπόσιο Αρχιτεκτόνων Τοπίου, που συνήλθε στη

Μόσχα και το Λένινγκραντ από τις 28 Αυγούστου μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου, 1989, με θέμα Ακρόπολη κτίσθηκε επάνω στο βράχο, ακριβώς δίπλα στον Παρθενώνα» και καταλήγει ζητώντας να γίνει κάθε ενέργεια, ώστε οι ελληνικές αρχές να μην επιτρέψουν τελικά την ανέγερση του νέου Μουσείου στο λόφο του Φιλοπάππου.

Αναπαρκινόμενη στην έκκληση αυτή, η Διεθνής Ομοσπονδία Αρχιτεκτόνων Τοπίου (IFLA) έστειλε το παραπάνω ψήφισμα και σχετική επιστολή στον υπουργό Πολιτισμού κ. Γεώργιο Μυλωνά, εκφράζοντας την ελπίδα ότι το υπουργείο θα προβεί στην αναγκαία τροποποίηση της διακήρυξης του αρχιτεκτονι-



την «Προστασία και αποκατάσταση ιστορικών μνημείων και τοπίων». Με ομόφωνο ψήφισμα, το Συμπόσιο εκδήλωσε βαθειά ανησυχία για το ενδεχόμενο να κτισθούν τα κτίρια του νέου Μουσείου στις θέσεις Διόνυσος και Κοίλη, δηλαδή στις πλαγιές του λόφου του Φιλοπάππου, με αποτέλεσμα την καταστροφή ενός ιστορικού χώρου πρασί-νου, που αποτελεί σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης. Το ψήφισμα τονίζει ότι «θα ήταν ιδιαίτερα ατυχές να επαναληφθεί σήμερα, σε μεγαλύτερη μάλιστα κλίμακα, το είδος του βαρύτατου σφάλματος, που διαπράχθηκε τον περασμένο αιώνα, όταν το υπάρχον Μουσείο της

κού διαγωνισμού —που βρίσκεται στο αρχικό στάδιο— προκειμένου να διαφυλαχθεί ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά τοπία του κόσμου. Αντίγραφο του ψηφίσματος και της επιστολής IFLA στάλθηκαν προς όλους τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπως είναι η UNESCO, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS), η Διεθνής Ένωση Αρχιτεκτόνων (UIA) κ.λ.π., καθώς και προς το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος, τον Πανελλήνιο Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Τοπίου, το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών, το Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων κ.ά. οργα-νώσεις.



Νίκη Ελευθεριάδη: Η ναϊφ ζωγραφική υπό το βλέμμα μιας γυναίκας

Η γυναίκα στην ύπαιθρο, στην αυλή του σπιτιού της, εν αναμονή με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας — γένους θηλυκού — του άνδρα για το μεσημεριανό φαγητό: η αστή γυναίκα της επαρχίας είναι η κυρίαρχη χαρακτηριστική μορφή στην καινούρια δουλειά της Νίκης Ελευθεριάδη, παρά τη μεγάλη έκταση που καταλαμβάνει το φυσικό περιβάλλον.

Τοποθετημένη σ' έναν κόσμο τακτοποιημένο στην εντέλεια, όπου κάθε μορφή έχει πάρει την πρόπουσα πόζα και ακόμα και η φύση υποτάσσεται κάτω από τη λεπτή σχεδόν διακοσμητική τρυφερή πινελιά της, έναν κόσμο που καθορίζεται από τη στασιμότητα των παλιοκαιρίτικων φωτογραφιών και που η σχηματοποίησή του κατατάσσει το έργο της Ελευθεριάδη κοντά στην τέχνη των ναϊφ ζωγράφων της Δυτικής Ευρώπης. Παρ' όλα αυτά το έντονο συγκινησιακό στοιχείο που επικεντρώνεται στην απεικόνιση των ματιών και προσδίδει μίαν ονειρική ρομαντική έκφραση στις ανθρώπινες φι-

γούρες τη διαφοροποιεί από κάθε λογής τεχνοτροπίες και σφραγίζει τα έργα της με μια προσωπική αναγνωρίσιμη υφή. Πρόκειται για μια δουλειά ιδιαίτερα επιμελημένη που, δεν αποποιείται τις «καταβολές» της αλλά τις χρησιμοποιεί έντεχνα για να ανοίξει νέους ορίζοντες στο εικαστικό προσκήνιο.

Λήδα Καζαντζάκη

Υ.Γ.: Η έκθεση γίνεται στην Γκαλερί Όρα και θα διαρκέσει μέχρι τις 27 Οκτωβρίου.



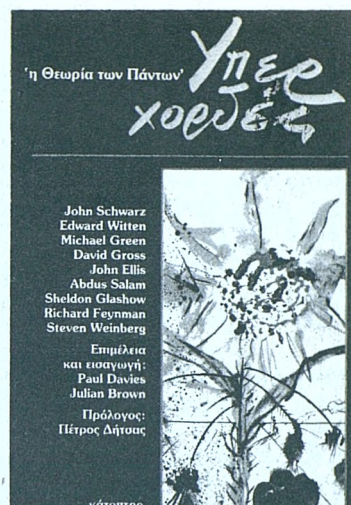
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

- Έκθεση της Ισπανίδας ζωγράφου **Νόρας Ανκαρόλα** εγκαινιάζεται σήμερα στις 6 το απόγευμα στο Χώρο Τέχνης «Εύμαρος» (Φωκίδος 26. Αμπελόκηποι). Η έκθεση αυτή η οποία εντάσσεται στο πρόγραμμα «Γραμμή Αθήνα - Βαρκελώνη» γίνεται ταυτόχρονα με αυτή της **Ελένης Ζούνη** στην γκαλερί **Vicent Bernat** της Βαρκελώνης.
- Μέχρις τις 25 Οκτωβρίου θα διαρκέσει η έκθεση της **Ελιάνας Αμπραβάνες** που περιλαμβάνει ζωγραφική με ακρυλικά, στην Γκαλερί 7 (Ζαλοκώστα 7).
- Στο Σπίτι της Κύπρου παρουσιάζεται μέχρι τις 21 Οκτωβρίου έκθεση με τίτλο «Βιομηχανικές σχεδιάσεις», η οποία περιλαμβάνει σπουδαστικές εργασίες, των σπουδαστών του πρώτου έτους της Σχολής Βακαλό.



Η βεράντα του σπιτιού μου. Λάδι 35X45.

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα



ΥΠΕΡΧΟΡΔΕΣ

Η Θεωρία των Πάντων

των Paul Davies και Joulain Brown

- «Οι υπερχορδές είναι μια τρομερά καλή και πολύτιμη ιδέα. Δεν νομίζω πως είναι ικανός ο καθένας να δουλέψει πάνω σ' αυτήν...»

Steven Weinberg - Νόμπελ φυσικής

- «Αισθάνομαι γοητευμένος από τη θεωρία των υπερχορδών· αποτελεί σημαντικότερη εξέλιξη...»

Abdus Salam - Νόμπελ φυσικής

- «Μια ζωή άκουγα ανθρώπους να λένε ότι βρίσκονται πολύ κοντά στην τελική λύση... Η θεωρία των υπερχορδών είναι παράλογη και όλα αυτά μου φαίνονται ανοησίες...»

Richard Feynman - Νόμπελ φυσικής

- «Νομίζω ότι συμβαίνει ό,τι και στον Μεσαίωνα, όταν οι θεολόγοι κατέστρεψαν την επιστήμη... Οι θεωρητικοί των χορδών δεν πρόκειται να πουν τίποτε για τον φυσικό Κόσμο...»

Sheldon Glashow - Νόμπελ φυσικής

- «Η θεωρία των υπερχορδών είναι η πρώτη σοβαρή υποψήφια θεωρία που είχαμε ποτέ για την ενοποίηση όλων των θεμελιωδών δυνάμεων της φύσης...»

John Ellis

- «Είναι πολύ πιθανό να πρόκειται για τη Θεωρία των Πάντων...»

John Schwarz

- «Η θεωρία αυτή μπορεί να κάνει περισσότερα απ' όσα όλες οι άλλες μαζί...»

David Gross

- «Οι υπερχορδές ανήκουν στον 21ο αιώνα. Είχαμε την καταπληκτική τύχη να τις ανακαλύψουμε, χωρίς να αξίζουμε κάτι τέτοιο...»

Edward Witten

Ένα εκλαϊκευτικό βιβλίο για όσους επιθυμούν να μάθουν πού βρίσκεται η εμπροσθοφυλακή της έρευνας.

268 σελ. 1600 δρχ., Εκδόσεις ΚΑΤΟΠΤΡΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ **τροχαλία** ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Γριβαίων 5 (πάροδος Σκουφά 64) - 10680 Αθήνα, τηλ. 3646426

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ: ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Πολλοί αναρωτιούνται γιατί ήμουν κάποτε αλλιώς. Άλλοι αναζητάν να βρουν γιατί είμαι έτσι σήμερα. Ποιος είμαι ή ποιος ήμουν; Αναζητήσεις δίχως σημασία. Το κέρδος είναι ότι τους ξέφευγα διαρκώς.

Είναι το ποίημα «Απόδραση» από το «Εγχειρίδιο ευθανασίας» (1979) ανταπόκριση μάλλον του Τάσου Λειβαδίτη στα ξαφνιασμένα και αμήχανα σχόλια για τις συλλογές που κυκλοφόρησαν μετά το 1972 και τις έχουμε τώρα στο δεύτερο τόμο των Απάντων του. Πριν μιλήσω αναλυτικότερα για το διαχωρισμό που σηματοδοτείται εδώ με την αναφερόμενη και μάλλον αμφισβητούμενη διάσταση ανάμεσα στο «ποιος ήμουν» και «ποιος είμαι», θα ήθελα να στρέψω την προσοχή μας στην τελευταία φράση που ο ποιητής μας παρουσιάζει σαν κατακλείδα. Την απομονώνει άλλωστε σε χωριστή στροφή:

Το κέρδος είναι ότι τους ξέφευγα διαρκώς.

Ο παρατατικός του «ξέφευγα», υπογραμμισμένος με το «διαρκώς», που τονίζει μια μόνιμη και συνειδητοποιημένη τοποθέτηση, οριστικοποιείται στον τίτλο «Απόδραση». Ίσως η μετάβαση από το «ποιος ήμουν» στο «ποιος είμαι» μπορεί να σφυγμομετρηθεί με το βαθμό μιας εσωτερικής αποφασιστικότητας, μ' αυτό το πέρασμα από το «ξέφευγα» στην ανοιχτή πια «απόδραση». Ας προσέξουμε και «το κέρδος» που μνημονεύει ο ποιητής. Μάλλον πρέπει να μας θυμίσει τη «χαρά» του Καβάφη.

*Μες στο ολικό ποσό
δεν αριθμήθηκα. Κι αυτή η χαρά
μ' αρκεί.*

(«Πρόσθεσις»)

Εκτός από τη σφαίρα μιας κοινωνικής διάστασης που μπορεί να θρέψει διαθέσεις απόδρασης, υπάρχει συνδεδεμένο βέβαια μ' αυτήν, αλλά έμμεσα, το πρόβλημα της δημιουργικής συνειδησης. Ένας ποιητής με «Π» κεφαλαίο πάντα είναι ένας αιρετικός. Διαθέτει το χάρισμα μιας άλλης ενόρασης που πολλές φορές έρχεται σε σύγκρουση με κυρίαρχες αντιλήψεις περί τέχνης, με την κολλητική αρρώστια της μόδας που λανσάρεται τόσο πειστικά. (Η περίπτωση του Καβάφη είναι πολύ ενδεικτική και διδακτική). Η διαφοροποίηση συνειδητοποιείται συνήθως αρκετά νωρίς, με όλο και περισσότερη

σαφήνεια διαπερνά το χώρο της τέχνης, και κάποια στιγμή αυτή η διαφοροποιημένη ποιότητα όχι μόνο χτυπάει στο μάτι του αναγνωστικού κοινού και της κριτικής, αλλά δηλώνεται λίγο πολύ ρητά από τον ίδιο το δημιουργό. Η απόδρασή του γίνεται πια φανερή.

Ο θάνατος του ποιητή, η τελεία που μπαίνει στο έργο του, κατά έναν περιεργό τρόπο επηρεάζουν τους ορίζοντες και τη διαλεκτικότητα της δικής μας κρίσης, μας προτρέπουν λ.χ. να δούμε προσεκτικότερα αν πράγματι τα περάσματα ήταν τόσο απότομα, όσο κάποτε φαίνονταν. Ακόμα και το καβαφικό «προ του 1911» δεν σήμαινε μια ριζική μεταστροφή. Η αλλαγή πορείας είχε συντελεστεί σταδιακά και πολύ νωρίτερα, κάπου στο μεταίχμιο των αιώνων. Όσο για τον Λειβαδίτη και τα δικά του ορόσημα, μας προειδοποιεί, όπως μόλις ακούσαμε: «Αναζητήσεις δίχως σημασία».

Η έρευνα βέβαια ποτέ δεν πρέπει να πάρει για μοναδικό της οδηγό τα όσα είπε ο δημιουργός και έχει καθήκον να

πράξει το δικό της έργο, οπότε θα ψηλαφήσει όλη τη διαδρομή, θα σταθεί σε κάποιους κόμπους και δεν μπορεί να μην επισημάνει ορισμένες μεταβολές, σημάδια κίνησης και ωριμάνσης. Φτάνοντας στο δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '60 και κυρίως περνώντας το διάσελο προς τη δεκαετία του '70, θα νιώσει τον πειρασμό να μιλήσει για μια τομή. Και δεν υπάρχει λόγος να αποφύγει τον όρο. Το θέμα είναι πώς τον χρησιμοποιεί, πώς τον υλοποιεί με τα δεδομένα της ποίησης του Τ. Λειβαδίτη.

Θυμόμαστε ασφαλώς το σκηνικό των μεγάλων ποιητικών συνθέσεων του, αρχίζοντας από τη «Μάχη στην άκρη της νύχτας» και τελειώνοντας με την «Καντάτα». Πρόκειται για χώρους μαζικούς: ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης: μια πολιτεία που είναι ταυτόχρονα και ένα από τα σταυροδρόμια του κόσμου: μέτωπο ενός αποικιακού άδικου πολέμου: πάλι μια πολιτεία που στοχάζεται τώρα τις πληγές της πρόσφατης ήττας: ένα ξενοδοχείο στην άκρη της πόλης, όπου παίζεται κά-

Ανακοίνωση στο Συμπόσιο Τάσου Λειβαδίτη (Ιωάννινα, 16-17 Σεπτεμβρίου 1989).

ΜΙΑΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

της Σόνιας Ιλινσκαγιά

ποιο ερωτικό δράμα (δεν είναι όμως μια ιδιωτική ιστορία που αφορά ένα κλασικό τρίγωνο —έχει πολύ πλατύτερες και βαθύτερες προεκτάσεις: «σχέδιο για σύγχρονη τραγωδία» λέει ο ποιητής, και πέρα από το προσκήνιο ξαναβλέπουμε στο βάθος να απλώνεται «η πόλη απέραντη, πολύβουη, κατάφωτη, αμφιθεατρική, σαν ένα παλαιό, γιγάντιο στάδιο»). Έπειτα ο «συνοικιακός δρόμος σύγχρονης πόλης» στην «Καντάτα», ενδεικτικό κύτταρο της κοινωνίας, με προεκτάσεις στην ιστορία του τόπου, αλλά και εν γένει της ανθρωπότητας.

Τέλος, στους μεταβατικούς «Τελευταίους» (1966) βρισκόμαστε «σε μια πολυκατοικία κάπου. Είσοδος θολά φωτισμένη. Το εσωτερικό άγνωστο... Έτσι, τουλάχιστον, —προσθέτει ο ποιητής—, άρχισαν οι περισσότερες τραγωδίες». Το μόνιμο πια τραγικό στοιχείο μπαίνει εδώ με μια νέα ένταση —αντλείται από την ιστορικο-κοινωνική διάσταση, αλλά δεν εξαντλείται μ' αυτήν, αγγίζει την οντολογική απεραντοσύνη, εκφράζεται με την «απαρηγόρητη κραυγή όσων δεν εκπληρώθηκαν ποτέ στον κόσμο». Και μέσα από το μαρτύριο βγαίνει η κάθαρση: «καταλάβαμε πόσο αυτή η ερήμωση μας εξανθρώπιζε. Ήταν κάποιο φως».

Είναι μια γέφυρα που μας οδηγεί στον «Νυχτερινό επισκέπτη» και στο τελευταίο κεφάλαιο της δημιουργίας του Τ. Λειβαδίτη. Πέρασμα σ' ένα χώρο φαινομενικά σαφώς στενότερο, θα μπορούσε να πει κανείς —ιδιωτικοποιημένο, αν μέσα απ' αυτό δεν ξεχώριζε ένα άλλο πνευματικό ύψος, ένα ανώτερο πεδίο ενόρασης. «Ω, ανθρώπινο πλήθος —είμαι ερωτευμένος μαζί σου» —είχε γράψει ο Λειβαδίτης στην «25η Ραψωδία της Οδύσσειας» (1963). Από εκεί και πέρα τη μετακίνηση που ακολούθησε, μπορούμε να τη σηματοδοτήσουμε και κάπως έτσι: από τον έρωτα στην αγάπη, από το ανθρώπινο πλήθος στον άνθρωπο.

Ένα θεματικό βήμα προς τον άνθρωπο είχε γίνει βέβαια πολύ νωρίτερα. Συνδέεται με τη γνωστή συνειδησιακή κρίση της Αριστεράς γύρω από το 1956, με τη στρόφη των δημιουργών της προς μια αμείλικτη αναθεώρηση της πορείας του κινήματος, αλλά και της ατομικής συμμετοχής και της ευθύνης του καθενός. Σημαίνει εμβάθυνση σε περιπλοκές ψυχολογικές καταστάσεις και σε συνέχεια άνοιγμα για πλατύτερους οντολογικούς προβληματισμούς, μια έκτακτη ηθική ευαισθητοποίηση και εγρήγορση. Πρέπει να τονίσουμε όμως πως οι αλλαγές αυτές δεν συνδοδεύονταν συνήθως με με-

ταστροφές ως προς την πολιτική στράτευση, τις αντιλήψεις για την ιστορική πορεία και την κοινωνική προοπτική.

Μπορούμε να το δούμε πολύ ανάγλυφα λ.χ. στον τρόπο με τον οποίον ο Λειβαδίτης χειρίζεται το θέμα του χρόνου —στο ίδιο περίπου πνεύμα του ιστορισμού που διακατέχει σ' ένα μεγάλο βαθμό και το πρώτο (πριν το 1957) και το δεύτερο (ως το 1967 περίπου) στάδιο της δημιουργίας του. Η διάσπαση του αφηγηματικού χρόνου με αναδρομές στο παρελθόν δεν υπονομεύει την αντίληψη για την ιστορική συνέχεια —αντίθετα, τονίζει την ιδέα της κίνησης, της ροής και αρκετές φορές υποβάλλει το όραμα του μέλλοντος. Μάλιστα στο πρώτο στάδιο η βουλητική ορμή συχνά παραβιάζει τα όρια της υποβολής. Το όραμα επιβάλλεται, προβάλλεται σαν μια αναπότρεπτη ευτυχής μελλοντική λύση του σημερινού δράματος. Για το σκοπό αυτό επιστρατεύεται και το φανταστικό στοιχείο που λειτουργεί σαν προέκταση του πραγματικού (λ.χ. η πομπή των νεκρών στο «Φυσάει στα σταυροδρόμια του κόσμου»).

Αλλά και στο δεύτερο στάδιο, αρχίζοντας από τη διαταραγμένη «Συμφωνία αρ. 1» (1957) δεν θα λείψει η επίμονη προσπάθεια ν' ανάβει στο φινάλε ένα αστρο-οδηγό, προορισμένο να προσφέρει το φως, τη δύναμη και το κουράγιο στους εξαντλημένους οδοιπόρους. Η έννοια της προοδευτικής ιστορικο-κοινωνικής εξέλιξης παραμένει ακόμα δραστηριοποιημένη, παρόλο που παράλληλα διαμορφώνεται μια ανανεωμένη αντίληψη για τον κόσμο και τον άνθρωπο, στο επίκεντρο της οποίας τίθεται η κυρίαρχη αξία του ανθρώπινου στις συνθήκες μιας κοινωνίας που το καταπιέζει και το καταπνίγει. Έχω την εντύπωση πως η αντίληψη αυτή αποτελεί το σταθερό άξονα στο τρίτο στάδιο της δημιουργίας του Λειβαδίτη. Η μετάβαση είναι προετοιμασμένη από καιρό, μπορούμε να ψηλαφήσουμε τη φυσικότητα μιας συνέχειας: «...δε φέρνω κανένα μήνυμα. / Απλώς / τον ανθρώπινο πόνο / υπενθυμίζω», έγραφε ο Λειβαδίτης από το 1957, στη «Συμφωνία αρ. 1».

Αρχίζοντας από το «Νυχτερινό επισκέπτη», ο χρόνος στην ποίηση του Λειβαδίτη δεν αντιμετωπίζεται πλέον από τη σκοπιά της ιστορικο-κοινωνικής πορείας («άδειασα τα παπούτσια μου απ' όλους τους δρόμους»), ούτε φορτίζεται με έννοιες μιας άμεσης επικαιρότητας. Τα σήματα διαβάσεων ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν καταργούνται, όπως άλλωστε και τα σύνορα ανάμεσα στο πραγματικό και το φανταστικό:

Υπήρξαν μέρες που ξύπνησα εντελώς μέσα στο παρελθόν. κατέβηκα σκάλες που δεν υπήρχαν, πιάστηκα απ' το χέρι του πατέρα για να μη χαθώ στο συνωστισμό ή πέθανα πυροβολημένος από λέξεις που ειπώθηκαν εδώ και είκοσι ή και τριάντα χρόνια.

(«Βιολέτες για μια εποχή»)

Ο χρόνος κυλά «κάτω από τον ίδιο αστερισμό» (δανειζόμαστε εδώ τον τίτλο ενός ποιητικού κύκλου). Εμπεριέχει μέσα του όλες τις εποχές: στο παρόν διαφαίνεται το παρελθόν, αλλά και το μέλλον. στο παρελθόν φέγγει το παρόν. «Το μέλλον που, όπως είναι γνωστό, ρίχνει τη σκιά του πολύ πριν μπει στην πόρτα. χτυπούσε στο παράθυρο, κρυβόταν πίσω από τα φανάρια, διέσχιζε τα όνειρα», έγραφε σε κάτι αναμνήσεις της η Άννα Αχμάτοβα. Το θυμήθηκα διαβάζοντας στον «Τυφλό με το λύχνο» του Λειβαδίτη:

η μητέρα δεν με άφηνε να βγω και παίζαμε μαζί στο δωμάτιο, εγώ της κρυβόμουν κι εκείνη έψαχνε, έψαχνε, αλλά δεν με έβρισκε, "που είσαι;" φώναζε τότε τρομαγμένη, γιατί εγώ είχα κιόλας καταποντιστεί μες σ' όλους τους μελλοντικούς μου πόνους.

Ή στις «Βιολέτες για μια εποχή»:

σε πλησίασα, με κοίταξες στα μάτια και τότε σε φίλησα, σε φίλησα για όλα τα χρόνια που θα περάσουν, για όλες τις ελπίδες που θα χαθούν, σε φίλησα και σε κράτησα πάνω μου — και όπως πριν λίγο είχες αγκαλιάσει να αποχαιρετήσεις το νεκρό, τα μαλλιά σου μύριζαν αιωνιότητα...

Η συναισθηση της απεραντοσύνης που ενυπάρχει σε κάθε θνητή στιγμή της ζωής μας, ωθεί στην επανεκτίμηση «πραγμάτων παραμελημένων», όπως τα άστρα που «αναιρούν τη ματαιότητα» ή ένα ξημέρωμα: «Ανοιγω τότε το παράθυρο και άθελά μου χαμογελώ. Ο Θεός για άλλη μια ακόμα φορά, με κέρδιζε με την καινούρια μέρα του». Μας επιτρέπει να νιώσουμε ταυτόχρονα τα πλέον απόμακρα και τα πλέον οικεία —«το θρόισμα της αιωνιότητας» και «το βήχα του πατέρα απ' τα περασμένα».

Με μια τέτοια μέτρηση της ζωής γίνεται περιττή η σπουδή για προσκόμιση στην τέχνη στοιχείων επικαιρότητας —όχι μόνο πολιτικής, αλλά και του ανακαινιζόμενου καθημερινού βίου. Προέχει η φροντίδα όχι για απεικόνιση της πραγματικότητας, αλλά για μια βαθύτερη κατανόηση. Για μια ουσιαστικότερη έκφραση

όχι της τρέχουσας στιγμής, αλλά μιας εποχής ολόκληρης που χωράει και την ιστορική περιπέτεια, και τη μόνιμη τραγικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Αγγίζοντας υπερβατικά ύψη, ο Λειβαδίτης δεν παύει να είναι γήινος και συγκεκριμένος. Το αιώνιο προβάλλεται μέσα από απτές ρεαλιστικές λεπτομέρειες. Η σπίθα της αποκάλυψης πετάγεται από το ξάφνιασμα του τελευταίου στίχου ή της τελευταίας ποιητικής φράσης που συχνά απομονώνεται σε χωριστή στροφή. Πολύς φορές είναι μια συγκλονιστική μεταφορά, όπως λ.χ. στους «Πυροβολισμούς»:

«Θεέ μου, σκέφτηκα, ίσως να μην τον έβαψα αρκετά βαθιά, κι όλον αυτόν τον καιρό με προδίνει», νύχτα ξαναπήγα στο ερειπωμένο μαρμαρογλυφείο και τότε τον είδα, είχε γονατίσει και κλαίγοντας μάζευε λίγο χώμα και σκέπαζε

το κρύο της ζωής μου...

Η κατακλείδα του ποιήματος ή μιας ποιητικής ενότητας δένεται με τον κύριο κορμό με κρίκους που ωστόσο κάνουν αι-

σθητή την τομή: «ενώ», «ωστόσο», «γι' αυτό», «όμως». Πολύ δραστικά χρησιμοποιείται η παρομοίωση που εισάγεται με ένα «όπως» ή «σαν» και ανοίγει μια άλλη διάσταση στα πλέον κοινά, καθημερινά. Δυο κόσμοι —κοντινός και απόμακρος, υλικός και πνευματικός, ρεαλιστικός και φανταστικός— δημιουργούν ένα διαλεκτικό σύνολο με πολύ βατά περάσματα, με προσανατολισμό σε κάτι πολύ ουσιαστικό και γνήσιο που πλησιάζει το ανώτερο νόημα της ζωής —την καλοσύνη, την ομορφιά, την αρμονία, τη μουσική, τη συμπόνια, την ευσπλαχνία. «Κι η ποίηση είναι σαν να ανεβαίνεις μια φανταστική σκάλα για να κόψεις ένα ρόδο αληθινό».

Λένε πως ο Ντοστογιέφσκι είχε πει στο νεαρό τότε ποιητή Δ. Μερεζκόφσκι ότι για να γίνει κανείς αληθινός συγγραφέας πρέπει να υποφέρει πολύ. Ο Λειβαδίτης υπέφερε πολύ. Πέρασε πολλές και πολύμορφες δοκιμασίες —του στρατοπέδου, της ήττας, της απογοήτευσης, της διάψευσης. Τις είχε εκφράσει, φτάνοντας σε μια ανώτερη, αμείλικτη για τον ίδιο, ειλικρίνεια. Το μαρτύριό του όμως

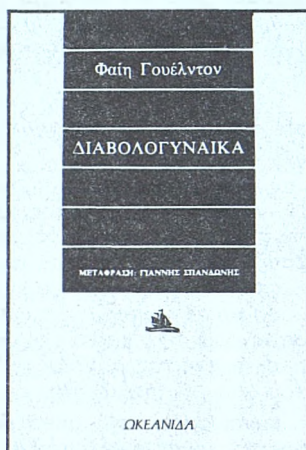
το έζησε και το είπε με την «πίκρα των γενναίων», χωρίς να χάσει τελικά την εμπιστοσύνη του στη ζωή και τον άνθρωπο. Στο «ανεκπλήρωτο» που δεν πρέπει όμως να λείπει από τον κόσμο μας: «Αν υπήρξαμε, είναι μόνο από τη νοσταλγία για κάτι που ποτέ δεν υπήρξε». Και πάλι μου έρχεται στο νου η Αχμάτοβα με το δικό της πόνο που οδηγεί στην κάθαρση:

*Παρμένα, προδομένα, πουλημένα
κι ο μαύρος θάνατος να λάμνει το
φτερό του,*

*αχόρταγη μια πλήξη τα κατάπιε όλα
κι όμως μες στην ψυχή χαράζει κάτι.*

.....
Ένα όραμα σιμώνει στα παλιά
χαλάσματα και ρυπαρά μας σπίτια,
κανείς, κανείς ποτέ δεν το 'δε
και πάντα εμείς να το καλούμε.

Μας απομένει να θαυμάσουμε αυτές τις στιγμές εμπνευσμένων συναντήσεων που δεν είναι ωστόσο εξαιρετικά απροσδόκητες, ακόμα και για τόσο διαφορετικούς δημιουργούς, αφού βίωσαν στη ζωή και στο έργο τους την κατακλυσμιαία εποχή τους. □



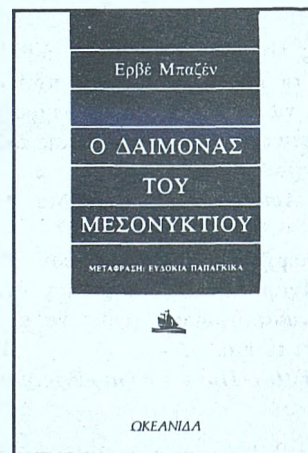
Φαίη Γουέλντον Διαβολογυναίκα ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Η Ρούθ δεν είχε ποτέ φανταστεί τον εαυτό της διαβολογυναίκα. Ήταν άσχημη, άχαρη, πανύψηλη και ένα τυπικό δείγμα ήσυχης νοικοκυράς. Αλλά όταν ο άντρας της τής αποκαλύπτει τη φλογερή ερωτική του σχέση με μια νέα εκατομμυριούχο, ωραία και επιτυχημένη, η Ρούθ ξεσπάει σε μια παράφορη οργή. Ιδιαίτερα όταν εκείνος την αποκαλεί «σατανά». Βαθιά πληγωμένη, μηχανεύεται ένα πραγματικά σατανικό σχέδιο εκδίκησης που η κορύφωσή του είναι εντελώς απρόοπτη.

Το βιβλίο γυρίστηκε κινηματογραφική ταινία με σκηνοθέτη την Σούζαν Σάιντελμαν και πρωταγωνίστριες τις Μέριλ Στριπ, Ρόζα Μπάρ και Λίντα Χάντ.

Ένα κοινωνικό φαινόμενο που στην εποχή μας, αν και σοκάρει ακόμα, έχει γίνει αρκετά συχνό, καθώς ο μέσος όρος της ζωής εισχωρεί ολοένα βαθύτερα στα χρόνια της τρίτης ηλικίας, αποτελεί τον θεματικό άξονα αυτού του μυθιστορήματος. Ο Ζεράρ, καταξιωμένος συγγραφέας και πνευματικός άνθρωπος, στο γέγραμμά της ζωής του κυριεύεται από τον ΔΑΙΜΟΝΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ. Αρνείται να δεχτεί τη μοίρα του απόμαχου της ζωής και επιχειρεί να ξαναβρεί την ευτυχία. Θέλει να ζήσει και να πεθάνει όρθιος. Και, αν είναι δυνατό, ως το τέλος ευτυχισμένος.

Ερβέ Μπαζέν Ο δαίμονας του μεσονυκτίου



ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

- «Όσοι ασχολούνται με τη φυσική και όσοι απλά ενδιαφέρονται για μια ευρύτερη ενημέρωση στα σύγχρονα προβλήματα της πρέπει να διαβάσουν το βιβλίο αυτό».

Scientific American

- «Διαβάστε το και χαρίστε το στους φίλους σας που δεν γνωρίζουν τι ακριβώς είναι η επιστήμη...»

John Gribbin-New Scientist

- «Ένα αστραφτερό, συγκλονιστικό κείμενο για ένα θέμα μέγιστης σημασίας...»

The Times

- «Όποιος ενδιαφέρεται για τις σχέσεις επιστήμης και θρησκείας θα βρει το βιβλίο αυτό καταπληκτικό».

New Scientist

- «Μακάρι να υπήρχαν περισσότεροι επιστήμονες που να κατανοούν τόσο βαθιά τις αρχές της φυσικής και να γράφουν τόσο όμορφα».

New Scientist

- «Δεν έχω συναντήσει καθαρότερη διατύπωση των αρχών της γενετικής... Ένα βιβλίο γεμάτο συναρπαστικές πληροφορίες».

The Oxford Times

- «Είναι συγκλονιστική η εκτίμησή του ότι αν ο πολιτισμός μας δεν καταρρεύσει σύντομα (μέχρι το 2025 μ.Χ.), τότε το ανθρώπινο είδος θα εξαφανιστεί...».

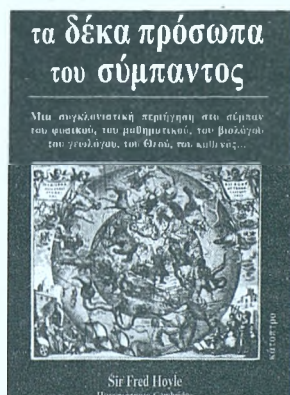
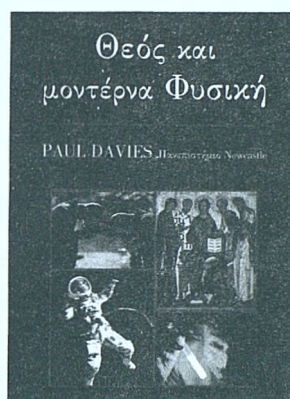
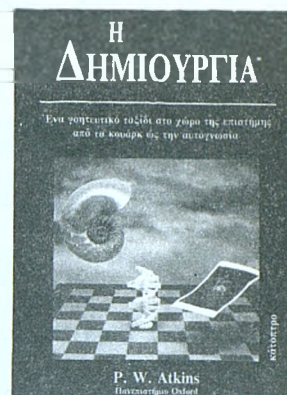
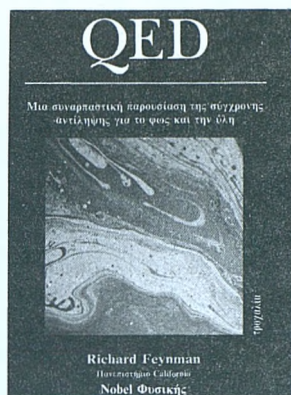
Scientific American

- «Ίσως είναι το σαφέστερο βιβλίο απ' όλα τα παρόμοια... Ο μη ειδικός που θέλει να ενημερωθεί στα σύγχρονα προβλήματα της κβαντικής φυσικής πρέπει να αρχίσει μ' αυτό».

American Journal Physics

- «Οι υπερχορδές ανήκουν στον 21ο αιώνα. Είχαμε την καταπληκτική τύχη να τις ανακαλύψουμε, χωρίς να αξίζουμε κάτι τέτοιο...».

Edward Witten-Πανεπιστήμιο Princeton



QED του Richard Feynman

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ του Stephen Hawking

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ του Peter Atkins

ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΦΥΣΙΚΗ του Paul Davies

Η ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ του Jayant Narlikar

ΤΟ ΕΓΩΙΣΤΙΚΟ ΓΟΝΙΔΙΟ του Richard Dawkins

ΤΑ ΔΕΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ του Fred Hoyle

ΚΒΑΝΤΟΜΗΧΑΝΙΚΗ-ΠΛΑΝΗ' Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ του Alastair Rae

ΥΠΕΡΧΟΡΔΕΣ των Paul Davies και Julian Brown

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ **τροχαλία** ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Γριβαίων 5 (πάρδος Σκουφά 64) 106 80 - Αθήνα, τηλ. 3646426

ΜΠΑΡΟΥΤΑΔΙΚΟ: ΤΣΙΜΕΝΤΟ

Λίγοι γνωρίζουν ότι το Αιγάλεω έχει ένα άλσος έκτασης 160 στρεμμάτων. Όλοι όμως ξέρουν πως είναι δύσκολο να ζει κανείς στο Αιγάλεω, πιο δύσκολο από ό,τι σε άλλες «πόλεις» του Λεκανοπεδίου. Περισσότερο να παραθέσουμε τους λόγους που κάνουν το βίο αβίωτο σ' αυτό το δήμο με τους 150.000 κατοίκους. Είναι ορατοί δια γυμνού οφθαλμού και γνωστοί τοις πάσι.

Το άλσος του Αιγάλεω έχει χαρακτηριστεί από το ρυθμιστικό σχέδιο και το πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας (ν. 1515/85) ένας από τους έξι *υπερτοπικούς πόλους αναψυχής* του νομού Αττικής. Οι υπόλοιποι πέντε είναι το Σκοπευτήριο Καισαριανής, τα Τουρκοβούνια, το Γουδί, ο Φαληρικός όρμος, το Σελεπίτσαρι της Νίκαιας.

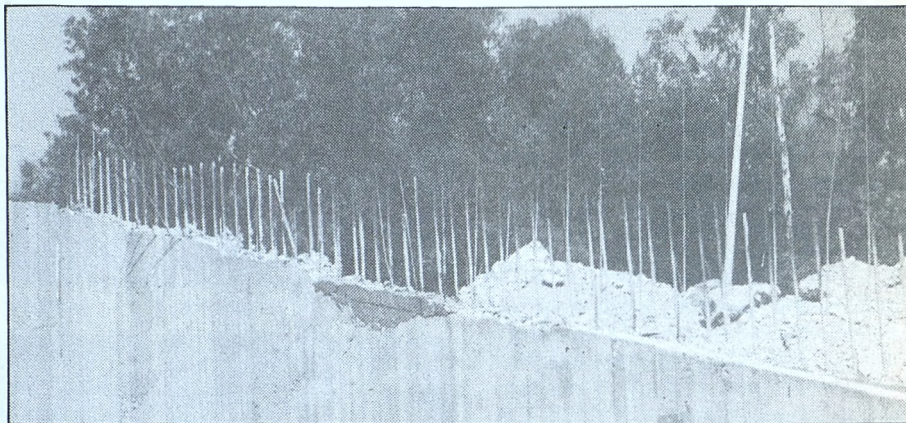
Τους τελευταίους μήνες ο δήμος του Αιγάλεω άρχισε μεγάλα έργα στο χώρο του άλσους που ο προϋπολογισμός τους πλησιάζει το ένα δισεκατομμύριο δραχμές. Μη φανταστείτε ότι με τα έργα αυτά πρόκειται να επεκταθεί ή να πρασινίσει περισσότερο το άλσος. Απεναντίας, το πράσινο περιορίζεται χάριν της... πολιτιστικής αναβάθμισης. Δέντρα κόβονται και στη θέση τους φυτεύεται μπετόν. Και όσο προχωρούν οι εργασίες, τόσο ο δήμος «διαβεβαιώνει» τους κατοίκους ότι *δεν θα κοπούν άλλα δέντρα* και ότι *το πράσινο είναι πηγή ζωής για την πόλη μας*.

Από το Μπαρουτάδικο στο άλσος

Προπολεμικά στο Αιγάλεω υπήρχε ένα εργοστάσιο πυριτιδοποιείας, ιδιοκτησίας Μποδοσάκη, που όλοι το έλεγαν Μπαρουτάδικο. Βρισκόταν στο μέσο έκτασης 360 στρεμμάτων που μεγάλο τμήμα της ήταν δεντροφυτεμένο. Οι παλαιότεροι θυμούνται ότι είχαν επισκεφθεί με τους δασκάλους τους το Μπαρουτάδικο καθώς και ότι επί Μεταξά τα «προϊόντα» του στέλνονταν, κατά τη διάρκεια του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου, στους Φαλαγγίτες του Φράνκο.

Τα χρόνια πέρασαν. Το εργοστάσιο έκλεισε. Οι ιδιοκτήτες του παραχώρησαν το κτίριο και τη γη, δηλαδή τα 360 στρέμματα, στο δημόσιο. Στο μεταξύ το Αιγάλεω έγινε μία από τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές, του υποβαθμισμένου δυτικού τμήματος, της εξαιρετικά υποβαθμισμένης ελληνικής πρωτεύουσας. Περιοχή προβληματική 100%.

Τι απέγιναν όμως εκείνα τα 360 στρέμματα; Τα μεν 200 οικοδομήθηκαν. Σε κτί-



ρια που κατασκευάστηκαν στο χώρο αυτό στεγάζονται τώρα τα ΤΕΙ Αθηνών, οι σχολές του Οργανισμού Απασχολήσεως, Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), γυμνάσια, λύκεια. Η οικοδόμηση άρχισε επί δικτατορίας και ολοκληρώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80. Τα 160 *πράσινα* στρέμματα, που απέμειναν, *δεντροφυτεύτηκαν εκ νέου* στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης και έκτοτε... αφέθηκαν στην τύχη τους.

Για κάποιον που δεν ζει στο Αιγάλεω, μια βόλτα στο άλσος του παλιού Μπαρουτάδικου αποτελεί απροσδόκητη έκπληξη. Πρόκειται για όαση πρασίνου. Αδύνατο να πιστέψει κανείς ότι λίγο πιο πέρα βρίσκεται η λεωφόρος Θηβών και η Ιερά Οδός. Πυκνή βλάστηση, πολλά μεγάλα και μικρότερα δέντρα. Ωστόσο είναι μια όαση που επί μακρό διάστημα δεν την έχει φροντίσει κανείς, μια όαση παραμελημένη.

Παρά την αδιαφορία το άλσος επέζησε. Όμως τώρα κινδυνεύει από την «πρόοδο» και την «πολιτιστική αναβάθμιση». Ο δήμος του Αιγάλεω συνέλαβε μέγα σχέδιο. Θέλησε να φτιάξει μέσα στο άλσος πράγματα και θαύματα: υπαίθριο

θέατρο 1.500 θέσεων, αναψυκτήριο με στεγασμένους και υπαίθριους χώρους, πλατείες, παιδότοπους, φυτώριο, μόνιμες εγκαταστάσεις ανθοκομικής έκθεσης και τα αναγκαία για όλες αυτές τις λειτουργίες βοηθητικά κτίσματα. Αρχικά, μάλιστα, τα δημοτικά σχέδια προέβλεπαν επίσης... χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων και πλανητάριο. Με τα έργα αυτά κατά την άποψη του δήμου το άλσος αφ' ενός θα γίνει *χώρος ενεργού πρασίνου* αφ' ετέρου *θα βελτιωθεί η ποιότητα της ζωής των κατοίκων*. Πολύ ενδιαφέρουσα άποψη. Το ενεργό πράσινο λοιπόν προϋποθέτει τόνους τοιμέντου και η ούτως εννοούμενη *ποιότητα ζωής* δυσκολεύει ακόμη περισσότερο την αναπνοή.

Έτσι, μία ωραία πρωία, πέρσι το χειμώνα, μπαίνουν στο άλσος οι μπουλντόζες του εκπολιτισμού (ΑΝΤΙ, 10 Φεβρουαρίου 1989) και τα ηλεκτρικά πριόνια. Αρχίζουν οι εκσκαφές, για το θέατρο, και το ξερίζωμα ή επί το κομψότερον η αφαίρεση δέντρων ορισμένα εκ των οποίων... μεταφυτεύονται αλλού, εκτός άλσους. Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται, κινητοποιούνται, κάνουν συγκεντρώσεις, καταφεύ-



ΝΑ ΓΙΝΕΙ;

της Τέτας Παπαδοπούλου

γουν σε ασφαλιστικά μέτρα, προσφεύγουν στο Συμβούλιο Επικρατείας. Στο μεταξύ διαπιστώνεται ότι ο δήμος ξεκινούσε το φιλόδοξο έργο του χωρίς άδεια της δασικής υπηρεσίας και πριν ακόμη λάβει την άδεια από την πολεοδομία· δηλαδή αυθαίρετα, παράνομα, πειρατικά. Είναι πράγματι συγκινητικό, τι μπορεί να κάνει ένας δήμος όταν έχει αποφασίσει να αγωνιστεί για το ενεργό πράσινο και την ποιότητα ζωής.

Το μέλλον άγνωστο

Πόσα δέντρα «έπεσαν» σ' αυτή την πρώτη φάση των επιχειρήσεων; Κατά το δήμο 100, κατά τους κατοίκους σχεδόν 1.000. Εν πάση περιπτώσει όμως ουδείς αμφισβητεί ότι κόπηκαν δέντρα και ουδείς αμφισβητεί, παρά τις διαβεβαιώσεις περί του αντιθέτου, ότι και άλλα πολλά θα κοπούν μέχρι να ολοκληρωθούν τα έργα. Προς το παρόν έχει υψωθεί ο τσιμεντένιος σκελετός του υπαίθριου θεάτρου, το οποίο θα λειτουργήσει από το επόμενο καλοκαίρι, και τα χώματα των εκσκαφών έχουν τρυφερά μισσοσκεπάσει σειρά δέντρων που βρίσκονται τριγύρω...

Ο δήμος κόπτεται για το πράσινο, αλλά αυτό δεν τον εμποδίζει να κόβει δέντρα. Από τον αντιδήμαρχο κ. Κατωπόδη πληροφορηθήκαμε ότι **τώρα** εκπονείται μελέτη για το πράσινο του άλσους. Θαυμάσια! Πρώτα μπαίνουν οι μπουλντόζες, ακολουθεί το τσιμέντο, δημιουργούνται γιαπιά και κατόπιν καλούνται ειδικοί να αποφανθούν για το πράσινο του άλσους.

Ας προσπεράσουμε όμως το γεγονός ότι κόπηκαν δέντρα χάριν πάντοτε, της φιλοπράσινης πολιτικής. Τι έκανε όλα αυτά τα χρόνια ο δήμος για το άλσος; Πώς εκδήλωσε το ενδιαφέρον του; Το άλσος που είναι κατά πολύ μεγαλύτερο από τον Εθνικό Κήπο και αποτελεί το μοναδικό πνεύμονα της περιοχής έχει εγκαταλειφθεί στην τύχη του.

Το ενδιαφέρον του δήμου για το άλσος ανακύπτει αφ' ης στιγμής προκύπτει η ιδέα να γίνουν έργα **μέσα** στο άλσος που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του πολιτιστικού επιπέδου της περιοχής καθώς και στη διαμόρφωση του άλσους σε χώρο αναψυχής και ενεργού πρασίνου.

Ωραία, ο δήμος θέλει π.χ. να φτιάξει ένα θέατρο. Γιατί όμως έπρεπε να γίνει ντε και καλά μέσα στο άλσος; Πουθενά αλλού στο Αιγάλεω δεν υπήρχε θέση για το θέατρο;

Δεν αντιλαμβάνεται ο δήμος ότι μετά από όλα αυτά τα έργα, το **πράσινο** δεν θα είναι το **κυρίαρχο** στοιχείο του άλσους;

Παρά τις διαβεβαιώσεις ότι δεν θα πειραχθούν άλλα δέντρα στην Ελλάδα ζούμε και δυστυχώς γνωρίζουμε καλά ότι αφού γίνει το πρώτο βήμα μύρια έπονται...

Κατά την αντίληψη του δήμου αυτό καθαυτό ένα άλσος δεν συνιστά χώρο αναψυχής; Τι περισσότερο χρειάζεται εκτός από μέριμνα για τα δέντρα και φύλακες; Βάσει ποιας λογικής αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη τα τσιμέντα προκειμένου να γίνει το άλσος προσιτό σε όλους;

Φαίνεται όμως ότι ο δήμος του Αιγάλεω —και ασφαλώς δεν είναι ο μόνος— έλκεται από τα λεγόμενα μεγάλα έργα, εκείνα που φαντάζουν, που «φαίνονται». Επιπλέον ας μη λησμονούμε τη νεοελληνική λατρεία του μπετόν και τη σύνδεσή του με την «πρόοδο», την «ανάπτυξη», την «αναβάθμιση». Με τα δεδομένα αυτά —τα οποία φυσικά δεν ομολογούνται— στενεύουν πολύ τα περιθώρια για ένα έργο **ουσιαστικό** αλλά **διακριτικό**, όπως π.χ. η προστασία και η περιποίηση του άλσους.

Η «υπόθεση» του άλσους του Αιγάλεω δεν εξαντλείται στις ευθύνες της δημοτικής αρχής. Τα έργα μέχρι στιγμής έχει χρηματοδοτήσει με 40 εκατομμύρια δραχμές ο Οργανισμός Αθήνας. Μετά τις διαμαρτυρίες και τα διαβήματα των κατοίκων εναντίον της **τσιμεντοποίησης του άλσους** ο Οργανισμός Αθήνας αποφάσισε ότι τα χρήματα που δίνει στο δήμο για το άλσος πρέπει να χρησιμοποιηθούν **αποκλειστικά και μόνο** για την **εξυγίανση του πρασίνου, την κατασκευή πεζοδρόμων και τον ηλεκτροφωτισμό του**.

Μεταξύ των στόχων του Οργανισμού Αθήνας όπως τους ορίζει ο ιδρυτικός του νόμος είναι:

Η **οικολογική ανασυγκρότηση της Αθήνας και η προστασία των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος**.

Η **βελτίωση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής**.

Η **άμβλυνση των ανισοτήτων στην κατανομή του κοινωνικού εξοπλισμού και στην ποιότητα του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος προς όφελος κυρίως των δυτικών και λοιπών υποβαθμισμένων περιοχών**.

Ο έλεγχος έργων και δραστηριοτήτων με επιπτώσεις στο περιβάλλον.

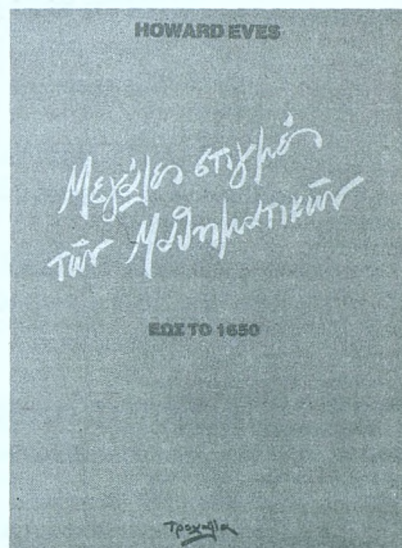
Από κάθε άποψη ο Οργανισμός Αθήνας είναι υποχρεωμένος να ελέγξει τι συμβαίνει στο άλσος του Αιγάλεω και να διαπιστώσει εάν το ποσό με το οποίο χρηματοδότησε το δήμο χρησιμοποιείται για την εξυγίανση του πρασίνου ή όχι. Ας βιαστεί, πριν κοπούν και άλλα δέντρα.

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα

Howard Eves

Μεγάλες στιγμές των Μαθηματικών

έως το 1650



- «Το βιβλίο διαβάζεται πολύ ευχάριστα... Δίνει έμφαση στην ανθρώπινη όψη κάθε επιτεύγματος».

Mathematics Today

- «Με εμπνευσμένο και δελεαστικό τρόπο μας παρουσιάζει την ιστορική εξέλιξη των Μαθηματικών».

The Times Higher Education Supplement

- «Πετυχαίνει να δημιουργήσει τη λαχτάρα της ανακάλυψης ακόμη και σε όσους θεωρούν το θέμα πολύ ανιαρό».

Mathematical Reviews

Ένα βιβλίο για τον γενικό αναγνώστη που πρέπει να διαβάσουν και οι ειδικοί.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **τροχαλία** ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Γριβαίων 5 (πάροδος Σκουφά 64)
106 80 Αθήνα τηλ. 3646426

Ν Ε Α Β Ι Β Λ Ι Α 1 9 8 9 - 1 9 9 0

Ξ Ε Ν Η Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΑΠΝΤΑΪΚ ΤΖΩΝ

Το παζάρι στο άσυλο
(Μυθιστόρημα)

ΒΙΤΟΡΙΝΙ ΕΛΙΟ

Μικροαστοί
(Διηγήματα)

ΒΛΑΝΤΥ ΜΑΡΙΝΑ

Βλαδίμιρος ή Η πτήση που σταμάτησε

ΓΕ ΤΣΟΥΝ-ΤΣΑΝ

Το χωριό στο βουνό
(Μυθιστόρημα)

ΓΚΟΛΑΝΤΙΝΓΚ ΓΟΥΪΛΙΑΜ

Μύσις ταξιδευτού
(Μυθιστόρημα)

Γεπονικά καταλύματα
(Μυθιστόρημα)

ΓΟΥΝΤΧΑΟΥΖ ΠΕΛΑΜ

Μην μπλέξεις με το Διάβολο
(Μυθιστόρημα)

ΖΕΛΟΥΝ ΤΑΧΑΡ ΜΠΕΝ

Ο γραφιάς
(Μυθιστόρημα)

ΘΕΛΑ ΚΑΜΙΛΟ ΧΟΣΕ

Η οικογένεια του Πασκουάλ Ντουάρτε
(Μυθιστόρημα)

ΚΑΛΒΙΝΟ ΙΤΑΛΟ

Μαρκοβάλντο ή Οι εποχές στην πόλη
(Μυθιστόρημα)

ΜΟΡΑΝΤΕ ΕΛΣΑ

Το νησί του Αρδούρου
(Μυθιστόρημα)

ΜΠΕΝΙ ΣΤΕΦΑΝΟ

Το μπαρ κάτω από τη θάλασσα
(Μυθιστόρημα)

ΝΑΝΤΟΛΑΝΥ ΣΤΕΝ

Η ανακάλυψη της βραδύτητας
(Μυθιστόρημα)

ΝΤΙΝΤΕΡΟ

Ο ανιγμός του Ραμό
(Μυθιστόρημα)

ΟΥΠΤΟΥΕΡΘ ΓΙΟΥΤΖΙΝ

Τα εννέα πρόσωπα του Χριστού
(Μυθιστόρημα)

ΣΑΚΣ ΟΛΙΒΕΡ

Ο άνθρωπος που μπέρδεψε τη γυναίκα του
με ένα καπέλο
(Μυθιστόρημα)

Α Ν Θ Ο Λ Ο Γ Ι Ε Σ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΠΕΡΟΥΒΙΑΝΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ
(Επιλογή-μετάφραση: Ρήγας Καπάτος)

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΧΙΛΙΑΝΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ
(Επιλογή-μετάφραση: Ρήγας Καπάτος)

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ
(Επιλογή-μετάφραση: Γιάννης Πάσιος)

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Κ Α Σ Τ Α Ν Ι Ω Τ Η

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα
Ζ. Πηγής 3, 106 78 Αθήνα, τηλ. 360.32.34 – 360.13.31

ΒΙΒΛΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟΝ

Περιοδική έκδοση της
«Βικελαίας Δημοτικής
Βιβλιοθήκης».

τχ. 8 (Ιούλιος 1989), Ηράκλειο
Κρήτης

Το περιοδικό παλιμψηστον, ήδη στον τέταρτο χρόνο σταθερής παρουσίας στα Ελληνικά Γράμματα, εγγράφει με σοβαρότητα τη συμβολή του στην επιστήμη της φιλολογίας κατεξοχήν. Το εξαμηνιαίο περιοδικό από το 1ο τεύχος του (Δεκέμβριος '85), όταν απευθυνόταν στον «διακατεχόμενο» από την αίσθηση της απορίας αναγνώστη», έως το πρόσφατο 8ο τεύχος, συγκέντρωσε με συστηματικό τρόπο τους συγγραφείς — φιλόλογους και λογοτέχνες — που διακατέχονταν και αυτοί από ένα αίσθημα απορίας για την έλλειψη ενός ανάλογου εντύπου.

Η κλασική, μεσαιωνική και νεότερη ελληνική φιλολογία και γλώσσα είναι το κυριότερο μέλημα που φαίνεται να διαπνέει το περιοδικό, χωρίς να αμελείται η φιλοσοφική σκέψη.

Από την ύλη του περιοδικού ξεχωρίζουμε κείμενα και μεταφράσεις που, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, έλκουν την καταγωγή τους από τον προβληματισμό «περί ποιητικής»: 1. Μενέλαου Γ. Παρλαμά, «Παντελής Πρεβελάκης. Ανίχνευση στο ποιητικό του εργαστήριο», 2. Paul Valéry, «Η διδασκαλία της ποιητικής στο Collège de France», μετάφραση Σ. Γουνελά, 3. D.W. Lucas, «Άπλη και πεπλεγμένη τραγωδία», μετάφραση Δ.Ι. Ιακώβ-Θ. Νιφτανίδου, 4. W.K. Wimsatt και M.C. Beardsley, «Η πλάνη των προθέσεων», μετάφραση Κ. Μ. Πιερχς.

Οι «Βιβλικές Σπουδές» φαίνεται πως με σταθερότητα, αν και «ανεπαισθητά», έχουν αποκτήσει συστηματικούς μελετητές που με τη μεθοδικότητα τους καταθέτουν ζητήματα, που είναι δυνατόν να παρακινήσουν την ανάπτυξη

της σχετικής έρευνας. Το συνοπτικό διάγραμμα και η βασική βιβλιογραφία για τα «Απόκρυφα και ψευδεπίγραφα της Παλαιάς Διαθήκης» του Μιχάλη Ζ. Κοπιδάκη, που έχει και στο παρελθόν ασχοληθεί με τις «Σχέσεις Ελλήνων και Ιουδαίων κατά τους τελευταίους προχριστιανικούς και τους πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες» είναι ένα τέτοιο δείγμα.

Η δημοσίευση λογοτεχνικών κειμένων στο παλιμψηστον — παρά το γεγονός ότι διαπνέεται από αυστηρά «κριτική» επιλογή! — δεν αμελεί την ποιότητα.

Βιβλίον παλιμψηστον: μελβάνα εξ ης απεξέσθησαν τα παλαιά γράμματα όπως εις την θέσιν αυτών γραφώσι νέα.

ΠΟΡΦΥΡΑΣ

τχ. 50 (Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1989), Κέρκυρα

Το κερκυραϊκό λογοτεχνικό περιοδικό Πόρφυρας συμπληρώνει εννιά χρόνια παρουσίας στη λογοτεχνία, το δοκίμιο και την κριτική με κείμενα Ελλήνων συγγραφέων αλλά και προσεγμένες μεταφράσεις. Μια λογοτεχνική συντροφιά που φαίνεται πως έχει να επιδείξει εμμονή στο έργο της και αποδεικνύει τις

σταθερές επιλογές της.

Από την ύλη του 50ού τεύχους γίνεται φανερό πως υπάρχει αφενός η σταθερή υποστήριξη της λογοτεχνίας με δημοσιεύσεις κειμένων αλλά και κριτικής. Παράλληλα, όμως, η μελέτη της λογοτεχνίας με συστηματικότερο τρόπο αρχίζει να βρίσκει περισσότερο χώρο στις στήλες του. Ένα περιοδικό ανοιχτό σε ανθρώπους αλλά και σε αντικείμενα σπουδής αξίζει την υποστήριξη ενός ευρύτερου αναγνωστικού κοινού.

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

Τετράδιο για τα γράμματα και τις Τέχνες

τχ. 21-22 (Άνοιξη - Καλοκαίρι 1989), Ζάκυνθος

Η τρίμηνη έκδοση Περιπλους στο διπλό τεύχος της είναι αφιερωμένη, κυρίως, στη Ζάκυνθο. «Αναζητώντας την “άλλη Ζάκυνθο”» τιτλοφορείται το αφιέρωμα που καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του περιοδικού και περιέχει άρθρα ποικίλης θεματολογίας. Το κυρίως βάρος πέφτει στην αρχαιολογική ενασχόληση και τη λαογραφική καταγραφή. «Τα Λαϊκά παραμύθια από τη Ζάκυνθο», που περιλαμβάνονται αποτυπώνουν με χάρη το χιουμοριστικό ύφος των Ζακυνθίων. Στην υπόλοιπη ύλη διαβάσαμε μικρά μα δραστικά σχόλια για την πολιτιστική μας ζωή, καθώς και ορισμένα ποιήματα «απρόβλεπτων ποιητών». Συγκρατώ την «μπαλαρίνα» του Μ.Φ. Δραγούμη.

ΝΕΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Δίμηνη εφημερίδα ποίησης και τέχνης

Περίοδος δεύτερη, Οκτώβριος - Νοέμβριος 1989

Η δίμηνη εφημερίδα ποίησης και τέχνης «νέο επίπεδο» προσφέρει έναν σπάνιο για τα ελληνικά δεδομένα θεματολογικό συνδυασμό περιλαμβάνοντας άρθρα για την τέχνη του λόγου και τα εικαστικά, δείγματα ποίησης και παρουσιάσεις εκθέσεων ζωγραφικής.

Η πολυχρωμία της ύλης που συχνά ξεφεύγει από τα στενά ελληνικά σύνορα προσδίδοντάς τους μια διεθνή χροιά, δεν διαχέεται σε μια απλή απαρίθμηση αλλά ενέχει τη βαθύτητα της επίμονης ματιάς που ξέρε να αναγνωρίζει τα γεγονότα - σταθμούς.

Μεταξύ άλλων σταχυολογούμε τη συζήτηση - αφιέρωμα στο Γιάννη Τσαρούχη «Περί ελληνικότητας», τη μελέτη του Μανόλη Σίμου για «Το Ρόδο και το εκκρεμές, σημεία αναφοράς στον Ουμπέρτο Έκο» καθώς και μια πλούσια

ΛΕΩ ΝΑ ΓΙΝΩ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

Μιχάλης Γκανάς, Γυάλινα Γιάννενα, Ποιήματα,
εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1989

Ποιητής ενήλικης συνειδησης ο Μιχάλης Γκανάς έχει ξεχωρίσει από τους συνομήλικους ομότεχνούς του για το κυρίαρχο όσο και ανανεωμένο ρωμείο ήθος που φέρει: Από τον Ακάθιστο Δείπνο (1978), στα Μαύρα Λιθάρια (1980) και στα σημερινά Γυάλινα Γιάννενα. Δεν είναι, όμως, διαφορετικός ούτε και στο πεζογράφημά του Μητριά Πατρίδα. Συνειδηση σε εγρήγορση, που η φωνή της ανασαίνει μέσα στο σύγχρονο ρυθμό ενώ απομνημονεύει το παλαιό δράμα.

Τα Γυάλινα Γιάννενα, ποιητικό βιβλίο αφιερωματικής έμπνευσης και επομένως επικοινωνιακής στόχευσης, είναι ατόφιο κομμάτι της συναισθηματικής λογοτεχνίας. Οι αρετές του βρίσκονται στη δυσχέρεια που παρουσιάζει ακριβώς αυτή η στενωπός: συναισθηματική ποίηση χωρίς περιττή αισθηματολογία. Και γι' αυτό ακριβώς το κατόρθωμα είναι τόσο σημαντικό.

.....
Λέω να γίνω πατέρας του πατέρα μου,
ένας πατέρας που του έτυχε
σιωπηλό και δύστροπο παιδί,
και να του πω μια ιστορία
για να τον πάρει ο ύπνος.

Ύπνε που παίρνεις τα παιδιά πάρε και τον πατέρα...

Ύπνε που παίρνεις τα παιδιά

πάρε και τον πατέρα' απ' τις μασχάλες πιάσ' τον
σα να' ταν λαβωμένος. Όπου πηγαίνεις τα παιδιά
στις πλάτες του εκεί περπάτησέ τον, με το βαρύ αμπέχωνα
ν' αχνίζει.

Δώσ' του κι ένα καλό σκυλί

και τους παλιούς του φίλους, και ρίξε χιόνι ύστερα
άσπρο σαν κάθε χρόνο. Να βγαίνει η μάνα να κοιτά
από το παραθύρι, την έγνοια της να βλέπουμε
στα γαλανά της μάτια, κι όλοι να της το κρύβουμε
πως είναι πεθαμένη.

Ύπνε που παίρνεις τα παιδιά

πάρε κι εμάς μαζί σου, με τους ανήλικους γονείς,
παιδάκια των παιδιών μας. Σε στρωματσάδα ρίξε μας
μια νύχτα του χειμώνα, πίσω απ' τα ματοτσίνορα
ν' ακούμε τους μεγάλους, να βήχουν, να σωπαίνουνε,
να βλαστημούν το χιόνι. Κι εμείς να τους λυπόμαστε
που γίνανε μεγάλοι και να βιαζόμαστε πολύ
να μοιάσουμε σ' εκείνους, να δουν πως μεγαλώσαμε
να παρηγορηθούνε.

παλέτα δειγμάτων γραφής της σύγχρονης νεοελληνικής ποίησης.

ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ
Δίμηνη έκδοση του Πολιτιστικού
Συλλόγου Ανατολικού
«Η Ανατολή»,
Σεπτέμβριος '89 Τεύχος 2ο (II) Β.

Επανακυκλοφόρησε το περιοδικό ΦΑΝΑΡΙ ανανεωμένο και εμπλουτισμένο με ύλη γενικότερου ενδιαφέροντος όπως κείμενα · απόψεις για το φεμινισμό, το θέατρο, τη μουσική, την εφηβεία, τον αθλητισμό κλπ. που «σπάνε» τη μονοτονία του τοπικού χρώματος και ανοίγουν το δρόμο για νέους «συνδυασμούς».

Σε μια εποχή όπου το χρώμα μοιάζει παντοδύναμο, η έκδοση ενός περιοδικού στο Ανατολικό Πτολεμαΐδος με «μόνο εφόδιο», κατά γενική παραδοχή της σύνταξης, την «πολιτιστική τρέλα» είναι αυτή καθεαυτή μια άποψη που αξίζει της προσοχής όλων μας.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ

Το νομικό καθεστώς της παιδικής ηλικίας και της νεότητας
1833-1900
τ. Α' και Β'

Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας · Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Αθήνα 1988

Η δίτομη συναγωγή νόμων, διαταγμάτων, εγκυκλίων και καταστατικών για μια περίοδο 67 χρόνων είναι ένα επίπονο έργο που συγκεντρώνει ένα μεγάλο όγκο πληροφοριών που αναφέρονται στην παιδική ηλικία και τη νεότητα —από τη γέννηση έως το 25ο έτος της ηλικίας. Μια στενή θεώρηση θα συγκεντρώνει αποκλειστικά τη νομοθεσία τη σχετική με την εκπαίδευση και το στρατό. Σε αυτή, όμως, τη συναγωγή παρατηρούμε πλήθος λημμάτων που αναφέρονται σε άλλα θέματα όπως η υγεία, η άθληση, η εργασία, η εγκληματικότητα. Παρά το γεγονός ότι η συγκεντρωτική αυτή της ύλης κάνει το έργο αρκετά σύνθετο και εκ πρώτης όψεως δυσχεραίνει το έργο του χρήστη, μια πιο προσεκτική επαφή μας δίνει το μέτρο της ανάγκης που εξυπηρετείται και την ουσιαστική προσφορά του έργου αυτού ως υποδομή για τον μελετητή ιστορικό και κοινωνιολόγο.

Γιατί βέβαια, τέτοιες δουλειές ζητούν, απαιτούν —στο βαθμό που διευκολύνουν με το «ξεχέρωμα» του εδάφους— μια περαιτέρω αξιολόγηση.

ποίηση. Η παρουσία τους συνιστά, από μόνη της, μια πρόκληση.



ΛΕΞΙΚΑ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΗΠΙΤΗ
Μέγα Γαλλοελληνικών Λεξικόν
Εκδ. Τολίδη, Αθήνα χ.χ.ε.

Ο συνταγματάρχης Ηπίτης μας παρέδωσε ένα ιδιαίτερα σημαντικό έργο ως λεξικογράφος: Το τρίτομο Λεξικόν γαλλοελληνικών και ελληνογαλλικών επιστημονικών και τεχνικών όρων (τ.Α' και τ.Β' 1895, τ.Γ' 1898), το Λεξιλόγιον ελληνογαλλικών (παράρτημα του γαλλοελληνικού λεξικού των επιστημονικών και τεχνικών όρων, 1898), το Λεξικόν ελληνογαλλικών (τ.Α' 1907, τ.Β' 1909), το Συμπλήρωμα του ελληνογαλλικού Λεξικού της λαλουμένης ελληνικής γλώσσας (1920), το Λεξικόν γαλλοελληνικών (τόμοι 2), το Συμπλήρωμα του γαλλοελληνικού Λεξικού (1920).

Η ανατύπωση του Ελληνογαλλικού Λεξικού μαζί με το πολύτιμο Συμπλήρωμα (...) είναι πολύ σημαντική εκδοτική πράξη από τη στιγμή που το λεξικό αυτό, ιδιαίτερα μάλιστα οι προσθήκες του από τη «λαλουμένη ελληνική γλώσσα», είναι ακόμη και σήμερα επίκαιρο. Η προσπάθεια του Ηπίτη να συμβάλει με τους προτεινόμενους νεολογισμούς του θα αξίζει συστηματικότερης μελέτης. Ελπίζουμε πως θα δούμε κάποια στιγμή μια επανέκδοση σχολιασμένη.

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΘΩΜΑΣ ΜΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Η Πάολα του Ρίο
Εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1989

Εννέα διηγήματα που συνθέτουν μίαν αφήγηση, που το κοινό στοιχείο της είναι η προσωπική περιπέτεια. Ο αφηγητής φαίνεται να ταυτίζεται με τη φωνή του συγγραφέα, που καταγράφει «τον βίο και την πολιτεία του» μέσα σε ένα κλίμα που θα μπορούσε να ονομαστεί εσωτερική προσφυγία: ναυτικός, εμικρές, αντιστασιακός, στρατιώτης.

Ένας έρωτας που τον κρατάει ασβυστο μέσα του κι ενώ αλλάζει, θαρρείς, πρόσωπα παραμένει ο ίδιος.

Η γραφή άλλοτε συνοψίζει τη σύγχυση της ζωής αλλά συχνά παρασύρεται σε λεπτομέρειες που μένουν ανεκμετάλλευτες και δεν καταλήγουν να γίνονται παρά αδιάφορα παραγεμίσματα.

Πάντως, το πιο ενδιαφέρον στοιχείο της αφηγηματικής ικανότητας του Θ.Μ. είναι η ικανότητα στη συνειρμική εξέλιξη, χωρίς να διασπά την συνολική ενότητα ένα στοιχείο παραληρηματικού λόγου που γνωρίζει, όμως, να το ελέγχει.

ΤΖΕΪΜΣ ΚΟΥΚ

Τα ταξίδια γύρω από τον κόσμο
Α' και Β' ταξίδι (1ος τόμος)
Γ' ταξίδι (2ος τόμος)
Μετ.: Νένια Γλύπτη
Επιμ. μετ.: Πόπη Βουταινά
Εκδ. Αίολος, Αθήνα 1988

Τα ταξίδια του Κάπτεν Κουκ μας είναι γνωστά, κυρίως, από λαϊκά αναγνώσματα και από έμμεσες πληροφορίες που διασώζονται γι' αυτά. Γνωρίζουμε, επίσης, συντομευμένες εκδόσεις τους για παιδιά και έφηβους. Τώρα έχουμε την ευκαιρία να διαβάσουμε μια επιλογή που κατά τεκμήριο θεωρείται ως αυθεντική: αποσπασματική μεν αλλά πιστή στο ημερολόγιο του Κουκ. Η επιλογή είναι του Christopher Lloyd και έγινε το 1949.

Τα τρία ταξίδια καλύπτουν τη χρονική περίοδο από το 1768 έως το 1780. Επιστημονικός και μάλιστα αστρονομικός ήταν ο σκοπός που ήθελαν να υπηρετήσουν τα μέλη της Βασιλικής Λέσχης που επέλεξαν τον Κάπτεν Κουκ και δεν ήταν διόλου συμπτωματικό το όνομα που δόθηκε στο πλοίο: «Απόπειρα». Ο επιστημονικός σκοπός του ταξιδιού υποχωρεί στο επίκεντρο της προσήχματος, αν σκεφτούμε πως το σημαντικότερο αίτημα της εποχής και των αναζητήσεων της ήταν η πιθανολογούμενη ύπαρξη της νότιας ηπείρου στο Νότιο Ειρηνικό και τον Νότιο Ατλαντικό: η terra incognita ή nondum cognita.

Το ενδιαφέρον, όμως, των ταξιδιών του δεν εξαντλείται στις περιγραφές των τόπων. Η παρατηρητικότητα των εγγραφών και, κυρίως, οι πληροφορίες που μας δίνει για τους ιθαγενείς πληθυσμούς ξεπερνούν την γραφικότητα: καταγράφουν συμπεριφορές και έθιμα και διεγείρουν —ακόμη και σήμερα— τον ευφάνταστο αναγνώστη.



ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.49.300
72.48.240

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμ:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΝΕΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» Α.Ε.
Θέση Μαρίδα Μαντριγκό
Παλλήνη Αττικής
Τηλ. 66.65.081-66.68.424

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει τις απόψεις του συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαρ. 1.650 δρχ.
Ετήσια 3.300
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 2.800

Εξωτερικού

Ευρώπη · Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 20
ετήσια: δολ. 40
Η.Π.Α. · Καναδάς · Αν. Ασία ·
Αυστραλία · Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 23
ετήσια: δολ. 45

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 150
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 250

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ANTI»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.48.240
- Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λαοσάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

A BRIEF HISTORY OF TIME*

**One million
copies** in print in
North America

**More than 400,000
copies** in print in
the United Kingdom
and British
Commonwealth

72 weeks on *The
New York Times Book Review* Bestseller List

58 weeks on the *London Sunday Times*
Bestseller List



Our thanks
and appreciation to Stephen Hawking
and booksellers worldwide.

BANTAM DOUBLEDAY DELL
PUBLISHING GROUP INC.

* Για την Ελλάδα:

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ — Εκδόσεις ΚΑΤΟΠΤΡΟ

ΚΛΑΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ

Λιούις Κάρολ

Μες στον Καθρέφτη και τι Βρήκε η Αλίκη Εκεί

Λ. Φρανκ Μπάουμ

Ο Θαυμάσιος Μάγος του Οζ

Η Θαυμάσια Χώρα του Οζ

Ναζίμ Χικμέτ

Το Ερωτευμένο Σύννεφο

Γκότφριντ Άουγκουστ Μπύργκερ

Οι Περιπέτειες του Βαρώνου Μυνχάουζεν

Κάρλο Κολόντι

Πινόκιο

Τζαίμς Μπάρι

Πήτερ Παν

Ιούλιος Βερν

Η Ανταρσία του Μπάουντι

Η Μέρα ενός Αμερικάνου Δημοσιογράφου στα 2889

Χ.Κ. Άντερσεν

Η Παρθένα των Πάγων

Η Βασίλισσα του Χιονιού

Τα Καινούργια Ρούχα του Αυτοκράτορα

Αδελφοί Γκριμ

Η Χιονάτη και οι Εφτά Νάνοι

Έξι Παραμύθια

Μαρκ Τουέιν

Τομ Σόγερ

Μαρσέλ Αιμέ

Οι Μπότες των Εφτά Λευγών

Αλφόνς Ντοντέ

Ιστορίες της Δευτέρας

Χίλιες και Μία Νύχτες

Σεβάχ ο Θαλασσινός

Ο Άλη Μπάμπα και οι Σαράντα Κλέφτες

Ο Έμπορος της Βαγδάτης

Ράντγιαντ Κίπλινγκ

Μόγλης

Μπλεζ Σαντιάρ

Νέγκρικα Παραμυθάκια

Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ

Ο Μικρός Πρίγκιπας

Ο Παπαλάγκι

Μ.Α. Αστούριας

Ο Άνθρωπος που τα Είχε Όλα

Χε Γι

Κινέζικα Παραμύθια

Ονορέ ντε Μπαλζάκ

Ένας Γάιδαρος μια Γάτα

Ζεράρ ντε Νερβάλ

Ιστορία του Χαλίφη Χακίμ

Ναστρεντίν Χότζας

Ιστορίες και Χωρατά

Έρνεστ Χέμινγκουэй

Ο Γέρος και η Θάλασσα

Α. Ζ. Κρόνιν

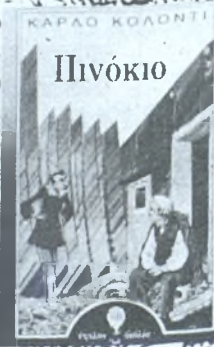
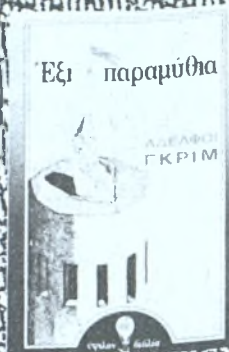
Τα ΆγOURA Χρόνια

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΛΗΡΕΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΛΗΡΕΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΛΗΡΕΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ

Ζωοδόχου Πηγής 34
Αθήνα 106 81
τηλ. 3638257



Ύψιλον/βιβλία

CAMEL

ΑΦΙΛΤΡΟ



MCCANN-ERICKSON

© R. J. Reynolds Tobacco International

ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

**ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ
ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ**



ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ ΞΕΡΕΙ...

ΑΠΛΩΝΕΙ ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥ

ΑΡΓΑ, ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΑ.

ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ...

Η ΓΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ

ΚΡΑΣΙΟΥ ΤΟΝ ΣΥΝΑΡΙΠΑΖΕΙ.

ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΥΡΟΣ

ΕΧΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ,

ΣΗΓΟΥΡΕΣ

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ.

ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ ΞΕΡΕΙ

ΝΑ ΣΥΝΤΡΟΦΕΥΕΙ

ΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΤΙΓΜΕΣ.

ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΡΑΣΙ

μπουταρι

